OLIMPIAN UNGHEREA

Seară către infern

Confesiunile criminalistului ANDREI ZAVERA

Editura Fundației
„România de Mâine"

OLIMPIAN UNGHEREA

Scarã cãtre infern

Confesiunile criminalistului ANDREI ZAVERA

Editura Fundaţiei *„România de Mâine“*
- Bucureşti 1997 -

OLIMPIAN UNGHEREA

•

Scarã cãtre infern

Confesiunile criminalistului ANDREI ZAVERA

Coperta: Stan BARON

Redactori: Maria CERNEA
Constantin OLTEANU
Tehnoredactare computerizată:
Carmen ZAHARIA

ISBN 973-582-009-9

PRECUVÂNTARE

Autor a peste cinci sute de povestiri polițiste și zece romane de mare calibru, circumscrise aceluiași gen literar, deloc la îndemâna oricărui scriitor, autorul acestei cărți, l-am numit pe Olimpian Ungherea, este deja unul din marii consacrați ai *policier*-ului românesc.

Gazetar virulent, constructor de reviste, fin observator al universului uman, scriitorul Olimpian Ungherea are harul, și de aci privilegiul, de a putea să extragă, din materia sordidelor întâmplări, sclipărul acela de spirit diamantin, a cărui lumină deopotrivă doare, încântă și îndeamnă la grave reflexii.

I-am citit aproape toate romanele, nuvelele și povestirile polițiste și aș putea spune, fără nici un dubiu, că opera sa stă sub semnul, inconfundabil și dur, al dramaticului. Al durerii. Al întrebărilor dureroase până la sfâșierea de sine. Aici, aventura nu este nicidecum frivolă, suspansul nu se naște din gratuit, fiorul nu apare la capătul unui gest violent, ci haloul care te captivează, care te ține cu pumnii strânși, cu dinții strânși, cu sufletul la gură, izvorăște dintr-o nesfârșită tristețe, precum țipătul singurătății într-un pustiu al tuturor disperărilor.

De fapt, autorul nici nu ne spune povești polițiste, polițiștii și asasinii lui nefiind decât decoruri între care evoluează o lume terifiantă, o lume inedită, o lume purulentă, febrilă și incapabilă să-și depășească condiția periferică, o lume tarată, lepădată de un destin absurd în zona interlopă a cetății, o lume care-și urlă neputința, suferința și singurătatea, întrebându-se fără speranța vreunui răspuns: Până unde? Până când? Încotro? De ce? De ce așa și nu altfel? De ce noi și nu alții? De ce atâta ură? De ce dușmănie? De ce lașitate? De ce nepăsare? De ce ipocrizie?

Minciună? Corupție? Vrăşmăşie? Trădare? Ticăloşie? Egoism? Orgolii? Cupiditate? De ce atâtea întrebări şi nici un singur răspuns?

Autorul nu oferă soluții. El construieşte cazuri, în care toți ne oglindim aşa cum suntem. Dar câți dintre noi avem curajul recunoaşterii? Şi câți, curajul adevărului?

După ce vom citi această carte, poate vom deveni mai buni. Sau poate vom privi cu mai multă atenție şi înțelegere în jurul nostru. Sau poate vom avea curajul unui surâs din care n-a dispărut încă speranța.

N.N. CAVAL

CITITORULE

Nu sunt puține momentele în viața unui căpitan de poliție, când tot ce a învățat din cărțile marilor înaintași - și mă gândesc cu venerație la celebrul criminalist DUMITRU CEACANICA - nu sunt, așadar, deloc puține cazurile când nici cărțile și nici experiența dobândită nu îl mai ajută cu nimic să răspundă, franc și corect, celor șapte clasice întrebări, într-o terifiantă infracțiune de omor: *Unde? Când? Cu ce? În ce mod? Cu ce scop? Asupra cui? De către cine?*

Toată știința și toată experiența se lovesc de acel bizar și incontrolabil joc al întâmplărilor, când calea către adevăr, către descoperirea ucigașului, se relevă a fi definitiv obturată. Întorc cazul, la care trudesc de multă vreme, pe toate fețele, asamblez și demontez ipoteză după ipoteză, fac și refac combinații și judecăți și deducții pe marginea probelor, a informațiilor, a declarațiilor și nu se încheagă nici un răspuns acelor percutante întrebări profesionale. Dispun doar de o singură certitudine: omorul. Atât și nimic mai mult. Și atunci - eu, căpitanul de poliție Andrei Zavera, - las dracului toate hârțoagele acelea de pe birou, le știu pe de rost, nu mă mai ajută cu nimic, mă bate gândul să clasez toată istoria asta urâtă, dar nu mă lasă inima, fac o pauză, ies afară, la aer, hai-hui printre oameni, arbori și case, uit toate teoriile alea sofisticate din manualele de criminalistică și evadez dincolo de zidurile rutinei, în imperiul fabulosului, unde guvernează absolutismul unei regine exotice: fantezia.

ANDREI ZAVERA

SCARĂ CĂTRE INFERN

Era o casă veche, de dinainte de război, trainică încă, făloasă, cu zidurile ușor fumurii, ferestrele înalte, acoperișul și mai înalt, parter, etaj și mansardă, de jur împrejur o grădină cu arbori bătrâni.

La parter locuiau două familii, la etaj una,la mansardă un bătrân singuratic.

Florentina Prunaru locuia, împreună cu fiica ei, Domnica, la parter. Mama trecută de optzeci de ani, fiica, de șaizeci. Florentina nu fusese măritată niciodată, o culesese pe Domnica din flori. Nici Domnica nu se măritase, rămânând fată bătrână lângă poala maică-si. Două pensionare liniștite, stătute, uitate de noroc într-un colț de destin banal: *două jucării stricate*, așa cum suspina cândva un vers celebru.

Tot la parter, locuia familia Jitaru. Tatăl - Ion Jitaru, ceferist, om cumsecade - își făcea veacul mai mult pe trenuri, venea acasă o dată sau de două ori pe săptămână, câteva ceasuri, rareori o noapte întreagă. Mama - Filofteia Jitaru - era casnică, blândă, purtându-și cu seninătate cele peste o sută de kilograme, privind lumea cu un chip în care găseai oricând un strop de înțelegere și împăcare. Aveau trei copii: Petre, Aurel și Vasile. Primul, elev în ultima clasă de liceu, era un tip violent, imprevizibil, făcuse doi ani la o școală de corecție, se certa cu toată lumea, înjura pe toată lumea; Petre numai în fața Filofteii devenea un copil respectuos și supus. Aurel și Vasile, gemeni, erau elevi în clasa a X-a, premianți și cuminți de parcă ar fi fost făcuți de altă mumă.

La etaj, locuia o pereche de tineri căsătoriți, Stelian și Rada Marinescu, el operator la Centrul de Calcul, ea funcționară la Direcția de Statistică, aveau împreună un copil de câteva luni. Ar fi fost o familie fericită, dacă Stelian n-ar fi avut din născare o meteahnă fără de leac: era somnambul.

La mansardă, locuia Armand Paulescu, bătrân, târând după el trei sferturi de veac, văduv, singur, fost la vremea lui un avocat celebru. Fiul celuilalt distins avocat, din perioada interbelică, preferatul Curții Regale, Marius Paulescu. Bătrânul Armand își plătea furtunoasa și exuberanta tinerețe printr-o singurătate tristă, îngrozitor de tristă. El, singurătatea și o cardiopatie ischemică incurabilă. Și un fiu neterminat, bun de spânzurat, neînsurat, trecut de patruzeci de ani, trecut prin mai multe pușcării, trecut și printr-un balamuc, fără profesie, fără serviciu, fără nici un Dumnezeu: Narcis Paulescu. Faimoasa genealogie a Pauleștilor se stingea în acest vreasc uscat și sterp. Narcis trăia în concubinaj cu o spălătoreasă de la „Nufărul", o chema Sofica Ruteanu, amândoi bețivi, răi și scandalagii, locuind cu chirie într-o garsonieră pauperă din celălalt capăt al orașului.

Toată această lume eterogenă locuia pe strada Paltinului, la numărul 7, din orașul nostru: o casă veche, fumurie,înaltă, parter, etaj și mansardă. N-aș fi cunoscut-o niciodată, dacă de la dispecerat, ofițerul de serviciu n-ar fi raportat, sec și lapidar, prin interfon: „Domnule căpitan Zavera, pe strada Paltinului, la numărul 7, avem un mort". Căpitanul Zavera sunt eu, adică fostul locotenent Andrei Zavera, cel care v-a mai spus pe vremuri niște povești polițiste, de atunci a trecut peste noi revoluția, am mai pierdut cu toții câte ceva, am mai câștigat câte ceva, eu am încărunțit, am ajuns căpitan, dumneavoastră vă doresc sănătate și, mai ales, speranță...

Așadar, pe strada Paltinului, la numărul 7, mă aștepta un mort. Am telefonat urgent procurorului, avea alte treburi mai presante, am sunat medicul legist, nevastă-sa mi-a zis că e plecat la Grădiștea după gogoșari, așa că la mortul de pe strada Paltinului m-am dus singur..

În fața casei, lume ca la urs: colocatari, vecini, gură-cască. Am întrebat cine a murit, o femeie grasă, foarte grasă și blajină mi-a răspuns că „domnul avocat Paulescu" și, făcându-și cruce cu o neprefăcută pioșenie, mi-a arătat scara de la mansardă. Din curte se

ajungea la mansardă printr-o scară exterioară, am urcat, am ajuns, am împins ușa, dincolo de ușă parcă era infernul...

La mansardă, se aflau două încăperi minuscule, un grup sanitar, o debara și o bucătărioară cât o cutie de chibrituri. Prin tot spațiul acela, parcă trecuse o hoardă de barbari, răvășind lucrurile, spintecându-le, risipindu-le, întorcându-le pe dos. Una dintre cele două încăperi, cu toți pereții acoperiți de rafturile unei venerabile biblioteci, rânjea sinistru cu rafturile goale deasupra dușumelei prăfuite, acoperite cu un strat monstruos de cărți rupte, sfâșiate, trecute parcă prin violența unei nebunii.

Peste tot, sertare smulse, scaune răsturnate, tablouri făcute zob, fotoliile înjunghiate în mai multe locuri, la bucătărie era prăpăd, o mână fierbinte și tremurândă scotocise printre crătiți și farfurii, spărgând, smulgând, trântind, din debara fuseseră scoase și puricate lucruri vechi și inutile, lustra din tavan fusese smulsă cu sălbăticie, șifonierul lăsat vraiște, cu hainele buzunărite, câteva perechi de pantofi aveau talpa secționată cu cuțitul, reverele halatului erau sfâșiate, bibelouri aruncate de-a valma cu desuuri bărbătești, medicamente, ziare vechi, fotografii de familie, cioburi de sticlă, cioburi de casă spartă, întreaga locuință arătând ca un borcan făcut țăndări. Dincolo, în dormitor, printre cârpe și perne spintecate, de-a curmezișul patului cu salteaua sfâșiată, se afla mortul, Armand Paulescu. Cadavrul era legat de mâini și de picioare, cu un cablu electric, în gură avea un căluș, peste gură lipită o fâșie sângerie de leucoplast. Omul sucombase în urmă cu cel mult douăsprezece ceasuri. Și, dacă flerul și experiența nu mă înșelau, moartea survenise - pe fondul bestial al maltratării - în urma unui infarct de miocard. Obrazul bătrânului avocat era zgâriat, fruntea jupuită, degetele picioarelor strivite, palmele arse cu țigara. Doamne-Dumnezeule, cine săvârșise această cumplită operă? În jurul meu parcă gravita infernul, atâta ură, și nemernicie, și ticăloșie nu de prea multe ori am văzut în destinul meu de polițist. Cadavrul și isteria lucrurilor spulberate din preajma lui îmi acaparaseră toate gândurile, toate întrebările, și totuși un gând stingher, bizar, nebulos mă irita parcă cel mai mult și nu știam precis ce, când deodată am tresărit de relevanța unei tardive constatări: dincolo de dezordine și moarte, în jurul meu se întindea o mizerie îngrozitoare. O mizerie perfectă.

Murdărie, jeg, praf, pereți nezugrăviți de-un veac, cutii de conserve goale și nespălate, cutii de chibrituri cu catranul tocit de mult, cocoloașe de hârtie, vase năclăite de straturi suprapuse de grăsime arsă, gunoaie și pânze de păianjen, coji de pâine uscată, haine murdare și rupte, dușumelele acoperite cu o mâzgă cenușie, păstoasă, scârboasă, grupul sanitar puțea ca o latrină publică, o duhoare pestilențială plutea nepăsătoare peste mort și peste lucruri și peste toată greața și tristețea și uimirile mele...

Prima declarație

- Numele, prenumele, profesia?

- Păi, eu sunt fata doamnei Prunaru, de la parter, poate ar fi mai bine s-o chemați și pe mama.

- Numele și prenumele dumneavoastră?

- Păi, eu sunt Domnica, și, după mamă, Prunaru, că tată nu am, adică, știți cum se spune, din flori. Mama însă mă strigă „Măi, Puiule", că ea toată viața și-a dorit băiat, da' n-a avut noroc.

- Profesia?

- Păi, am fost casieră la Cooperativa „Sporul", acum sunt pensionară.

- Vârsta?

- Păi, am împlinit șaizeci și trei de ani anul trecut, iar anul ăsta, de Crăciun, fac șaizeci și patru, că sunt făcută la zile mari, d-aia zice mama că pe noi astea ne ocolește norocul, că și ea e născută de Florii. Da' n-ar fi mai bine s-o chem și pe mama?

- Ce cunoașteți despre viața avocatului Armand Paulescu și ce ne puteți declara despre tragicul său sfârșit?

- Păi, domnule căpitan, asta e, țiganii, ei l-au omorât. Mișună ca libărcile țiganii pe strada noastră. Ba, cu vreo lună în urmă, unul din ei a și intrat în curte la noi, a dat cu ochii de mine și m-a întrebat dacă n-am de vânzare haine vechi, da' eu nu m-am supărat de-asta, ci pentru că mi-a zis „coană mare", auzi, să-mi zică mie un garaoi „coană mare", l-am dat afară din curte și i-am zis că dacă nu pleacă strig

hoții. S-a dus, a plecat, da' știu eu ce-o fi fost mai târziu, în altă zi, poate chiar ieri? Că domnu' avocat Paulescu era bun, era prost de bun și se încredea în fitecine, așa că țiganu' s-a dus cu fofârleaua la el, cu șmechereaua aia de „haine vechi", omu' bun l-a crezut, l-a chemat în casă, hoțu' i-a dat la mir, a furat din casă ce-a vrut și valea! Asta e, eu cred că țiganii ăștia sunt de vină. Și mama zice la fel. Chiar, nu vreți s-o chem și pe mama?

A doua declarație

- Numele, prenumele, profesia?
- Jitaru Ion, ceferist, conductor de tren.
- Vârsta?
- Patruzeci și unu de ani.
- Ce ne puteți declara în legătură cu nenorocirea care s-a abătut asupra vecinului dumneavoastră, Armand Paulescu?
- Domnule dragă, eu știu că domnul Armand Paulescu a fost mare om la viața lui, a fost avocat, și tatăl său tot avocat a fost, oameni bogați. Casa asta toată a fost a lor, apoi a rămas numai domnul Armand, cu Narcis, derbedeul ăla de fi-su. Eu știu toată povestea, domnule dragă, pentru că eu aici, în curtea asta, am crescut. Tata a fost primul care a cumpărat unul din cele două apartamente de la parter. După noi, mai târziu, au venit și au cumpărat și ceilalți. Încet-încet, domnul Armand și-a vândut aproape toată casa, păstrându-și numai încăperile de la mansardă. Asta, după ce vânduse tot din casă: mobilă, argintărie, tablouri, cristaluri scumpe. Și-a cheltuit toată averea și toată viața ca să facă om din fi-su. Îl cunoașteți pe Narcis Paulescu? Domnule dragă, dacă l-ați vedea, l-ați lua la pumni, pentru că are mutră de borfaș și ochi de șarpe turbat. Cu toată averea bătrânului, n-a reușit să-și facă nici un rost în viață, nu tu școală terminată, nu tu profesie, a luat pușcăriile la rând, mi se pare că a stat și într-un ospiciu de smintiți câteva săptămâni. Acum, că ta-su n-a mai avut ce vinde, l-a părăsit și a căzut pe capul unei spălătorese, nu știu prin ce capăt al orașului, eu nu l-am mai văzut de vreo trei sau patru luni, mai ales că din cauza slujbei nici eu nu prea stau pe-acasă...

Știu eu cine și de ce să-l fi omorât pe domnul Armand Paulescu? Dușmani nu avea, era un om blând, avere nu mai avea, bătrânul se retrăsese în găoacea lui de sus, nu mai primea pe nimeni, nevastă-mea zicea că parcă s-ar fi și țicnit un pic, că trăiește ca un pustnic și nici măcar cu gunoiul nu mai iese afară. Auzi dumneata, să-l lege cu sârmă, și-apoi să-l omoare! Domnule dragă, eu cred c-o fi fost vreunul din bandiții ăia, pe care, în tinerețe, cine știe când, l-o fi înfundat în pușcărie, omul a scăpat de curând, l-a căutat și s-a răzbunat. Eu am mai auzit de cazuri din astea, că, o dată cu trenul, circulă prin lume tot felul de istorii și întâmplări de ți se face noapte în cap când le asculți...

A treia declarație

- Numele, prenumele, profesia?

- Dom'le, mă luați tare, ca-n filme, undeva într-un film am auzit chestia asta: „numele, prenumele, profesia!". Sanchi, parcă dumneavoastră nu știți că mă cheamă Jitaru Petre și că sunt la Liceul nr.14, într-a XII-a. Hai să fim serioși!

- Vârsta?

- Nouăsprezece ani, adică vârsta marilor speranțe. Dom'le căpitan, am eu mutră de cretin? Ce naiba vreți de la mine?

- Ce ne puteți declara în legătură cu moartea avocatului Armand Paulescu?

- Și pentru boșorogul ăla vă pierdeți timpul cu mine? Dom'le căpitan, știți ce cred eu? Când o mierlește un hodorog ca ăsta, de peste șaptezeci de ani, înseamnă că pe pământ rămâne liberă o lingură pentru un copil flămând. Mai ales că moș pârță ăsta de sus își căuta moartea cu lumânarea, frecându-și burta de tot soiul de indivizi dubioși, canalii, samsari de cocoșei din aur. Ce, nu știați că bătrânul vinde cocoșei? Douăzeci de grame de aur pur! O juma de milion cocoșelul. Ce dracu făcea cu banii, nu știu, că domnu' Narcis, fi-su, e un pârlit, nici măcar mașină n-are. Sunt convins că de la cocoșeii din aur i se trage. Odată, mai demult, mi-a arătat și mie unul și m-a rugat

să-i caut un client, dar eu de-atunci nu i-am mai trecut pragul. Nu-mi trebuie bucluc, poliție, justiție, pârnaie, pentru că știu cum e, eu am mai făcut, pentru niște prostii, doi ani la corecție, și gata, mi-ajunge pentru toată viața. Unui altuia, însă, cu sângele mai iute, i-a luat aurul mințile și a făcut moarte de om. Căutați-l pe ăla, nu pe mine, ce naiba, n-aveți nici un pic de fler polițist?

A patra declarație

- Numele, prenumele, profesia?

- Mă numesc Rada Marinescu și sunt funcționar principal, gradația III, la Direcția de Statistică.

- Vârsta?

- Douăzeci și opt de ani.

- Puteți să ne declarați ceva în legătură cu moartea avocatului Armand Paulescu?

- Era un om foarte ciudat, domnule căpitan. Parcă ar fi ascuns tot timpul ceva, o comoară, un secret, o taină mare, poate un păcat teribil pe care nu-l putea spune nimănui. Cui să te mai mărturisești astăzi? În cine să mai ai încredere? Popii te divulgă la securitate, sau, cum îi zice astăzi, *serei*, avocații de toarnă la poliție, nici în cifre nu mai ai încredere, pentru că sunt măsluite de politicieni. Știu eu ce spun, că lucrez pe terenul nisipurilor mișcătoare, adică al statisticii...

Așadar, domnul Armand Paulescu avea ceva de ascuns. Poate vreun timbru valoros, unicat, știați că o vreme, cu vreo trei ani în urmă, a vândut și niște clasoare filatelice? Am citit undeva că unele timbre rare valorează milioane. De unde avea el timbrele? Știe toată lumea că domnul Armand Paulescu a fost un mare avocat, or prin mâna unui avocat trec multe vieți omenești. Uneori, trece chiar și moartea. Iar acum, la vârsta senectuții, timpul de altă dată se răzbună îngrozitor. Cine știe ce poliță din tinerețe și-a achitat domnul Armand tocmai acum?! Eu, vă spun drept, nu prea dorm noaptea, adică dorm iepurește, pentru că mi-e frică pentru bărbatu-meu, că e somnambul și să nu facă vreo prostie, să nu cadă de pe

undeva. Și de multe ori, auzeam noaptea, târziu după miezul nopții, discuții și foială mare pe sus, la domnul Paulescu. Chiar și azi-noapte, a fost un tărăboi urât acolo. De ce se certau, ce discutau, ce puneau la cale și de ce noaptea, așa de târziu, când toată lumea doarme? Eu cred că de la timbre i se trage toată nenorocirea. Că aici operează o mafie cumplită, care nu iartă pe nimeni. Am citit câteva chestii din astea și prin jurnale. Credeți că v-am fost de folos cu ceva?

Ultima declarație

Declarația domnului Narcis Paulescu a fost dură, dușmănoasă, rea, făcută pe muchie de cuțit, pe buză de prăpastie, făcută cu dinții strânși, cu ghiarele strânse, ca un șacal încolțit de implacabilul vânător. Știa ce a făcut, cum a făcut și de ce a făcut. Nu regreta nimic, absolut nimic. Bătrânul Armand îl urâse toată viața, pentru că, la nașterea copilului, își pierduse nevasta, nu s-a mai recăsătorit, l-a crescut singur pe Narcis, dar cu o dușmănie surdă, abil disimulată, cenzurată, pe care totuși Narcis o simțise din fragedă pruncie. Așa au trăit împreună, ca niște dușmani lași, care nu au avut curajul niciodată, nici unul, să dezgroape securea războiului fățiș. El, Narcis, avusese curajul, abia acum, târziu, când el însuși ajunsese o epavă, un hârb, un nebun demn de legat...

Aveam în fața mea un monstru, un individ cu o inteligență diabolică, cu privirea ca o flamă de laser, în care scânteia o demență bizară. La locul crimei nu lăsase nici o urmă; pentru noaptea crimei avea un alibi care ar fi descurajat orice complet de judecată. Si totuși, el era ucigașul.

„Eu l-am omorât pe tata, mi-a șoptit la un moment dat Narcis Paulescu, cu un chip străfulgerat de o lumină stranie, eu l-am ucis. Dar nu-i suficient să afirm eu acest lucru, pentru că mărturia unui nebun nu-i decât un fâs în fața justiției. Tu polițistule, trebuie să găsești probele. Caută-le! Iar dacă viața mea face mai mult decât un rahat în ploaie, ți-o pun la dispoziție. Sau vrei să rămân unul din eșecurile tale?".

Trei săptămâni mai târziu, Narcis Paulescu a fost condamnat să-și petreacă restul zilelor într-o casă de nebuni. N-a făcut recurs. N-a cerut clemență. Ci doar, la ieșirea din boxa criminalilor, m-a privit iute, cu un surâs subțire și rece, ca o lamă de pumnal, făcându-mi un gest scurt cu mâna: semnul victoriei. A cui? A lui? A mea?

ÎNTÂMPLARE NOCTURNĂ

E noapte, e târziu, e trecut de miezul nopții. Patrulăm prin marele oraș. Misiune de rutină. Sugestia, pentru noaptea aia, a fost a șefului meu - căpitanul de poliție Andrei Zavera: eu la volanul mașinii, el alături, pe „locul mortului".

Cum, nu-l știți pe Andrei Zavera? S-a mai scris despre el: durduliu, blond, imperturbabil, dicție clară, glasul persuasiv, zâmbetul calm. Ei, vedeți că v-ați amintit? Înseamnă că mă știți și pe mine - locotenentul Petre Strihan: brunet, slăbuț, pripit etc.

Suntem două mutre, două caractere și două temperamente aflate la antipozi, dar aici e tot șarmul nostru: ilustrăm la fix cea mai controversată teză a veacului - atracția extremelor!

Așadar, e trecut de miezul nopții, noi patrulăm de aseară, vara e pe sfârșite, cerul înalt și cald și generos, cetatea încă zumzăie ca un stup: limuzine, pietoni, firme luminoase, muzică izbucnind prin ferestrele deschise, sau strigăte, sau chemări, sau râsete homerice, sau tusea tabagică, prelungă și rea a unui bătrân. Rulăm tăcuți sub risipa de stele, într-o lume risipindu-se inutil în gesturi nocturne, pândită de capcane nocturne. E cineva de altă părere?

Timpul curge monoton pe lângă noi, șeful și-a epuizat rezerva de bancuri, eu nu prea mă pricep să fac conversație, plictiseala surâde somnoroasă de dincolo de parbriz, când deodată, taman la țanc, un semnal de alarmă: dispecerul central întreabă cine se află în apropierea

intersecției bulevardului Creștinilor cu strada Brâncuței. Fac contactul și raportez prompt:

- Echipajul 412.

Ordinul dispecerului central este categoric:

- Avem o semnalare că la casieria de sector s-a comis o spargere. Deplasați-vă urgent la fața locului, până la sosirea echipei operative. Terminat.

Căpitanul zâmbește înviorat, îmi face cu ochiul, eu virez scurt în mijlocul bulevardului, un minut mai târziu ne aflăm în fața casieriei de sector. Ne întâmpină un subofițer din paza generală. Subofițerul - tânăr, emoționat, îmbujorat - abia poate să ne spună că, în rondul său obișnuit, de noapte, s-a apropiat la un moment dat de clădirea în care se află casieria de sector, a văzut înăuntru lumina aprinsă, ușa întredeschisă, s-a apropiat și mai mult, se pregătea să traverseze bulevardul, când dinăuntrul casieriei au ieșit două tinere femei, sau două fete, nu le-a observat prea bine fața, pentru că veneau dinspre lumină, a reținut doar că amândouă erau în blugi, și în bluzițe colorate, și aveau niște genți în mână, fetele l-au salutat, una din ele chiar i-a zis ca unei vechi cunoștințe, „Salut, Gogule!", iar pe el așa îl cheamă, Gogu, adică sergent major Gogu Petrescu, și cealaltă l-a întrebat „Ești de caraulă, Gogule?", apoi chicotind, așa cum fac fetele, i-a aruncat peste umăr: „Hai, ne conduci până la metrou?", după care au dispărut amândouă în noapte, către gura metroului din apropiere. El a intrat în holul casieriei, a strigat, nu i-a răspuns nimeni, era pustiu, a trecut dincolo de ghișeu, țipenie, uriașa casă de bani, cu rafturile goale, avea ușa larg deschisă. Abia atunci a înțeles Gogu grozăvia faptei. A alergat căpiat afară, cele două fete parcă intraseră în pământ, s-a repezit năuc în stația de metrou, s-a agitat degeaba, stația era goală, a revenit la casierie și a telefonat la dispecerat. „Asta e tot!", încheie el, cu o figură de cioclu prins jefuind cadavre...

Eu și căpitanul Andrei Zavera ne înțelegem din priviri, necazuri din astea se întâmplă și la case mai mari, hoții au tupeu în ziua de azi, au un tupeu genial, genii se găsesc nu numai printre laureații Premiului Nobel, ci și prin lumea interlopă. Subofițerul rămâne stană de piatră în fața casieriei, n-avem ce-i face, fiecare cu norocul lui, căpitanul intră în clădire, eu fac o recunoaștere prin

împrejurimi. Din clipă în clipă, trebuie să sosească la fața locului echipa operativă de criminaliști de la Direcție, cu tot tacâmul: câini de urmărire, lupe, rulete, pensule, prafuri și soluții de revelat urme papilare, aparate foto, eprubete, lămpi fluorescente...

Investigațiile mele nocturne sunt un fiasco total, n-am văzut nimic, n-am constatat nimic, de altfel nici nu mă așteptam să găsesc ceva interesant, relevant în jurul clădirii, am revenit către intrarea în casieria de sector o dată cu echipa operativă de criminaliști.

Căpitanul se mișca felin în interiorul casieriei, dincolo de ghișeu, frunzărind atent niște dosare, niște hârtii.

O dată cu echipa de criminaliști, misiunea noastră se încheie, șeful le spune pe scurt toată întâmplarea, mai adaug așa, în treacăt, că în casa de bani n-au fost decât bancnote noi de zece mii de lei și că toate au seriile notate într-un dosar, succes băieți, pa și n-am cuvinte, fiecare la treburile lor: ei să descopere cine a jefuit așa de frumos casieria de sector, noi să patrulăm mai departe, preventiv, prin viscerele marelui oraș, către o țintă pe care, de fapt, n-o atingem niciodată. Pentru că niciodată nu vom reuși să prevenim toate infracțiunile cetății...

Ne urcăm tăcuți în mașină, tăcuți și triști și atinși de aripa neputinței, eu la volan, șeful pe „locul mortului", demarez în trombă, pneurile țipă date dracului, făcând un tărăboi infernal, căpitanul mă lasă în apele mele și abia într-un târziu îl aud: „Aici e operă de mare maestru, bătrâne. Închipuie-ți că imobilul casieriei are sistem de alarmă, ușile, încuietori zdravene, iar cheile de la casa de bani sunt de un tip grozav de sofisticat. Ei bine, hoațele alea două aveau totul: schema secretă a sistemului de alarmă, cheile de la ușă, cheile de la casa de bani, pontul gras că în casa de fier se află câteva zeci de milioane de lei. Și au mai avut și o doză de curaj nebun!", termină el mohorât și grav, dar și cu o undă de gelozie pe curajul lor.

Acum, eu nu sunt prea sigur că șeful mi-a spus chiar toate chestiile astea și că a fost atunci într-adevăr mohorât, și grav, și ros de aburul corosiv al geloziei, dar trebuie să fac și eu o leacă de atmosferă, nu? Parcă așa se obișnuiește în povestirile polițiste...

Târziu, după miezul nopții, orașul are un aer ciudat, alt chip și alte dimensiuni, străzile se lățesc, bulevardele devin uriașe, casele parcă sprijină cerul pe vârfurile lor întunecate. Și oamenii par mai

mari, și arborii, și gardurile. Profilul căpitanului, proiectat pe sticla portierei din dreapta, în lumina difuză a orașului, pare și el ciclopic.

- Oprește! îmi șopti el scurt, spulberându-mi toate meditațiile nocturne.

Trag pe dreapta, opresc, mă uit la căpitan, îi urmăresc tirul privirii și dau și eu peste cele două păsări de noapte: două pițipoance mișto, cu bluzițe colorate, și blugi, și gentuțe, tipăind, un pic cam obosite, în susul trotuarului.

Cobor, traversez, le ajung din urmă, dau bună seara, spun cine sunt și le întreb de sănătate.

- Nț, zice una, n-ai poză de polițist!, și râde cu o provocare blândă.

Mă legitimez. Tipa studiază îndelung legitimația, fotografia, apoi către cealaltă:

- Fă, noi am rămas niște proaste. Ia uite tu ce gagii mișto au băgat în poliție!, și râde la fel de blând și la fel de provocator.

- Și ce ai cu noi, nene? întreabă cealaltă cu oarece harțag în priviri.

Sunt frumoase amândouă, și obosite, au cearcăne la ochi, degeaba însă joacă teatru cu mine, cum că ar face parte din casta interlopă a orașului. Sunt convins că sunt fete cultivate, licențiate, și poate tocmai de aceea nu le convine să fie acostate pe stradă de poliție, târziu, după miezul nopții, mai aproape de ziua care vine, decât de aia care a trecut.

Le spun exact ceea ce gândesc despre ele, sunt franc, sunt politicos, ele mă apreciază și scot buletinele de identitate. Nu sunt chiar atât de tinere pe cât le arată firma.

- De unde veniți? întreb sec, profesional.

- Hopa! face una din ele, țuguindu-și bosumflată buzele către cealaltă. Stop cu prietenia. Apoi, către mine: Domnule locotenent, vă informăm cu tot respectul că venim de la plimare. Și întreabă cu o uimire galeșă: Sunt cumva interzise plimbările pe timpul nopții?

- Gata cu joaca, fetelor! mă încrunt eu cât mai oficial. Lăsați la naiba șotronul ăsta tâmpit, nu ne arde de joacă nici vouă, nici nouă! și arăt cu capul spre mașina cu însemnele poliției, parcată mai la vale, aproape de intersecție.

După care le spun ce s-a întâmplat la casieria de sector, de pe bulevardul Creștinilor, colț cu strada Brâncuței, și suspiciunea care planează asupra lor. Scurt pe doi. Aștept răspunsul.

Fetele se reculeg repede - am uitat să vă spun că pe una o cheamă Aurora Stoian și pe cealaltă Hermina Ionescu -, Hermina e mai înfiptă, mai vorbăreață, se apropie de mine și începe să-mi turuie, cu aerul cel mai serios din lume, că ele două sunt prietene și colege de serviciu, că sunt profesoare la Școala Generală nr.14, că sunt nemăritate, locuiesc împreună într-o garsonieră din apropiere și că au fost, începând de ieri după-masă, la o petrecere, cu băieți și fete, organizată de o prietenă mai veche de-a lor - Marta Ulmeanu...

Și, pentru ca lucrurile să fie clare, foarte clare, Hermina își ia colega de mână, se întoarce cu fața spre mine, apoi arată cu fruntea spre mașina poliției, asigurându-mă că Marta Ulmeanu nu locuiește prea departe, ne urcăm în mașină, ne ducem, verificăm alibiul și gata.

- Dar asta vă costă ceva! condiționează pe un ton jumătate sobru, jumătate ironic. Și adaugă repede: Ne duceți acasă cu mașina. Da?

Sunt de acord. Ne suim în mașină, șeful meu, căpitanul Andrei Zavera, se dovedește a fi o gazdă deosebit de amabilă, conversează jovial, spiritual, timpul trece repede, am ajuns la locuința Martei Ulmeanu...

Coborâm în fața unui bloc elegant, cu patru etaje, balcoane cochete, ziduri din cărămidă aparentă, intrăm, urcăm la etajul al doilea, Hermina sună la o ușă. Nu răspunde nimeni. Sună prelung. Din spatele ușii, abia răzbate un foșnet de pași mărunți. Mă simt cercetat prin vizorul ușii.

- Marta, suntem noi, Aurora și Hermina! zice Hermina, și răpăie ușor cu unghiile în tăblia ușii.

Foșnetul din interior se repetă, se aud pași depărtându-se, apoi pauză lungă de tăcere, și iarăși foșnetul acela caracteristic, după care se deschide ușa. În despicătura de lumină apare un trup de femeie tânără, tot în blugi și tot în bluziță colorată: Marta Ulmeanu.

Hermina îi explică repede-repede ce trebuie să-i explice, arată spre mine și căpitanul Zavera, îi spune despre jefuirea casieriei de sector, despre întâlnirea lor cu noi, despre suspiciunea noastră...

- Dar de ce nu ne inviți în casă? se oprește deodată Hermina din povestea ei ingrată, privindu-și cu reproș prietena.

Marta Ulmeanu ne invită în apartament, are o locuință frumoasă, luxoasă, spațioasă, se văd încă urmele petrecerii, ne așezăm pe niște scaune răvășite. Marta confirmă cele solicitate de Hermina și Aurora, apoi ne aduce niște cutii cu bere, de la frigider, scuzându-se: „Atât mi-a mai rămas".

Fetele rup cu gesturi reflexe capacele metalice și beau berea sportiv, direct din cutii. Facem și noi, eu și șeful meu, același lucru, și brusc am impresia oarbă că suntem niște caraghioși. Întotdeauna senzația de ridicol mă amețește ușor. Mă foiesc stânjenit pe scaun, aș vrea s-o rup la fugă aiurea, departe-departe, să nu mai dau buzna, noaptea, în casele oamenilor cumsecade și să nu mai beau niciodată bere direct din cutie...

Din ridicolul în care mă afund, mă agăț disperat de privirea căpitanului. Se uită țintă la mine, în felul acela al lui, ciudat, penetrant, înțeleg că a făcut o descoperire senzațională, împreună cu ochii lui fug și eu cu privirea într-un colț al camerei: sub măsuța telefonului. Sub măsuță, căzută în dunga peretelui, o bancnotă de zece mii de lei. „Ei și?!", mă dezumflu eu imediat, gândind că asemenea bancnote se pot găsi în orice gospodărie de om onest.

Dar ceea ce n-am văzut eu, atunci și acolo, ci doar căpitanul Andrei Zavera a văzut, a fost fiorul, scurt și fierbinte, de spaimă cenzurată, fulgerând prin ochii Martei, când femeia a observat și ea bancnota de sub măsuță

Căpitanul s-a sculat domol de pe scaun, a făcut câțiva pași, s-a aplecat, a ridicat bancnota, s-a apropiat de telefon, a format un număr, a așteptat, după care a citit tare,rar, aproape silabisind, numărul de serie al bancnotei, a așteptat iarăși o vreme, tăcerea din jurul nostru devenise îngrozitoare, apoi a zis „mulțumesc" și a închis telefonul. S-a apropiat de Marta Ulmeanu, a privit-o lung-lung, deopotrivă cu respect, tristețe și dispreț, femeia era albă ca varul, vocea căpitanului s-a topit într-o undă de șoapte amare:

- Locotenent Petre Strihan, te rog, pune-i cătușele!

CRUCIFIXUL DE BRONZ

Una dintre cele mai bizare întâmplări polițiste mi-a fost povestită, cu câtva timp în urmă, de căpitanul Andrei Zavera.

Cu Zavera sunt prieten de peste zece ani, Muzeul colecțiilor de artă fiind punctul sorginte al prieteniei noastre. Amândoi umblăm după tablouri vechi, amândoi suntem în stare să căscăm ceasuri întregi ochii în fața unei pânze pictate peste care au trecut veacuri de uitare, amândoi suntem robiți acelui aer de liniște și mister ce pogoară din sufletul unei picturi bătrâne, ce altceva fiind un venerabil tablou de artă decât ochiul unei lumi revolute, rămas etern de deschis către noi?

Și niciodată sufletul acelei priviri venite de peste veacuri nu va înceta să ne cheme în imperiul unei fastuoase religii pline de istorii captivante: *religia supraviețuirii*. Pentru că, asemenea celebrei Șeherazade, nici o generație nu va putea supraviețui uitării decât numai și numai dacă va putea țese mereu, la nesfârșit, vraja unor captivante întâmplări cuprinse, la urma urmei, chiar și în fereastra unui banal tablou...

Întâmplarea povestită mie de căpitanul Zavera a început în Consignația „Cupidon". Cineva mă anunțase că la Consignația „Cupidon" sunt expuse, spre vânzare, mai multe tablouri vechi, eu l-am alertat pe Zavera, ne-am dus. Erau unsprezece tablouri. Nu prea grozave. Pictate cam pe la începutul veacului nostru, sub pecetea viziunii impresioniste. Asemenea marelui Steriade, dar fără să atingă

fiorul sublim al acestuia, autorii anonimi încercaseră să revalorifice aspecte și priveliști cotidiene, cu precădere citadine: case somptuoase cu cerdacuri înalte, grădini imense cu arbori seculari, bulevarde ample cotropite de pietoni, târguri fumegânde și gălăgioase...

Ne pregăteam de plecare, tablourile erau banale, prețurile inaccesibile, prețuri monstruoase, prețuri afișate ca niște injurii azvârlite bunului simț, dar pe cine mai interesează astăzi bunul simț? Am mai trecut o dată prin fața vitrinei unde erau expuse, când brusc Zavera se opri în fața unei pânze, se apropie, se aplecă ușor într-o parte și exclamă ceva de neînțeles. Mă uitam la el contrariat, vroiam să-l întreb ce s-a întâmplat, nu l-am mai întrebat, mi-a spus el repede-repede, precipitându-se uimit către mine:

- Extraordinar, asta-i Casa Cantacuzinilor, tu o știi? N-o știi! Are o istorie încărcată de întâmplări tulburătoare, acolo s-a născut, a trăit și a pierit una din ultimele ramuri ale Cantacuzinilor. Cunosc casa foarte bine.

Andrei Zavera se opri din turuiala lui, surâse, mă luă pe după umeri și, în timp ce părăseam Consignația, mă întrebă:

- Ți-am povestit vreodată cazul „Crucifixului de bronz"? nu ți l-am povestit, răspunse tot el tăcerii mele ascultătoare. Știam că lui Zavera îi place să fie ascultat, să nu fie întrerupt, să nu i se răspundă nici chiar atunci când întreabă. Interogațiile prietenului meu sunt pur retorice.

Peste drum de Consignație este o berărie, am intrat, ne-am așezat și, între două rânduri de bere, am ascultat una dintre cele mai bizare întâmplări polițiste.

Casa Cantacuzinilor - începu să-mi povestească Andrei Zavera - este o vilă posomorâtă, veche, întunecată. Curtea e imensă, gardul din fier înalt, dincolo de gard niște castani uriași, bătrâni. Între castani, Casa Cantacuzinilor. Fațadă amplă, frontoane arcuite, scări din marmură, pilaștri impunători. Exact ca în tabloul acela de la Consignația „Cupidon". A scăpat nedemolată printr-un capriciu al destinului. N-a fost naționalizată pentru că nu are camere multe. N-a fost râvnită, de nici unul din trepădușii Puterii, pentru că are un aspect mohorât, sumbru, aduce mai degrabă a cavou, decât a casă de oameni. Interiorul are un aer greu, lumina e puțină, mobilierul masiv

și negru, tapetul pereților cenușiu, covoarele prăfuite. Și peste tot, risipite, valori din celălalt veac: tablouri, statuete, cărți, obiecte de cult creștin, reviste, bibelouri.

În casă locuiau patru persoane: Alexandra Brezinschi, o bătrână aprigă, trecută de șaptezeci de ani, energică, înaltă, autoritară, cu tenul pământiu și privirea grea, neagră, ce nu admitea replica nimănui. Apoi, cei trei copii ai Alexandrei, din trei căsătorii: Filip, Smaranda și Lucian.

Bătrâna, ultimul vlăstar al Cantacuzinilor, ținuse trei bărbați la viața ei și toți trei pieriseră: unul pe front, în războiul cu rușii; al doilea în pușcăriile comuniste din România, pentru că spusese niște bancuri cu Stalin; al treilea, un polonez, viță de nobil scăpătat, murise într-un accident, iarna, prin Munții Bucegi, acoperit de avalanșa zăpezilor. La cincizeci și patru de ani rămăsese văduvă a treia oară, nu se mai recăsătorise, își crescuse singură copiii dând meditații de limba germană la odraslele noilor parveniți.

Copiii Alexandrei erau niște neisprăviți, nerealizându-se nici unul. Toți trei, cu destinul mutilat. Înrăiți și proști. Se urau între ei fără un rost anume. Își furau pâinea unul de la gura altuia. O dușmănie viscerală le otrăvea zilele. Un singur lucru îi unea: *frica de Alexandra*.

Filip, întâiul născut, astăzi om trecut de patruzeci de ani, își duce traiul din afaceri mărunte, dubioase, speculează medicamente și parfumuri străine, e cartofor, bețiv și hrăpăreț. Când și când, frecventează un cerc de homosexuali.

Smaranda, al doilea copil, e foarte frumoasă, încă nu a împlinit treizeci de ani, cântă la pian, dar e pe jumătate idioată. Fuge de lume și de lumină. Încă se mai joacă cu păpușile.

Lucian, mezinul Alexandrei, a terminat Liceul sanitar, are douăzeci și cinci de ani, lucrează într-un spital, este urât, cocoșat, trăiește pe ascuns cu soră-sa, Smaranda.

Cam așa stăteau lucrurile în casa Cantacuzinilor, când un vecin a telefonat la poliție că Alexandra Brezinschi fusese asasinată.

Când am ajuns la fața locului, ceea ce m-a impresionat cel mai mult nu a fost nici casa aceea ca un cavou, nici chipul angelic dar imbecil al Smarandei, nici mutrele urâte și rele și crispate ale lui Filip și Lucian, ci trăsăturile luminoase și calme ale Alexandrei.

Bătrâna era întinsă în patul ei amplu, alb, imaculat, cu baldachinul roșu și ciucurii mari și grei din mătase galbenă. În stânga patului ardea o lumânare groasă, în dreapta veghea un crucifix înalt, masiv, din bronz. Alexandra avea mâinile încrucișate pe piept, și dacă n-ar fi fost un firicel de sânge închegat prelins printre palmele ei în jos, către cearșafuri, ai fi zis că doarme, sau că s-a pregătit de moartea aceasta de multă, de foarte multă vreme...

Fusese descoperită dimineața, de Lucian, cocoșatul începuse să urle de spaimă, l-a auzit un vecin, a venit, a văzut, a telefonat la poliție.

În aceeași zi, medicul legist stabilise că Alexandra Brezinschi sucombase către ceasurile unu din noapte, în urma perforării cordului cu un obiect foarte ascuțit, subțire și tăios, probabil o lamă de stilet. Atât. Semnele violenței lipseau cu desăvârșire. Asasinul o fi surprins-o în somn? Să fi murit Alexandra instantaneu, în urma implântării stiletului în piept? Cum să explici poziția aceea a mâinilor încrucișate pe piept? Atât Filip, cât și Lucian și Smaranda, declaraseră că nu o atinseseră, nu o mișcaseră din loc, de fapt nici nu se apropiaseră prea tare de pat, dominați de o irepresibilă spaimă animalică.

Să fi fost vreunul din copiii Alexandrei în stare să-și omoare mama, după care să-i aranjeze palmele încrucișate pe piept, așa cum se obișnuiește la morți, și să facă apoi ordine în jur? Puțin probabil. Dar chipul Alexandrei? De ce era atât de împăcat cu sine, atât de luminos și de calm? Parcă așteptase moartea. Parcă și-o dorise. Alexandrei parcă i se împlinise o ultimă dorință: *moartea*.

Apoi, unde dispăruse arma crimei? Zile la rând, am scotocit toată Casa Cantacuzinilor, fără să găsesc pumnalul sau stiletul ucigaș. Lucian, Filip și Smaranda nu-mi puteau furniza nici o informație. Sau poate că nu vroiau. Aveam strania senzație că toți trei se acopereau reciproc, se salvau reciproc, că plănuiseră din vreme ce și cum și cât să-mi spună, mă bătea un gând pustiu că între ei trei exista un soi de conspirație criminală. Ușor de presupus, greu de dovedit. Nu greu, ci imposibil!

Pragul Casei Cantacuzinilor nu-l trecuse nimeni, în afară de cei câțiva copii pe care Alexandra îi medita la limba germană. Am discutat cu copiii, cu părinții lor, - nici un indiciu despre asasin. Vecinii Alexandrei

mi-au povestit romane întregi despre Casa Cantacuzinilor; o lume ciudată, aflată în disoluție, în dispariție, o lume închisă între zidurile nobiliare ale casei, o lume tristă, și urâtă, și atât. Cu basmele vecinilor n-aveam să ajung niciodată pe urmele asasinului...

Și pe când mă pregăteam să refac tot traseul cercetărilor, al confruntărilor, în Casa Cantacuzinilor a poposit brusc, parcă picat din cer, avocatul Leonida Stănescu, septuagenar și el: avocatul casei. Ne-a salutat ceremonios, ne-a invitat pe toți patru - eu, Filip, Lucian și Smaranda - în dormitorul Alexandrei, și-a deschis servieta doldora de acte, a scos de acolo un plic, l-a desfăcut, ne-a rugat să ne așezăm, el nu s-a așezat, ci, în picioare, solemn, a dat citire testamentului Alexandrei. Parcă asistam la o scenă de film. Eram deopotrivă actor și spectator. Și ce este altceva un polițist decât un etern actor și spectator, totodată, pe scena celor mai insolite întâmplări omenești?

Avocatul Leonida Stănescu citea impecabil, rar, pătruns de gravitatea clipei. Nu-mi amintesc cuvânt cu cuvânt testamentul Alexandrei, dar spiritul lui - ceea ce înseamnă esența - n-am să-l uit niciodată. Oricum, stupefacția noastră, atunci, a fost totală. Alexandra Brezinschi spunea cam așa în testamentul ei, și parcă nu Leonida citea hârtia aceea oficială, ci însăși Alexandra, de dincolo de mormânt, ne striga un adevăr brutal și cotropitor prin franchețea lui:

„Filip, tu ești întâiul meu ucigaș. Tu m-ai omorât prima dată, înșelându-mi speranțele. Mai bine te strângeam de gât,când erai cât lingura. Ești o bestie fără Dumnezeu și fără de rușine în fața oamenilor. Și dacă eu nu ți-aș fi sădit, încă din pruncie, o teamă cumplită de mine, m-ai fi omorât cu adevărat de multă vreme ca să mă tâlhărești.

Smaranda, tu m-ai ucis a doua oară, când am constatat că ești o imbecilă incurabilă. Lipsa inteligenței îți este compensată prin răutate. Și prin frumusețe. De ce mă urăști? La ce-ți folosește frumusețea? De ce ți l-ai făcut pe Lucian amant, că e fratele tău? Doar nu sunteți animale.

Lucian, tu ai fost ultima mea speranță: cuminte, isteț, iubitor. Dar, la șapte ani, ai căzut dintr-un castan, ai picat în cap: de-atunci te-ai tâmpit, te-ai urâțit și ai rămas cocoșat. Ce vină am eu pentru nenorocul tău? De ce te uiți adeseori la mine cu ochi de călău? Sunt

totuși mama ta. Tu m-ai ucis a treia oară, când am aflat că trăiești cu soru-ta, Smaranda.

Domnule avocat Leonida Stănescu, opriți vă rog citirea testamentului și porunciți copiilor mei să vă aducă tot ce au furat din casă încă din dimineața când m-au descoperit moartă...".

Avocatul Leonida Stănescu s-a oprit din citit, m-a privit îngândurat câteva secunde lungi, după care a făcut un gest larg către copiii Alexandrei, invitându-i să se supună dorinței imperative a defunctei lor mame.

S-a creat un moment de aiureală, de vânzoleală, cei trei se uitau unii la alții ca niște căpiați, apoi au dispărut prin cotloanele batrânei case, întorcându-se cu un maldăr de obiecte sustrase de pe pereți, din sertare, de pe rafturi - ultimele valori ale unei familii în asfințire: tablouri, bibelouri, haine, bijuterii, tacâmuri din argint, cărți rare etc.

Într-o atmosferă grea, jenantă, avocatul și-a reluat citirea testamentului:

„Tuturor celor de față le aduc la cunoștință că nu m-a ucis nimeni, ci eu singură mi-am luat viața. M-am sinucis cu stiletul din crucifixul de bronz. Este un crucifix special, pe care tata l-a adus din Levant. Partea superioară a crucifixului este de fapt mânerul unui stilet. Dacă vă veți uita cu atenție, îi veți descoperi cu siguranță resortul ascuns. Deci, când voi veți citi aceste rânduri, eu voi fi îngropată deja. Știu că voi avea puterea să folosesc stiletul cum trebuie, apoi să-l pun la locul lui. Nu-mi trebuie decât trei secunde ca să-mi înțep inima, s-o fac să se oprească, apoi să fixez arma la locul ei. Și, de asemenea, sunt convinsă că voi avea și timpul necesar să-mi așez mâinile încrucișate pe piept, creștinește. De ce tot scenariul acesta complicat și inutil? Uite-așa, de-a dracului, nu dau explicații nimănui!...

Las toată averea mea unui orfelinat de copii, pe care îl va hotărî Primăria. Casa Cantacuzinilor să fie vândută, iar banii să fie dați întru zidirea unei biserici în comuna Jugureni, din județul Prahova, pe fosta moșie a Jugurenilor, în amintirea celui ce-a fost Alexandru Jugureanu, primul meu iubit, și pe care am vrut să-l iau de bărbat, dar nu a vrut tata.

Crucifixul nu este de bronz, ci din aur masiv, peste două kilograme de aur curat, dar bronzat special pentru a nu stârni gândul hain al hoției. Să fie dăruit mănăstirii Cașin, unde am fost botezată.

Celor trei copii ai mei nu le las nimic și dacă nu vor fi în stare să muncească pentru a se întreține, atunci să nu mai facă umbră pământului degeaba, să piară, pentru ca blestemul neamului nostru să piară și el. Care blestem? Amintiți-vă că mama a murit de tânără, împușcată din greșeală pe când se juca cu unul din pistoalele tatei. Dar nu s-a-ntâmplat așa, ci mama a fost împușcată chiar de tata când a aflat că îl înșeală cu unul din țiganii care slugăreau în curtea noastră. Iar fructul acelei trădări conjugale sunt eu, Alexandra. Tata nu s-a mai însurat, eu am aflat adevărul de la o țigancă și am păstrat cu strășnicie taina în mine, până când a devenit blestem: tata a murit spânzurat; mie mi-au pierit trei bărbați în condiții dramatice; iar eu n-am fost în stare să aduc pe lume decât trei copii nenorociți, neisprăviți. De aceea, ca să rup blestemul, mă sinucid. Îmi cer iertare tuturor și iert pe toată lumea. Adio!"

FIRMA SIMBAL

Birou spațios, elegant, luxos. Risipă de bibelouri scumpe. Fotolii moi, largi, adânci, pântecoase. Pereții strânși în lambriuri de nuc. Covorul se întinde pufos, imaculat, ca o spinare de urs polar. Este chiar blana unui uriaș urs polar. O masă ovală, purtând pe platoul ei de catifea verde un popor de obiecte specifice: mapă de scris, unelte de scris, registre, hârtii, telefoane, fax-uri, dictafon. În spatele mesei ovale, un fotoliu pivotant, sprijinit pe un ax central, rotitor. În fotoliu, un bărbat rotofei, stacojiu, cu chipul rotund, blând, fruntea amplă și ochii albaștri. Seamănă cu reputatul scriitor Fănuș Neagu. Seamănă, atât. Pentru că nu se numește Fănuș Neagu, ci Simion Baldovin. Reputat și el, dar nu în lumea artelor, ci în lumea marilor traficanți de aparate electronice provenite din exterior, șeful unei întinse rețele de agenți comerciali, care strâng sârguincioși de prin lăzile de gunoi ale bătrânei Europe aparate sofisticate, produse de firme celebre (Telefunken, Saba, Panasonic, Philips, JVC, Grundig, Hitachi, Casio, Langer), dar vechi, uzate, reparate, lustruite și revândute la prețuri de speculă: televizoare, aparate de radio, casetofoane, reportofoane, combine muzicale, calculatoare, imprimante, joistick-uri, dischete, casete, componente electronice diverse. O lume computerizată, miniaturizată, dar hârbuită, ascunsă în carcase sclipitoare, mincinoase. O lume generatoare de profituri imense. O lume deghizată sub chipul sonor și calp și pompos al unei firme: *Societatea SIMBAL* import-export, investiții și marketing. Patronul acestei firme: Simion Baldovin.

În același elegant birou, încă două persoane:

Petre Purcăreanu, zis *Pepe*, un tip minuscul, uscățiv, cenușiu, cu mâinile subțiri, cu capul enorm și chipul ascet, impenetrabil; este eminența cenușie a firmei; omul numărul 2; omul prin capul căruia trec toate ideile patronului.

Lazăr Felecan, zis *Frumosu*, pentru că este într-adevăr un bărbat frumos, cu obrazul luminos, calm, tăiat în linii rasate, abia săltat peste treizeci de ani, sportiv, atletic, răsfățat în haine scumpe, în parfumuri scumpe; trăsăturile blânde ale lui Frumosu ascund o ferocitate înspăimântătoare; nevoia lui de a face rău, de a rupe gâtul cuiva este maladivă, viscerală, congenitală; are un singur Dumnezeu: Simion Baldovin.

Discuția dintre cei trei bărbați din biroul central al *Firmei SIMBAL* a început mai de mult. Acum, e pe sfârșite. Au fost fixate noile prețuri la televizoarele color: între 210 și 320 dolari americani. S-au stabilit volumul de achiziții pentru următoarea lună, cifra de afaceri, comisioanele, punctele vulnerabile. Aici, patronul se întoarce spre Purcăreanu:

- Ascultă Pepe, încă nu mi-ai comunicat pe cine avem la Laboratorul de calitate, din cadrul Institutului de Cercetare și Proiectare pentru Electronică. Ordinul Guvernului nr.18, din 8 mai 1990, nu-ți spune nimic?

- Păstrez obiceiul casei, patroane, răspunse limpede și rar, cu o dicție perfectă și timbru adolescentin, Petre Purcăreanu. Nu vă informez decât cu lucrurile neplăcute, cu minusurile, cu necazurile. Dacă nu vă spun nimic, înseamnă că totul e în regulă. Deci, la Laboratorul de calitate avem oamenii noștri, oameni de încredere. Suntem însă descoperiți, pentru că tot veni vorba, în altă parte...

- Unde? întrebă scurt, retezat, domnul Baldovin.

- La Asociația pentru Protecția Consumatorilor, răspune Pepe cu un abur de iritare în glas. Am avut acolo un om al meu și a dispărut.

- Cum, adică, *a dispărut*? se interesează flegmatic patronul. A trădat?

- A, nu, își reveni Pepe, a murit. A făcut un infarct.

- Aha! se dumiri patronul. Și oamenii din rezervă? sondă el.

- Nu avem încă în rezervă pe nimeni, Societatea e nouă, e un fel de castă închisă, incoruptibilă, dar în câteva săptămâni o penetrăm! spuse alb, fără panică Pepe.

Domnul Simion Baldovin îl privi cu ochi subțiri, îl simți cu gândul în altă parte. Un gând ca un frison irepresibil. Îl întrebă în șoaptă:

- Mai e ceva?

- Da! se execută supus Pepe.

- Ce? îl ținu strâns patronul, cu ochii lui subțiri și albaștri și reci.

- Am informații că Lulu Martinescu ne va trăda. Mi-a spus unul dintre oamenii mei de încredere, un detectiv particular, care se ocupă cu supravegherea depozitelor noastre. Lulu e șef la Depozitul nr.3. Detectivul i-a pus o ploșniță la purtător și a înregistrat o discuție între el și maică-sa, acasă, pe când se aflau singuri. Lulu i-a spus bătrânei că nu mai poate, că îi e frică și că se va duce la poliție să toarne totul, apoi să-și reia vechiul serviciu de gestionar la unul din magazinele statului. Deși nu i-a spus nimic concret maică-si, primejdia care ne pândește poate exploda în orice clipă: o descindere inopinată la atelierele noastre clandestine de reparații, imediat după sosirea unui transport masiv de marfă.

Pepe rostise toate aceste cuvinte privindu-l nu pe patron, ci pe Lazăr Felecan, zis Frumosu. Tot înspre Frumosu se uita și Baldovin...

Se lăsă o tăcere grea, apăsătoare, patronul întrebă încet, obosit.

- Cât timp îți trebuie, Frumosule?

Lazăr Felecan se ridică zvâcnit, își aranjă ținuta impecabilă, zâmbi onctuos, supus, ca în fața lui Dumnezeu.

- Astăzi e vineri, până duminică seara, Lulu Martinescu se va procopsi cu un infarct.Fatal! surâse el satisfăcut, adăugând apoi misterios: ca și domnul acela onorabil, incoruptibil, de la Asociația pentru Protecția Consumatorilor.

Pepe se întoarse, uimit, către Frumosu.

- Nu înțeleg, adică vrei să spui că omul meu...

- Nu dragă, nu, interveni blând patronul, omul tău nu a trădat, ci pur și simplu a refuzat să mai colaboreze cu noi. Atât. Nici tu nu

poți să le știi chiar pe toate. Ei, gata băieți, se ridică Simion Baldovin. La treabă! Pepe, te aștept peste o oră cu planul de acțiune...

***

O sâmbătă superbă, la începutul verii. Stadionul „Mercur". Tribunele arhipline. Gazonul verde-paradis. Pe gazon, unul din cele mai fulminante meciuri de fotbal: *Steaua* cu *Dinamo*. Soarele începe să pripească, tribunele tălăzuiesc, strigăte, trompete, fluierături, confeti, steaguri agitate. Lumea vitriolată de emoții și soare. Și sete. Când și când, tălăzuirea sonoră devine vacarm: a fost ratat un gol.

Undeva, în cercul uriaș al tribunelor, câțiva tipi întreprinzători, curajoși, se strecoară printre bănci, împărțind însetaților pahare cu *juice* rece, zmeuriu, o mie de lei paharul. Suporterii miracolului cu balonul rotund îi strigă, întind mâinile, se apleacă peste bănci, vânzătorii ambulanți abia prididesc cu paharele brumate, reconfortante, sub spulberul soarelui văratic. Apoi, dispar și revin cu imensele tăvi pline, cu paharele pline, și iar dispar, și iar revin...

Lulu Martinescu este unul dintre zecile de mii de suporteri ai echipei militare. Suporter împătimit. N-a scăpat în ultimii douăzeci de ani nici un meci al favoritei sale: *Steaua*. Acum, pierdut undeva în puzderia umană a tribunelor, împreună cu câțiva prieteni, savurează îndelung secvențele sportive spectaculoase. Și pândește însetat pe omul cu paharele pline. Iată-l că se apropie, mai are câteva pahare, Lulu Martinescu pregătește banii, întinde mâna, izbutește să apuce un pahar. Îl bea pe nerăsuflate, înapoiază paharul gol și deodată stadionul începe să urle cu sufletul la gură: iarăși fusese ratat un gol.

Lumea se liniștește, meciul curge mai departe sinuos, imprevizibil, toate privirile sunt ațintite spre imensul careu de gazon verde-paradis. Cine să mai aibă ochi și pentru altceva? Astfel încât, târziu, prea târziu, unul din prietenii lui Martinescu l-a observat pe acesta prăbușit alături, livid, cu ochii sticloși, fixați în adâncul zenitului senin de vară: mort.

În aceeași zi, seara, medicul legist avea să constate profesional: un banal infarct miocardic. Iar în meseria lui nu era nici primul infarct de cord fatal, întâlnit pe un mare stadion sportiv, și n-avea desigur să fie nici ultimul...

* * *

Biroul căpitanului Andrei Zavera: este cunoscut din alte întâmplări polițiste povestite. Căpitanul de poliție Zavera este cunosscut și el: durduliu, blond, detașare senină etc. Locotenentul Petre Strihan așișderea: brunet, slăbuț, agil ș.a.m.d. Discuție profesională.

Căpitanul Andrei Zavera:

- Ce spune Laboratorul de criminalistică?

Locotenentul Petre Strihan, frunzărind niște notițe:

- Băieții de acolo zic că e un fel de premieră și pentru ei. O substanță tropicală,extrasă din niște bulbi făinoși, așa cam cum sunt cartofii pe la noi. Coaja acelor bulbi, însă, conține substanța incriminată. Are un nume ciudat: *Kaw-kaw*. Numele este de fapt țipătul unui soi de maimuțe pitice, care, în apropierea locului unde se găsesc acești bulbi, strigă de plăcere, chemându-se reciproc la ospăț. Sunt singurele vietăți care consumă acești cartofi africani. Pentru celelalte animale, inclusiv pentru om, sunt toxici. Iar otrava *Kaw-kaw* este implacabilă: produce moartea în câteva minute, prin blocarea cordului. Toate semnele clinice sunt ale unui infarct miocardic. Și doar analiza conținutului stomacal și sangvin - și numai în prezența unui reactiv foarte scump produs în Republica Sud-Africană, - poate pune în evidență prezența toxicului, care este inodor, incolor și insipid. În concluzie: Lulu Martinescu a fost asasinat.

Căpitanul Andrei Zavera:

- E cert că a fost otrăvit pe stadion. Am discutat cu patronul firmei care deservește cu băuturi răcoritoare stadionul. Are cinci persoane, toți bărbați în puterea cuvântului, care duc paharele cu *juice* prin tribune. Am discutat și cu ei: oameni corecți, cinstiți, urmărind să câștige niște bani și atât. La o confruntare însă, ei între ei, a rezultat că a mai fost o persoană, a șasea, care servea în zona unde se afla Lulu Martinescu. Ei bine, n-am putut lămuri nicidecum cine era această persoană, de unde apăruse cu tava cu pavare, unde dispăruse?

Locotenentul Petre Strihan:

- Ucigașul?

Căpitanul Andrei Zavera:

- Deocamdată, o ipoteză.

Locotenentul Petre Strihan:

- Domnule căpitan, dacă Lulu Martinescu a fost șeful unui depozit de materiale electronice aduse din import, și dacă depozitul acela aparține *Societății SIMBAL*, și dacă patronul acestei firme este domnul Simion Baldovin, fost condamnat pentru escrocherie și speculă, și dacă Lulu Martinescu a fost asasinat cu o otravă, adusă de la mama dracului, de peste mări și țări, și dacă familia defunctului Martinescu este nu doar sfâșiată de durere ci și înspăimântată, ca sub presiunea unei amenințări oculte, și dacă dumneavoastră n-ați fi ditamai căpitanul, ci un pârlit de locotenent ca mine, ce ați face?

Căpitanul Andrei Zavera:

- Întâi și-ntâi, aș întreprinde niște investigații discrete asupra victimei și a familiei sale, aș sesiza Garda Financiară să controleze bob cu bob depozitul acela de materiale elctronice și, în final, aș cotrobăi cu cât mai mult zgomot prin hârțoagele *societății SIMBAL*...

Locotenentul Petre Strihan întrerupe contrariat:

- De ce, cu cât mai mult zgomot?

Căpitanul Andrei Zavera răspunde îngândurat și trist:

- Întâmplător, îl cunosc bine pe Simion Baldovin. Este un laș. Un amestec sumbru de lașitate și ticăloșie. Dar, întotdeauna, s-a înconjurat de oameni curajoși, deștepți și puternici, pe care i-a plătit regește. Așa face și acum. Și dacă este amestecat în asasinarea lui Martinescu, la cotrobăiala aia zgomotoasă făcută de poliție prin imperiul lui de afaceri, el, Baldovin, propriu-zis lașul din el, va claca primul, va face o eroare, un pas greșit. Și gata. Niciodată nu plec la treabă fără o pereche de cătușe la mine...

***

Locuința defunctului Lulu Martinescu. Parterul unei vile cu etaj, patru camere, cartier liniștit, umbros, elegant. Familia: mama, soția și doi copii. Mama, pensionară. Soția, profesoară de fizică la un gimnaziu. Copiii, minori, elevi de liceu.

Locotenentul Petre Strihan i-a prins pe toți acasă, era într-o după-amiază toridă, toți din familia Martinescu purtau doliu, ferestrele erau larg deschise, pe masă câteva pahare cu sifon rece.

Ofițerul de poliție și-a cerut scuze, a fost înțeles, discuția s-a legat repede, soția victimei mai ales era dornică să-și lepede spaimele și îndoielile, povestind, povestind...

Lulu Martinescu a lucrat în comerț de-o viață. A fost priceput și cinstit, n-a furat niciodată. În comerț, nu trebuie să furi. Pe lângă leafă, pică destul și fără să furi, pică aproape încă două lefuri, sunt legile comerțului de pretutindeni. E o meserie bănoasă și onorabilă, dacă o cinstești cu iubire. Familia Martinescu trăia bine, ducea o viață îndestulată și liniștită. Până anul trecut, când Lulu l-a cunoscut pe Simion Baldovin, patronul unei firme de import-export: *societatea SIMBAL*. I-a dat un depozit de aparatură electronică pe mână și o leafă de două milioane. Tentația a fost prea mare, astfel încât a cedat, și-a părăsit serviciul de la stat și a intrat în combinație cu Baldovin. Afacerile au mers bine câteva luni, Lulu era mulțumit, când deodată soția a citit culorile spaimei pe chipul bărbatului ei. L-a întrebat, l-a sucit, nimic. Apoi, lucrurile s-au deteriorat tot mai mult în familia lor. Lulu Martinescu venea acasă abătut, înfricoșat, cu o oboseală urâtă în priviri. Se mai descărca pe stadion, la fotbal, când se ducea la meciurile favoritei sale: *Steaua*. Acolo se dezlănțuia, se elibera de toate angoasele, se mai liniștea. Apoi, după câteva zile, îl invadau iarăși apele unei disperări mute. Așa că nu-i de mirare că a făcut infarctul acela acolo, pe stadion, într-o clipă de tensiune fatală...

- Doamnă Martinescu, o-ntrerupse blând și ușor încurcat tânărul ofițer de poliție. Trebuie să vă spun adevărul. Soțul dumneavoastră nu a făcut un infarct miocardic obișnuit, ci unul declanșat ca urmare a administrării unui toxic neiertător. *Kaw-kaw*, o otravă de sorginte africană. Asasinul i-a pus otravă într-un banal pahar cu limonadă de zmeură. Deci, Lulu Martinescu a fost asasinat, acesta-i purul adevăr. Îmi pare foarte rău că insist, mai aveți să-mi declarați ceva?

- Domnule ofițer, se auzi deodată, stins și răgușit, glasul bătrânei mame, acum știu că fiul meu a fost omorât. Până-n clipa aceasta am bănuit numai. Dar n-am spus nimănui. De ce am bănuit? Să vedeți dumneavoastră, cu câteva zile înainte de a muri, Lulu mi-a spus că se teme de ceva cumplit în legătură cu serviciul lui cel nou, la firma aia, *SIMBAL*, că pe acolo nu sunt lucrurile curate deloc și că se va duce la poliție să spună tot. N-a mai apucat. Ucigașul i-a luat-o

înainte. Și bătrâna mamă începu să plângă încet, liniștit, cu lacrimi puține, cum numai bătrânii știu să plângă.

***

Berăria „Gambrinus". Zgomot, fum de țigări, aer închis, mese aglomerate, transpirație, foiala ospătarilor. Un singur punct de atracție: *berea*. Proaspătă, rece, cu guler de zile mari. La o masă, retrase sub dunga povârnită a scărilor, trei personaje: Pepe, Frumosu și căpitanul de poliție Andrei Zavera. Cu halbele de bere sub nas, discută ca niște prieteni cuminți care-și sting plictiseala și pojarul verii într-un pahar de vorbă.

Pepe e jovial, încearcă să fie sigur pe el, are ochii fierbinți, profilul tăios ca o lamă de pumnal, gesturile de om care se știe inteligent. Spune tot felul de banalități amicale.

Frumosu, ca de obicei, elegant, parfumat, tace, are priviri împâclite de ură, și-ar da câțiva ani din viață să poată răsuci cuțitul de mai multe ori în burta căpitanului.

Andrei Zavera, într-o pereche de blugi, adidași și o cămașă albă din pânză topită, cu mâneca scurtă și gulerul răsfrânt, cu aerul său boem și nepăsător, pare mai degrabă un funcționar oarecare de provincie venit în vacanță la București, decât ofițer de poliție.

Discuția curge fără nici un Dumnezeu, hoinărind pe meandrele necunoscutului. Acum lâncezește pe ultima sută de metri.

- Băieți, mă bucur că v-am revăzut. Să știți că mă apucase așa un dor nebun după voi. Nu, Pepe, sunt niște ani de când nu ne-am mai văzut, nu?, întreabă Zavera cu o mutră ușor plictisită.

- Ei, doamne, cum mai trece vremea, ricană șmecheros Pepe. Parcă ieri erai locotenent, iar eu un tânăr și novice condamnat pentru niște găinării. Frumosule, tu ai fost condamnat vreodată? se întoarse el blând către colegul de afaceri.

Frumosu tresări ca sub plesnetul unei palme, își reveni repede, surâse strâmb.

- Nu, asemenea pasiuni încă n-am avut, ferească Dumnezeu...

- Apropo de pasiuni, prinse replica din zbor căpitanul. Am avut un prieten pe care îl devora o pasiune maladivă: fotbalul. Bătea toate stadioanele cu echipa lui preferată, până când, într-o zi, de curând,

acolo pe stadion, i-a făcut inima poc și dus a fost. Curios este că azi-noapte, însă, am visat că primisem o scrisoare de la el, de pe lumea cealaltă, în care îmi scria, măi dragă Andrei, să știi că nu am murit de moarte bună, ci asasinat cu o otravă căreia i se zice *Kaw-kaw*. Auziți și voi ce tâmpenii poate visa un om care și-a pierdut prietenul pe altarul unei pasiuni incurabile: fotbalul. Și ce aiureală o fi aia *Kaw-kaw*?

***

Biroul domnului Simion Baldovin. Patronul *Societății SIMBAL*. Masa de lucru imensă, ovală. În spatele mesei, un fotoliu pivotant. În fotoliu, patronul: palid, încordat, cu ochii ca niște fire de mătase albastră.

De cealaltă parte a biroului, răsturnați în două fotolii adânci, doi ofițeri de poliție: căpitanul Andrei Zavera și locotenentul Petre Strihan.

Tânărul ofițer vorbise aproape o jumătate de oră, șnur, documentat - cifre, oameni, locuri, aparate, hârtii ștampilate, hârtii falsificate - consultându-și când și când un carnețel de notițe. Acum tăcuse, își închisese carnețelul, aștepta.

Căpitanul Zavera se ridică iute de la locul lui, tuși semnificativ, surâse înțelegător, binevoitor, după care turui dezinvolt, cu un aer amical, detașat de toate răutățile pământului.

- Domnule Baldovin, tot discursul mai tânărului meu coleg, locotenentul Petre Strihan, este desigur interesant, foarte interesant, mai ales că poate spulbera într-o clipă tot prestigiul firmei dumneavoastră. Dar un patron nu este obligat să știe, nu poate să știe toate matrapazlâcurile funcționarilor săi. Fiecare să plătească pentru faptele sale, atât cât i se cuvine, că doar nu s-a făcut moarte de om, ci niște banale escrocherii cu aparate electronice vechi, vândute ca noi. Frumosu și Pepe sunt deja la poliție, își scriu declarațiile, vor scăpa probabil numai cu niște amenzi. Pepe, mai ales, era destul de optimist, afișând un aplomb fermecător, ba și-a permis chiar să facă pe misteriosul cu mine, dându-mi la plecare o sticlă de *juice* zmeuriu, zicea că este un suc tropical, reconfortant, *Kaw-kaw* parcă îi spunea, rugându-mă să-l beau împreună cu dumneavoastră...

Și căpitanul Zavera se aplecă brusc, scoase dintr-o sacoșă o sticlă de plastic cu un lichid roșietic, tot de acolo extrase și trei pahare, le umplu repede, un pahar îl așeză în fața patronului, altul în fața locotenentului, cu al treilea rămase în mână, privindu-l țintă, sever, pe domnul Simion Baldovin.

Aerul încăperii deveni deodată sufocant, trei chipuri palide, încremenite, se priveau reciproc, se tatonau, așteptau, pericol de moarte mărturiseau privirile lor, apoi urletul patronului vui ca ecoul unei explozii între pereții prăpăstioși ai căderii:

- Nu eu l-am ucis pe Lulu Martinescu, ci ei l-au otr.. Pepe și Frumosu, ei sunt ucigașii, nu eu, nu eu, nu!...

Peste spaimele domnului Baldovin se suprapuse - sonor, posesiv - declicul metalic al cătușelor.

ȘOCUL ADEVĂRULUI

Nu sunt puține momentele în viața unui căpitan de poliție, când tot ce a învățat din cărțile marilor înaintași - și mă gândesc cu veneraţie la celebrul criminalist Dumitru Ceacanica - nu sunt, așadar, deloc puține cazurile când nici cărțile și nici experiența dobândită nu îl mai ajută cu nimic să răspundă, franc și corect, celor șapte clasice întrebări, într-o terifiantă infracțiune de omor: unde? când? cu ce? în ce mod? cu ce scop? asupra cui? de către cine?

Toată știința și toată experiența se lovesc de acel bizar și incontrolabil joc al întâmplărilor, când calea către adevăr, către descoperirea ucigașului se relevă a fi definitiv obturată. Întorci cazul la care trudești de multă vreme pe toate fețele, asamblezi și demontezi ipoteză după ipoteză, faci și refaci combinații și judecăți și analize și deducții pe marginea probelor, a informațiilor, a declarațiilor și nu se încheagă nici un răspuns acelor percutante întrebări profesionale. Dispui doar de o singură certitudine: omorul. Atât și nimic mai mult. Și atunci tu, căpitanul de poliție Andrei Zavera - adică eu - lași dracului toate hârțoagele acelea de pe birou, le știi pe de rost, nu te mai ajută cu nimic, te bate gândul să clasezi toată istoria asta urâtă, dar nu te lasă inima, faci o pauză, ieși afară, la aer, la plimbare, hai-hui printre oameni, arbori și case, uiți toate teoriile alea sofisticate din manualele de criminalistică și evadezi dincolo de zidurile rutinei, în imperiul fabulosului, unde guvernează absolutismul unei regine exotice:

fantezia. Un polițist fără fantezie este asemenea unui banal tăietor de lemne: opera lui - o grămadă de lemne tăiate. Opera unui polițist cu fantezie - o galerie de sculpturi...

Ei, gata cu introducerea, de-acum toată lumea bănuiește cam la ce povestire polițistă să se aștepte. Cititorul e avizat, scena pregătită, actorii așteaptă în culise. Atențiune, motor! Cineva ridică un receptor telefonic, formează un număr, telefonul meu de la poliție face „zbâr", eu răspund „alo"- și așa a început una din cele mai extraordinare întâmplări polițiste din viața mea.

Omul de la capătul firului era Alexe Demetriad, directorul firmei „*Astral-S.A.*", fosta fabrică de cosmetice „Steaua Roșie". Ne cunoaștem destul de bine, Alexe a intrat imediat în subiect. Unul din muncitorii săi, de la secția de săpun brut, descoperise într-unul din bazinele de spălare a oaselor, după topirea și reținerea stratului adipos de proveniență exclusiv animală, și câteva frânturi de coaste care i s-au părut a fi de om. Uluit, muncitorul le recuperase din maldărul acela de oase, le adusese în biroul directorului, directorul constatase și el că provin dintr-un trup omenesc, se înfiorase, primul gest pe care-l făcuse, după momentul stupefacției, a fost să-mi telefoneze. Un sfert de oră târziu, mă aflam deja la fabrica de cosmetice „*Astral-S.A.*".

Directorul mă aștepta la poartă, era tulburat, era palid, m-a condus în biroul său, a ridicat un prosop de pe o măsuță, sub prosop coastele cu pricina: indubitabil, aparținuseră unui om. Faptul era cutremurător. Cum ajunseseră acele rămășițe omenesti acolo? Ale cui erau? Am solicitat imediat oprirea instalației de spălare, de la secția de săpun brut, și ridicarea pe rampă a întregii cantități de oase.

Materia primă pentru secția de săpun venea de la Abatorul central: resturi de la tranșarea cărnii după sacrificarea animalelor, zgârciuri, grăsimi, oase. Această materie organică era preluată imediat de firma „*Astral-S.A.*", introdusă în procesul de producție al secției de săpun, rămâneau oasele care, după spălare, erau redistribuite într-un alt proces tehnologic...

Deci, Abatorul central și firma „*Astral-S.A.*". Între aceste două repere un om fusese transformat în săpun. Un om fusese ucis, ciopârțit, fragmentat, despicat în hălci, tranșat și împins în uriașele malaxoare cu sodă caustică.

În aceeași zi, împreună cu o echipă de criminaliști, procurorul și medicul legist, am procedat la verificarea amănunțită a tuturor oaselor de la secția de săpun brut. Rezultatul, catastrofal de puțin: încă două frânturi de coaste, trei dinți, câteva așchii din calota craniană și partea inferioară a unui femur. Atât. Ce poți reconstitui dintr-o grămăjoară de oase? Poate doar sexul, grupa sanguină și vârsta. Dar restul? Un om nu poate fi redus doar la sex, grupă sanguină și vârstă. Are un chip, are un nume, o profesie, o identitate. Un om e un univers inconfundabil și infinit, fiecare celulă a lui e o planetă unică, irepetabilă, fiecare gând al lui e un astru care arde numai pentru acel om, fiecare gest al lui e o mișcare cosmică înscrisă într-un singur cod genetic. Ce poveste sinistră ne pot istorisi trei dinți și câteva coaste?

Echipa de criminaliști și procurorul s-au retras, medicul legist a luat oasele cu el, mâine sau poimâine mi le va restitui împreună cu raportul său de expertiză antropologică. Abia atunci voi dispune de primele elemente concrete, probatorii, științifice, vizând identitatea victimei. Dar până atunci?

Ei, să nu-și închipuie acum cineva că un căpitan de poliție are pe biroul său, de fiecare dată, numai un singur caz. Chestia asta se întâmplă numai prin filme. În realitate, fișetul unui polițist este plin de cazuri: furturi, tâlhării, violuri, escrocherii, crime. Viața unui polițist e o fugă permanentă, de la o pistă la alta, construind și spulberând o lume de versiuni, făcând un slalom nesfârșit printr-o pădure de ipoteze, lucrându-și simultan toate cazurile. Pentru că toate sunt urgente. Așa că, până la raportul de expertiză al medicului legist, n-aveam nici un motiv de plictiseală. Dar cazul de la firma *„Astral-S.A."* îmi sucise mințile. Mă acaparase total. N-aveam gânduri decât pentru el. Nu gânduri, ci întrebări: șapte. Unde? Când? Cu ce? și așa mai departe...

O jumătate de zi mi-am ptrecut-o la Abatorul central. Nu sunt un tip prea sensibil. Am văzut multe grozăvii în viața mea și nu mă las eu impresionat așa de ușor, totuși, nu sfătuiesc pe nimeni să viziteze un abator. Există riscul să nu te mai atingi de carne niciodată. Animalele trimise la abator pentru sacrificare - porci, vite, oi - sunt, la urma urmei, tot niște ființe vii ca și noi, oamenii. Au privire, au glas, au o inimă care bate ca și a noastră, a oamenilor, au sânge ca și noi, și durere ca și durerea noastră au, și chiar și sentimente au: spaimă,

tandrețe, tristețe. Instalațiile Abatorului central nu sunt deloc moderne, sacrificarea animalelor făcându-se manual. Spectacolul este îngrozitor. Oamenii de-acolo s-au obișnuit cu munca lor, dar obișnuința aceasta are un nume cumplit: abrutizare. Asupra lor se instalează, cu timpul, o infirmitate spirituală, sentimentală. I-am privit îndelung pe acei oameni, ce se numesc între ei *casapi*, le-am privit cuțitele lor lungi ca niște iatagane, și topoarele lor însângerate, mânecile suflecate, și șorțurile din cauciuc șiroind de sânge, și gesturile lor precise, dar mai ales ochii acelor oameni m-au tulburat profund: străluceau de o ațâțare misterioasă, se ridica din apele lor plăcerea barbară a sângelui care curgea printre palmele lor ca o ființă încă vie...

De la Abatorul central n-am reușit să plec decât cu imagini macabre. Șeful Abatorului nu-mi putuse furniza nici o explicație cu privire la acele oase descoperite la firma „*Astral-S.A.*", nu dispăruse nici unul dintre salariații săi, nimeni nu reclamase dispariția nimănui, respingând cu desăvârșire ideea ca omorul să se fi înfăptuit în interiorul Abatorului. Acolo oamenii lucrau în echipă, la vedere, într-o hală imensă, de-a lungul unor benzi rulante, care nu se opreau niciodată. Toți se aflau sub ochii tuturor. Cum poate fi ucis un om în asemenea condiții? Resturile de la sacrificarea animalelor se încărcau în vagoane speciale, cu destinația firma „*Astral-S.A.*", pentru secția de săpun brut. Poate că acolo, în vagoanele acelea, pe traseul de la Abatorul central la firma „*Astral-S.A.*", s-a produs crima, sau chiar în incinta secției de săpun, ori poate că omorul a fost comis aiurea, în altă parte, iar cadavrul ciopârțit aruncat într-unul din vagoanele abatorului printre celelalte resturi animale. Deocamdată, simple supoziții...

În cealaltă jumătate de zi, aceleași incertitudini le-am cules și de la firma „*Astral-S.A.*". Vagoanele sosite de la Abatorul central se descărcau automat în uriașele creuzete de sodă caustică, acolo se topeau, se macerau toate acele materii organice moi, oasele fiind refulate, tot automat, către bazinele de spălare. Și abia acolo, la bazine, supravegherea făcându-se la vedere, un muncitor a putut observa oasele de proveniență umană. Nici de la firma „*Astral-S.A.*" nu dispăruse vreo persoană și nimeni nu reclamase dispariția vreunui cunoscut. Oamenii ridicau din umeri, erau uluiți, își făceau semnul crucii cu spaimă creștinească,

neputându-mi furniza însă nici o explicație, nici o părere, nici un indiciu pentru identificarea victimei și a ucigașului.

A doua zi, raportul de expertiză al medicului legist: un fel de poveste neterminată. Omul făcuse tot ce-i stătuse în putință, mai mult de atât n-avea ce să-mi spună: victima fusese o persoană de sex masculin, în vârstă de 35-40 de ani, grupa sanguină 0, înălțimea 1,75 metri, moartea survenind în urmă cu 4 sau 5 zile. Cam aceasta era toată povestea medicului legist.

O săptămână întreagă am încercat să dezvolt această poveste, să-i dau sens, finalitate, motivație, substanță. Nimic. Aveam senzația mizerabilă că mă opintesc să spun la nesfârșit aceeași anecdotă, o spun până la poantă și acolo mă-mpiedic, mă opresc năuc, neputincios, nu știu poanta, am uitat-o, și toată anecdota pare de o prostie absurdă...

La capătul acelei săptămâni, pe unul din drumurile mele citadine, întâmplarea mi-a scos în cale o insolită expoziție de sculpturi. Am intrat, am privit uimit în jurul meu, salonul vast era populat în exclusivitate cu chipuri omenești, sculptate cu mare rafinament și o perfectă cunoaștere a naturii umane. Sculpturi din marmură, din lemn, din ceară. Figuri umane, de o extraordinară expresivitate și diversitate tipologică. Autorul - Arcadie Florescu. De unde știam eu acest nume? Și, deodată, memoria mi-a făcut explozie. Arcadie Florescu era un renumit profesor antropolog, cam trăsnit și boem de felul său, audiasem câteva din prelegerile lui, care făcuseră vâlvă, cândva, în lumea oamenilor de știință, cu tezele sale șocante, despre raportul dintre partea și întregul uman, demonstrând că partea, oricât de mică ar fi, conține informații pentru absolut toate carcteristicile întregului. Apoi, totul se stinsese, profesorul trecuse în uitare, ca atâtea și atâtea comori umane pe care la uităm nepăsători, le ignorăm în filistinismul nostru mărunt, și domestic, și conservator, iar acum, brusc, celebrul antropolog reapăruse cu o expoziție personală de sculpturi...

Nu trebuia să ratez această șansă. L-am abordat pe profesorul Arcadie Florescu frontal, cu aplomb, chiar acolo la expoziție, i-am spus cine sunt, peste ce caz urât am dat, i-am zis că aveam cele câteva oscioare la mine, la birou, ar fi de acord să i le aduc și el să încerce să recompună, pe seama lor, chipul și trăsăturile caracteristice ale victimei?

Profesorul m-a privit curios și calm, prin ochelarii săi mari, cu multe dioptrii, am avut chiar senzația neplăcută că mă studiază ca pe o insectă printr-o lupă uriașă, senzația asta dezagreabilă a trecut repede, profesorul mi-a zâmbit, a fost de acord, m-am repezit la birou, i-am adus oasele, s-a uitat lung la ele și mi-a spus să-l caut peste două săptămâni, expediindu-mă apoi cu un gest rece și suveran.

Fix după două săptămâni, eram la Arcadie Florescu acasă. Profesorul m-a primit fără nici un cuvânt, m-a introdus, misterios și taciturn, într-un salonaș drapat în catifea roșie, m-a invitat să iau loc pe un fotoliu, s-a apropiat de peretele din fața fotoliului și a tras repede șnurul unei draperii. În peretele de catifea roșie s-a născut imediat o despicătură albă, înaltă, în cadrul căreia, pe un soclu cam de statura unui om, se afla, sculptat în ceară, chipul unui bărbat. Iluzia că acel cap de om este viu era atât de percutantă, încât am simțit, irepresibil, un fior de gheață pe șira spinării...

De pe soclu se uita țintă la mine chipul unui bărbat blond, cu fața colțuroasă, aproape pătrată, pielea ușor congestionată, bărbia energică, proeminentă, arcadele groase, nasul acvilin, obrazul lat, privirea grea, cenușie, fruntea îngustă, netedă, buzele groase, lăbărțate, de un senzualism vulgar. Părul aspru era pieptănat peste cap cu grijă și pedanterie. Impactul asupra privirii era covârșitor. În ochii profesorului Arcadie Florescu strălucea o satisfacție enormă, deloc cenzurată. Mă privea cu ochi de Dumnezeu. Eram cotropit de uimire. Așadar, omul care se transformase în săpun avea de-acum chip, trăsături inconfundabile, palpabile, măsurabile. Acest miracol al profesorului ținea într-adevăr de dumnezeire...

Mai departe, lucrurile s-au precipitat pe făgașul limpezirii. A doua zi, am publicat în câteva ziare de mare tiraj fotografia victimei, solicitând sprijinul cititorilor pentru identificare.

În aceeași zi, la poliție s-a prezentat o doamnă în vârstă, de o eleganță rece, de modă veche, recomandându-se Agatha Izvoranu, și relatând că fotografia publicată în ziar era a fiului ei, Leonte Izvoranu, care se află în Germania. S-a întâmplat ceva cu el?

Am discutat îndelung cu doamna Agatha Izvoranu. Bătrâna mamă era de o sinceritate brutală. Fiul ei, Leonte Izvoranu, avusese o meserie frumoasă, avocat, câștiga onorabil, era respectat, avea familie.

Apoi, s-a împrietenit cu niște arabi, și-a părăsit slujba, a intrat într-o combinație de contrabandă, furnizând clandestin unor Consignații mărfuri aduse din exterior, vântura dolarii cu lopata, a divorțat, stătea mai mult prin străinătate. În ultima vreme, îl știa plecat în Germania. Ce s-a întâmplat cu el? De ce i s-a publicat fotografia în ziare? Este dat cumva în urmărire pe țară?

I-am spus adevărul. Bătrâna mamă m-a privit cu un calm înghețat, a oftat scurt, strunit, apoi s-a ridicat și a plecat, tăcută și dreaptă, ca o statuie a durerii.

După ce am identificat victima, am mai lucrat la cazul acesta - desigur, nu spre lauda mea - încă vreo două luni de zile. A fost o muncă de Sisif, deloc interesantă: investigații, cercetări, audieri, mărturii, confruntări, probe. Într-o povestire polițistă, dacă vrei să prezinți aceste lucruri așa cum se întâmplă ele în realitate, de o banalitate îngrozitoare, riști să plictisești cititorul, iar dacă intenționezi să le faci captivante, trebuie să minți, să inventezi, și asta nu se mai cheamă povestire, ci basm. Pot să mai adaug doar atât: am stabilit anturajul victimei - ghemul acela încâlcit al relațiilor -, preocupări și drumuri, prieteni și dușmani; prieteni puțini, dușmani mulți. Leonte Izvoranu fusese un om rău, răzbunător, dușmănit de moarte de multă lume din jurul său. După două luni de anchetă, procedând prin eliminare, am restrâns cercul suspecților la cinci bărbați. Fiecare dintre ei avea cel puțin un motiv să-l ucidă pe Leonte Izvoranu. Tuturor, omul acesta le adusese prejudicii imense, îi escrocase pe unii, îi șantajase pe alții, îi înșelase pe toți. Toți cei cinci suspecți îmi furnizaseră însă alibiuri de necontestat, eu probe concludente împotriva lor nu aveam, justiția cere probe nu suspiciuni, astfel încât nu-mi rămânea decât să clasez cazul: n-avea să fie, desigur, nici primul, nici ultimul eșec în analele poliției...

Am mai tras totuși de timp, aveam o stare de spirit confuză, sentimentul neputinței mă marcase profund, au mai trecut câteva zile, nu mă înduram, nu mă hotăram să redactez raportul de clasare, când, deodată, a început să mă bântuie un gând bizar, fulgurant ca un joc de artificii născute sub aripa fanteziei, dând cu tifla tuturor manualelor de criminalistică. Ce-ar fi să încerc?!

M-am consultat cu câțiva colegi, cu niște prieteni apropiați din presă, cu medicul legist, cu profesorul Arcadie Florescu: ideea mea li se păruse tuturor pe muchie de cuțit; trebuia totuși încercată...

Am construit scenariul cu minuție și infinite precauții, am pus jocul în scenă în cele mai mici detalii, când tot tacâmul a fost gata, i-am invitat pe cei cinci suspecți la poliție, într-unul din saloanele noastre de protocol. Salonul era despărțit în două de o draperie grea, întunecată. Într-o parte mă aflam eu, împreună cu profesorul Arcadie Florescu, medicul legist și cei cinci suspecți, așezați cuminți în fotolii. De cealaltă parte a draperiei, suspecții încă nu știau ce se află. Pe un ton cât se poate de neutru, le-am adus la cunoștință că am organizat o conferință de presă pe marginea acestui omor neobișnuit, în care ucigașul nu va fi probabil descoperit niciodată, poliția urmând să claseze cazul cât de curând. Ziariștii sunt în partea cealaltă a salonului, am mai adăugat eu și am tras brusc draperia lângă perete.

De dincolo ne priveau, deloc surprinși, trei bărbați așezați în jurul unei măsuțe rotunde, fumând și discutând liniștiți. Erau doi ziariști prea bine cunoscuți marelui public, iar între ei Leonte Izvoranu...

Șocul a fost fulgerător. Unul dintre cei cinci suspecți a zvâcnit în picioare, s-a holbat o clipă năuc la Izvoranu, apoi și-a dus palmele la ochi, urlând și repetând un singur cuvânt de spaimă acuzatoare: „Nu, nu, nu!...".

Șocul adevărului, irumpt la granița dintre fantezie și opera unui antropolog, fusese covârșitor: ucigașul nu-i rezistase.

TĂCERE ȘI URĂ

Toată povestea era de o simplitate dezarmantă: Cristian Porumbaru plecase de acasă seara, târziu, trebuia să intre în schimbul de noapte la Fabrica de Oțeluri Speciale, unde lucra ca muncitor pe platforma de supraveghere, n-a mai ajuns, a dispărut pe drum; a dispărut pur și simplu; n-a mai ajuns la oțelărie; nu s-a mai întors nici acasă; n-a mai ajuns nicăieri...

A ajuns, în schimb, pe biroul meu de la poliție, sesizarea alarmantă a familiei: un scris nervos, iute, crispat ca un țipăt de spaimă. Pe aceeași coală de hârtie, sus în colțul din stânga, scrisă în diagonală, o rezoluție: „Căpitan Andrei Zavera, soluționați urgent! Maior, Dumitru Harasim".Căpitanul sunt eu, maiorul, bineînțeles, șeful. Iar ordinul era cât se poate de sec, lapidar și, mai ales, urgent.

Cazurile astea polițiste4949, când devin amintiri, adică povestiri polițiste, și începi să le pigălești pentru cititori, au ceva oarecum caraghios în ele, sau mai degrabă un aer calm, nefiresc, ce decurge din faptul că tu, povestitor, care știi bine cum s-au desfășurat în realitate lucrurile, prin câte mizerii, oboseli, plictiseli și îndoieli ai trecut, trebuie de astă dată să reașezi aceleași lucruri, aceleași elemente, aceleași piese ale jocului în altă ordine, în altă structură, astfel încât cititorii, ațâțați și curioși, să vină după tine până la ultimul rând, când scoți rapid asasinul din manșetă, ei răsuflă ușurați, cu inima la gură, iar tu te iscălești și pleci mai departe. E drept? E corect? E bine? De ce să nu guste și

cititorii din supliciile, din amărăciunile, din necazurile tale? De ce-i faci să-și închipuie că opera polițistului e un univers misterios, plin până la refuz numai cu aventuri captivante?

Acestea sunt, desigur, simple întrebări retorice, pentru că am încercat, în câteva rânduri, și chestia asta: adică, să plimb cititorii după mine prin toate gropile unei întâmplări polițiste, prin toate banalitățile ei, urmărind pas cu pas firul sinuos, încurcat și obositor al întregii acțiuni. Rezultatul: mi-am pierdut cititorii pe drum! Am rămas singur...

Și pentru că nu vreau să mai rămân singur niciodată, și pentru că mă tem de singurătate mai mult ca de moarte, și pentru că Zeul căruia mă închin întotdeauna cu smerenia cea mai adâncă este CITITORUL, toate întâmplările mele polițiste vor fi atinse de fiorul sublim al aventurii...

Așadar, Cristian Porumbaru plecase de acasă cu autobuzul de zece seara, la unsprezece trebuia să intre în schimbul de noapte. Cristian locuia în satul Domnița, sat fusese pe timpuri, cu o jumătate de veac în urmă, acum devenise o suburbie a marelui oraș, autobuzul pleca fix la orele zece din fața primăriei, traversa centrul satului, apoi o bucată din oraș, la unsprezece fără un sfert oprea în apropierea Fabricii de Oțeluri Speciale. Din sat plecau, la ora aceea, mai mulți oameni care lucrau în oraș, coborau colo și colo, când le venea rândul, la oțelărie nu a coborât decât Cristian. Așa declaraseră toți oamenii din Domnița, aflați în autobuz. Cristian însă dispăruse din clipa aceea cu desăvârșire. La fabrică nu ajunsese, la prieteni nu, la neamuri nu, acasă nu revenise. Avusese vreun motiv să fugă aiurea, să se ascundă undeva? Fusese răpit? Fusese asasinat? Cristian Porumbaru nu lăsase nici o urmă pe traseul său, din clipa dispariției. Nici măcar propriul cadavru...

Omul avea o familie numeroasă, casă bogată, avere, pământ în vatra satului, rost de gospodar. Ca majoritatea locuitorilor din Domnița, Cristian Porumbaru era jumătate țăran, jumătate orășean. Era muncitor pe platforma de supraveghere a Fabricii de Oțeluri Speciale, câștiga bani frumoși, dar, în același timp, era și țăran, avea gospodărie, avea pământ bun, din pământul acela își făcuse întinse grădini de zarzavaturi, de unde se adunau alți bani, sporindu-și cheagul de om avut. Nevastă-sa, Floarea Porumbaru, fusese învățătoare în tinerețe, apoi renunțase la catedră, dedicându-se gospodăriei, copiilor,

pământului. Făcuse opt copii și toți opt trăiau: cinci erau însurați în oraș, trei încă nu-și terminaseră studiile.

La cei 56 de ani ai săi, Cristian era un bărbat în toată puterea cuvântului, înalt, viguros, fălos. Unde să fi dispărut? De ce? Să-l fi ucis cineva? Cine? Unde? În ce scop?

Am refăcut în mai multe rânduri traseul celui dispărut, din satul Domnița până în fața oțelăriei, am discutat cu oamenii din autobuz. Nimic relevant.Cristian se urcase în autobuz, cu nelipsita lui geantă de vinilin maro, în care își lua - ca și toți ceilalți - pachețelul cu mâncare, discutase cu unul, cu altul, nimic interesant, apoi coborâse în stația de lângă oțelărie. Din clipa aceea, destinul omului fusese retezat brusc. În fabrică nu intrase, așa declarase portarul, care-l cunoștea destul de bine; dar în fabrică se mai putea pătrunde și prin alte locuri, mai ocolite, până la care nu bătea privirea portarului. Și totuși, eram sigur că Porumbaru nu pătrunsese-n fabrică, pentru că nu fusese văzut nici la locul său de muncă, pe platforma de supraveghere a furnalului. Deci, câmpul cercetărilor mele se va afla în afară, dincolo de zidurile Fabricii de Oțeluri Speciale.

***

În satul Domnița, Cristian Porumbaru fusese un gospodar respectat, poate invidiat, dar nicidecum dușmănit. În oraș, avea un întreg popor de neamuri, prieteni, cunoștințe. Mi-a trebuit o lună întreagă să-i cunosc pe toți, să discut cu toți, să le aflu părerile, să-mi formulez niște convingeri. Înaintea convingerilor, s-au născut însă primele bănuieli. Dar, să nu anticipez, că se duce naibii tot fiorul acela sublim al aventurii...

La locul de muncă, acolo sus, pe platforma de supraveghere a uriașului furnal, colegii lui Cristian ridicau din umeri, aiuriți și triști, declarând că nu-l văzuseră, că în noaptea aceea Cristian nu fusese printre ei, lipsise de la serviciu și că, din această cauză, celălalt muncitor, din schimbul al doilea, nu mai putuse pleca acasă, rămânând la post, solicitat de maistru și în schimbul de noapte. Atât și nimic mai mult.

Mi-am încercat norocul în satul Domnița: la cârciumă, la primărie, la poliție, la cinematograf, la un taifas cu oamenii, la un

pahar de vorbă. E curios, dar așa se-ntâmplă mai mereu: omul, când se știe anchetat, chestionat într-o problemă oficială, intră singur într-un soi de blocaj bizar, devine scorțos, nebulos, derutant, incoerent, inexact, spune prostii sau nu spune nimic. E ceva asemănător cu sindromul microfonului: știi un banc grozav, îl spui într-un cerc de prieteni, ești plin de vervă, prietenii râd cu gura până la urechi; spui același banc în fața unui microfon, apoi caseta înregistrată o derulezi în mijlocul altui cerc de prieteni și vei realiza stupefiat că nu râde nimeni. Eternele mistere ale condiției umane...

La capătul unei săptămâni petrecute la Domnița, zi de zi, de dimineață până noaptea târziu, au început să se despice niște fisuri în destinul familiei Porumbaru.

Averea strânsă de Cristian era jinduită de toți copiii lui, fiecare dintre ei păstrându-i o ură secretă că le-a dat celorlalți mai mult. Ură da, dar nu ură de moarte.

În satul Domnița, dintr-un singur loc putea izbucni ură de moarte împotriva lui Cristian Porumbaru - familia Anton și Darda Gârleanu: doi oameni bătrâni, soț și soție, trecuți de șaptezeci de ani. Cu multă vreme în urmă, fiul acestor bătrâni, prieten cu Cristian, fusese ridicat într-o noapte de Securitate și dus a fost, a murit prin pușcării. Motivul: uneltire contra regimului. Iar delatorul a fost Cristian Porumbaru. Dar ce-i puteau face niște oameni bătrâni, foarte bătrâni, unui bărbat de statura și puterea lui Cristian, decât să-l urască? De la Anton și Darda Gârleanu, n-am izbutit să scot nici un cuvânt. Cercul suspecților începea însă cu ei...

În oraș, lucrurile erau mai complicate, mai nuanțate, mai greu de prins în sfera certitudinii. Cristian întreținuse, ani de zile, în marele oraș, o concubină, Amalia Pruteanu, îi făcuse un copil, un băiat, băiatul avea acum optsprezece ani, îl chema Teodor, era cam țicnit, trecuse prin balamuc, dar și prin școala de corecție, umbla tot timpul înarmat cu niște cuțitașe subțiri, lucioase, gingașe, ca niște jucării, de fapt niște veritabile și primejdioase arme albe. Cristian o părăsise pe Amalia de mult. Amalia îl ura cumplit. Să-i fi transmis ura și lui Teodor? Teodor și Amalia Pruteanu continuau cercul suspecților...

Cu doi ani în urmă, Cristian cumpărase în oraș o casă pentru Valentin, fiul său cel mare. Fostul proprietar al casei introdusese clauza

păstrării, până la moarte, a doi chiriași bătrâni: Alecu și Ana Buzoianu. Casa era mare, avea opt camere, spațiu era destul. Numai că, după cumpărare, noul proprietar, Cristian Porumbaru, îi gonise pe chiriași din casă, îi alungase, îi lăsase pur și simplu pe drumuri. Ana a făcut infarct de inimă rea, a sucombat, Alecu a fost internat într-un cămin de bătrâni, unde, la scurtă vreme, și-a curmat și el zilele, spânzurându-se cu șnurul de la perdele. Unicul lor fiu, Macarie, un matroz uriaș, necăsătorit, neisprăvit, vânturându-se prin toate mările pământului, i-a spus anul trecut, într-o zi, lui Cristian, la o cârciumă, în fața oamenilor: „Mă, ăsta bătrânu', dacă nu te cureți singur până când mă întorc eu, la anu', te omor cu mâna mea, auzi? Și te îngrop să nu te găsească nici Dumnezeu!" M-am interesat, Macarie Buzoianu sosise în oraș de vreo două luni, din călătoriile lui peste apele pământului. Să-și fi împlinit sumbra amenințare? Macarie se adăuga și el cercului de suspecți...

În altă vreme, Cristian Porumbaru se bătuse cu niște țigani, la Obor, pentru stăpânirea unui vad cât mai bun la vânzarea zarzavaturilor. Traian Dudău, unul din țigani, a scos șișul și a sărit în beregata lui Cristian. Dar tatăl țiganului a fost mai iute, s-a interpus între ei, a parat lovitura mortală destinată lui Cristian, a alunecat însă pe o coajă de pepene, s-a dezechilibrat și a primit el lovitura fiului drept în inimă. S-a prăbușit fulgerător. Țiganul cel bătrân a intrat în pământ, cel tânăr în pușcărie, țiganca Rafira a jurat răzbunare de moarte. Asasinul să poarte chipul Rafirei? În lista suspecților am trecut-o și pe Rafira Dudău...

Sunt exact șapte ani de când Cristian Porumbaru și-a vândut autoturismul și a renunțat definitiv la permisul de conducere. În urma unui grav accident de circulație. Nu accident, ci crimă. Victima: o fetiță de zece ani. Strivită sub roțile mașinii. Anchetă, procuratură, proces, Cristian a fost achitat. A plătit, a mituit - fiecare om are prețul său - a scăpat de pușcărie. Dar o fi scăpat oare și de ura părinților victimei: Vasile și Mara Samoilă? Cu Vasile și Mara se închidea cercul suspecților.

Care dintre ei să-l fi ucis pe Cristian Porumbaru? Consătenii Anton și Darda? Țicnitul de Teodor? Sau fosta concubină Amalia Pruteanu? Să fie asasinul matrozul acela hirsut și întunecat, Macarie Buzoianu? Să-l fi ucis țiganca Rafira? Sângele nevinovat al acelei fetițe de zece ani, să-l fi răzbunat părinții ei: Vasile și Mara Samoilă?

I-am anchetat pe toți. Nici unul nu și-a tăgăduit ura de moarte pe care i-o nutrise lui Cristian Porumbaru. Însă, declarase fiecare, cu alibiuri confirmate, că nu clintise nici un fir de păr de pe capul lui Cristian. „Și-apoi, cine vă spune că a murit, că a fost omorât?", mă întrebaseră mulți dintre ei, privindu-mă neîncrezători.

La rândul meu, mă lăsam robit unor întrebări ca niște țarcuri închise, fără ieșire: o fi plecat undeva Cristian Porumbaru? În țară? În străinătate? O fi fugit după fundul vreunei muieruști, știut fiind că așa, cam pe la cincizeci de ani, bărbații încep să se prostească în materie de amor? O fi fost Cristian răpit? Se ascunde de vreo primejdie? Și-o fi pierdut brusc memoria și rătăcește aiurea, cine știe pe unde, și cine știe când va nimeri drumul întoarcerii? Nu întrebări, ci simple presupuneri, la fel de eficiente ca o frecție la un picior de lemn.

Și totuși, Cristian Porumbaru dispăruse, mâine-poimâine se împlinesc două luni de când a dispărut, iar eu încă nu-mi puteam formula o certitudine.

Încotro să-mi mai îndrept tirul cercetărilor? Satul, orașul, oțelăria: în acest triunghi se afla cheia misterului dispariției lui Cristian Porumbaru. Am refăcut traseul investigațiilor din sat, din oraș, din incinta Fabricii de Oțeluri Speciale.

Refacerea investigațiilor criminalistice - o dată, de două ori, de mai multe ori - se aseamănă întrucâtva cu truda actorului: pe măsură ce repetă și tot repetă textul ce-l are de interpretat, acesta i se limpezește tot mai mult, descoperind în structura lui noi sensuri, noi sentimente, noi valori.

La Fabrica de Oțeluri Speciale am făcut, la un moment dat - reanalizând o banală sticlă cu rachiu - o descoperire senzațională. Coroborată cu informațiile pe care le dețineam în legătură cu unul din colegii de muncă ai lui Cristian Porumbaru, această descoperire mi-a permis să privesc asasinul în ochi, să mă înfior de gestul său monstruos, cu motivații abisale, și să-mi amintesc încă o dată cel mai banal dintre eternele adevăruri omenești: *crimă perfectă nu există*!

Am revenit asupra probelor revelate în incinta oțelăriei, am solicitat Laboratorului de criminalistică repetarea analizelor, le-am extins asupra unor noi obiective ivite în câmpul cercetărilor mele, am refăcut traseul investigațiilor printre oamenii din satul Domnița, am confruntat

declarațiile lor. La capătul ultimelor expertize judiciare, am putut extrage din cartoteca evidenței operative o fișă: *asasinul*. Numele și prenumele - Ion Fântânaru. Locul și data nașterii - satul Domnița, optsprezece aprilie 1936. Studii - școala normală. Profesia - învățător, apoi muncitor oțelar. Starea civilă - necăsătorit. Domiciliul - satul Domnița...

Ion Fântânaru fusese singurul copil al celei mai înstărite familii de satul Domnița. După război, comunismul i-a spulberat părinții undeva, prin Delta Dunării, la muncă forțată, s-au stins amândoi după câțiva ani de epuizare, chinuri și cumplite umilințe. Pe Ion l-a crescut o mătușă, Ana Oproiu, soră cu maică-sa, croitoreasă. L-a dat la școală, l-a îngrijit, l-a întreținut, Ion a reușit să termine Normala, a ajuns învățător chiar în satul Domnița. N-a stat însă învățător decât doi ani, până în 1956, când a fost arestat, preventiv, după sângeroasele evenimente din Ungaria și, tot preventiv, uitat mai mulți ani la Gherla. Când s-a întors din pușcărie, și-a găsit logodnica, Floarea, măritată cu Cristian Porumbaru, tot el îi luase și pământul cel mai bun, din care își croise întinse grădini de zarzavat, casa părintească devenise grajd comunal. N-a mai fost primit la catedră, consătenii îl ocoleau, se fereau de el ca de râie, singurul care l-a ajutat atunci a fost tot Cristian Porumbaru. L-a luat cu el la oraș, la Fabrica de Oțeluri Speciale, Ion s-a calificat în meserie nouă: oțelar.

Ion și Cristian s-au ferit să discute vreodată deschis despre trecutul lor, despre viața lor. Un soi de conspirație a tăcerii intervenise între ei, înlănțuindu-i strâns și despărțindu-i, totodată, ca o nesfârșită prăpastie între viață și moarte.

Ion a rămas un simplu muncitor sărac, locuia în oraș, într-o garsonieră mizeră, confort patru. Nu s-a mai căsătorit, mătușa Ana a murit, a rămas singur-singur, captiv unui destin sterp și trist. Cristian, însă, s-a îmbogățit, și-a umplut casa cu copii, bogăția lui se trăgea din acele întinse grădini de zarzavat, cândva pământul lui Ion Fântânaru.

Așa au trecut aproape treizeci de ani, într-o deplină tăcere. Lucrau amândoi, în schimburi diferite, pe aceeași platformă de supraveghere a uriașului furnal, de la Fabrica de Oțeluri Speciale. Tăcere și ură!...

Până într-o zi când, cu câteva luni în urmă, Ion i-a amintit lui Cristian că-i luase cândva, demult, nevasta și pământul. Nevasta

să și-o păstreze mai departe, căci așa a vrut Dumnezeu. Dar pământul să i-l înapoieze, că asupra lui au hotărât oamenii și hotărârea lor a fost strâmbă, a fost hoție. Și așa este cinstit, ca hotărârile strâmbe ale oamenilor să nu rămână strâmbe în veac...

Cristian l-a repezit cu dușmănie grea și i-a spus că, gata, ce-a fost așa rămâne, mortul de la groapă nu se mai întoarce, nici pământul înapoi la Ion. „Pământul e al meu, îi șuierase Cristian la ureche, și nimeni nu se va atinge de el, decât peste cadavrul meu, auzi Ioane? Peste cadavrul eu!...".

Ion a auzit, desigur, ura a făcut deodată explozie în el, n-a mai insistat, n-a mai spart niciodată tăcerea dintre ei, ci și-a urzit în taină planul de răzbunare.

Într-o seară, târziu, în pauza dintre schimburile doi și trei, într-o clipă prielnică, Ion i-a făcut vânt lui Cristian în pântecele enorm al furnalului. La trei mii de grade celsius, un trup omenesc se volatilizează integral în câteva minute...

Când i-am spus lui Ion Fântânaru toată povestea asta, oțelarul m-a privit lung-lung, fără să clipească, ne aflam în biroul meu de la poliție, a oftat calm, reținut și mi-a șoptit cu nesfârșită tristețe:

- Un singur lucru e-adevărat din tot ce mi-ați spus dumneavoastră, aici: ura. L-am urât, într-adevăr, de moarte pe Cristian Porumbaru, dar nu l-am omorât eu. Nu există nici o probă împotriva mea.

- Dar amprentele de pe sticla cu rachiu, găsită în dulapul lui Cristian, la fabrică?, l-am întrebat eu direct. Nu sunt ale dumneavoastră?

- Nu le-am tăgăduit niciodată, domnule căpitan! Mi-a replicat el blând, adăugând cu un surâs ușor: deși regulamentul interzice, noi, oțelarii, mai aducem, când și când, la uzină câte un clondir cu rachiu. Nu ne îmbătăm. Cinstim un gât-două, și gata. Și eu am băut din sticla lui Cristian, și el din sticla mea.

- Dar dumneavoastră susțineți că, în seara aceea, Cristian nu a venit la serviciu, nu a venit deloc, fapt pentru care maistrul de schimb v-a solicitat să-i țineți locul, în continuare, să rămâneți adică și în schimbul al treilea, așa-i? l-am chestionat eu pe Ion.

- Exact! mi-a replicat el sec.

- Atunci, cum vă explicați, domnule Ion Fântânaru, că laboratorul criminalistic a stabilit cu certitudine, pe bază de probe comparabile, că rachiul din sticla lui Cristian a fost produs chiar în după-amiaza zilei în care el a fost ucis? Cine a adus sticla cu rachiu la fabrică, dacă nu Cristian? Că dumneavoastră l-ați văzut în seara fatală pe Cristian, că l-ați așteptat, că știați că vine cu sticla de rachiu în geantă și că va ocoli portarul, intrând în fabrică printr-un loc mai ferit, ca să nu-l controleze și să-i descopere rachiul, că drumul ocolit și secret al lui Cristian spre platforma de supraveghere nu trece prin secție, și deci nu l-a văzut nimeni dintre colegi, toate aceste lucruri, dumneavoastră, domnule Fântânaru, le-ați știut cu precizie matematică. Erau elemente riguros asamblate într-un plan ucigaș, țesut de dumneavoastră cu o răbdare diabolică. Dar ceea ce n-ați știut atunci, ci aflați abia acum, este că rachiul din sticla lui Cristian fusese produs, fusese distilat, chiar în după-amiaza acelei zile, cu puțin înainte de uciderea lui. Mai aveți ceva de declarat?

Chipul lui Ion Fântânaru devenise stană de piatră. O piatră din care ura dispăruse cu desăvârșire. Rămăsese doar tăcerea...

CARTEA CU POVEȘTI ABSURDE

Revenise acasă noaptea, târziu. Parcă intrase pe furiș. Avea sentimentul acut, ascuțit, că se strecura pe străzile marelui oraș ca un fur, ca un paria, ca un risipitor revenit să-și plângă ispășirile în pragul casei părintești, lângă tâmpla copilăriei care murise de mult.

Era o noapte de toamnă putredă. Noape jilavă și rece. Cu aerul păstos, cu cerul purulent, din care zemuia o burniță cotropitoare. Noapte purtând în viscerele ei un amestec straniu, tulburător, aproape grețos: aromele cărnurilor vegetale, duhoarea bălților stătute, izul acru-ascuțit de benzină arsă, aburul aspru și crud și pestilențial al gurilor de canal revărsate. Deasupra pământului răbdător, toamna lepădase nepăsătoare un cer bolnav și trist. Orașul îl întâmpinase ostil. Când a coborât din tren, în miezul acela de noapte nevrotică, s-a simțit brusc luat în răspăr de o maree umană infernală, rotitoare, apoi - înghesuit, îmbrâncit, strivit - purtat în derivă de-a lungul uriașului peron și expulzat afară, în stradă, scuipat în rigola trotuarului nocturn...

De jur împrejur, lumina gălbuie, tulbure a becurilor electrice. Și scrâșnetul pneurilor la semafor. Și foșgăiala de șobolani a oamenilor. Și aerul supurant al nopții...

Cu-n geamantan micuț și luxos în mână - pe care l-a purtat de-a lungul și de-a latul pământului, slujind sub steagul ocult al celebrelor

cohorte din *Legiunea Străină* - slăbuț, elegant și parfumat, cu ghiulul din aur masiv pe inelarul stâng, cu lănțișorul din platină de-a curmezișul vestei, la capătul căruia spânzura, într-un buzunar, străvechiul ceas de ceferist al tatei, cu acul de la cravată ca un strop de sânge viu, cu chipul blajin și privirea albastră, senină, părea mai degrabă un om de afaceri pașnic, prosper și cumsecade, decât un războinic de profesie.

S-a vânturat încolo și-ncoace, pe imensa esplanadă din fața gării, descoperind târziu, între două șiruri de blocuri sumbre, stația forfotitoare a tramvaiului. S-a apropiat gânditor. Ar fi putut, desigur, lua un taxi până acasă, în cartierul Ferentari, dar un reflex profesional, frate geamăn cu claustrofobia, îl împinge necontenit și imperativ să fugă de spațiile închise și mici și necunoscute, preferând aglomerația marilor mijloace de transport în comun.

Înainte de a lua primul tramvai, silueta fantomatică, ecvestră, a uriașei statui din fața gării i-a amintit violent de clipa plecării. Doamne, cât amar de vreme a trecut de atunci! Și totuși, n-au trecut decâ zece ani. Zece ani? Nu! Ci o viață de om! O viață ca o carte cu povești absurde. În zece ani își pot face pârtie prin zăpezile tale toate întrebările pământului. Și ce este altceva o întrebare decât expresia concentrată a unei experiențe de viață? Abia trăind până la capăt durerea, sau plăcerea, sau absurdul unei întâmplări, se naște la capătul acelei întâmplări întrebarea, eterna întrebare, râvnind de fiecare dată răspunsul fundamental, total, absolut. Pentru că întrebările curg numai dintr-o trăire integrală a clipei, dintr-o implicare profundă în curgerea ei, contemplarea negerminând altceva decât semnul exclamării...

Aerul tramvaiului este același ca pretutindeni: zgomotul fierului rulat pe fier, mirosul de ulei mineral încins, răceala barelor metalice, transpirația oamenilor, clopotul monoton al vatmanului, o lume zămislită sub impactul unei gigantice scântei electrice.

S-a urcat în prima garnitură, lume relativ puțină, era trecut de miezul nopții. O stație, două, trei... În curând, va ajunge acasă. Va redeveni iarăși el: Leonard Burileanu. Nu va mai fi doar un număr: 64218. Ci un nume. Nu un mercenar pierdut undeva, în pustiul războaielor planetare. Ci un om la casa lui. Și ce poate fi mai reconfortant decât sentimentul revenirii acasă?...

Contractul fusese încheiat pentru zece ani. Au trecut zece ani. Pactul cu diavolul se terminase. A predat numărul, și-a reluat numele, a plecat. Și-a vândut zece ani din viață, pentru ce? Avere? Aventură? Setea de necunoscut? Nevoia de a se bate? Fuga după un ideal? Să fi fost doar șansa întâmplării? Răspunsul curge puțin câte puțin din fulgerul fiecărei întrebări.

Stație finală. Ușile tramvaiului se deschid cu un pocnet sec. Leonard se ridică de pe scaun, face câțiva pași, coboară, ajunge afară, în aerul putred al nopții. Bulevardul pustiu îl întâmpină cu tăcerea palidă a unui bec singuratic. Traversează bulevardul, se afundă într-un păienjeniș de străduțe, e o liniște desăvârșită, casa părintească nu e prea departe. Și, deodată, simte acut primejdia...

Leonard Burileanu se oprește calm la intersecția a două străzi. Tăcerea țiuie în urechi. Lumina e chioară. Din trei direcții opuse, se apropie de el, amenințătoare, trei siluete negre, mătăhăloase. Se opresc la câțiva pași. Sunt trei persoane robuste, cu umerii zdraveni, cu picioarele crăcănate, încordate, cu chipurile ascunse sub faimosul ciorap tras peste cap. Toți trei au șișurile scoase, gata de atac, ca niște limbi fosforescente. Leonard îi cercetează, rând pe rând, cu atenție de profesionist rasat: sunt trei bărbați tineri - doi țigănoși și unul blond - puțin amețiți de alcool, tâlhari de drumul mare. Se lasă, la rându-i, cercetat de ei. Le adulmecă de la distanță ochii răi. Recunoaște specia interlopă: sunt celebrii cuțitari din cartierul Ferentarilor. „Va să zică, nu le-a pierit sămânța!", zâmbește vag și trist Leonard Burileanu, în vreme ce tipul din față, desigur șeful bandei, i se adresează cu glas zgrunțuros, șoptit, pe un ton cavernos, de răgușeală tabagică:

- Băi, gagiule, lasă jos valiza aia, pune peste ea ghiulul, lanțul de pe burtă și acul de la cravată și cară-te! Zi mersi, că-n noaptea asta suntem generoși și-ți facem cadou portofelul. Hai, executarea!, că ne grăbim!

- Și dacă nu vreau? rosti calm și rece Burileanu.

- Hă, hă! făcu bășcălios tipul din față, apropiindu-se și spintecând aerul cu șișul. Apoi, dur: înseamnă că n-ai auzit de Puțu Sec. Acolo-i lepădăm noi pe toți înjunghiații și spânzurații de prin partea asta de lume...

Leonard Burileanu și-a amintit, într-adevăr, de Puțu Sec, de la marginea cartierului, unde se aruncau pe vremuri vitele moarte de molimă grea, dar se mai azvârleau acolo și trupuri omenești, care cu capul despicat, care cu beregata retezată în cine știe ce sângeroase încăierări.

- Și dacă țip? întrebă la fel de calm Burileanu.

- Aici poți să cânți și *Internaționala*, că nu iese nimeni afară din casă, ricană sec și dușmănos celălalt. După care, poruncitor, către camarazii săi: Bă, ăsta, ne ține de vorbă, pe el!

Si brusc, într-o fracțiune de secundă, cei trei tâlhari nocturni s-au azvârlit cu șișurile sclipind asupra lui...

Dar Leonard Burileanu dispăruse cu desăvârșire. Apăruse instantaneu, din tenebrele *Legiunii Străine*, numărul 64218. Și ceea ce s-a petrecut acolo, la intersecția acelor străduțe liniștite, și calme, și obscure, nu va putea explica nimeni niciodată. Rezultatul - trei cadavre: unul cu gâtul rupt, altul cu coastele despicate, înfipte în cord, al treilea cu coloana vertebrală frântă. Războinicul 64218 și-a așezat victimele la marginea trotuarului, rezemate de gardul întunecat, nu s-a sinchisit de chipurile lor ascunse încă dincolo de ciorapul acela barbar, și-a aranjat hainele ușor boțite, și-a îndreptat cravata, lănțișorul din platină, apoi și-a luat geamantanașul și a plecat, tăcut și împăcat, mai departe, pe drumul reîntoarcerii sale. Redevenise Leonard Burileanu...

Casa bătrânească îl așteptase cuminte, cu storurile trase, cu lumina stinsă, în aburul de somn al nopții. L-a simțit doar câinele, același câine cenușiu și flocos de altădată, acum bătrân și ramolit: *Nero*. A lătrat o singură dată - scurt și rău - după care și-a adus aminte de vremuri apuse de mult, și-a recunoscut stăpânul, gudurându-se supus la picioarele lui. Leonard s-a aplecat, i-a cuprins capul în palme, l-a sărutat pe frunte, apoi a sunat la ușă: Și, ca și cum l-ar fi așteptat neîntrerupt, în fiecare din nopțile celor zece ani de absență, bătrâna mamă i-a deschis numaidecât...

Iar noaptea aceea de toamnă târzie nu mai părea deloc urâtă și nici aerul putred și nici cerul purulent...

Întâia noapte în casa părintească a fost noapte albă. Noapte de alint matern. Noapte de amintiri. Noapte de regăsire: mama și fiul ei rătăcitor.

Sultana Burileanu, femeie trecută de șaizeci de ani, văduvă din anii tinereții, se uita acum la Leonard - prin pânza lacrimilor - ca la Dumnezeul bătrâneților sale. În sfârșit, acasă. Leonard și Ilie, copiii ei, vor fi iarăși împreună, sub același acoperiș matern.

- Ilie unde-i? s-a interesat deodată Leonard.

- Cu prietenii, prin oraș, i-a răspuns liniștită mama, dar Leonard a deslușit în ochii ei o undă de tristețe cenzurată...

La frate-său, Ilie, și la maica lui, Sultana, se gândise, cu iubire și încrâncenare, zece ani la rând, Leonard Burileanu, în toate pătimirile lui sub crucea *Legiunii Străine*.

În numele acelui gând sacru se vânduse, luptase, devenise ucigaș de profesie, mercenar, simbriaș cu o singură destinație: război contra războiului. Se antrenase îndelung, căpătase reflexe noi, gânduri noi. Războiul e sângeros, desigur. Dar la fel de sângeros e și războiul contra războiului. Cine mai poate împărți cadavrele planetei, când războinicii și antirăzboinicii își adună morții de pe Câmpul lui Marte?

Cu timpul, Leonard Burileanu devenise o mașină monstruoasă, un mecanism infernal, un instrument orb în mâna morții care, în numele vieții, semăna la rându-i moarte pe pământ. Un destin absurd. O carte cu povești absurde...

Leonard fusese instruit nu să lupte, ci să ucidă. În urma lui nu rămâneau prizonieri sau adversari învinși, ci cadavre. Acționa fulgerător și implacabil, ca un robot dezlănțuit, reglat să riposteze mortal în orice situație potrivnică.

Își amintește, de pildă, că odată, pe stradă, împiedicându-se, a călcat brutal pe picior o femeie. Femeia a țipat, bărbatul care o însoțea a ridicat mâna asupra lui gata să-l lovească, considerându-l un huligan. Gestul de răspuns al lui Leonard a fost gest de moarte pentru celălalt: omul a căzut ca fulgerat, cu gâtul frânt într-o lovitură blitz, pe care n-a văzut-o nimeni: nici femeia, nici oamenii din jur, și, mai mult ca sigur, nici chiar victima n-a mai avut vreme să înregistreze gestul fatal. Leonard a dispărut numaidecât de la fața locului, s-a retras ca o panteră, s-a ascuns în lume, a fugit, a ajuns la cazarmă. De atunci, ieșea în oraș rar, foarte rar.

Altădată, în capitala unui stat african, seara, târziu, un mulatru fălos, elegant, pus la patru ace, l-a oprit și i-a cerut respectuos un foc

pentru țigară. Leonard a scos bricheta, când și-a ridicat ochii spre mulatru, acesta țintea sever gura unui pistol asupra lui, solicitându-i într-o franceză impecabilă portofelul cu bani. Gestul lui Leonard Burileanu a fost mai iute decât apăsarea degetului pe trăgaci, mulatrul prăbușindu-se mortal, cu inima fisurată sub impactul năpraznicei lovituri. Leonard acționa orb și reflex, fără putința de a-și cenzura gesturile în timpul atacului. După întâmplarea aceea, n-a mai ieșit singur niciodată în oraș.

Cum să-i povestească Leonard bătrânei lui mame toate aceste grozăvii? I-a descris lumea largă, lumea bântuită de el, într-adevăr, ca pe un imens câmp de luptă, dar i-a deslușit numai frumusețile bizare, întâlnite pe nesfârșitele lui drumuri, plantele și animalele exotice de peste mări și țări, obiceiurile ciudate ale oamenilor de pretutindeni, hainele și casele lor și credințele lor...

Zece ani bătuți pe muchie, se învârtise printre lumile pământului, se zbuciumase, luptase, învinsese, răzbise, supraviețuise: fusese un norocos. Strânsese câteva sute de mii de dolari într-un cont personal: o avere! La expirarea contractului de zece ani, avusese puterea să se oprească. Puțini reușeau să se smulgă din tenebrele *Legiunii Străine*. El reușise! Dragostea de mamă și de frate îl readusese în patrie. Acasă...

Sultana însă n-avea să știe niciodată că acasă nu revenise doar Leonard, fiul ei, ci și numărul 64218: adică, ucigașul de profesie.

Către sfârșitul acelei nopți, în revărsatul zorilor, îmbăiat și hrănit, mângâiat de privirile bătrânei mame, risipindu-se în amintiri frânte, în povestiri tăiate razant și întâmplări stranii, neistorisite până la capăt, Leonard a sărutat dreapta Sultanei, s-a întins pe canapea și a adormit brusc, așa cum făcea și în pădurile ecuatoriale, în acele comandouri pedepsitoare, lansate la granița dintre viață și moarte.

Leonard căpătase deprinderea să adoarmă brusc, și să se trezească într-o clipă anume, dinainte hotărâtă. Acolo, în laboratoarele ultrasecrete ale *Legiunii Străine*, i se dezvăluiseră toate tainele trupului omenesc, punctele lui vitale și punctele lui mortale. Putea să rabde zile întregi de foame și de sete, fără ca forța și acuitatea simțurilor să-i fie diminuate. Prin exerciții îndelungi, grație unor tehnici speciale, dobândise puterea miraculoasă de a-și modifica temperatura corporală și ritmul cardiac. Și nu puține au fost cazurile de sinucidere printre

foștii săi camarazi, când aceștia, într-o clipă de neagră depresiune morală, își hotărau singuri stoparea cordului - moartea instalându-se ireversibil.

Sub privirile materne, deopotrivă duioase și triste, Leonard dormea somnul pruncului. Tristețea Sultanei Burileanu își avea izvorul în escapadele nocturne ale lui Ilie, în chefurile lui prelungite cu prieteni dubioși, în faptul că, de la o vreme, nu o mai asculta, își părăsise serviciul, înhăitându-se cu tot soiul de derbedei gălăgioși, și beți, și răi. Sultana nu-l mai putea struni, Ilie o luase razna, bine că a venit tocmai la timp Leonard...

Cu aceste idei cam încâlcite și-a petrecut Sultana Burileanu toată dimineața aceea de toamnă mohorâtă, când deodată a smuls-o din gânduri zuruitul telefonului din hol. S-a dus repede să ridice receptorul, să nu se trezească Leonard.

- Alo, casa Burileanu?

- Da, Sultana Burileanu la telefon.

- Bună ziua, doamnă. Sunt locotenentul Petre Strihan de la Poliție...

***

Câteva zile mai târziu. Un birou de poliție. Înăuntru, trei bărbați: căpitanul Andrei Zavera, locotenentul Petre Strihan și Leonard Burileanu. Afară, aceeași toamnă execrabilă: burnița, aerul purulent și cerul putred care se desprinde în fâșii întunecate, de un gri plumburiu, lepădate în mizeria pământului...

Trei bărbați se privesc în tăcere. Fiecare dintre ei știe precis ce are de spus. Și, mai ales, ce are de făcut. După tăcere.

De altfel, sfârșitul însuși al acestei întâmplări polițiste e o tăcere perpetuă. Cuvintele? La ce mai pot folosi cuvintele, când gesturile oamenilor, când faptele lor se țes într-o imagine de apocalips, în care ne regăsim cu sufletul perforat de toate întrebările pământului?

Și totuși, *cuvintele*. Acest dar făcut nouă de Dumnezeu, chiar mai înainte ca Dumnezeu să se fi născut. Pentru că, la început a fost *Cuvântul*!

Căpitanul Andrei Zavera rupe întâiul tăcerea. Vorbește simplu, îngândurat și trist. Și obosit. Parcă și-ar fi început povestea de mult, trecând prin toate îndoielile, și bănuielile, și cercetările de

rigoare, până la certitudinea finală. Are glasul stins, al căutătorului de comori - și ce este altceva adevărul decât suprema noastră comoară? - care nu a descoperit însă comoara, ci doar locul ei însângerat.

- V-am așteptat, domnule Leonard Burileanu. V-am așteptat să veniți singur la poliție. Încă de ieri, noi aveam convingerea, probată de dovezi materiale, că dumneavoastră sunteți asasinul celor trei tâlhari din cartierul Ferentarilor. Este, desigur, o mare nenorocire și pentru ei, și pentru dumneavoastră. Dar nenorocirea este și mai mare, întâmplându-se ca una din victime să fie însuși fratele dumneavoastră, Ilie Burileanu. Aveți de făcut vreo declarație față de această cumplită învinuire?

Leonard Burileanu se uita la cei doi ofițeri de poliție, cu ochi fierbinți, sticloși, imobili, în apele cărora plutea o nebunie ciudată, strunită doar de o covârșitoare putere malefică. Zâmbi seducător, le făcu șmecherește cu ochiul, apoi vorbi rar, cu o dicție perfectă, cu o mimică adecvată, ca un actor care știe că deține ultima replică.

- Domnilor polițiști, într-adevăr, eu i-am lichidat pe cei trei derbedei mascați, care au încercat să mă tâlhărească în miez de noapte. Recunosc că puteam doar să mă apăr și să-i fac inofensivi. Dar aceasta e doar o posibilitate la care eu nu am acces. Pentru că eu, de zece ani, sunt un infirm: nu mai știu să lupt, ci doar să ucid. De fapt, nu mai știu să lupt nici cu mine însumi: ci doar să mă sinucid. De astă dată, însă, destinul mi-a jucat un renghi macabru: mi-am omorât propriul frate. Și n-aș putea supraviețui gândului că mama ar afla că eu sunt ucigașul lui Ilie. De aceea, vă rog, să nu-i spuneți. E ultima mea dorință. Ci spuneți-i că n-ați găsit încă ucigașul, iar eu am făcut pe acest șoc emotiv, un banal infarct de cord, și gata. Pentru că, chiar asta voi face, acum, și aici. Adio, domnilor!

Și Leonard Burileanu se prăbuși brusc de pe scaun, într-un spasm scurt, final. Fatal...

Când căpitanul Andrei Zavera și locotenentul Petre Strihan au sărit uluiți și disperați în ajutorul său, ridicându-l pe brațe, palpându-i carotida, și făcându-i testul pleoapelor, și-au dat seama că țineau, de fapt, în brațele lor, un cadavru...

NOAPTEA CA UN ȚIPĂT DE MOARTE

E sâmbătă seara, devreme, abia s-a-nserat, geana sângerie a asfințitului de dincolo de ferestre tinde către tonuri cenușii, interiorul elegantului salon tinde către o lumină blândă, serafică și învăluitoare, sfioasă ca un surâs feciorelnic, s-a stins aerul strident al becurilor electrice, se aprind rând pe rând, într-o deplină tăcere, ca într-un ritual bizantin, lumânările parfumate, risipite de-a lungul pereților, atmosfera e plăcută și intimă, masa lungă și ovală umplută cu bunătăți, jilțurile capitonate și rotunde ca niște jumătăți de ou umplute cu trupuri bărbătești: obișnuita agapă lunară a domnului consilier Athanasie Dumitrașcu și a prietenilor domniei sale.

Athanasie Dumitrașcu este consilier pe undeva pe la etajele superioare ale Puterii, consilier juridic, ținută pretoriană, glas de stentor, gesturi ample, relații întinse, deopotrivă, în lumea bună și în lumea interlopă. Durduliu și prezentabil, cu profilul avântat, energic și cuceritor, abia trecut de patruzeci de ani, cu fruntea înaltă și părul sârmos, aflat într-o eternă stare de răzmeriță, cu privirea ageră și verbul corosiv, cu barba scurtă și neagră agitându-se într-un sfânt elan patriotic deasupra papionului strălucitor, argintiu, Athanasie Dumitrașcu are toate atributele unui tribun modern, capabil să ducă demagogia până la perfecțiune.

Se știe puternic, este puternic, dispune de bani, influență și o rețea clandestină, țesută din oameni de încredere, structurată pe sistemul mafiot: prietenii invitați astă-seară la obișnuita agapă lunară. De fapt, o întâlnire de afaceri. Se mănâncă, se bea, se fumează, se spun bancuri, se raportează cifre cu multe zerouri, se dau ordine. Nu ordine, porunci. Cine încalcă porunca domnului Athanasie Dumitrașcu - patronul - știe că iertare nu există. Așa a fost jurământul la început, pecetluit cu sărutul sângelui fiecăruia dintre ei. Nu i-a obligat nimeni să jure oarbă supunere, după jurământ însă porunca patronului nu mai poate fi dezlegată decât de el însuși. El singur hotărăște dezlegarea sau pedeapsa...

Athanasie Dumitrașcu își privește oamenii cu un aer suveran, satisfăcut, discută cu ei lejer, direct, deschis, fără false politețuri, fără perdea, uneori brutal, arid, alteori îngăduitor, câteodată discuția devine alunecoasă, flexibilă și iute, ca sclipărul unei lame de pumnal, celălalt simte frison de gheață pe șira spinării, realizează brusc primejdia suspiciunii, spaima nesiguranței și se avântă numaidecât în explicații laborioase, detaliate, argumentate, patronul zâmbește lămurit, mulțumit și toată asistența răsuflă ușurată.

- Alecu, zice Athanasie Dumitrașcu la un moment dat, parcă spuneai rândul trecut că ai posibilități de extindere în Turcia pentru țigări, medicamente și ciocolată. Cât îți trebuie?

- Cu o sută de milioane am împușca, dintr-un foc, trei filiere la Istanbul, raportează cuminte și doct cel numit Alecu. Oamenii au marfă bună, o vând ieftin și nu pe valută, ci pe lei. Au fost până acum combinați cu niște firme din Constanța, firmele alea au dat faliment, turcii au rămas cu marfa nevândută. Eu zic să ne băgăm!

- Claudiu, se adresează patronul altuia, mâine îi dai banii. Comisionul? se îndreaptă el iarăși spre Alecu. Același, de zece la sută. Turcii sunt oameni de cuvânt! răspunde tranșant Alecu.

- Apropo de comision, patroane, se aude glasul unui tip negricios, uscat ca scândura, încruntat și cu niște mustăți uriașe. Am un om în legătură care cam scârțâie de la o vreme cu comisionul.

- Cât îi dăm? întreabă sec Dumitrașcu.

- Trei la sută, așa a fost înțelegerea! răspunde prompt glasul din scândura aia cu mustăți

- Si cât cere acum? se interesează calm patronul.

- Cinci! zice mustăciosul cu ochii în ochii patronului.

Se lasă deodată peste salon și peste lumânări și peste oameni o tăcere grea.

- Cine e nenorocitul? se aud, într-un târziu, șoaptele grele ale lui Athanasie Dumitrașcu.

- Patronul de la barul „Delta", vine răspunsul numaidecât.

- Ăla cu Trabantul verde? întreabă și parcă s-ar mira Dumitrașcu.

- Ăla! precizează mustăciosul.

Athanasie Dumitrașcu râde ușor, râde așa, într-un dinte, parcă ar zice „uite-al dracului!", apoi deodată strigă:

- Leonte, ocupă-te imediat de nenorocitul ăsta! Pentru început, o chelfăneală zdravănă, soră cu moartea. Rapid, silențios și fără urme. După asta, te duci și-l întrebi din nou de comision! se adresează patronul iarăși unor mustăți enorme lipite de o scândură neagră. Clar?

Desigur, era clar, era foarte clar, salonul era intim, lumânările parfumate, aerul blând, bucatele apetisante, băuturile fine, țigările exotice: obișnuita agapă lunară, organizată de excelența sa domnul consilier juridic Athanasie Dumitrașcu.

***

Cartierul periferic. Străzile din caldarâm. Trotuarele înguste. Colo și colo, câte un bec chior. E trecut de miezul nopții. Dorm și câinii vagabonzi. Blocuri cu patru etaje. Altele cu zece. Între ele, risipite, căsuțe vechi, zidite pe la începutul veacului.

Dinspre centru, pe strada Cireșarilor - lungă și dreaptă și pustie - se văd, la un moment dat, apropiindu-se farurile unei mașini. Apoi, se aude și zgomotul motorului. Zgomot specific: de *Trabant*. După câteva clipe, în lumina difuză i se poate deslușì chiar și culoarea: *verde*.

Autoturismul se apropie în trombă de o intersecție, încetinește, virează la stânga pe o străduță și mai îngustă, apoi brusc oprește, omul de la volan observând în bătaia farurilor câteva tomberoane de gunoi, goale, răsturnate, obturându-i calea. Șoferul, un tip robust, spătos, brunet, coboară din Trabant, împinge spre margine unul din tomberoane, se pregătea să-l împingă și pe al doilea,

când s-a trezit brusc înconjurat de trei tipi necunoscuți, înalți, mătăhăloși, cu șepcile trase adânc peste sprâncene.

Aerul obscur al nopții contura vag patru siluete întunecate. Agitate. Trei dintre ele distribuiau metodic, profesional, pumni. A patra încasa: lovituri meșteșugite, dure, plasate fără ură, ca într-un exercițiu comandat, ca o treabă de care te apuci gospodărește și musai s-o termini cât mai repede.

La început stupefiat de atacul nocturn, apoi înspăimântat de loviturile primite, șoferul Trabantului verde a încercat să țipe, să urle, să se zbată, să scape din brațele lor strivitoare, n-a putut, n-a izbutit, i-au astupat gura cu o cârpă, unul i-a prins brațele la spate ca într-un clește uriaș, ceilalți doi îl pisau într-o monstruoasă tăcere...

După o vreme, loviturile au încetat brusc, oamenii aceia necunoscuți l-au târât lângă Trabant, l-au împins înăutru, au trântit portiera în urma lor și au dispărut în noapte, abadonându-și victima în pragul morții. Cu ultimul strop de putere, dar cu luciditatea întreagă, omul din Trabantul verde și-a dat seama că nu va supraviețui acestei bătăi absurde și barbare. Inima! În toate acele clipe de supliciu și groază, s-a gândit la inimă, dacă îi va rezista inima, era un cardiac cronic, ce-avuseseră smintiții ăia cu el? Nu-i furaseră nimic, nu-l tâlhăriseră, nu s-au atins de mașină, de ce l-au snopit în bătaie? Cine sunt? De unde au venit? Ce au vrut? Întrebări ca niște scântei pe un cer tot mai întunecat. Și-a smuls călușul din gură, a simțit gust de sânge, a deschis cu un ultim efort portiera și, realizând că din clipă în clipă inima îi va face explozie, a țipat o singură dată, prelung, tânguitor, lugubru, nu era decât o nesfârșită tristețe în țipătul acela de moarte, și noaptea însăși devenise un țipăt de moarte...

Apoi, s-a prăbușit, inert, pe caldarâmnul rece al drumului, lângă Trabantul verde, și nici măcar câinii vagabonzi nu s-au trezit și n-au răspuns acelui țipăt de sfâșiere și de sfârșire. Sau poate că țipătul n-a fost decât ultima lui iluzie înainte de explozia inimii.

***

Dosarul era, de fapt, un banal carton îndoit; înăutru câteva file dactilografiate, câteva declarații scrise de mână, câteva fotografii: raportul medico-legal după necropsie, un alt raport cu antetul

Laboratorului de criminalistică, declarațiile unor persoane din anturajul victimei, fotografii de la fața locului, fișa de identificare.

Căpitanul de poliție Andrei Zavera cunoștea rând pe rând toate detaliile acelui dosar. O moarte absurdă. Un asasinat fără scop.

Iulian Târnăveanu - victima - era farmacist în celălalt capăt al orașului, tot acolo avea și locuința, o garsonieră dublă, cochetă, întreținută într-o desăvârșită curățenie. Deși trecuse de patruzeci de ani, Iulian încă nu se căsătorise, trăia în concubinaj cu o profesoară de biologie, Filica Dobre, din cartierul unde fusese asasinat.

Să fie la mijloc gelozia? Un gest ucigaș născut din gelozia altui bărbat, concurent la grațiile profesoarei? Căpitanul Zavera verificase versiunea aceasta pe toate părțile, nu rezistase, căzuse, o abandonase.

Filica Dobre, profesoara de biologie, era o femeie liniștită, retrasă, nici prea frumoasă nu era măcar, se combinase cu Iulian Târnăveanu mai mult pentru faptul că acesta îi putea procura mai ușor niște medicamente pentru sănătatea ei destul de fragilă.

Expertiza criminalistică stabilise că victima fusese atacată de trei persoane, iar firele de păr recoltate de la fața locului atestau că toate fuseseră de sex masculin...

Un fir de păr este unul din cele mai miraculoase lucruri inventate de natură. Cuprinde în materia lui minusculă o veritabilă bancă de informații: sexul, vârsta, grupa sanguină, culoarea ochilor, pigmentul pielii. Un singur lucru n-a putut așeza *Natura Mamă* în sertarele firului de păr: numele și prenumele purtătorului.

Victima sucombase în urma unui infarct de cord, declanșat de loviturile brutale primite de la cei trei necunoscuți: era un element caracteristic al cazului. Și încă unul: loviturile administrate victimei nu-i lezaseră fatal nici un organ intern, ci doar îi provocaseră dureri atroce. Asemenea lovituri se dau cu pumnii unor profesioniști. Ce urmăriseră de la Iulian Târnăveanu? Să-l omoare? Sau doar să-l sperie de moarte? Victima nu fusese tâlhărită, nu-i dispăruse nimic. Să nu fi vrut atacatorii aceia nocturni să-l ucidă pe Iulian? Să nu fi știut ei că omul este un cardiac cronic? Ce urmăriseră? Cine erau? Unde dispăruseră?

Cele câteva persoane din anturajul restrâns al victimei ridicau neputincioase din umeri. Părinții lui Iulian, doi bătrâni uitați de Dumnezeu prin Transilvania, erau disperați de durere, de jale, neputând oferi nici o explicație. Alte rude Iulian Târnăveanu nu avea.

Filica Dobre, profesoara de biologie, se închisese într-o muțenie adâncă, tristă, nesfârșită, refuzând orice discuție.

Când peste un asasinat trec mai mult de trei zile, iar ucigașul încă nu are chip și nici identitate, șansele de a-l descoperi scad vertiginos. Adevărul e crud în toată goliciunea lui dură: *timpul lucrează întotdeauna în favoarea ucigașului*.

Trecuseră deja trei zile de la asasinarea lui Iulian Târnăveanu, când căpitanul de poliție Andrei Zavera primi un apel telefonic: Iosif Zegreanu, patronul barului „Delta", îi solicita urgent o întâlnire discretă.

Ofițerul de poliție s-a dus la locul indicat, Iosif Zegreanu l-a așteptat cu capul înfășurat în bandaje, cu mâna stângă prinsă într-o eșarfă de gât, întâmpinându-l cu un mers ușor șchiopătat de suferință. I-a spus o poveste interesantă, foarte interesantă...

Toate lucrurile neclare din jurul morții lui Iulian Târnăveanu s-au luminat brusc, deschizând un cerc de întâmplări aberante.Ca să închidă cercul acela bizar, barbar, căpitanul Zavera era nevoit să adune la un loc patru personaje: cei trei asasini nocturni și patronul barului „Delta".

Zegreanu a venit ultimul, înfășurat în bandaje albe. Înaintea lui sosise Ștefan Pahone, zis Mască, Dumitru Trăsnea, zis Carcalete, și Nae Știrbu, zis Cucui, toți trei bine cunoscuți în lumea interlopă ca barbugii rasați și mardeiași de profesie. Se uitau unii la alții, pieriți, smeriți, ocoleau privirile lui Zegreanu, le căutau pe ale ofițerului de poliție.

Căpitanul Andrei Zavera nu s-a lăsat așteptat prea mult, a intrat direct în subiect:

- Domnilor, am o sesizare de scandal cu bătaie, în stradă, noaptea, de la domnul Iosif Zegreanu. Domnia-sa a fost agresat de domniile voastre, cu trei nopți în urmă, pe strada Cireșarilor,colț cu Brebenari, la coborârea dintr-un Trabant verde. Dracu știe din ce v-ați luat la bătaie și nici nu mă interesează. Nefiind vorba de spitalizare, retragerea reclamației stinge urmărirea penală. V-am

chemat să ne lămurim împreună. Întreb: vă retrageți reclamația, domnule Iosif Zegreanu?

- Mi-o retrag! răspunde răgușit Zegreanu.

- Dumneavoastră recunoașteți scandalul produs? se adresează ofițerul de poliție celorlalte trei personaje.

- Daaa! aproape că strigară ei în cor.

- Aveți ceva de reclamat împotriva domnului Zegreanu? îi chestionă mai departe oficial și calm ofițerul de poliție.

- Nuuu! răspunse același cor gutural.

- În cazul acesta, continuă la fel de calm căpitanul Zavera, domnii Ștefan Pahone, zis Mască, Dumitru Trăsnea, zis Carcalete, și Nae Știrbu, zis Cucui, sunt arestați pentru infracțiunea de lovituri cauzatoare de moarte, administrate numitului Iulian Târnăveanu. Victima, un om pașnic și necunoscut dumneavoastră, cardiac cronic, a avut neșansa de a fi proprietarul unui Trabant verde, ca și domnul Iosif Zegreanu. Iar concubina lui Iulian, la care tocmai venea în noaptea aceea fatală, are locuința în vecinătatea casei domnului Zegreanu. O sinistră confuzie, domnii mei! încheie trist ofițerul de poliție, în timp ce patronul barului „Delta" își desfăcea falsele-i bandaje, tăcut și încruntat și vizitat încă de o spaimă nelămurită, ca un halou rece, din mijlocul căruia fulgeră parcă, pentru o clipă, profilul domnului consilier juridic Athanasie Dumitrașcu, cu surâsul său alunecos, flexibil și iute ca sclipărul unei lame de pumnal.

LUPUL SINGURATIC

De ce toate lucrurile și întâmplările din destinul unui om se leagă și se dezleagă fără ca el, omul, să poată spune nu? Pentru că negația este semnul libertății? Și pentru că omul nu poate fi niciodată cu desăvârșire liber? De ce ne asumăm destinul cu o supunere oarbă? De ce ne supunem hazardului? De ce nu putem spune nu? Nu putem sau nu vrem? De ce preferăm să fugim, decât să ne împotrivim? Să fie destinul nostru o nesfârșită fugă? Atunci, destinul acela e însuși infernul. Infernul, ca o nesfârșită fugă!..

Petre Stejaru fuge de când se știe. Fuge ca un lup singuratic. Fuge hăituit. Fuge ca un dezertor, strivit de gândul că undeva, cândva, într-o clipă de drum nebun, îl așteaptă plutonul de execuție. Sau pușcăria. Fuge ca un veșnic evadat, pentru că nu a putut spune niciodată nu. Fuge ca un smintit, ce-și închipuie că fuga e un sens, uitând sau neștiind sau ignorând că drumul pe care fuge nu duce nicăieri. Fuge, terorizat de spaima că va fi prins. Fuge pentru că n-a știut, n-a putut să lupte niciodată cu sine. De pe câmpul de bătaie, el s-a întors mereu cu fruntea plecată. Învins. De fapt, el n-a fost un luptător. Pentru că luptătorii nu se-ntorc niciodată. Fuge pentru că se știe un laș, iar lașii nu știu decât să fugă. Încotro? Până când?

Petre Stejaru e un bărbat în toată puterea cuvântului: brunet, suplu, elegant, chipul frumos, viril, ușor îngândurat, fruntea înaltă, nasul acvilin, bărbia voluntară, privirea subțire și rece. Are în mișcări

un aer de carnasier flămând, de leopard care stă la pândă. Atrăgător, sociabil, volubil, singură privirea aduce o notă discordantă în armonia alcătuirii acestui bărbat de 35 de ani: rece ca o lamă de pumnal. Când se privește în oglindă, Petre însuși se înfioară de ochii lui. Surâde trist, își trece mâna peste față, încercând parcă să alunge dinăuntrul său un animal ciudat, rău, sângeros; nu știe cum și când s-a cuibărit acolo; sau poate că animalul acela fioros, periculos a fost acolo dintotdeauna, s-au născut împreună, au crescut împreună și deodată s-au descoperit reciproc cu o îngrozitoare uimire.

La căminul de copii, unde a crescut, unul dintre educatori a vrut odată să-l pedepsească, Petre i-a spus că e nevinovat, educatorul l-a tras de urechi, copilul a stat supus, dar când și-a ridicat ochii în ochii educatorului, acesta și-a retras brusc mâna, înspăimântat, ca atunci când te ferești de gratiile acelea metalice, dincolo de care se agită privirea aprigă a unei feline.

Și totuși, Petre a mâncat bătaie în căminul acela de copii, cât să-i ajungă pentru tot restul vieții. Dar nu bătaie de la educatori, sau supraveghetori, sau pedagogi, aceștia se temeau instinctiv de ochii lui, ci bătaie de la ceilalți copii - bătaie cu pumnii, cu ghiarele, cu picioarele, bătaie cu biciul, cu funia udă, cu pietrele, bătaie cu ciomagul - copiii neavând încă instinctul primejdiei de moarte. Abia mai târziu, când au crescut, când au trecut de cincisprezece ani, copiii aceia au început să se ferească din calea lui Petre, să-l ocolească, să se teamă de el. Iar când unul a cutezat să-l înfrunte, Petre a stat liniștit, ca o stană de piatră, acela l-a înjurat, l-a lovit, i-a sângerat obrazul, Petre n-a mișcat un deget, doar fiara din privirile lui se zbătea răzbunătoare. Copiii care făcuseră cerc în jurul lor au plecat speriați, cel care-l atacase - un vlăjgan pistruiat, mai înalt decât Petre cu un cap - a tresărit și el înfiorat, l-a lăsat în pace, a plecat ștergându-și palmele de turul pantalonilor. Câteva săptămâni însă mai târziu, vlăjganul acela imprudent a fost găsit cu gâtul frânt, undeva în beciurile imense ale Căminului de copii. Scandal, anchetă, comisii peste comisii, afacerea a fost înmormântată. A fost prima victimă a lui Petre. Atunci și-a descoperit Petre Stejaru animalul acela îngrozitor din ființa lui și s-a uimit cu spaimă de moarte.

De atunci fuge mereu. Fuge de sine, de oameni, fuge de gândurile lui, de întrebările lui. Cine este el? Al cui este? Ce sânge blestemat poartă în vinele lui? Nu și-a aflat niciodată părinții. Astăzi, ca și atunci, nu știe decât că a fost găsit, cândva, în urmă cu 35 de ani, abandonat la marginea drumului, lângă tulpina unui stejar, în ziua de Sfântul Petru, pe drumul ce duce de la Jugureni la Mizil. De Sfântul Petru, la Mizil e mare bâlci mare.Vine lume, pleacă lume, zuruie drumul sub roțile căruțelor, geme sub pneurile mașinilor, pocnește mărunt sub pașii poporenilor veniți de pretutindeni. Cine să-l fi lepădat acolo, sub coroana stejarului? Cine și-a făcut milă de el și s-a oprit din drum și l-a cules și l-a dus apoi la Căminul de copii orfani? Petre nu poate răspunde niciodată acestor întrebări și atunci fuge.

Toată viața lui nu a fost decât o fugă. O goană bezmetică din cătarea puștii. Simte permanent vânătorul pe urmele lui, îl știe pândind aproape, foarte aproape. Petre are semnele lui, știute numai lui, dezvăluite numai lui, semne oculte pe care le percepe cu acuitatea omului sălbatic, ferindu-se exact în secunda prielnică din calea vânătorului. Reflexele lui țin de eternul miracol al naturii umane.

Pe când urma școala de șoferi, abia trecut de vârsta majoratului, la prima ieșire cu instructorul de teren, acesta l-a privit uimit, l-a întrebat dacă a mai condus vreodată o mașină, Petre a zis că nu, instructorul nu l-a crezut, uluit de reflexele ucenicului său, de gesturile lui precise, spontane, realizate cu o desăvârșită promptitudine. A absolvit școala de șoferi cu brio, a fost angajat la Fabrica de Rulmenți, câștiga bine, Petre intrase în rândul oamenilor.

Sentimentul că și alții sunt ca tine, că și tu ești asemenea lor, este un sentiment reconfortant, care te inundă cu o putere ciudată, îți conferă verticalitate și libertate și speranță că nu vei face umbră pământului degeaba.

Încet-încet, Petre a devenit un om liber, spaimele trecului le-a îngropat în adâncul din sine, le-a uitat, sălbaticul din el a adormit, *lupul singuratic* și-a stins privirile, fuga lui a devenit destinul banal al unui șofer oarecare de la Fabrica de Rulmenți. Timpul curgea pe lângă el tern, cenușiu, monoton, locuia la căminul de nefamiliști, apoi a primit o garsonieră, și-a făcut câțiva prieteni. Petre nu mai fugea. Își potrivise pasul după ceilalți. Până-ntr-o seară, la restaurant, când un

beţiv s-a uitat chiorâş la el, s-a apropiat de masa lui, s-a proptit pe picioarele crăcănate şi i-a strigat cu ură: „Bă, tu ai ochi de câine turbat, să ştii, lua-te-ar dracul! şi l-a plesnit răsunător cu o palmă uriaşă peste obraz. Petre a simţit sângele în gură. Este singurul lucru de care îşi mai aminteşte: gustul sărat şi metalic al sângelui pe limbă. Când s-a ridicat de la masă, când a lovit, când i-a frânt gâtul beţivului, când a fost arestat, Petre Stejaru nu-şi mai aminteşte nimic. De fapt, nu vrea să-şi amintească nimic. O clipă, a crezut că este liber. Şi a greşit. O clipă doar a încetat să mai fugă, şi eroarea aceea l-a costat zece ani de puşcărie. Omorâse un om, pentru că acela i-a dat o palmă. Atât să coste viaţa unui om - o plamă? Şi Petre şi-a amintit cutremurat de vlăjganul acela pistruiat din Căminul de copii..

După crima de la restaurant, Petre fusese arestat, judecat şi condamnat la 12 ani de puşcărie. Făcuse doar zece. Puşcăria şi-a desăvârşit opera monstruoasă asupra lui. Abia în puşcărie, ca într-o veritabilă junglă, sălbaticul din el a irumpt afară ca un tigru în mediul său prielnic.

Universul unei puşcării are legile lui nescrise, viaţa şi moartea lui, supliciile lui, oamenii puşcăriilor sunt aşezaţi în caste riguros delimitate, există ranguri şi simboluri şi coduri cunoscute şi slujite cu credinţă oarbă de către toţi puşcăriaşii, lumea puşcăriilor are un timp numai al ei, care arde după alte ritmuri, după alte cicluri, o zi din viaţa unui puşcăriaş are alte dimensiuni decât ziua de dincolo de zidurile închisorii. Puşcăria este o planetă aparte, bizară, populată cu nişte fiinţe ciudate, care au aceleaşi trăsături ca ale oamenilor, dar oameni nu sunt, pentru că nu te mai poţi numi om şi nu mai poţi fi om dacă liber nu eşti. În absenţa liberăţii, poporul acela anonim al puşcăriilor trăieşte o dramă cumplită, cu valenţe mutagene morbide. Efectul educativ al penitenţei - în afara libertăţii - nu-i decât o himeră consfinţită de legi absurde. Mărturie stă numărul imens al recidiviştilor...

Petre a traversat cei zece ani de închisoare ca pe un teritoriu plin de primejdii de moarte, de capcane fatale, în care nevoia de supravieţuire îţi ascute toate simţurile, te face mai rău, mai abil, mai viclean, mai puternic, fiecare clipă de puşcărie fiind o nesfârşită fugă de tine însuţi. A rămas stăpân absolut animalul feroce. Fiara. Lupul. Zece ani de fugă printr-un tunel monstruos, tunelul s-a terminat de

mult, Petre continuă încă să fugă. Știe că este un pericol social, și fuge mereu, bezmetic, și trist, și înfricoșat. Destinul lui este un infern. Infernul, ca o fugă nesfârșită...

Și totuși, viața poate fi reluată oricând, de la capăt. Poți? Nu poți? Oricum, merită să încerci. Petre a încercat, soarta i-a surâs, s-a angajat ca șofer la o firmă comercială de import-export. Drumuri prin țară, drumuri prin străinătate, câștig frumos, haine elegante. Lui Petre i-a plăcut întotdeauna să fie un tip elegant. Se ținea însă departe de oameni, ocolea prieteniile, refuza politicos o invitație la pahar, plătea tribut voluntar singurătății.

Singurătatea lui a fost deplină, până când a întîlnit-o pe Maria, o fată plăpândă ca un lujer de iris, cu părul blond, privirea albastră și glasul ca un cântec de leagăn. Maria. N-a-ntrebat-o de unde vine, cine este, ce a făcut și pe unde a fost până când destinele lor s-au intersectat, cum o mai cheamă? Maria și atât. Petre s-a îndrăgostit brusc și total, ca un adolescent la prima lui iubire. Era, într-adevăr, la prima lui iubire. Cum de putuse trăi până atunci fără Maria? Unde fusese Maria? Unde stătuse ascunsă? Petre descoperise un adevăr vechi de când lumea și pământul: fericirea nu poate avea decât chipul iubitei. Fuga lui Petre eșuase în brațele Mariei. Infernul se terminase. Paradisul abia începea. Există însă oameni predestinați doar infernului. Mărturie depune autorul acestor rânduri, care a cunoscut, cândva, un bărbat în puterea cuvântului, brunet, suplu, elegant, viril, ușor îngândurat, privirea subțire și rece ca o lamă de pumnal: Petre Stejaru.

După câteva săptămâni de fericire paradisiacă, într-o după-amiază, spre seară, când se întorcea de la serviciu, când se grăbea să ajungă acasă la Maria, se apropie de el un copil, unul din acei eterni vagabonzi ai străzilor, îi întinde un plic, spune că i l-a dat o tanti, pe care n-o cunoaște, poftim, ăsta e plicul, și copilul ține încă mâna întinsă pentru comision. Petre se scotocește după câteva monezi, copilul dispare în hăul bulevardului, scrisoarea este citită încet, aproape murmurată, ca o rugăciune lungă, sau poate mai degrabă ca un blestem.

Scrisoarea aceea deschisese iarăși porțile infernului. Scria acolo, pe șleau, fără menajamente, că Maria este o prostituată, o curvă de meserie, că are doi pești care o întreține și o manipulează - frații Ion și Adrian Manole - că i-a vârât-o prostului de Petre pe gât ca să-i

toace dolarii strânși de la firma aia de import-export, că mai înainte Maria fusese vândută unui turc pentru câteva luni și plimbată prin toate bordelurile din Istanbul, de unde s-a întors bolnavă și stoarsă de vlagă, asta e Maria, o stricată ordinară, o japiță nenorocită, o târâtură, iar el, Petre, un mototol, un fraier, un prost care, vorba aia, ce știe tot satul nu știe bărbatul...

Petre a ajuns acasă alb ca varul, n-a scos un cuvânt, i-a întins Mariei scrisoarea, Maria a citit-o calmă, resemnată, apoi și-a ridicat ochii pustii asupra bărbatului. Pe chipul crispat, ca de un spasm îngrozitor, al lui Petre, nu se citea decât o singură și uriașă întrebare mută: *este adevărat*?

Din clipa aceea, toate lucrurile și faptele și vorbele din jurul lui Petre s-au derulat cu o viteză uluitoare, Petre nu-și mai amintește exact succesiunea lor, nici amănuntele, nici nuanțele unui cuvânt, sau sensurile unui gest.

Maria și-a recunoscut vinovăția, Petre a părăsit casa Mariei ca un somnambul, s-a dus aiurea, a bătut străzile marelui oraș, căpiat de suferință, de umilință, terorizat de gânduri nebune. Apoi, și-a dat seama că iubirea lui este mai puternică decât toate mizeriile și decât toate trădările oamenilor. Petre s-a întors la casa Mariei noaptea, târziu, era trecut de miezul nopții. Maria îl aștepta, supusă și cuminte, la capătul unui șnur de mătase, atârnând de galeria ferestrelor. Rece ca pământul.

În aceeași noapte sumbră, Petre i-a căutat și i-a găsit pe frații Ion și Manole, doi țigani luxoși și trufași și stricați până în măduva oaselor, în aceeași noapte, fără nici un cuvânt, fără nici o explicație, i-a ucis pe amândoi, le-a frânt gâtul cu o ferocitate calmă, i-a cărat apoi pe rând în locuința Mariei, a dat foc casei și a plecat, a fugit năuc în lumea largă. Calvarul ca o fugă se născuse iarăși sub aripa nefastă a întâmplării.

Petre Stejaru a schimbat oraș după oraș, și-a lăsat barbă și plete, și-a schimbat hainele și numele, a îndeplinit cele mai bizare munci, lucra oriunde, fără crâcnire, cu o încăpățânare dură, pedepsitoare, era taciturn și răbdător. Nu se fixa nicăieri, fugea mereu, ca un lup hăituit, fugea cu o spaimă nebună, simțind vânătorul pe urmele lui, simțind cătarea puștii îndreptându-se către el, neiertătoare, implacabilă ca destinul. Destinul lui Petre, destinul unui fugar etern.

Încotro? Până când? Întrebări care se roteau și reveneau rotitoare asupra lui, ca niște păsări de pradă.

Trecuse aproape un an de la moartea Mariei și a fraților Manole - un an? nu, lui Petre i s-a părut un veac! - fuga devenise iarăși, ca într-un ciclu barbar, modul lui de viață, viață de câine vagabond, de câine turbat, cum zisese bețivul acela cândva, într-un restaurant, Petre-și purta mai departe spaimele și lașitatea pe drumuri tăinuite.

După un alt timp, norocul i-a surâs. A cunoscut un căpitan de vas de cursă lungă. Bătrânului lup de mare i-a plăcut făptura lui suplă, atletică, aerul lui rece și supus, dar mai ales forța lui herculeană și puterea sălbatică a ochilor săi. Au băut într-o seară până târziu, a doua zi l-a angajat matroz pe vasul care tocmai se pregătea să plece în celălalt capăt al pământului.

Petre a semnat niște acte, căpitanul era mulțumit, a doua zi vasul trebuia să plece. N-a mai plecat. Eternele încurcături ale birocrației. Vor mai întârzia o zi, poate două...

Petre Stejaru s-a plimbat hai-hui prin marele port maritim, era o zarvă și era o rumoare nervoasă pretutindeni, oameni și mașini și străini și case se roteau asurzitoare în pântecele cetății, gălăgia infernală și vuetul metalic al orașului, paradoxal, îi calmau spaimele. În curând, va pleca în cursă lungă. Va fi tot o fugă, dar vânătorul va rămâne departe, tot mai departe, pentru totdeauna departe în urma lui. Lumea este largă și încăpătoare și strânge la pieptul ei, deopotrivă, și pe cei buni, și pe cei răi. Și câți dintre noi știm cu adevărat cum suntem? Și câți știm cum sunt cu adevărat ceilalți.

Cu aceste gânduri, Petre s-a îndreptat spre vapor, a urcat pasarela, s-a îndreptat către cabina lui, a ajuns, a aprins lumina. De jos, de pe un taburet mărunt, îl privea cuminte un bărbat durduliu, blond, cu niște ochi senini și calmi și adânci, zâmbind ușor, cu un aer domestic, puțin haios și puțin stângaci. Singurul lucru sever din tot tabloul acela idilic era pistolul din mâna bărbatului necunoscut.

Cu o dicție clară, cu un glas totodată blând și persuasiv, omul acela înarmat i s-a adresat direct, brutal, fără fasoane.

- Sunt căpitanul de poliție Andrei Zavera. Gata, Petre, fuga ta s-a terminat aici. Te caut de un an de zile, pentru asasinarea fraților Manole. Te-am găsit și te-am pierdut de mai multe ori. Ești ca o

panteră flămândă, gata să sfâșii oricând. Dacă faci o singură mișcare te omor pe loc. Dar, pentru că știu că de nimic nu te temi mai mult ca de moarte, sunt convins că-ți vei pune singur cătușele. Poftim, prinde-le!

Și căpitanul de poliție i-a azvârlit brusc în brațe cătușele desfăcute. Petre și le-a pus singur, ca-n transă, ca într-o oarbă supunere...

Aici se termină povestea. Petre Stejaru a fost arestat, judecat și condamnat la detenție pe viață. Își va duce mai departe infernul cu el, ca o fugă pe nesfârșitele culoare ale pușcăriei. Pentru că fuga lui nu se va termina niciodată, ca un blestem ancestral care curge din însăși alcătuirea ființei sale.

Întâmplarea însă făcând să-l cunosc și eu în arestul poliției, grație prietenului meu, căpitanul Andrei Zavera, și povestindu-mi Petre viața lui, - ca o târzie lepădare de sine - mi-am zis că poate cândva, cine știe când, voi scrie câteva cuvinte despre acest destin bizar și tragic, despre acest caz insolit, misterios și tulburător, ca despre una din miliardele de fațete, irepetabile, ale acestui diamant planetar care este umanitatea. Ce ziceți, merită să scriu?

CARUSELUL DECLARAȚIILOR

Lumea din jurul nostru are prea adeseori chipul pe care ni-l imaginăm noi, îl visăm, îl râvnim, ni-l făurim noi înșine din toate speranțele și regretele noastre, din toate dorințele și neputințele noastre, din toate erorile și ororile condiției umane, astru pulsatil și efemer, traversând un etern și tainic univers: *viața*.

Și prea adeseori, din chipul mincinos al lumii ce ne înconjoară ne facem oglindă, de unde ne culegem fiecare propriul chip. E fals? E real? Privilegiul adevărului nu aparține nicidecum acelora ce-și închipuie că au atins țărmul cunoașterii, ci acelora care încă mai vâslesc către el.

Declarația domnului Alexandru Dabija

De cum s-a lăsat gerul și a dat prima zăpadă, aproximativ cu două săptămâni în urmă, n-am mai folosit mașina personală. Am parcat-o la locul ei, în fața blocului, i-am montat bastonul de siguranță între volan și pedala de ambreiaj, am încuiat-o, i-am pus prelata și gata. De la ferestrele apartamentului, de la etajul al treilea, unde locuiesc, o văd zilnic, mă uit zilnic la ea, deci nimic suspect.

Azi am avut zi liberă de la serviciu, drumurile s-au mai curățat, gerul s-a mai înmuiat și el, un prieten îmi telefonase încă

de ieri că mi-a făcut rost de un sac cu cartofi. Vreo patruzeci de kilograme de cartofi, cumpărați din Transilvania. Și mi-am zis să dau o fugă cu mașina, să-i iau. Nevasta la serviciu, copiii la școală, eram singur. M-am sculat mai târziu ca de obicei, m-am bărbierit, am mâncat ceva la repezeală, n-am pus în gură nici un strop de alcool, am coborât la mașină.

Am ridicat prelata în partea din față, eliberând parbrizul și portiera de lângă volan, am descuiat mașina, am decuplat bastonul de siguranță și am introdus cheia în contact. Motorul a pornit la prima răsucire. Am mașină bună.

Eram satisfăcut, am lăsat motorul mergând, am coborât și am strâns restul prelatei în spate, deasupra portbagajului. Caroseria curată, totul în ordine, nimic neobișnuit.

Am intrat iarăși în mașină, am scos cheile, motorul s-a oprit cuminte, am coborât și am descuiat capota portbagajului, vrând să pun prelata înăutru. Când am ridicat capota, am înlemnit de spaimă. În interiorul portbagajului, ghemuită, înghețată bocnă, o femeie tânără. Moartă! Am crezut că leșin. N-am leșinat. Sunt bărbat în toată firea, m-am simțit tare. Lângă femeia moartă, se afla o poșetă din piele fină. Am ridicat-o, am pipăit-o, am deschis-o. Înăutru, diferite acte. Așa am aflat că femeia aceea moartă se numește Nina Samoilă, de profesie coafeză, cu domiciliul în orașul nostru. Declar că nu o cunosc și că nu-mi pot explica absolut nimic din această tragică întâmplare în care am fost vârât fără voia mea...

Declarația medicului legist Ion Herescu

În urma examenului de necropsie și a analizelor laboratorului de criminalistică, a rezultat că numita Nina Samoilă, născută la data de 11 februarie 1961, fiica lui Constantin și Aneta, necăsătorită, de profesie coafeză, cu domiciliul în Strada Trifidelor Nr. 16, apartamentul 3, a sucombat în urmă cu aproximativ 15 zile, ca urmare a obturării căilor respiratorii: probabil cu o pernă. Victima nu prezintă urme de violență. În schimb, laboratorul de criminalistică a pus în evidență, în sistemul

sanguin și limfatic al victimei, un puternic somnifer, administrat cu cel puțin două ore înainte de asasinare. Cadavrul a fost introdus în portbagaj înainte de a se instala rigiditatea. Frigul natural din mediul înconjurător, oscilând în jurul a minus șaptesprezece grade Celsius, a determinat conservarea perfectă a cadavrului.

Alte detalii, în raportul de necropsie.

Declarația doamnei Aura Lupan

Îmi este greu, foarte greu, să-mi adun gândurile. Asupra neamului nostru planează o nenorocire absurdă. Am început să mă tem pentru ziua de mâine. Părinții noștri au murit în condiții îngrozitoare. Am rămas trei surori orfane: eu, Nina și Nela. Nina și Nela sunt gemene. Ne-a crescut o mătușă, văduvă de general, tanti Lucreția. Generalul a murit, tanti ne-a luat la ea și ne-a crescut. Numai eu am putut merge la universitate, am terminat facultatea de matematici, acum sunt profesoară la Liceul numărul treisprezece. M-am căsătorit cu inginerul Dumitru Lupan, am un copil, sunt la casa mea. Nina a învățat meserie de coafeză, iar Nela, care are un talent deosebit la desen, a devenit, mai întâi croitoreasă, apoi creatoare de modele. Mai târziu, Nela s-a căsătorit cu un turc bogat, Selim Kadfar, patronul unei case de modă din Istanbul. Dar nenorocirea s-a infiltrat ca o igrasie, ca o molimă în neamul nostru. Turcul Nelei a murit, cu un an în urmă, asasinat în condiții misterioase: cineva i-a retezat beregata și a dispărut. Selim a fost găsit rece, dimineața, la marginea drumului, iar ucigașul n-a fost descoperit nici azi. Nela e o fată înțeleaptă și cuminte, a primit lovitura crudă a destinului ca pe o fatalitate, s-a resemnat, muncește, administrează profitabil imensa avere moștenită de la Selim.

Nina mi-a spus, cu câtva timp în urmă, că Nela vrea să lichideze totul la Istanbul, să se mute în alt oraș, să uite, să înceapă o viață nouă. Treaba ei. Deși suntem certate, eu am totuși încredere în steaua Nelei. Ne-am certat când s-a măritat cu Selim. Eu nu și nu, n-am vrut să-l ia de bărbat pe Selim, să plece aiurea, în Turcia, mai ales că auzisem niște zvonuri urâte, ticăloase, despre romăncele care sunt ademenite și apoi

vândute prin bordelurile de dincolo de Bosfor. Și certate am rămas și azi, eu și Nela. Nu ne-am vizitat niciodată de când s-a măritat. Nina, însă, se duce de cinci-șase ori pe an pe la ea. Stă acolo, nu știu ce face, vine încărcată cu tot felul de fleacuri scumpe, găsește clienți, vinde, câștigă mai bine decât mine cu catalogul și catedra.

Așa a fost Nina toată viața ei, i-au plăcut banul și traiul ușor, i-au plăcut aventurile, și călătoriile, și bărbații, și se simțea bine în tot soiul de încurcături. Pentru viața ei m-am temut tot timpul. Pentru că, pe Nina am iubit-o mai mult ca pe Nela, deși la chip semănau ca două picături de apă. Nela e calculată, e rece, distantă, înțeleaptă, e tipul acela de femeie practică, cu simțul concretului, care judecă și măsoară fiecare pas făcut. Ea n-a greșit niciodată. Nina a fost, dimpotrivă, un copil zvăpăiat, o fetiță dulce și zurlie; în ciuda spiritului ei de încurcă-lume, de aventură și frivolitate, avea un suflet generos, aș zice chiar că trăsătura esențială a caracterului ei a fost altruismul, cu toate capcanele în care cădea, împinsă de o nestăvilită plăcere de a trăi. Și uite, că n-a avut noroc. Spaimele mele s-au adeverit. A fost omorâtă. Eu o știam că a plecat la Nela, în Turcia, mie așa mi-a spus.

Voi afla oare vreodată de ce a fost omorâtă? Voi afla numele ucigașului?

Declarația domnului Andi Alexiu

Am fost șofer de taxi la stat, până la Revoluție. După, am devenit taximetrist particular. E mai bine? Nu știu. Oricum, sunt mai liber. Și libertatea nu are preț. Pentru a dobândi libertatea, nici un sacrificiu nu e prea mare. Acum stau pe picioarele mele, muncesc cât vreau, cât câștig îmi ajunge pentru familie. Vreau să spun că sunt mulțumit...

De când o cunosc pe Nina Samoilă? De anul trecut. Era pe la mijlocul verii, eu rulam pe Bulevardul Magheru, nu aveam pasageri, când, de pe marginea trotuarului, o doamnă tânără îmi face semn să opresc. Era o blondă rasată, cu ochii puri și adânci ca seninul cerului și cu picioarele frumoase și lungi care parcă se terminau sub explozia sânilor. Sunt om umblat, am cunoscut lume multă și bună, dar o

astfel de femeie nu mai întâlnisem. Am oprit taxiul, am deschis portiera, tânăra doamnă s-a urcat, mi-a zâmbit, mi-a spus o adresă, am plecat. Parcă mă lovise amocul. Am uitat că sunt căsătorit, că am casă grea. Dacă atunci, femeia aceea tânără și necunoscută m-ar fi chemat cu ea tocmai la capătul pământului, m-aș fi dus, orb și nebun, robit de farmecele ei...

Ce mai la deal, la vale, mă îndrăgostisem lulea, iubire fulgerătoare sau, cum se mai spune, la prima vedere. Tânăra necunoscută m-a simțit, m-a cântărit din priviri, am intrat în vorbă, ne-am cunoscut: am aflat că o cheamă Nina Samoilă, că este necăsătorită și că lucrează la un atelier de coafură.

Chiar din seara aceea, ne-am iubit cu patimă câteva săptămâni la rând, până într-o noapte, când am înțeles, oarecum înfricoșat, dar și trist, că iubirea Ninei era doar o banală marfă de vânzare, iar eu unul din cumpărătorii ei. Nu vreau să spun mai mult. Am încercat, atunci, în ultima noastră noapte, să-i reproșez cu blândețe că iubirea nu se vinde și că e păcat de frumusețea și de viața ei. Ei bine, în noaptea aceea am cunoscut un alt chip al Ninei: a sărit asupra mea ca o scorpie, cu unghiile, cu pumnii, a țipat, m-a înjurat, mi-a azvârlit un scaun în cap, s-a îmbrăcat și a plecat. Parcă paralizasem. Nu am putut face nici un gest. Eram stupefiat. M-am dus acasă zgâriat pe față și plin de vânătăi. Alor mei le-am spus că m-au atacat niște derbedei pe o străduță dosnică.

De atunci, n-am mai auzit de Nina, n-am mai întâlnit-o, n-am mai văzut-o...

Declarația doamnei Nela Kadfar

Sunt dezolată. Mă simt părăsită de toți. Mi-e frică! Unde să plec? Unde să fug? Unde să mă ascund de aripa neagră a nenorocirii? Cine știe păcatele cui le ispășesc tocmai eu, acum, la a treia, poate la a cincea generație? Mama a murit ucisă. Tata, sinucis. Bărbatul meu a fost asasinat ca un borfaș de rând. Soru-mea, Aura, nu vorbește cu mine de câțiva ani. Iar acum, Nina: m-a părăsit și ea pentru totdeauna. Poate că locul pe care stau e blestemat. Intenționez să lichidez aici, la

Instanbul, toată averea și să plec aiurea, să mă fixez în altă parte, în mijlocul altor oameni, unde să am parte și eu de noroc.

Ce să declar despre Nina? Era un înger, de bunătatea căruia profitau toți din jurul ei. În special bărbații. Deși suntem gemene, și numai cu greu putem fi deosebite una de alta, ea, Nina, a fost întotdeauna cea mai frumoasă și mai strălucitoare dintre noi două. Avea o sete nestăvilită de viață. Iubea pătimaș. Avea prea multă încredere în oameni. De aici și numeroasele ei încurcături și eșecuri. În România, lucra la un atelier de coafură, dar mai făcea și negoț clandestin cu finețuri de damă, sulimanuri, mărgele, mătăsuri. Călătorea mereu, venea la mine de cinci-șase ori pe an, mă ajuta, pleca încărcată de lucruri. Nu-i cunosc prietenii, relațiile, combinațiile amoroase. Mi se plângea uneori de unul, de altul, că bărbații când se uită la o femeie nu știu decât una și bună, pe nimeni nu interesează dacă ai ceva în cap, ci dacă ai fundul mișto și țâțele tari. Cam așa vorbea Nina, iar eu mă topeam de dragul ei...

Domnule căpitan, sunt o femeie bogată și sunt singură. Dacă este cazul, dacă este necesar, raportați șefilor dumneavoastră că plătesc oricât, numai să aflu de ce a trebuit să piară Nina și cine a cutezat să-i curme viața.

Declarația domnului Lionel Pătrașcu

V-am spus tot ce știu. Ce să mai scriu? De ce să scriu? Nu mai am nimic de spus. Iar cu scrisul nu mă am prea bine. Mă rog, dacă țineți dumneavoastră...

Deci, am cunoscut-o pe Nina Samoilă. Adică, am cunoscut-o și eu ca atâția alții, că doar n-am fost primul și nici ultimul.

Era, care va să zică, o tipesă brava, neam de neamul meu n-a mai ținut în brațe așa ceva. Avea tot ce-i trebuie unei muieri ca să înnebunească un bărbat. Pentru că nebunie se chema când te atingeai de Nina. Parcă se despica cerul în două, în clipele alea, și nu mai știai dacă ești pe pământul ăsta păcătos sau te-a luat bunul Dumnezeu la el în rai.

Nina cunoștea toate secretele iubirii, ea făcea din iubire artă, dacă artă se poate chema faptul că vrei să mori de fericire în brațele unei femei. Dar cunoștea și toate tertipurile de a te ușura de parale, te lăsa lefter, sau, cum se spune pe la noi prin Oltenia, te lăsa încins cu tei. Eu câștig bine, am o gheretă particulară cu țigări și dulciuri, tot câștigul meu pe șase luni mi l-a păpat Nina într-o săptămână. Când mi-am dat seama, era prea târziu...

De dragul Ninei, am deprins meșteșugul tatuajului. Toate tatuajele astea de pe piept, eu mi le-am făcut, în oglindă, la rugămintea ei. Cine putea să refuze glasul Ninei? Cum a apărut în viața mea, așa a și dispărut: brusc, într-o noapte, pentru totdeauna.

Sincer să fiu, nici nu-mi pare prea rău că m-a tapat de toți gologanii strânși într-o jumătate de an. La urma urmei, nu mi i-a furat, eu i-am dat. Dar, barem mi-am făcut damblaua. Chestia asta nu se uită câte zile ai...

Declarația doamnei Lucreția Cristea

Domnule, nepoatele astea ale mele, toate trei, s-au născut fără noroc. Eu le-am crescut. Numele meu de fată e tot Samoilă, pentru că sunt soră cu Constantin Samoilă, tatăl fetelor. Neamul nostru e neam de oameni mândri, prea mândri. Și poate că din trufia asta fără frâu s-au tras multe nenorociri. Ce vreau să spun? Constantin, frate-meu, s-a însurat din dragoste cu o pictoriță, Aretia. Se iubeau cu tot harul tinereții. Aretia i-a născut trei fete: Aura, cea mai mare, și gemenele - Nina și Nela. Constantin era un vânător pasionat, avea anturajul lui de vânători din lumea bună, într-o noapte a plecat la o partidă de vânătoare. S-a întâmplat însă să piardă trenul, ceilalți plecaseră fără el, Constantin s-a supărat și s-a întors acasă imediat. Aici, nenorocire: a găsit-o în pat pe Aretia cu cel mai bun vecin al său. N-a rezistat orgoliului și a descărcat arma de vânătoare în ei, omorându-i pe loc pe amândoi. A fost arestat, judecat și condamnat la ani grei de pușcărie. După numai o săptămână, s-a sinucis în penitenciar...

Am luat eu fetele și le-am crescut, în sfârșit povestea e lungă și tristă, nu-i ușor să crești trei copii dintr-o pensie. Așa a trecut vremea...

Pe scurt: Aura este o țâfnoasă și orgolioasă până-n pânzele albe; nu-mi calcă pragul decât de două sau de trei ori pe an. Nina se culcă cu orice bărbat pentru câțiva poli; are un caracter urât și labil ca al maică-si. Nela a plecat la dracu în praznic, după un turc bogat, turcul a murit înjunghiat de niște gealați de pe-acolo, nu mai știu de Nela nimic.

Cu vreo două săptămâni în urmă, Nina mi-a spus că se duce pe la ea. S-o fi dus? Nu s-o fi dus? Nu știu. Dar de ce mă întrebați despre Nina, a făcut vreo prostie?

Declarația domnului Viorel Tutoveanu

Noi, bărbații, uneori, la bătrânețe, dăm în mintea copiilor. Se leagă așa prostia de capul nostru ca boala de omul sănătos. Sunt om trecut de șaizeci de ani. Am fost mecanic auto la atelierele statului vreme de peste patruzeci de ani. Acum, în timpurile astea noi, mi-am scos autorizație pentru atelier privat de reparații auto. Dar nu asta e prostia. Prostia e alta: are plete blonde, ochi albaștri și picioare să le-ncalți numai cu săruturi. Se numește Nina Samoilă.

A venit odată la mine, la atelier, cu un „Alfa-Romeo" superb, bine întreținut, să-i schimb bujiile. S-a nimerit să am tipul ăla de bujii, i le-am schimbat, am mai discutat de una, de alta, și deodată mi-am pierdut mințile. Sunt singur, sunt văduv, copiii sunt la casele lor, noaptea care a venit mi-am petrecut-o cu Nina. A fost o singură noapte. Una singură. Dimineața, când m-am trezit, Nina dispăruse, încât m-am frecat la ochi ca după un vis frumos. O apariție meteorică în viața mea pustie. Târziu, prea târziu, am observat că mi-a dispărut din casă și un ceas cu căpăcele din aur, pe care îl aveam amintire de la un francez, din iarna anului 1962: printr-o întâmplare, l-am salvat pe francezul ăla de la moarte. Omul și-a scos ceasornicul de aur de la vestă și mi l-a dăruit, cu lacrimi de recunoștință în priviri. Era lucrul cel mai valoros din casa mea. Sunt sigur că Nina mi l-a furat. Dar am eu curajul s-o privesc în ochi și să-i spun că mi-a furat ceasul? Oricum, fata asta este unicul vis frumos din viața mea...

Final fără declarație

Căpitanul de poliție Andrei Zavera se așează obosit și trist și îngândurat într-unul din numeroasele și luxoasele fotolii plușate din uriașul salon, dând curs gestului afabil al preafrumoasei amfitrioane: Nela Kadfar.

Se afla pentru a doua oară la Istanbul, în casele văduvei lui Selim Kadfar, la sfârșitul unui drum anevoios și nestatornic ca o spinare de nisip mișcător.

În fața lui, pe un capăt de canapea, îmbrăcată în doliu și mai frumoasă ca oricând, Nela.

Căpitanul de poliție Andrei Zavera și-a început discursul abrupt, direct, ca atunci când nu mai ai nici îndoieli, nici întrebări.

- Stimată doamnă, ne revedem în circumstanțe deloc favorabile pentru dumneavoastră. Am asupra mea una din declarațiile autentificate ale lui Lionel Pătrașcu, din care rezultă cu certitudine că, într-o anumită împrejurare a vieții lui, i-a tatuat Ninei un pumnal pe sânul stâng. Am verificat, în prezența procurorului și a medicului legist, cadavrul Ninei Samoilă. Pumnalul tatuat lipsește cu desăvârșire de pe sânul victimei. Ca atare, vă învinuiesc de săvârșirea infracțiunii de omor calificat cu substituire de persoană. Am luat legătura cu autoritățile locale. Mașina poliției ne așteaptă afară...

Nela Kadfar, alias Nina Samoilă, se uita țintă la bărbatul acela tânăr din fața ei - frumos, blond, bonom - care se recomandase a fi un oarecare căpitan de poliție din România, și nu-i venea să creadă că steaua ei nebună, ridicată din tenebrele condiției umane, pierise brusc de pe cerul tuturor speranțelor sale născute din viciu, deșertăciune și crimă.

TAINA EȘARFEI PURPURII

Moto:
Spuneți copiilor ce este bine, dar
nu îi obligați să facă ce spuneți voi.
DIDERO

Interior oficial, mobilier banal - un birou, câteva scaune, câteva telefoane, hârtii, o mașină de scris - aerul sec, sever. Fum de tutun. Doi oameni obosiți. Unul în spatele mașinii de scris: căpitanul de poliție Andrei Zavera, criminalist. Celălalt, undeva, în colțul camerei, stingher, pe un scaun: un bărbat elegant, încă tânăr, strivit de lăuntrice istoviri.

- Numele și prenumele? întreabă alb, monoton, criminalistul.

- Dar, domnule căpitan, izbucni celălalt cu o spaimă nelămurită în priviri, nu mai suport, suntem la al treilea interogatoriu, mă cunoașteți cine sunt, eu am venit la poliție să mă ajutați, sufăr cumplit, iar dumneavoastră...

- Numele și prenumele? reluă imperturbabil căpitanul Andrei Zavera, din spatele mașinii de scris, pregătit să dactilografieze răspunsul.

- Grigore Mihalcea, răspunse resemnat, epuizat, celălalt.

- Locul și data nașterii? continuă, cu același aer, ofițerul de poliție.

- Să știți că nu mă las intimidat! strigă deodată strident, înfuriat, omul stingher de pe scaun, adăugând cu un reproș amar, nesfârșit: am venit aici să mă ajutați, să-mi spuneți ce s-a petrecut la mine acasă, cine mi-a ucis nevasta, cine m-a prădat, cine a vărsat peste viața mea atâta jale și suferință, iar dumneavoastră mă țineți în arestul poliției de trei zile și...

- Locul și data nașterii? îl întrerupse neutru și calm polițistul.

- Mizil, opt iulie 1951, răspunse cel anchetat, la capătul unui oftat prelung, cavernos.

- Profesia și locul de muncă? plesni arid întrebarea următoare.

- Sunt medic la Spitalul Municipal nr.3, am cabinet particular în Piața Oltului nr.1, la etajul al doilea și locuise pe strada Căprioarei, nr.7, spuse repede, crispat, dintr-o singură suflare, Grigore Mihalcea, și glasul lui obosit, iritat, se suprapuse pentru o clipă peste răpăitul metalic al mașinii de scris. Gata! hai să terminăm o dată cu circul ăsta, că înnebunim amândoi, domnule căpitan!

- Domiciliul? veni întrebarea clară și limpede și rece din spatele mașinii de scris.

- Strada Căprioarei nr.7, scara 2, etajul 3, apartamentul 55. Mulțumit? întrebă cu un strop de aiureală în ochi doctorul Mihalcea.

Căpitanul trecu mai departe, masiv și strivitor, ca un buldozer, peste ironia celuilalt. Ceru blazat:

- Reluați, vă rog, declarația din momentul când ați intrat în casă, în noaptea fatală.

- Dar am mai declarat de două ori acest lucru! Credeți că mai suport? Credeți că mai rezist? se plânse medicul cu o sinceră neputință și la fel de sinceră revoltă.

- Reluați, vă rog! insistă ofițerul, cu un soi de amorțire ciudată în glas, mai degrabă nepăsare decât amorțire.

Grigore Mihalcea îl înfășură, timp de o fracțiune de secundă, într-o privire uimită și circumspectă și extrem de lucidă, era bizar căpitanul ăsta, era de nepătruns, era ca un robot, căruia nu-i poți ghici nici o reacție programată, și un fior ca un frig îl înțepă în capul pieptului, își reprimă spasmul brutal al plexului ca sub izbitura unui înfricoșător pumn, se calmă, în fracțiunea următoare de secundă răspunse calm, supus, hotărât să facă jocul polițistului până la capăt.

- Era trecut de miezul nopții, era trecut de mult, cred că erau ceasurile două, două și un sfert, după miezul nopții. Am venit, am urcat scările, am sunat ca de obicei la ușă. Aveam cheia, dar nevastă-mea, Flavia, punea întotdeauna lanțul de siguranță când era singură în casă, așa că, oricum, tot trebuia să sun. Am sunat, am așteptat, n-am auzit nici o mișcare. Am continuat să sun, nimic. Involuntar, am apăsat pe clanță, ușa s-a deschis repede, lanțul nu era pus, atunci m-am speriat și am început să strig: *Flavia, Flavia*! Nu mi-a răspuns nimeni. Am pătruns în hol, apoi în dormitor. Era aprinsă doar veioza și, în lumina ei gălbuie, am văzut-o pe Flavia prăbușită pe podea, cu capotul desfăcut. M-am aplecat asupra ei. Sunt medic: mi-am dat seama imediat că era moartă de cel puțin două ceasuri, procesul de răcire fiind ușor detectabil chiar și la o palpare sumară. Am simțit că se învârtește casa cu mine, că am să leșin din clipă în clipă. M-am așezat pe pat, n-am leșinat, am început să plâng. Nu știu cât timp am plâns, apoi m-am ridicat, am aprins plafoniera și m-am uitat prin casă: lucruri răvășite, scaune răsturnate, sertare trase; dispăruseră bijuterii și bani. Toate bijuteriile soției și aproape cinci milioane de lei pe care-i aveam într-un plic, chiar la vedere, pe raftul noptierei. Deci, fusesem tâlhărit, iar Flavia omorâtă. Asasinul, pur și simplu, o sugrumase cu mâinile goale, urmele de pe gât sunt evidente, sunt concludente pentru medic, ca și pentru criminalist. Probabil, tâlharul a fost surprins de soție, ea a încercat să țipe, el a prins-o de gât, a strâns, puternic, Flavia e o ființă firavă, plăpândă, osul hioid n-a rezistat, s-a rupt, Flavia a murit prin sufocare. Apoi, criminalul a fugit cu bijuteriile și banii. Mi-am revenit abia dimineața, când mi-am dat seama că trebuie să anunț poliția și am venit la dumneavoastră...

- Și lanțul de la ușă? îl întrerupse, aproape îngânat, căpitanul Andrei Zavera

- Ce e cu lanțul? întrebă dezorientat medicul.

- Cum l-o fi desfăcut asasinul, fără ajutorul soției dumneavoastră? Nici eu nu v-am întrebat până acum, nici dumneavoastră nu mi-ați răspuns. Nu vi se pare curios?! se interesă ofițerul și parcă nici nu-i păsa de răspuns.

Doctorul Grigore Mihalcea nu ezită, nu se împiedică în revelația întrebării, răspunse tranșant:

- Credeam că vă imaginați și singur, domnule căpitan. Sunt atâtea posibilități în care un om poate deschide ușa altui om complet necunoscut: poștașul, cititorul de contoare, un funcționar de la administrația blocurilor, un agent de asigurări, unul cu o legitimație falsă de la poliție sau de la procuratură, tehnicianul de la telefoane. Sunt tot atâtea pericole potențiale pentru o virtuală victimă.

- Exact! sună cu o nuanță metalică replica polițistului. Puteți adăuga printre pericolele acelea potențiale și soțul victimei.

- Adică? întrebă cu o privire stupidă medicul.

- Adică, reluă ofițerul pe același ton, alibiul dumneavoastră, cum că, în noaptea aceea, ați fi fost la cabinetul medical, nu se confirmă. În realitate, ați plecat de la cabinet, în jurul orelor 21,30, însoțit de doi bărbați, v-ați urcat toți trei în mașina dumneavoastră și ați plecat. Unde? Cine erau cei doi bărbați? Cum v-ați petrecut timpul din momentul plecării, până la orele două, după miezul nopții? Aștept răspunsuri clare, detaliate, care se pot verifica. Altfel, vă aduc la cunoștință că sunteți pus sub învinuire pentru asasinarea premeditată a soției.

Surprinzător, ultimele cuvinte ale polițistului - grave, și rare, și seci, retezate parcă la gura țevii, - semănau ca niște percuții de pistol, foc cu foc.

Și mai surprinzătoare însă fu replica medicului, deloc ofensat, deloc înspăimântat.

- Eram ferm încredințat, domnule căpitan, că dumneavoastră știți ce-i acela un secret profesional!

- Dacă prin aceasta vreți să spuneți că cei doi bărbați erau pacienții dumneavoastră, apărați de legea secretului profesional al medicului, și că până la orele două după miezul nopții v-ați petrecut timpul cu ei, și că acesta este alibiul dumneavoastră, noi nu insistăm, nu-l verificăm. Dar legea penală, sub incidența căreia vă aflați acum, nu vă exonerează de răspunderea faptei pentru care vă învinuim: *crimă*.

Explicațiile căpitanului de poliție erau clare, erau foarte clare, iar mutra lui, până acum impenetrabilă, de astă dată nu prevestea nimic bun.

- Dumneavoastră chiar sunteți convins că eu mi-am ucis soția? întrebă cu un calm îngrozitor Grigore Mihalcea.

Răspunsul veni prompt, de parcă ofițerul i-ar fi așteptat întrebarea:

- Convingerile criminalistului se formează pe baza probelor, a indiciilor, a declarațiilor, a deducțiilor, a expertizelor judiciare. Și toate acestea pledează împotriva dumneavoastră, domnule doctor. Altfel spus, toate vă incriminează. Nu vreau să detaliez viața dumneavoastră de familie, mariajul dumneavoastră cu Flavia: ca o casă cu pereții surpați și ferestrele sparte. Dragostea murise cu mult înainte de a muri și Flavia. Dar, dumneavoastră cunoașteți lucrurile astea foarte bine. Nu trebuie să vi le amintesc eu. Sincer, îmi pare rău...

Căpitanul Andrei Zavera tăcu îngândurat câteva secunde lungi, ridică o privire pătrunzătoare către mediul Grigore Mihalcea, adăugă trist:

- Dacă refuzați să vă reformulați alibiul pentru noaptea crimei, sunt nevoit să pun concluziile de învinuire și să înaintez dosarul procuraturii. Poftim, acesta e dosarul cu toate probele, cu toate piesele care vă incriminează. Vă stă la dispoziție. Aștept.

Doctorul Grigore Mihalcea se ridică de pe scaun, pălise îngrozitor, făcu câțiva pași prin încăperea austeră, răsuflă zgomotos de câteva ori, gâfâind de parcă ar fi luat pieptiș un munte de gânduri, apoi se reașeză cuminte și începu să vorbească încet, aproape în șoaptă, sprijinindu-și ochii în pământ:

- Domnule căpitan, sunt un hoț ordinar. Un hoț care fură din mașini, roți de rezervă, scule, piese de motor, faruri, lămpi de poziție, canistre. Tot ce se poate smulge, ridica sau deșuruba rapid dintr-o mașină. Suntem o bandă din trei inși. Eu sunt șeful. Ceilalți doi sunt: Petre Crișan, șofer de taxi, și Vasile Stanca, un tehnician dentar. Amândoi sunt recrutați de mine pentru treaba asta nocturnă. Riscul e mare. Dar și câștigul tot mare e. Furăm de ani de zile. Hoția devenise pentru mine un viciu fioros, așa ca stupefiantele pentru toxicomani. M-am analizat de nenumărate ori, mi-am spus de zeci de ori: *ești medic, câștigi mai mult decât este necesar, ai casă, ai mașină, ai bani, ai de toate, ce-ți trebuie să furi?* Și de câte ori mă-ntrebam, eșuam de fiecare

dată, invariabil, în pustiul captivant al hoției. Devenise manie. Devenise boală. Nu mă interesa câștigul. Tot ce reușeau să valorifice clandestin din piesele furate, Crișan și Stanca împărțeau exclusiv între ei doi. Nu pretindeam nici un beneficiu. Nu le ceream decât ascultare și discreție. Poate că mă considerau cam scrântit, dar nu ieșeau din cuvântul meu. Nu știu cum am ajuns aici. Știu însă că de mic copil m-au atras mașinile, motoarele, șuruburile, am vrut să mă fac mecanic auto, părinții însă mi s-au pus de-a curmezișul și m-au făcut medic. De șase ori am dat la medicină, până am intrat. Am terminat facultatea la treizeci de ani, de zece ani sunt medic, iar de trei hoț. În strada Lascăr Catargiu, în subsolul unui bloc vechi, am un veritabil atelier auto, unde evadez adeseori, montez și demontez motoare, șlefuiesc piese, pilesc, găuresc, lustruiesc, stau acolo 3-4 ceasuri, până mă satur de mirosul de ulei mineral, de benzină și metal încins, de sunetul rotund al unui motor perfect echilibrat. Sunt medic, dar pasiunea mistuitoare, din copilărie, refulată, strivită de orgoliul părinților mei, a izbucnit târziu, defulându-se, transformându-se în infracțiune: *am devenit hoț*. Am citit undeva aceste cuvinte, pe care le-aș dăltui cu mâna mea pe fruntea fiecărei școli: *Spuneți copiilor ce este bine, dar nu îi obligați să facă ce spuneți voi*. Din păcate, le-am pătrus rostul târziu, foarte târziu. Aceasta e cea mai urâtă poveste a vieții mele. Dar și singurul mei alibi: în noaptea aceea, împreună cu Stanca și Crișan, am furat din mai multe mașini parcate în cartierul Florească. Și sper că, până voi fi judecat și condamnat pentru hoție, dumneavoastră să-l descoperiți pe asasin. Aveți dreptate, nu mi-am iubit soția, însă nici n-am urât-o. Țineam la ea așa, cum ții la un bibelou scump și exotic. Ați văzut ce frumoasă și suavă era?...

Deloc surprins de toată răsucirea spectaculoasă a anchetei, căpitanul de poliție Andrei Zavera se interesă, cu nasul vârât în hârtiile lui:

- Dar despre o eșarfă purpurie, din mătase,celebra mătase imperială de Manilla, cu monograma „Sonia", descoperită printre lucrurile victimei, ne puteți spune ceva?

***

Același interior. O zi mai târziu. Același ofițer de poliție: căpitanul Andrei Zavera. Pe scaunul de anchetă: o femeiușcă durdulie,

frumoasă, focoasă, încărcată cu bijuterii grele, orientale, scumpe, dar cu ochii vulgari, obraznici, de mahalagioaică rasată.

- Numele și prenumele? întrebă calm și distant ofițerul de poliție.

- Sonia Lăzărescu, răspunse cuminte tânăra femeie, nu fără o oarecare experiență în relațiile cu poliția.

- Locul și data nașterii?

- Vaslui, 11 septembrie 1962.

- Profesia și locul de muncă?

- Modistă, la Casa de Mode „Ursa Mare".

- Ați mai fost anchetată de poliție? întrebă pe un ton aproape confidențial ofițerul, apoi se răzgândi, deveni iarăși oficial și adăugă repede: dacă doriți, puteți să nu răspundeți la această întrebare.

- Am mai fost anchetată pentru prostituție și avertizată! răspunse fără mofturi domnișoara Sonia Lăzărescu

- O cunoașteți pe doamna Flavia Mihalcea, din Strada Căprioarei Nr.7?

Căpitanul afișa un plictis pustiitor. Sonia însă era o școlăriță plină de cele mai bune intenții. Răspunse scurt:

- Nu.

- Această femeie a fost asasinată, prin strangulare, în locuința ei, noaptea, cu trei zile în urmă, ținu s-o informeze cu tot dinadinsul ofițerul.

- Mulțumesc de osteneală! ricană blând Sonia Lăzărescu. Dar am citit toată chestia asta în jurnalele de ieri. Știe tot târgul.

Și pentru că polițistul tăcea imperturbabil, domnișoara Sonia izbucni deodată corosiv, vulgar:

- Și dacă tot puneți oamenii muncii pe drumuri, până la poliție, măcar oferiți-le, domnule, informații proaspete! Ce mă tot fâțâiți de colo-colo, cum te cheamă, unde stai, ce, dumneavoastră nu știți, n-aveți buletinul meu în mână? Aveți ceva cu mine, spuneți-mi de la obraz, uite mă, fetițo, așa și așa, asta e! Ce am eu cu moartea Căprioarei?

- Nu moartea Căprioarei, ci moartea Flaviei, de pe Strada Căprioarei, Nr. 7, surâse rece polițistul. Apoi adăugă, extrăgând dintr-un sertar și arătându-i o eșarfă purpurie: cred că e a dumneavoastră, nu?

- Desigur! aprobă numaidecât Sonia.

- Vă amintiți unde ați lăsat-o? întrebă ofițerul, privind-o țintă.

- Aaa, asta era? se miră Sonia, rânjind într-o dungă, cu dinții ei frumoși și albi, ca de carnasier flămând. Nu mai poate omul să facă o aventură, că poliția se ține de fundul nostru. Am făcut și eu o cucerire mai de soi și, gata, poliția îmi spulberă toate iluziile. E vorba de scluptorul Alex Rădășanu, la el am uitat eşarfa cu vreo săptămână în urmă. Hei! țipă deodată Sonia Lăzărescu. Asta-i bună! Alex stă chiar pe strada Căprioarei...

- Vă reamintiți adresa exactă? întrebă iute ofițerul, cu privirile fulgerate brusc de un gând revelator.

Sonia deveni gravă, concentrată, răspunse rar, mijindu-și ochii sub încordarea memoriei:

- Strada Căprioarei, numărul șapte, scara întâi, etajul trei, apartamentul cincisprezece.

***

Același birou de poliție. Același ofițer. În ziua următoare. Pe scaunul de anchetă: un bărbat frumos, înalt, spătos, cu privirea amplă și adâncă și tristă, cu părul înspicat deasupra unei frunți înalte, cât o palmă de cer, cu brațele vânjoase și umerii puternici ca de salahor. Dialog de anchetă penală.

- Numele și prenumele?

- Alex Rădășanu.

- Locul și data nașterii?

- Craiova, 25 aprilie 1948.

- Profesia și locul de muncă?

- Sunt sculptor, am atelierul pe Strada Pârgarilor Nr. 35.

- Domiciliul?

- Strada Căprioarei, numărul 7. Domnule căpitan!?, strigă deodată, ca un disperat, cu chipul alb ca varul, Alex Rădășanu. Știu de ce m-ați chemat aici. Știu că ați aflat. De altfel, nici nu se putea să nu aflați. În fiecare zi, din cele cinci câte au trecut de când am ucis-o pe Flavia, am venit până la poarta poliției, dar n-am avut curajul să intru. Amânam pe mâine. Și iarăși pe mâine. Până când m-ați chemat dumneavoastră. Acum. Vă rog să nu-mi spuneți de ce m-ați chemat. Acordați-mi șansa mărturisirii. Închipuiți-vă că am venit eu, singur, că

am avut acest curaj. Am nevoie de această iluzie a curajului, ca să supraviețuiesc, indiferent de ce pedeapsă voi primi...

Răpăitul monoton al mașinii de scris și glasul răgușit, tabagic și profund al sculptorului Alex Rădășanu se împleteau, se suceau și răsuceau ca niște miraculoase șuvițe sonore, într-un uriaș război de țesut, izvodind o stranie poveste.

- Am cunoscut-o pe Flavia Mihalcea, abia cu doi ani în urmă, deși stăm perete în perete, iar balcoanele noastre sunt despărțite doar de un grilaj metalic. Eu locuiesc pe scara întâi, ea pe scara a doua, dar la același etaj. Ne-am întâlnit întâmplător, în fața blocului, ne-am plăcut de la prima vedere, ne-am îndrăgostit fulgerător. Bărbatul ei era un medic cam trăsnit, își pierdea nopțile nu știu pe unde, cu femeile sau cu pacienții lui, nu știu, știu doar că pe Flavia o ținea doar de decor, așa ca pe o mobilă de lux. N-o iubea. Flavia era de o frumusețe serafică, mică, blondă, calină, cu ochi albaștri să te pierzi în apele lor. Semăna cu mama. Poate că tocmai de aceea m-a și atras atât de violent chipul ei. Cu mama e o istorie întreagă, din care aș vrea să vă dezvălui câteva esențe, pentru că umbra ei mă urmărește și astăzi ca o fatalitate. Mama a fost o femeie foarte frumoasă, un înger blond, dar un înger rău, am avut o mamă orgolioasă și rea, umilindu-mi și strivindu-mi toată copilăria. Apoi, brusc, l-a părăsit pe tata, eu fiind fericit că am scăpat de bătăile și de pedepsele ei crunte. Ani de zile am visat că mă bate și mă trezeam noaptea din somn țipând. Tata m-a crescut singur, cu toată iubirea lui, trăiește și acum, mama a murit într-un accident de circulație, pe undeva prin Moldova, eu nu m-am putut căsători niciodată. Cu timpul, însă, față de mama s-a instalat un sentiment curios, complex: de iubire, de nostalgie, dar și de ură. Fugeam însă de femei. Eram, ceea ce se cheamă, un misogin convins. Până acum doi ani, când am cunoscut-o pe Flavia. Era leit icoana maicii mele. Ne-am iubit ca doi nebuni. Flavia a fost prima femeie din viața mea de bărbat. Ne întâlneam aproape în fiecare seară, escaladam grilajul despărțitor, ajungeam în balconul ei, apoi în casă. La ușa de la intrare era pus lanțul de siguranță. Când suna bărbatu-său la ușă, până se ducea ea să deschidă, eu aveam tot timpul să dispar în balcon, apoi, dincolo de grilaj, la mine acasă. Flavia mi-a deschis gustul pentru femei. Am mai avut, între timp, câteva legături, dar Flavia era *iubirea*. Unica. Până-ntr-o seară, târziu, când am găsit-o

într-o stare neobișnuită de surescitare, de supărare, băuse, mirosea a alcool, a-nceput să țipe la mine, să-mi reproșeze că o înșel, că n-o mai iubesc, că sunt un fustangiu, un nenorocit în care a crezut ca în Dumnezeu, dar că eu am trădat-o ca un ordinar și derbedeu ce sunt. Am încercat s-o mângâi, s-o potolesc, a țipat la mine: „nu mă atinge!" și deodată, pleosc, mi-a ars o palmă fierbinte peste obraz.În clipa aceea, mi-am amintit brusc de mama, când mă punea să stau drepți, nemișcat, iar ea mă pălmuia bestial peste ochi, peste față, până mă podidea sângele. Atunci am întins, ca-n transă, brațele, gâtul fragil al Flaviei era în palmele mele, am strâns o singură dată, puternic, cu ochii închiși. Când am deschis ochii, Flavia era moartă. M-am holbat ca un năuc, apoi m-am precipitat, am înscenat furtul bijuteriilor și banilor, am răvășit lucrurile, am răsturnat câteva scaune, am închis ușa de la balcon, am plecat pe ușa din față și am ajuns acasă. Banii și bijuteriile se află în atelierul meu din strada Pârgarilor. Asta e tot. Nu-mi dau seama cum am putut s-o omor pe Flavia, singura mea iubire. Poate pentru că nu ne dăm seama niciodată că rămânem toată viața datori copilăriei...

Căpitanul Andrei Zavera îl întreabă sec:

- O cunoașteți pe domnișoara Sonia Lăzărescu?

- Da, răspunse Alex, revenindu-și cu greu din sfâșierile lui.

- Această eșarfă îi aparține?

- Da, repetă absent sculptorul.

- A fost descoperită printre lucrurile Flaviei. Ne puteți oferi vreo explicație?

- Asta-i! se plesni cu palma peste frunte Alex Rădășanu. Asta trebuie să fie! repetă el inundat de o lumină sumbră. Înseamnă că în după-amiaza aceea a descoperit eșarfa Soniei la mine în cameră, pentru că mai trecea și Flavia uneori grilajul. A intrat, nu m-a găsit acasă, a descoperit eșarfa și simțul ei de femeie i-a descifrat pe loc faptul că în viața mea se mai află o femeie. Și s-a-ntors acasă, și a băut, și m-a așteptat, și mi-a făcut scena aia îngrozitoare. Doamne-Dumnezeule, de ce viața noastră nu stă în mâinile noastre, în puterea noastră, ci în puterea oarbă a întâmplărilor?

CARTELUL NEGRU

E noapte, e toamnă, drumul coboară în volute strânse, în stânga uriașul perete de stâncă, în dreapta firul adânc și prăpăstios al Prahovei. Predealul a rămas departe, Brașovul și mai departe, până în Piața Obor a Bucureștilor mai sunt câteva ceasuri zdravene.

Autocamionul cu remorcă rulează pe asfaltul nocturn ca un bob pe o pârtie arhicunoscută, șoferul știe fiecare zbârcitură din obrazul șoselei, fiecare curbă, fiecare fisură, autocamionul parcă plutește la vale ca un bolid fantomatic: face și reface drumul acesta aproape zilnic, transportând legume și fructe din bazinul generos al văilor carpatine până în buricul marelui târg al Bucureștilor.

Șoferul, Vasile Arnăutu, își cunoaște de-acum destul de bine clienții, grădinari vestiți, gospodari cu palmele bătătorite - deopotrivă producători și vânzători de mere, pere, cartofi, prune afumate, porumb...

Alături de șofer, doi bărbați: frații Artenie și Tudor Prisecaru. Au casele gard în gard și grădinile la fel. Muncesc împreună, recoltează împreună, vând împreună.. Cu banii câștigați anul trecut, și-au cumpărat tractor. Dacă vremurile vor fi bune, la anul își vor cumpăra și autocamion. Artenie visează o fermă curată, mecanizată și productivă regulat, pe orice anotimp, ca o uzină, așa cum a văzut el într-o revistă colorată și lucioasă, adusă de cineva tocmai din America.

Recolta de cartofi din anul acesta a depășit orice pronosticuri, silozul e plin, curțile pline, frații Prisecaru au vândut deja până acum două autocamioane cu remorci. Acesta e al treilea. Ca să le vândă mai repede, au lăsat din preț, au vândut sub prețul pieții. Opt sute de lei kilogramul de cartofi? De ce-or ține unii atât de strâns cu dinții de preț? Marfă e destulă. „De-ai dracu'!", mormăia Tudor. „Să ia pielea de pe om", îi răspundea ca un ecou Artenie. Cu cinci sute de lei kilogramul, au vândut primul transport într-o singură zi. Al doilea, la fel. Ce-i drept, se cam uitaseră chiorâș la ei niște granguri spilcuiți, gomoși, care se vânturau de colo-colo prin piață, cu mâinile la spate, gulerul fulgarinului ridicat și pălăria trasă adânc peste ochi, așa ca detectivii ăia de prin filmele polițiste. Ba, la un moment dat, cineva, măsliniu, de dincolo de tarabă le-a susurat fraților Prisecaru cuvinte otrăvite, șoapte lepădate cu o dușmănie grea: „Mă, o să dați de dracu, dacă faceți pe șmecherii. Voi nu beliți ochii la prețul cartofilor de pe-aici? Să moară mama, dacă nu sunteți niște proști. Adio!". Dar ce le păsase lor? Artenie și Tudor își văzuseră mai departe de cântar, de cartofi, de clienți, de preț: cinci sute de lei kilogramul...

Noaptea aceea era neagră ca iadul, autocamionul cu remorcă șerpuia ca o nălucă de-a lungul serpentinelor din asfalt, Vasile Arnăutu răsucea reflex volanul, cunoștea drumul ca-n palmă, își făcea socoteala că spre miezul nopții vor ajunge în Piața Obor, alături, în dreapta lui, frații Prisecaru moțăiau toropoți de oboseală, de căldura cabinei, de zumzetul rotund și monoton al motorului.

De jur împrejur, noaptea și pereții stâncoși ai munților și firul capricios al Prahovei. Și deodată, întunericul nopții și piatra munților și apa Prahovei se luminară apocaliptic de o năpraznică sclipire, un fulger imens izbucni de sub pântecele autocamionului, despicându-l și pulverizându-l în văzduh, aerul se sparse într-un tunet uriaș, huietul exploziei răscolind prelung cerul și pământul acelei cumplite nopți de toamnă târzie...

***

Iancu Procopie fusese procuror pe vremuri, apoi, dat afară pentru niște martrapazlâcuri, ajunsese avocat. Clientelă puțină, bani puțini, speranțe multe.

Separanțele i s-au împlinit în vremurile mai de pe urmă, pătrunzând, făcându-și loc cu coatele, cu ghiarele și cu dinții, în lumea subterană a afacerilor interlope: trafic de influență, corupție, șantaj, mărfuri de contrabandă, speculă.

Mai târziu, a pus ochii pe piața de legume și fructe: o veritabilă mină de aur, pentru un tip întreprinzător, fără scrupule, viclean și dur. Și-a creat o rețea de gorile gata să execute orbește orice poruncă, o organizație de tip mafiot, câștigul era fabulos, Iancu Procopie controla prețurile, strângea dările, pentru ochii autorităților își întocmise firmă privată modernă, onorabilă, cu SRL în coadă: Societatea de Marketing „Aurora".

A ajuns milionar. Multimilionar. Și-a cumpărat un rând de case la șosea și apartament cu scară interioară în centrul civic. Sediul firmei - modest, obscur - se afla peste drum de Piața Obor: de fapt, cartierul general al tenebroaselor sale afaceri.

Pe nevastă-sa, Aurora, a pus-o în fruntea unui atelier de jucării: toată lumea are copii, toată lumea cumpără jucării. O parte însemnată din averea lui Iancu Procopie se trage din atelierul de jucării al Aurorei.

Fata, Suzana, ține un cabinet particular de cosmetică și coafură. Nu s-a măritat, și nici n-are de gând, deși duce în spinare peste treizeci de ani. Treaba ei, numai bani să facă. Și face.

În casa lui Iancu Procopie, toată lumea face bani. Toți, în afară de Valentin, mezinul familiei. Cu toate că Valentin a împlinit de curând frumoasa vârstă a sfertului de veac, a rămas un ilustru neîmplinit.

Slăbuț, pirpiriu, palid, cu fruntea înaltă și ochii inundați de apele unei nesfârșite melancolii,cu gesturile moi și vorba domoală, Valentin Procopie trăiește claustrat într-un spațiu oniric, de vis și contemplare și renunțare la patimile existenței, la bucuriile și suferințele și izbânzile vieții de zi cu zi, eșuând și zidindu-se într-o lume bizară, imponderabilă, unde nimeni din familia lui nu mai avea acces.

Acesta era singurul necaz al lui Iancu Procopie, unica lui durere, ca o rană etern purulentă. Tributul de nenorocire. Valentin era piatra de moară pe care Iancu o târa după el pretutindeni. Blestemul care se abătuse asupra neamului său. La ce bun toate izbânzile sale? La ce bun toată imensa lui avere?

Iancu Procopie îl ura pe Valentin ca pe o boală incurabilă. Își umilea adeseori fiul nevolnic, zbierând la el, zgâlțâindu-l de pieptul firav, urlându-i în față că e un netrebnic, un vierme, un limbric care îi suge sângele și puterea, un fătălău care în viața lui nu a spart un geam, n-a înjurat, nu s-a bătut cu nimeni, ci a vegetat în casa lui ca un parazit, ca o buruiană care crește fără folos în viața omului. L-a dat la școală, n-a învățat carte. L-a dat la meserie, nu s-a prins nimic de el. Șade toată ziua cu ochii în bagdadie și ascultă muzică. „Mai bine ai da cu parul în capul nu-știu-cui, iar eu să lupt să te scap de pușcărie, decât să faci umbră pământului degeaba!", țipa ca scos din minți bătrânul părinte, Valentin privindu-l impasibil și calm și absent...

***

Fusese o recoltă bogată de fructe. Risipă prin livezi. Mai ales de prune. Pârâiau crengile prunilor de atâta rod. Gospodinele făceau magiun. Gospodarii pregăteau cazanele pentru țuică.

Nicolae Andriescu și nevastă-sa, Maria, nu făceau nici magiun, nici țuică. Ci prune afumate, era specialitatea lor. Prunele afumate de Andriescu erau binecunoscute în multe din piețele bucureștene. Anul acesta afumase toată recolta de prune. Piața mergea bine, omul mai lăsase din preț, în câteva zile vindea o furgonetă de prune afumate. Din satul lui până la București erau treizeci și cinci de kilometri. Închiria o furgonetă din Capitală, o încărca cu prune afumate, se suia lângă șofer, pleca, o descărca în piață. Nevastă-sa venea cu mașina mică, ajungea înaintea lui, căuta locul potrivit, plătea taxa legală, între timp sosea și el, descărcau, în câteva zile vindeau toate prunele...

După câtva timp, într-o seară, vine un tip negricios, curățel, elegant, cumpără un kilogram de prune, plătește cinstit, iar când să plece îi aruncă lui Nicolae Andriescu o privire grea și rece, și spune așa, într-o doară, că prunele afumate sunt o marfă perisabilă, pretențioasă, gingașă chiar, pentru că se pot pune peste ele cine știe ce prafuri sau alte mizerii, ori poate pica din greșeală niște motorină peste ele și gata dezastrul, deci, trebuie bine păzite și protejate, paza asta însă se plătește, costă, totuși e un preț care se poate negocia, el, domnul Nicolae Andriescu, cam cât ar fi dispus să plătească pentru a i se asigura *protecția necesară*?

Andriescu a înțeles iute despre ce anume este vorba, are mâna grea și e un bărbat cât un munte, a ridicat fulgerător brațul peste taraba cu prune afumate, și l-a înhățat de guler pe spilcuitul ăla de hoțoman și mafiotul dracului, săltându-l cu ușurință deasupra capului și prăbușindu-l de-acolo ca pe un sac de cărbuni, strigându-i cu o furie deloc cenzurată: „Nenorocitule, să piei din fața mea, că te omor!". Tipul și-a cules grabnic ciolanele de pe jos, a dispărut ca din pușcă și de-atunci nimeni nu i-a mai zărit obrazul prin piață...

Nicolae Andriescu se gândește acum la toate aceste lucruri - trist și îndurerat și înspăimântat - așteptând pe culoarele Spitalului de Urgență vestea că nevastă-sa, Maria, se află în afara oricărui pericol...

Aseară, veneau ca de obicei, cu furgoneta plină cu prune afumate, la piață. Înăutru, el, nevasta și șoferul. Mașina mică avusese bateria descărcată, așa încât nevastă-sa se suise lângă el, în furgonetă. Pe drum, au oprit la bariera de cale ferată. De jur-împrejur, pustiu și tăcere. I-a ajuns din urmă un autoturism Aro, a oprit, au coborât din el patru bărbați cu ciorapul tras peste față și au tăbărât cu bâtele asupra lor. El și șoferul furgonetei au scăpat doar cu capetele sparte, Maria avea însă coloana vertebrală frântă. Bătăușii ăia au ridicat bariera și au dispărut în noapte, nu înainte de a azvârli un bidon cu motorină peste prunele afumate...

Lui Nicolae Andriescu nu-i mai pasă de nimic acum, nici de viața lui, nici de munca lui, nici de casă, nici de nimic. Un singur gând îl terorizează: Maria! Va scăpa Maria cu viață?

Iar când medicul de gardă, ieșind din sala de operații, îi surâde obosit și victorios, omul acela înalt cât un munte începe să plângă încetișor, ca un copil, îngenunchează apoi și sărută mâna sfântă și salvatoare a medicului...

***

În casele de la șosea ale lui Iancu Procopie, fost avocat, în prezent patronul Societății de Marketing „Aurora", mare petrecere mare. Înăuntru, numai lume bună: prieteni, rude, parteneri de afaceri. Motivul zaiafetului - ziua de naștere a domnului Iancu Procopie.

Salonul uriaș de la parter este plin. Se discută, se mănâncă, se bea, se toastează în sănătatea patronului. Gesturile convivilor nu

sunt numai de urare, cu [illegible]le ploconire și smerenie în fața bossului. Pentru că, Iancu P[illegible]ste *padrele* onorabilei familii, născută din lumea interlopă a Bu[illegible]știlor, punându-și însă manșete scrobite, papion și zâmbet rafinat în colțurile gurii...

Atmosfera e selectă, muzica aleasă cu grijă, interiorul opulent. Noii îmbogățiți de după Revoluție nu-și mai ascund averea. Râsete, bancuri, dansuri moderne, casete video cu filme sexi.

Și deodată, prelung, melodios, ca un sunet de harpă antică, soneria de la intrare. Câteva secunde mai târziu, în salonul de petrecere își face apariția un bărbat durdului, blond, într-un pardesiu elegant, gri-fer, cu pălăria în mână, salutând curtenitor pe toată lumea.

Apoi, s-a îndreptat țintă spre domnul Iancu Procopie, în capul mesei, i-a cerut permisiunea să-i fie acordate câteva clipe de liniște, de ascultare, amfitrionul l-a privit curios, aferat, a aprobat din cap, omul cu pardesiul gri-fer și-a așezat pălăria pe spătarul unui scaun și a început să vorbească:

- Domnule Iancu Procopie, doamnelor și domnilor, îngăduiți-mi să mă prezint. Sunt căpitanul de poliție Andrei Zavera. Nu, nu trebuie să vociferați, vă rog, și nici să-mi amintiți, cu titlu de inhibare, relațiile dumneavoastră suspuse. Vă recomand să vă abțineți, cu aceeași demnitate pe care o afișați în toate demersurile dumneavoastră oficiale. Țin să vă anunț că am ordin legal de percheziție și mandat de arestare pentru cel puțin jumătate din persoanele de față. Asta ca să fie clar de la bun început pentru ce am venit aici și acum.

Am pe birou, de câteva luni, un dosar penal pe care am scris *Cartelul negru*. A fost unul din cele mai grele cazuri din cariera mea de criminalist. Dacă nu în seara aceasta, mâine sigur îl voi încheia, voi pune concluziile de învinuire și-l voi înainta procuraturii.

Pe asasinii fraților Artenie și Tudor Prisecaru, precum și ai șoferului Vasile Arnăutu, acolo, pe defileul din Valea Prahovei, i-am descoperit, îi voi aresta în seara asta, aici, în prezența dumneavoastră.

I-am descoperit, de asemenea, și pe cei patru bătăuși de profesie, care i-au atacat pe Nicolae Andriescu, pe nevastă-sa și pe șoferul furgonetei cu prune afumate. Din bătaia aia, Maria Andriescu va rămâne infirmă pe viață. Și pe ei îi voi aresta, tot astă-seară și tot

aici. Vă rog, nu încercați să părăsiți în forță sau pe furiș această casă, pentru că nu aveți nici o șansă.

Deci, pe acești oameni, cel puțin în ultima săptămână, îi puteam aresta oricând. Nu eram însă sigur că prin ei voi ajunge la capul bandei, la șeful acestor ticăloși. Nu știam cine este creierul *Cartelului negru*. Asta până astăzi, când am primit o casetă video care, pur și simplu, m-a năucit prin acuratețea ei demascatoare. Nu știu cine a înregistrat-o. Nu știu cine mi-a trimis-o. La poarta poliției a fost lăsată de un copil de șase-șapte ani, care primise de la un domn necunoscut un comision destul de gras, ca să ne-o aducă. Nu sunt înregistrate pe ea decât zece minute. Vă rog, așteptați un moment!

Și, cu mișcări de expert, căpitanul de poliție Andrei Zavera introdusese caseta într-unul din videocasetofoanele salonului, ecranul monitorului se aprinse brusc, apoi apăru o ușă, pereții, ferestrele, toată camera și în cameră un grup de personaje pe ambele laturi ale unei mese lungi. În capul mesei, șeful: Iancu Procopie. Iar ceea ce le spunea el acelor oameni, ceea ce le cerea și le poruncea el, nu se putea măsura decât în ani lungi și grei de pușcărie...

Videocaseta s-a terminat, ecranul monitorului s-a stins, căpitanul Andrei Zavera își roti privirea tristă pe deasupra acelei lumi false, din care primejdia morții se putea întrupa oricând, și peste tăcerea aceea ca de cavou bântuit de stafii se auzi deodată glasul suav, aproape feciorelnic, al lui Valentin Procopie, privindu-și candid și triumfător părintele sugrumat de o spaimă nebună:

- Tăticule, acum să te văd cum lupți să scapi de pușcărie, pentru că eu ți-am dovedit, de astă-dată, că nu sunt un limbric și că nu fac degeaba umbră pământului...

SARCOFAGUL DE CRISTAL

L-am cunoscut pe omul acela straniu, într-o împrejurare la fel de stranie. Un prieten comun - vitriolicul gazetar Nae Buzescu - ne-a adunat la doamna Bragadiru, o doamnă trecută zdravăn chiar și de vârsta a treia, cam aiurită, cam trăsnită, fostă actriță la un teatru din provincie, acum pensionară și specialistă în științele oculte.

Nae m-a sunat la telefon, în stilul său sec, bulevardier: „Mă băiatule, vrei să vezi ce n-a văzut Parisu? Dacă da, mâine luăm împreună *faivoclocul* la madam Bragadiru, pe Calea Moșilor, 245-bis. La fără zece, ne vedem în fața blocului. Pa!" Și a dispărut brusc de pe fir, de parcă i-ar fi smuls cineva microfonul de la gură.

A doua zi, fix la cinci fără zece, eu - căpitanul de poliție Andrei Zavera - făceam trotuarul pe Calea Moșilor, ne-am întâlnit, Nae avea o privire conspirativă, ne-am dus la madam Bragadiru. Acolo, aerul de cavou. Lumină puțină, aer puțin, oameni mulți. Am aflat cu stupoare că urma să participăm la o ședință de spiritism. Numai Nae putea fi în stare de așa ceva. Privirii mele de asasin, i-a răspuns cu câteva șoapte suave: „Dragule, fără violențe. Aici suntem în lumea spiritelor. Ia uită-te la mutrele astea din jurul nostru!". Și, cu un surâs angelic, mi-a deturnat întreaga atenție către alte direcții.

Într-adevăr, de jur împrejurul nostru figuri demne de pana unui mare maestru. O lume bizară, alcătuită parcă din altă materie, venită din alt spațiu, coborâtă din alt timp, ieșind către noi dintr-un

alt labirint al vieții, o lume paralelă cu noi și invizibilă, despre existența căreia citisem până atunci tot felul de povești absurde, dar pe care de fapt n-o văzusem niciodată. Și, neîntâmplându-se să fie la fața locului nici o pană de mare maestru, mă opresc aci cu descrierea, restul imaginați-vă și dumneavoastră...

Din grupul acela misterios și select de oameni, eu nu voi desprinde decât un singur exemplar, un bătrân ilustru, trecut de șaptezeci de ani, slăbuț, mărunțel, privire albastră, penetrantă, cu părul vâlvoi, și aspru, și alb, ca o flacără de magneziu, unul dintre marii specialiști în fenomenele paranormale: profesorul Amadeus Dumitrana. Acolo ne-am cunoscut, la madam Bragadiru, la ședința ei de spiritism, acolo ne-am împrietenit, făptura bătrânului profesor exercitând asupra mea o teribilă fascinație.

Profesorului îi plăceau cu osebire plimbările lungi, în serile târzii de toamnă, plimbări mirifice, ca niște evadări dintre zidurile cetății, ca o fugă nebună și neîntreruptă către un alt tărâm, în care omul, ca o sferă de foc, ca un glob de inteligență pură - așa cum mi-l descrie mie Amadeus - gravitează în jurul lui Dumnezeu, aproape, tot mai aproape, până la identificare. Aceasta va fi suprema cunoaștere de sine a omului, îmi perora lângă umăr, sublim și convingător și astral, bătrânul profesor. Pentru că numai cunoscându-și uriașa putere, omul se poate apropia cu adevărat de Dumnezeu, până la contopire, Dumnezeul meu nefiind Dumnezeul acela banal din religie, ci însăși puterea divină, puterea inteligenței universale, concentrarea aceea fantastică de energie dirijată, care se gândește pe sine, și se construiește pe sine, iradiind viață, sub o formă sau alta, în întregul univers...

Alteori, desfășuram interminabile discuții lângă o ceașcă de cafea, eu îndoindu-mă de fiecare dată de argumentele profesorului, el întărâtându-se și mai mult în osârdia lui de a mă lua și pe mine în călătoria aceea rotitoare, ametitoare, către Dumnezeu.

Casa bătrânului profesor Amadeus Dumitrana era bătrână ca și el, zdravănă ca și el, și plină de mistere asemenea amfitrionului. Era o vilă construită pe la începutul veacului, stil sobru, greu, aproape mohorât, ziduri groase din piatră cioplită, feroneria simplă, ferestrele înguste, cerdacul subțire ca o mustață de apaș, acoperișul sclipitor, gardul înalt, porțile mari, curtea și grădina din jurul casei pline de

arbori trufași, bătrâni și ei, iar între arbori crucea unui mormânt peste care a trecut aproape o jumătate de veac.

Salonul în care ni se destrămau nopțile, în aventuroasele noastre discuții pe traiectorii oculte, era el însuși opera unui spirit veșnic neliniștit, în căutare de întrebări și răspunsuri, de simboluri sacre și miraculoase puteri, în tentativa demiurgică de a stabili granița dintre normal și paranormal. De-a lungul pereților, ori atârnate de tavan, ori înșiruite pe rafturile imensei biblioteci, ori așezate aiurea, de peste tot te-nconjurau statuete japoneze, amulete aborigene, talismane din Australia, măști din Africa, înscrisuri tibetane, figurine chinezești, o colecție de noduri marinărești, vopseluri pentru tatuaje, o altă colecție de bumeranguri din Sumatra, cărți rare, arme rare. Iar în mijlocul salonului, ridicat pe un piedestal din lemn, un uriaș obiect din cristal masiv, asemănător unui sicriu, din interiorul căruia iradia o formă întunecată, fusiformă: *sarcofagul de cristal*.

Cum de reușise profesorul Amadeus Dumitrana să achiziționeze atât de bizare lucruri, într-o viață de om, va rămâne pentru mine de-a pururi un desăvârșit mister.

Adeseori, profesorul îmi surprindea privirea, deopotrivă uimită și plină de admirație, asupra acelor eterogene lucruri, și atunci glasul său căpăta accente triste, grave, semn că nu pricepusem eu prea multe chestii din toate explicațiile savante, motivațiile și perorațiile domniei sale.

- Privești cu prea multă ușurință în jurul tău, îmi spunea profesorul îngândurat. Vezi doar forma obiectelor și te gândești doar la efortul celor ce le-au creat sau poate chiar la destinația pe care oamenii au dat-o lucrurilor făurite de ei. Dar te-ai gândit vreodată că toate aceste obiecte disparate pot comunica între ele, se pot afla, unele față de altele, într-un anume echilibru, într-o anume armonie? Bunăoară, dacă muți statueta asta de jad, de pe raftul bibliotecii, să zicem, pe pervazul ferestrei, ești sigur că între aceste obiecte va mai fi același echilibru ca înainte?

Bătrânul profesor mă privea țintă, interogativ, iar eu nu știam ce să răspund. Era nebun profesorul? Nebunul eram eu?

Într-una din serile noastre târzii, m-am hotărât să-i povestesc și eu ceva profesorului, de fapt, o întâmplare polițistă

exotică, dar reală, prilej pentru mine să-i pot pune și eu o întrebare cu care să-l încui, să-l pun pe gânduri, să nu-mi poată răspunde nici el mie, măcar o dată, cum nu-i putusem răspunde nici eu lui în atâtea rânduri până atunci.

Și mă pune dracul să-i povestesc următoarea *întâmplare*:

- Undeva, într-un oraș, trăia retras un cuplu, un bărbat și o femeie. Amândoi tineri, amândoi bogați - ea doctoriță, el inginer, - amândoi serioși, respectuoși, onești, se iubeau pătimaș. O iubire ca un pojar, sau mai degrabă ca un laț fierbinte, care e nesfârșită plăcere, dar și nesfârșită durere, un laț care te strânge până la sufocare. Iubirea tinerei femei era mai ales posesivă, cotropitoare, exclusivistă. Bărbatul a încercat în câteva rânduri, desigur cu gingășie, cu precauție, să se elibereze un pic, să se detașeze de iubirea ei malefică, zadarnice intenții, iubita lui devenise toată numai iubire. Ardea ca o torță numai pentru iubirea ei, neadmițând nici o clipă iubitului să evadeze din infernul acela dulce și devorator..

Se-nțelege că lumea din jur nu descifrase încă drama lor intimă, dimpotrivă, îi admira, gratulându-i cu părerile ei măgulitoare. Lumea din jurul lor a explodat de spaimă abia când s-a produs *crima*: într-un acces nebun de gelozie, tânărul bărbat și-a ucis nevasta, apoi a ciopârțit cadavrul, îngropându-l aiurea, nefiind găsit niciodată. Providența a făcut, însă, ca în portbagajul mașinii ucigașului să fie descoperit brațul stâng al victimei, secționat din cot, pierdut, înfășurat între pliurile prelatei boțite, azvârlite în acel portbagaj. Dovada era indubitabilă. Dacă la-nceput tânărul bărbat își negase cu o încăpățânare oarbă fapta criminală, după descoperirea brațului însângerat din portbagajul mașinii sale a intrat într-o tăcere de moarte. N-a fost condamnat la moarte pentru faptul pur și simplu că pedeapsa cu moartea fusese abolită. Dar a luat 25 de ani pușcărie. Maximum prevăzut de lege.

Ei bine, omul face 25 de ani de închisoare, este liberat, se stabilește în alt oraș, are acum alt chip, alte preocupări, nu-l mai cunoaște nimeni, cine să-și mai amintească de el?

După câțiva ani, se duce la poliție și anunță lapidar: „Mergeți în strada cutare, la numărul cutare, unde veți găsi o doamnă în vârstă cu brațul stâng retezat din cot, este nevastă-mea, am împușcat-o mortal exact acum o oră. Acesta este pistolul din care lipsesc trei

gloanțe pe care le veți găsi în trupul acelei femei. Rămân la dispoziția dumneavoastră".

Polițiștii-l privesc stupefiați, dar se duc la adresa cu pricina, verifică semnalarea, se confirmă, omul e arestat.

- Întrebarea care se pune acum, domnule profesor, m-am adresat eu așa, cam de sus, lui Amadeus Dumitrana, este următoarea: Mai poate fi pedepsit un bărbat pentru crima de omor cu premeditare, săvârșită asupra soției sale, de vreme ce cu aproape treizeci de ani în urmă a mai fost pedepsit exact pentru aceeași faptă și și-a executat deja pedeapsa? Intră această întâmplare sub incidența paranormalului sau nu?

Profesorul Amadeus Dumitrana era profund tulburat. Pălise îngrozitor. Nu-l mai simțisem atât de tulburat niciodată. Nu mi-a răspuns imediat. S-a ridicat, s-a plimbat cu gânduri pierdute prin imensul salon, a mângâiat în trecere, cu un gest de o uluitoare tandrețe, suprafața rece și translucidă a sarcofagului de cristal, apoi s-a reașezat alături, lângă mine, în celălalt fotoliu, gemând ușor, așa cum numai marii bătrâni știu să-și lepede gândurile grele și negre ca pământul.

- Da, da, l-am auzit eu târziu, cu iubirea nu-i de joacă. Pentru că iubirea însăși, atunci când e într-adevăr scânteie din marea iubire universală, se află sub semnul paranormalului. Iubirea produce cele mai aberante mutații în comportamentul uman, pe care nu le poate explica nimeni. Dintr-o iubire se poate ivi un călău, un înger, sau chiar Dumnezeu însuși. Iubirea nu lucrează cu elemente logice. Motivațiile ei țin întotdeauna de resorturi imponderabile, incontrolabile. Cele mai mari tragedii ale lumii s-au născut din iubire. Gesturile cele mai tandre ale omului, dar și cele mai cumplite au fost plămădite tot din magma iubirii. Și nu mă refer deloc la iubirea ca posesiune sexuală. De altfel, un raport sexual nici nu e iubire. El se poate consuma intrinsec fenomenului, ca iubire, dar și în afara lui. Mă refer la iubirea ca iubire în sine, iubire pură, totală, deplină, la iubirea ca fenomen paranormal. Și îmi amintesc o întâmplare veche, foarte veche, pe care ți-o voi povesti ca răspuns la întrebarea dumitale. Să știi că n-am mai povestit-o nimănui, niciodată. Ureche de om n-a mai auzit de la mine această tristă poveste. Sunt om bătrân, foarte bătrân, cine știe cât o mai duc, și vreau să-nțelegi din toată prietenia

noastră și din toate vorbele noastre un lucru de o monstruoasă simplitate: că omul atinge culmile spiritului său numai în zona paranormalului, restul nefiind decât animalul normal, care mănâncă, doarme, se-nmulțește, muncește, ridică cetăți pe care le dărâmă singur, construiește societăți pe care singur le spulberă, învârtindu-se nu pe o spirală deschisă, ci într-un imens cerc vicios. Amintește-ți de *Sisif*. Spiritul singur are acces la spirala deschisă. Asta să n-o uiți niciodată. Și acum, iată povestea pe care ți-am promis-o.

A existat, cândva, demult, tare demult, o familie bogată, cuminte și iubitoare: tata, mama și doi copii, doi băieți cât un degetar. Era liniște-n casa lor, era bine, era armonie. Dar deodată, pumnul orb al destinului s-a abătut năpraznic asupra lor: casa boierească în care locuiau, construită din lemn masiv, ca pe vremuri, a luat foc, în pârjol pierind tatăl și unul din băieți. A fost jale mare. Ajutată de neamuri, mama a reconstruit casa, era tânără mama, abia împlinise douăzeci și cinci de ani, băiatul avea șapte anișori, a refăcut casa din piatră și din fier, să n-o mai atingă blestemul focului. În suferința ei nemărginită, tânăra mamă nu s-a mai recăsătorit, dedicându-și toată iubirea și viața și speranțele unicului ei copil. Se născu astfel, cu vremea, între mamă și fiu, o iubire ciudată, adâncă, fierbinte, discreționară, o pasiune maladivă, deloc viscerală, era desigur iubire maternă, era desigur iubire filială, fără absolut nici un interes sexual, dar cu atât mai pur, și mai tiranic, și mai covârșitor era sentimentul iubirii dintre mamă și fiu. Nu puteau trăi decât împreună, alături clipă de clipă. Ceasurile cât copilul se afla la școală erau ceasuri de chinuri năucitoare pentru amândoi. Mama și-a retras copilul de la școală și a tocmit învățători pentru acasă...

Au trecut ani, băiatul creștea greu, era prea firav la trup, la sănătate, slăbiciune compensată însă printr-o inteligență diabolică, precoce.

Anii maturității copilului l-au găsit strâns înlănțuit de ființa mamei. O visa etern, era icoana tuturor gândurilor lui, o dorea veșnic în preajma lui, să-i audă glasul, să-i simtă pasul ușor, să-i descifreze prompt orice dorință cu o clipă mai devreme. Mama îi răspundea cu aceeași iubire maternă din copilărie. Și totuși, la un moment dat, tânărul nostru domn a observat la mama lui mici schimbări comportamentale, apoi, îngrozit, și-a dat seama că în viața mamei

sale pătrunsese un alt om. Un alt bărbat. A-ntrebat-o pe maică-sa franc, despre ce este vorba, și tot franc a primit răspuns că uite, dragul meu, ești de-acum băiat la douăzeci de ani, om în toată firea, eu încă n-am împlinit patruzeci, sunt încă tânără, am întâlnit un bărbat de seama mea, văduv și el, boier și el ca și noi, om cu mare vază în oraș, m-a cerut de nevastă, i-am spus să mai aștepte puțin, că eu vreau, dar că trebuie să te întreb și pe tine. Tu ce zici? În clipa acelei întrebări, mama și-a semnat sentința de condamnare la moarte. Fiul a fost de acord, apoi, după o săptămână, i-a făcut mamei cadou o sticlă de șampanie franțuzească, s-o bea mâine cu viitorul ei soț, în semn că el este de acord cu căsătoria lor. Mama a luat sticla, zurlie de fericire, s-a dus la boierul acela văduv, au băut împreună fericiți că se vor căsători în curând, și au murit fericiți câteva clipe mai târziu: șampania fusese otrăvită cu celebra *cianură de potasiu*. Otravă neiertătoare. Asasinul - fiul preaiubitor, care nu putuse suporta gândul că mama lui nu-i va mai aparține în exclusivitate de-acum încolo. Și nu putea supraviețui acestei ruperi. Supraviețuirea lui nu avea decât un singur preț: *moartea*. Adică, aducerea mamei sale în starea de obiect de care să poată dispune oricând, de care să nu-l mai poată despărți nimeni, niciodată.

- Mormântul din grădina casei? am murmurat eu, alb ca varul, cotropit brusc de o spaimă nebună.

- Acolo știe tot târgul că este îngropată mama, la dorința mea expresă, în urmă cu mai bine de o jumătate de veac, mi-a răspuns bătrânul profesor cu glas uscat, cu priviri coborâte în pământ. A fost jale mare atunci în tot orașul. Închipuie-ți, doi oameni care se iubeau, dar, din motive neștiute niciodată de nimeni, sinucigându-se cu șampanie franțuzească otrăvită. Eternele taine ale iubirii. Bărbatul acela a fost îngropat de neamurile lui, eu mi-am îngropat mama, dar nu în grădina cu pomi, ci în sarcofagul acesta de cristal, închis ermetic, pentru veșnicie, ca o flacără ce nu se va stinge decât o dată cu sufletul meu..

Se lăsase o tăcere grea între noi, paralizantă, gândurile mele toate aveau un singur strigăt poruncitor: fugi, pleacă de aici, fugi cât mai repede, pleacă aiurea și cât mai departe! Eram însă incapabil să fac vreun gest.

Profesorul Amadeus Dumitrana își ridicase spre mine ochii lui albaștri și blânzi, de o limpezime extraordinară, îmi căută privirea și, găsind acolo sprijin pentru întrebările lui, mi se destăinui simplu și inocent cu glas de copil bătrân:

- Sunt un asasin? Sunt un nebun? S-o fi ucis chiar eu pe mama? Să se fi sinucis ea însăși, împreună cu iubitul ei, din cauză că eu n-am fost de acord cu căsătoria lor? Să producă iubirea asemenea mutații monstruoase în cugetul oamenilor, în faptele lor? Mă tem, dragul meu, că răspunsul nu mă va găsi pregătit niciodată, niciodată...

MESAGERUL MORȚII

Andrei Caramarin are toate motivele să fie mulțumit: are casă, are mașină, are bani. E cineva. Înaine de Revoluție, era un nimeni. Un pârlit de vânzător la aprozarul din Berceni, slab, jegos, cu unghiile crăpate, mirosind veșnic a murături și cartofi stricați. Cu ani în urmă, plecase de acasă, din Oltenia, dintr-un sat - uitat de Dumnezeu între două dealuri sterpe -, sărăcia îi poruncise: fugi, pleacă, dispari din locurile astea blestemate, du-te și încearcă-ți norocul aiurea, altfel mori! Plecase. De fapt, toți tinerii din sat fugiseră încotro văzuseră cu ochii, să scape de sărăcie. De foame. Pentru că nimic nu te umilește mai mult decât foamea. Spaima de foame e mai cumplită decât spaima morții. În fața morții, poți sta drept, foamea te înconvoaie până la umilință. Pământul, ăla cât era, mult-puțin, le ajungea, îl luase *colectiva*, apoi trecuse la *Gostat*, statul plantase niște pomi pe pământul lor, pomii muriseră înainte să rodească, oamenii mureau de foame. Atunci plecase și el, lăsând în urmă satul aproape pustiu și o copilărie la fel de pustie...

Andrei Caramarin ajunsese la București, un consătean pusese vorbă bună pentru el, i se dăduse o lopată și, timp de doi ani, descărcase și încărcase cărbuni într-un depozit uriaș. Strânsese ban peste ban, plătise un pește gras cuiva și trecuse de la depozitul de cărbuni, la un depozit de legume și fructe. Era altceva. Și iarăși strânsese ban peste ban, și iarăși plătise unui mahăr de pe la birourile de sus, și astfel, după încă trei ani de lopată, ajunsese vânzător de aprozar.

Așa l-a prins Revoluția din Decembrie: vânzător la la aprozarul din Berceni. Nu s-a dus în piață, n-a strigat „jos", n-a urlat „huo", n-a cântat „olé, olé". N-a făcut nimic din toate acestea, ci, cu spiritul său practic, înțelegând că ceva fundamental s-a răsturnat în țara asta, s-a urcat în primul autobuz și s-a dus direct în cartierul Primăverii. A ochit o vilă mai arătoasă, cu santinelă înarmată în poartă, s-a apropiat de santinelă, l-a întrebat cu glas sălbatic: „Ești cu Revoluția?", răcanul a căscat ochii năuc la el, Andrei Caramarin i-a smuls automatul din mâini și a intrat în casă, slobozind câteva rafale în pereții lambrisați. Apoi, a plecat cu o casetă diplomat în mâini, i-a înapoiat soldatului arma și a dispărut în mulțimea de gură-cască de la porțile vilei. Pentru el, *Revoluția* se terminase. Era de-acum un om bogat. În numai câteva minute, strânsese în caseta aia sute de milioane...

Și-a tocmit avocat să-i țină socoteala legilor, și-a făcut firmă particulară, a editat un ziar pornografic, câștigul nu era prea mare; a pus apoi pe picioare o consignație, dar concurența era strivitoare. Mai târziu, i-a venit ideea organizării unei mici făbricuțe de marochinărie, perii, împletituri și încălțăminte, folosind mâna de lucru a handicapaților. Toată lumea se îmbulzea pe atunci, era un fel de modă chiar, să-i ajute pe handicapați cu bomboane, cu haine, cu televizoare color. El le oferea ceva cu mult mai de preț: sentimentul că sunt utili societății. Și i-a pus să muncească în proaspăta lui făbricuță. De fapt, un atelier compus din patru mari încăperi, deasupra cu o firmă strălucitoare: „AMI-SRL". Adică, Atelier de Marochinărie și Încălțăminte, Societate cu Răspundere Limitată.

De peste un an de zile, atelierul lui Andrei Caramarin merge cu toate pânzele întinse. Are aproape o sută de salariați, piața absoarbe tot ce produce, de câteva luni a trecut și pe export, profitul este enorm.

Cum să nu fie mulțumit Andrei Caramarin? E patron, și-a cumpărat casă și mașină, are bani. A ajuns cineva. Gânduri de om mulțumit...

***

E noapte de iarnă, e târziu, e trecut de miezul nopții, Andrei coboară scările unui bloc turn, n-a mai luat liftul, garsoniera Anei se află la etajul al doilea. Ana Lăzărescu este o domnișoară de 19 ani,

crescută într-un cămin de copii handicapați, e surdă și mută, dar de o inteligență ascuțită, subtilă și de o frumusețe răpitoare. Lucrează la birourile firmei AMI-SRL. Andrei și-a făcut-o amantă, i-a cumpărat garsonieră, i-a dat slujbă onorabilă. Ana Lăzărescu s-a îndrăgostit însă de Andrei cu toată puterea și puritatea vârstei sale. O idilă ascunsă, o relație de iubire ținută la secret, ca atâtea și atâtea mii de legături amoroase, neștiute decât de bunul Dumnezeu. Andrei coboară scările blocului-turn, sus, la etajul al doilea, a rămas Ana, cu trupul ei vaporos, cu îmbrățișările-i fierbinți și gemetele ei senzuale de animal flămând de iubire. Andrei este mulțumit, foarte mulțumit. A ajuns în stradă, mașina îl așteaptă cuminte la bordură, deschide portiera, se urcă, demarează, pornește în noapte către destinul lui. Undeva, pe o stradă centrală, oprește în fața unei case: e casa lui. Coboară, închide portiera elegantei limuzine și se îndreaptă spre uriașa poartă din fier forjat...

De unde a apărut omul acela nocturn în fața lui? Ce vrea? Omul a întins către el palma deschisă, cu degetele rășchirate, stă așa o clipă eternă, apoi palma se strânge pumn și pumnul desenează pe canavaua întunecată a nopții, cu mișcări fulgerătoare, o cascadă de semne scurte, retezate la numai o palmă de fața lui. Andrei se înfioară de moarte, pentru că a înțeles subit, știe exact ce înseamnă semnele acelea în limbajul surdo-muților: *sunt semnele morții*. A fost ultimul gând limpede al lui Andrei Caramarin. Mesagerul morții și-a terminat discursul mut și a lovit. Pumnalul necunoscutului nocturn i-a perforat inima, chiar în clipa acelui gând. A fost un singur gest, apoi căderea victimei, apoi fuga ucigașului. În urma lor, noaptea ca o codoașă bătrână, care știe tot, dar se face că nu știe...

***

Căpitanul de poliție Andrei Zavera primise semnalarea fără nici un fel de surprindere: omucidere pe Strada Plopilor, la Nr. 18; victima - Andrei Caramarin; ucigașul necunoscut.

De la o vreme, numărul infracțiunilor cu violență parcă explodase: asasinate, violuri, tâlhării. Ori oamenii se înrăiseră, înnebuniseră, ori instinctul lor de conservare fusese anihilat, ori mecanismul de protecție socială funcționa din ce în ce mai prost. A patra variantă nu există! gândea abătut și trist ofițerul de poliție. Parcă

ne-am îmbolnăvit cu toții de o răutate grea, de o dușmănie grea, își zicea căpitanul tot mai des în ultima vreme, privim unii la alții ca niște gladiatori gata-gata să se lupte între ei, pe viață și pe moarte, pentru un gologan, pentru o bucată de pâine, pentru supraviețuire. Măcar dacă lupta ar fi în numele libertății, dar zadarnic, gladiatori vom rămâne toată viața, sclavi la curțile Puterii...

Căpitanul Andrei Zavera analiza datele preliminare ale cazului și nimic nu se lega cum trebuie: un om a fost ucis în poarta casei sale, imediat ce a coborât din mașină; nu a fost jefuit, nu sunt urme de încăierare; arma - un stilet cu lama lungă și foarte ascuțită; asasinul a lovit cu putere și cu mână sigură, apoi a dispărut. De ce victima nu a țipat, nu s-a apărat, nu a încercat să fugă? Ucigașul nu a urmărit decât gestul răzbunării? Răzbunare pentru ce? Cine era și ce avea de răzbunat asasinul? Nici o urmă, nici o probă, nici un semn care să conducă la identificarea criminalului...

Ucigașul și-a așteptat victima în poarta casei? Se aflase împreună cu victima în autoturism, iar la coborâre, în urma cine știe căror altercații, a ucis-o? A fost crimă cu premeditare? A fost spontană? Era ucigașul un cunoscut de-al victimei? Prieten? Coleg? Partener de afaceri? Un necunoscut? Să fie, pur și simplu, o crimă prin eroare? Ofițerul de poliție întâlnise nu puține erori în cariera lui...

Înainte de a trece la constituirea cercului de suspecți, căpitanul Zavera și-a strâns, informație cu informație, toate datele despre victimă: puține, foarte puține.

Andrei Caramarin era născut la data de 17 aprilie 1964, în satul Ungureni, din județul Mehedinți, avea încă șase frați, maică-sa murise, taică-său rămăsese singur în Ungureni, ceilalți copii împrăștiindu-se prin toată țara. Andrei singur ajunsese la București, făcuse diverse munci necalificate, prost plătite, apoi brusc, după Revoluție, devenise bogat, încercase mai multe afaceri, acum era patronul unui atelier de marochinărie, perii, împletituri și încălțăminte, în care lucrau în exclusivitate handicapați, adică ologi, orbi, surdo-muți. Câștigul patronului era gras, își cumpărase vilă în centru și mașină la scară. Era necăsătorit. Cam atât despre el. Cine să-l urască de moarte? Ce păcat îngrozitor săvârșise Andrei Caramarin și acum plătise pentru el? Ce poliță achitase? Cine se răzbunase?

Din cercul relațiilor, se detașase ca suspecte câteva persoane. Fără prea mari speranțe, ofițerul de poliție le trecuse totuși în agenda sa, contactându-le pe rând, audiindu-le, confruntându-le depozițiile, lăsând lista deschisă...

Petre Suciu, fost măcelar, acum patron de Consignație, avusese niște daraveri, mai demult,cu victima. Caramarin îl trăsese pe sfoară cu niște marfă de la Istanbul, Suciu plătise, marfa se stricase, Caramarin se spălase pe pâini, deși el fusese vinovatul. Suciu nu-l dăduse în judecată, dar îl amenințase: „Mă, să mă ocolești, auzi, să nu dea dracul să-mi ieși în cale, că te spintec, nenorocitule!". Se ținuse Petre Suciu de cuvânt? Avea alibi de beton armat. În noaptea crimei, se afla după marfă tocmai la Suceava. Să fi plătit pe cineva?

Alexandra Boldur, bucătăreasă, văduvă, patruzeci de ani abia împliniți, frumusețe robustă, sănătoasă, domestică. Fusese combinată, în ultimii trei ani, cu Andrei Caramarin. Femeia-l spăla, îl călca, îl hrănea, îl iubea. Asta până la Revoluție, când Andrei, îmbogățindu-se, a dispărut brusc din viața ei. Femeia l-a căutat, l-a găsit, i-a cerut socoteală pentru cei trei ani de iubire. De ce a părăsit-o ca un mitocan? I-a promis c-o ia de nevastă, iar acum, că s-a ajuns, îi pute a cratiță, nu mai e de nasul lui? Andrei a înjurat-o, a plesnit-o peste ochi și i-a făcut femeii brânci în stradă, strigând să nu-l mai caute, că pune un țigan să-i dea cu paru-n cap dacă nu-i dă pace. Femeia l-a blestemat, din mijlocul drumului, în gura mare, au auzit toți vecinii, să dea Dumnezeu să nu moară în patul lui, ci ca un câine, în stradă, pentru că și-a bătut joc de sufletul și de tinerețile ei, golanul dracului! „Vedea-te-aș mort!", i-a strigat bucătăreasa și a plecat în lumea ei. Și iată că, într-adevăr, l-a văzut mort. Căpitanul Andrei Zavera a chemat-o la morgă, i l-a arătat pe Andrei, i-a spus cum a murit, i-a cerut femeii explicații. Alexandra Boldur a început să plângă, s-a-nchinat creștinește, declarând printre sughițuri că nu și-a-nchipuit niciodată că blestemul ei se va împlini, că atunci a zis și ea, acolo, niște vorbe de năduf, ca omul la necaz, pentru că s-a văzut părăsită și ea l-a iubit pe Andrei, l-a iubit tare mult, și încă-l mai iubește, și nu i-a dorit moartea, ci au fost acolo doar niște vorbe. Alexandra nu avea însă nici un alibi pentru noaptea crimei. Să fie implicată în moartea lui Andrei Caramarin?

Iusuf Harim, era al treilea și ultimul suspect. Un turc dobrogean, comerciant, traficant de mărfuri exotice, fost agent comercial al victimei. El i-a vândut pontul lui Caramarin despre atelierul de handicapați, el i-a făcut legătura cu cine trebuia, el i-a mijlocit încheierea contractului, Caramarin i-a promis că-l ia asociat, nu l-a luat, l-a lăsat simplu agent comercial. Iusuf s-a supărat și a rupt legătura, jurându-se să-l dea în gât pe „ghiaurul" de oltean, care l-a plimbat cu prețul, l-a mințit, l-a înșelat, a rămas el singur stăpân peste handicapații ăia nenorociți, nu-i nimic, turcu nu uită niciodată, turcu plătește-ntotdeauna. Să fi plătit Iusuf Harim prețul morții lui Caramarin?

Alte piste către identificarea asasinului, căpitanul de poliție Zavera nu avea. Nici Iusuf Harim nu avea alibi, pentru noaptea crimei, dar poți aresta un om că nu are alibi pentru o poveste urâtă? Ce naiba, prezumția de nevinovăție încă ne mai apără de jocul orb al suspiciunii. Cine acuză, trebuie să dovedească.

Căpitanul Zavera nu poate dovedi însă deocamdată nimic. Are un mort pe tarlaua lui, nu are arma crimei, nu are mobilul crimei, nu-l are pe criminal. Ce ne mai poate spune un mort?

Vecinii lui Caramarin, cei câțiva prieteni, câțiva foști colegi de muncă de pe la depozitul de cărbuni, de pe la aprozar, nu știau mare lucru. Adeseori, despre omul lângă care muncim, știm atât de puțin: câteva clișee, lucruri banale, gesturi banale, gusturi banale și atât. Dar omul, omul în realitatea lui intimă, obiectivă, particulară, cum a fost? Nimeni nu știe! Nimeni nu răspunde! Toată lumea ridică din umeri. Aceștia suntem, trecem unii pe lângă alții ca niște umbre, ca niște străini, ca niște atomi care, deși constituim un tot, adică lumea în care trăim, suntem totuși atât de departe unii de alții, încât nu ne cunoaștem nici între noi, nici pe noi înșine. Parcă am trăi fiecare în câte un țarc cu ziduri ridicate până la cer...

Cu aceste gânduri s-a-ndreptat - pentru a câta oară? - căpitanul de poliție către sediul firmei AMI-SRL, încercând să depisteze o fisură în taina ce-nconjura moartea patronului. Întâmpina, însă, de fiecare dată, piedici imense. Din cei aproape o sută de salariați, numai treizeci și unu puteau să vorbească, iar dintre aceștia douăzeci erau orbi. Deci, numai unsprezece oameni care

putuseră auzi sau vedea ceva interesant și, bineînțeles, puteau povesti ceea ce auziseră sau văzuseră. Adică, mai nimic. Nimeni nu știa nimic. Nimeni nu văzuse, nimeni nu auzise nimic interesant despre viața patronului, despre moartea lui. Dar masa surdo-muților? Cum să pătrundă dincolo de tăcerea lor? Cum să pășească el peste pragul comunicării cu ei? Căpitanul Zavera auzise că surdo-muții dispun de un simț aparte, un fel de al șaselea simț, cu care sondează permanent lumea din jurul lor, și, nu de puține ori, depistează fenomene și reacții umane insesizabile omului normal. A încercat să discute, prin intermediul interpretului, cu câțiva dintre ei, cu alții a-ncercat să comunice prin scris, s-a străduit să se apropie de ei, să-i înțeleagă, să creeze punți de legătură. Ofițerul de poliție a descoperit, încet-încet, o lume extraordinară, inedită, o lume traversată de pasiuni adânci, de gânduri tulburătoare. Căpitanul Zavera a plonjat într-un univers de o formidabilă bogăție interioară, în care spiritul - mut și surd la lumea din afara lui - și-a găsit un uriaș câmp de manifestare în sinele său, oglindindu-și și multiplicându-și la nesfârșit culorile, nuanțele, puterea de pătrundere, de ardere și purificare, putere la care spiritul omului normal nu are acces.

S-a uimit polițistul de insolitele lui descoperiri, cazul la care lucra rămânea însă mai departe impenetrabil, cu porțile închise, inabordabil pentru soluționare.

Un singur fir - subțire, foarte subțire, - a descoperit totuși căpitanul Zavera, pe unul din drumurile lui în lumea surdo-muților: informația că Andrei Caramarin ar fi fost îndrăgostit de una din salariatele lui, o domnișoară surdo-mută, inteligentă, cultivată, frumoasă, care lucra la birourile firmei - Ana Lăzărescu.

Ofițerul s-a interesat de Ana și a aflat, nu fără uimire, că este internată în Spitalul de boli nervoase. Când s-a internat? De curând, mai precis, din ziua când la firmă s-a aflat de moartea patronului. Să fie vreo legătură? s-a întrebat căpitanul Zavera, și a pus mâna pe telefon. De la spital i s-a comunicat că pacienta se află încă sub sedative, că a suferit un teribil șoc psihic, încă nu se știe sorgintea șocului, deseară, poate și mai bine mâine dimineață, își va reveni de sub puterea sedativelor, existând posibilitatea luării de contact...

A doua zi dimineață, căpitanul de poliție Zavera s-a deplasat la Spitalul de boli nervoase, s-a dus la director, s-a interesat de starea Anei Lăzărescu, a rămas perplex: în cursul nopții, pacienta s-a azvârlit în gol, de la etajul patru al clădirii, zdrobindu-se de caldarâmul de lângă peretele spitalului.

Vestea a picat ca un trăsnet, bulversând toate lucrurile din jurul cazului la care lucra. Ofițerul de poliție nu a făcut decât să constate starea de fapt, medicul legist redactase deja raportul de necropsie, procurorul confirmase sinuciderea. Ce mai era de făcut?...

Ziua întreagă a trecut fără nici o perspectivă apropiată de elucidare a cazului. Câteva întrebări persistau aţâţătoare, complicând și mai mult povestea. De unde avusese Ana Lăzărescu bani să-și cumpere Garsoniera? Cine i-o mobilase atât de costisitor? Să fi existat între Ana și Caramarin vreo relație secretă? Să nu se fi sinucis Ana? Să fie la mijloc mâna aceluiași ucigaș pedepsitor?

Cu aceste întrebări în cap, ofițerul de poliție se grăbea să închidă coperțile dosarului, să-l încuie în fișet, să se ducă acasă, era târziu, era seara târziu, când de la ofițerul de serviciu i s-a semnalat că jos, la poartă, îl așteaptă un bărbat surdo-mut, care dorește să-i comunice ceva. Și-a formulat cererea în scris și așteaptă să fie primit urgent de către domnul căpitan Zavera. Căpitanul a tresărit surprins, s-a gândit câteva clipe intens la toată istoria asta, apoi a ordonat să fie introdus surdo-mutul.

Era un bărbat brunet, cam la treizeci de ani, elegant cu mustăcioara scurtă, subțire, neagră, cu privirea și mai subțire, și mai neagră, iradiind însă o inteligență percutantă. I-a întins căpitanului o carte de vizită: *Stroe Brumaru, creator de modele de marochinărie*. Ofițerul l-a invitat într-un fotoliu, tânărul s-a apropiat repede de birou, a depus cu delicatețe câteva coli de hârtie, scrise de mână, după care s-a așezat brusc, abrupt, parcă prăbușindu-se de pe un munte.

Căpitanul de poliție Zavera a citit îndelung acele coli de hârtie, scrise de mână, scrise cu pixul și semnate citeț, la sfârșit, Stroe Brumaru, le-a recitit apoi rapid, febril, convingându-se de puterea și rostul acelor confesiuni, privindu-l când și când pe Stroe Brumaru, cum nu mai privise pe nimeni niciodată.

Stroe și Ana, scria în hârtiile acelea, fuseseră prieteni buni, se iubeau, hotărâseră să se căsătorească. Totul a fost un vis frumos, până când a intervenit domnul Caramarin, patronul. El i-a sucit mințile Anei, i-a dat bani, i-a cumpărat casă, i-a făcut lux, Ana l-a uitat pe Stroe și s-a îndrăgostit de Caramarin. Sperând să-și recapete iubita, Stroe și-a înlăturat adversarul, asasinându-l. Dar Ana, a făcut un șoc, ea îl iubea cu adevărat pe Caramarin, n-a rezistat șocului, s-a sinucis azvârlindu-se de la etajul patru al spitalului. Iar el, Stroe Brumaru, face această declarație oficială, în fața poliției, pentru că dacă a murit Ana, nu-i mai pasă de viața lui, nu-i mai pasă de nimic. A încercat să se sinucidă și el, dar este un laș, nu a izbutit. Ana a fost mai curajoasă decât el. Și dacă n-a putut să-și curme zilele, măcar să și le ispășească la ocnă, pentru că viața lui de-acum nu mai are nici un rost. Atât. Și semna, la sfârșit, citeț, caligrafic - Stroe Brumaru.

Era pentru prima dată în cariera lui de polițist, când căpitanul Andrei Zavera se afla față în față cu un *mesager al morții*, cu un asasin care s-a predat singur, de bună voie și nesilit de nimeni. Și pentru o astfel de insolită situație ofițerul încă nu știa ce să facă: să se înfurie justițiar, să zâmbească trist, sau să aplice imperturbabil legea? S-a trezit oftând greu, din rărunchi, ca după un drum lung, istovitor, nefiindu-i chiar deloc rușine să-și strivească o lacrimă rebelă, risipită undeva în arcul privirilor întunecate...

O POVESTE URÂTĂ

Povestea aceasta urâtă o știu de la un prieten, gazetar prin hățișul presei românești, care, la rândul său, o știe de la un căpitan de poliție: Andrei Zavera.

Înainte de a încredința tiparului povara acestei întâmplări, l-am căutat pe căpitanul Zavera la telefon, nu l-am găsit, m-am încăpățânat să-l găsesc, l-am găsit, și l-am întrebat dacă este adevărată, așa și pe dincolo, povestea cutare. Ofițerul a făcut o pauză lungă, am crezut la un moment dat chiar că a închis telefonul, nu l-a închis, a tușit de câteva ori, ca atunci când îți dregi glasul pentru un cuvânt greu, și m-a-ntrebat în șoaptă: „Ce vrei să faci cu întâmplarea asta absurdă?". „S-o public!", i-am răspuns eu franc. „Cine ți-a povestit-o?", s-a interesat el apoi, după o altă pauză lungă. „Un prieten comun, ziaristul Dan Oprea", a sosit prompt răspunsul meu. „Și crezi că merită să scormonim prin grămezile de gunoi ale memoriei?", m-a întrebat polițistul, cu o cumplită oboseală printre șoaptele lui...

În clipa aceea, am tresărit puternic, amintindu-mi o altă întâmplare, și mai veche, ridicată brusc din adâncul uitării de întrebarea ofițerului de poliție. I-am răspuns cu întâmplarea mea cea veche: „Andrei, cu foarte mulți ani în urmă, într-o grămadă de gunoi, din spatele blocului în care locuiam, de fapt într-un tomberon metalic, plin vârf cu resturi menajere, am descoperit o Biblie. O Biblie

adevărată, format de buzunar, groasă, tipărită pe foiță subțire și foarte rezistentă, dar pătată de mizerii, grăsimi, murdărie, cu coperțile roase și rupte, atârnând ca niște aripi moarte. Am luat-o, am dus-o acasă, am curățat-o, am lipit-o, am netezit-o și am citit-o din scoarță în scoarță. Era pentru prima dată în viața mea, când țineam o Biblie în mână. Și am înțeles, atunci, un adevăr de o extraordinară simplitate: Biblia nu este doar cartea de căpătâi a creștinismului, ci este mai ales o captivantă carte de aventuri ale condiției umane, în toate ipostazele sale pline de mister - de la înger la demon. Ei bine, am încheiat eu tranșant, închipuiește-ți Andrei că, într-un cataclism planetar, ar fi dispărut toate Bibliile pământului, în afară de una singură, rătăcită, lepădată, uitată de cineva într-o grămadă de gunoi și descoperită întâmplător de mine...".

Omul de la capătul firului a tușit iarăși de câteva ori, ca atunci când îți dregi glasul pentru vorbe mari: „Aștept să-mi trimiți un exemplar din cartea cu *povestea mea urâtă* sau, poate mai degrabă, fatală. Pa!", și, în aceeași clipă, a închis telefonul, și mi-l imaginam pe Andrei Zavera - durduliu, și blond, și trist, și-ngândurat - plecând mai departe, la treburile și întâmplările lui, care, cândva, vor deveni alte grămezi de gunoi ale memoriei...

* * *

Era seară, târziu, chiar în seara de Crăciun, - îmi spusese mie Dan Oprea că îi povestise căpitanul Zavera - când m-a chemat șeful de Sector la el în birou, singur, între patru ochi. Șeful meu era un tip bătrân, obosit, uzat, trecut de șaizeci de ani, trecut prin toate păcatele pământului, văzuse multe porcării la viața lui, înghițise multe, se săturase, mai avea câțiva pași până la pensie și pașii ăia i se păreau cât un veac, nu mai avea răbdare, avea oroare de încurcături, de cazuri încâlcite, de care se interesează mai ales mahării cei mari și te pisează cu telefoanele și-și vâră nasurile lor de funcționari pripășiți pe la etajele superioare ale ministerului, în treburile tale complicate și dure și urâte, sfaturile lor, indicațiile lor - care se numesc *ordine* în meseria noastră - încurcând și mai mult ițele cazului stupid și monstruos care ți-a picat pe cap.

Pentru că un asemenea caz se consumase în după-amiaza acelei zile, pângărind sfânta sărbătoare a Crăciunului.

- Uite ce te rog, Andrei, mi-a spus confidențial șeful. Iei mașina de serviciu și te duci la adresa din strada Crăițelor, numărul patru. Știi cine locuiește acolo? Nu știi. Acolo locuiește Dumitru Retegan.

- Poetul?! am exclamat eu uimit.

- Exact! mi-a replicat sec șeful. Poetul, baladistul Curții prezidențiale, omul care umple stadioanele cu patrioți și imnuri revoluționare, gâdilând foarte plăcut urechea *Tovarășului*. Deci, atenție! Pericol de moarte! Dacă nu știi cum să umbli, dacă nu știi cum să vorbești, te arzi, iar eu în schemă posturi de soldați nu am. Și nu am în Sector pe nimeni altcineva să trimit. Tu ești cel mai nimerit. Te duci, acolo te așteaptă medicul legist și procurorul, încheiați actele și gata. În fond, nu-i decât o tragică întâmplare de care nu se face nimeni vinovat. Sau, cum se zice în popor: *mortu-i de vină*!

Știu că șefului nu-i prea plac întrebările, dacă nu-mi spune el mai mult, înseamnă că nu vrea să-mi spună, aflu eu la fața locului, zic: „Am înțeles", salut și plec în strada Crăițelor, la numărul patru.

Aici nu mă întâmpină nici procurorul, nici medicul legist, ci însuși Dumitru Retegan în persoană. Poetul! Nu-l văzusem, până atunci, decât la televizor. Acolo mi se păruse mai impozant, mai măreț, adeseori profilul său acvilin umplând tot micul ecran. În realitate, Poetul era un țâr de bărbat, slăbuț, aproape pirpiriu, însă cu o privire dominatoare, strivitoare și rece ca un planșeu de cavou. Chiar aceasta a fost prima mea senzație la contactul cu Dumitru Retegan: aerul auster, grav și greu al unui somptuos cavou.

M-a luat de braț cu un gest protocolar, aproape posesiv, m-a invitat înăuntru, am urcat niște scări de marmură, am trecut pragul casei, am pătruns într-un elegant, rafinat și uriaș salon de primire, tablouri, fotolii, canapele, imense rafturi tixite cu cărți...

M-a împins ușurel într-un fotoliu adânc, Poetul a rămas în picioare, în fața mea, întrebător și calm și suveran, ca un pretor roman, așteptând raportul secret al solului său venit de peste mări și țări.

Acum, desigur, e ușor să-mi amintesc și să povestesc despre energia percutantă pe care o iradia Dumitru Retegan în

jurul său, dar atunci, cu tot respectul pe care mi-l port, trebuie să recunosc că mă cam inhibasem. Am tăcut, am așteptat și eu, și așteptarea mea a învins: Poetul a început să-mi vorbească rar, cu o dicție perfectă, cu o voce de stentor, plimbându-se mohorât încolo și-ncoace, prin fața mea, cinci pași înainte, o răsucire calmă, cinci pași înapoi, reluându-și pendularea lentă, cu o mână încleștată pumn la spate și cu cealaltă proptită în reverul halatului purpuriu din mătase de Manilla. Așa am aflat cumplita tragedie care se abătuse, ca din senin, asupra casei sale...

Își invitase omul neamurile de la țară să prăznuiască împreună Nașterea Domnului, masa a stat întinsă toată ziua în salon, s-a mâncat, s-a băut, totul însă cu măsură și cu simț de răspundere, pentru că, nu-i așa?, neamul nostru românesc are în firea lui modestia și simțul măsurii. Păi nu? Dar nimeni nu știe când pică ceasul rău, fiecare avem clipa noastră neagră și nu știm când pică. Destinul e orb și nimeni nu știe niciodată când cade în apele unei fatale întâmplări. Cine să-și fi închipuit vreodată că unchiul Vasile Retegan, fratele tatălui Poetului, ducându-se în pivniță să umple o damigeană de vin din butoiul casei, va umbla apoi hai-hui prin uriașa pivniță să găsească un pahar, să bea pe săturate lângă vrana butoiului, așa cum făcea el pe vremuri, când era tânăr, dar negăsind pahar, a descoperit într-un cotlon prăfuit un borcan gol, s-a dus la butoi, a desfăcut vrana, a umplut borcanul și l-a golit cu sorbituri lungi, gâlgâitoare, cine să-și fi închipuit vreodată că unchiul Vasile va nimeri tocmai peste un borcan în care se aflase, cândva, Verde de Paris? Unchiul Vasile a sucombat pe loc, acolo, în pivnița de sub casă și acolo a fost descoperit într-un târziu, cineva și-a amintit de el, a coborât, s-a dus după el, când l-a găsit era deja rece...

Petrecerea s-a transformat în nenorocire, sărbătoarea în doliu. Asta e tot. Cum să te poți împotrivi destinului? „Fatalitatea, dragul meu căpitan, face și ea parte din universul condiției umane".

Poetul se exprima foarte clar și laborios, uneori frazele lui erau sentențioase, ca niște decizii, alteori alunecau șerpuitoare și metaforice în jurul unui adevăr crud: *moartea*.

Murise, așadar, dintr-o stupidă eroare, dintr-o fatală întâmplare, Vasile Retegan. Procurorul plecase, medicul legist plecase, când Dumitru Retegan și-a terminat discursul, am plecat

și eu. Nu înainte însă de a mi se arăta și mie pivnița casei, butoiul cu vin, cadavrul și borcanul asasin. N-am luat cu mine decât borcanul gol, m-am dus la birou, în aceeași noapte mi-am redactat raportul de finalizare: *sinucidere involuntară*. Șeful era mulțumit, mortul a fost îngropat, viața merge înainte. Punct.

Aici ar trebui să-mi termin povestea - îmi zisese Dan Oprea că-i spusese căpitanul Andrei Zavera . Pentru că, în esență, asta a și fost: *sinucidere involuntară*. Nu crimă, nu omucidere, nimic altceva. Și totuși, ce știm noi despre esența unei întâmplări fatale? Esența unei păduri este copacul. Câți însă dintre noi distingem din pădurea de gesturi ale unei întâmplări exact esența? Sau poate că ceea ce numim noi esență nu-i decât un punct de vedere personal. Greșit? Corect? Cine știe? Lumea are însă dreptul la adevăr. Să-l judece ea singură...

Deci, adevărul: Dumitru Retegan, Poetul curții prezidențiale, de obicei însingurat și taciturn când se afla în casa lui, amplă cât un transatlantic, de pe strada Crăițelor, numărul patru, făcea excepție o singură dată pe an de la obișnuințele sale domestice: de sfintele sărbători ale Crăciunului. Atunci poruncea celor câteva rude sărmane de la țară să-l viziteze, petreceau împreună toată ziua, a doua zi se despărțeau străini și nepăsători, ca niște actori care, epuizându-și rolurile, se retrăgeau grabnic în culisele destinului lor mărunt și efemer.

Așa se întâmplase și în ziua aceea nefastă de Crăciun. Neamurile chemate veniseră de la țară - doi unchi, o mătușă, un văr și o verișoară -, întinseseră masa în salonul de la intrare, când, în toiul petrecerii sunase cu un zor nemaipomenit telefonul. La celălalt capăt al firului, unul din secretarii comitetului central, intim de-al Poetului. Îl anunțase, în stilul său euforic și exploziv, că are un chef nebun de un tenis de masă, că e singur acasă, nevasta și fata își fac Crăciunul la niște prieteni, în Italia, pe el nu l-a lăsat *Tovarășul* „pa, ne vedem în zece minute la tine, pregătește masa de ping-pong...".

Asupra casei din strada Crăițelor, numărul patru, a căzut parcă trăsnetul. Poetul și-a expediat urgent toate neamurile în pivniță, așa cum se aflau la masă, adică îmbrăcați mai subțire, le-a poruncit să nu sufle careva o vorbă, să nu scoată cineva un sunet, un suflu, că secretarul face crize epileptice dacă este întrerupt de la jocul de tenis, rudele au coborât speriate, năucite, bulucindu-se pe scările pivniței,

Poetul a încuiat ușa în urma lor, servitorii au ridicat rapid mesele cu bucate din salon, au împins fotoliile către pereți, au făcut curățenie și au montat masa de ping-pong. Apoi, s-au făcut nevăzuți și ei. În salonul vast nu mai rămăseseră decât Poetul, masa de tenis, paletele și mingiile ca niște ouă de prepeliță. Un minut, sau poate două mai târziu, a apărut și secretarul comitetului central. S-au îmbrățișat, s-au sărutat, s-au bătut pe umeri prietenește, au început jocul. Țac-țac, țac-țac, strigăte, râsete, icneli, transpirații. A apărut o sticlă de whisky, apoi încă una, a trecut un ceas, apoi încă unul, apoi alte ceasuri desfătate cu sportul regilor. S-a lăsat seara, jocul s-a terminat, secretarul a plecat, Poetul a coborât în pivniță să-și scoată rudele afară. Când a deschis ușa grea, din stejar masiv, ferecat în fier forjat, la el se holbau patru stafii tremurânde, cu chipurile palide, ca de moarte, înfășurându-l cu priviri în care el nu mai văzuse niciodată atâta dușmănie și spaimă. Lângă ei, alături, prăbușit pe cimentul rece, unchiul Vasile. Mort. Ce se întâmplase?

Înghețat de frig, ca și toți ceilalți, Vasile Retegan avusese inspirația nefastă de a căuta un pahar, o bărdacă, în pivnița aia, nu găsise decât un borcan, îl umpluse cu vin și băuse el primul, dârdâind, în sănătatea celorlalți, să se mai încălzească, să treacă timpul mai repede, să-i scoată apoi smintitul ăla din beci, a golit borcanul cu vin, când să se aplece să-l umple iarăși, să-l ofere altuia, s-a prăbușit subit, cu spume la gură, a intrat în convulsii, câteva clipe mai târziu era mort. Ceilalți au înțeles îngroziți că borcanul fusese otrăvit și că, de fapt, nea Vasile le salvase viața...

Când am ajuns eu seara, târziu, în strada Crăițelor, numărul patru, n-am făcut decât să înregistrez discursul lui Dumitru Retegan, Poetul, o banală și tragică sinucidere involuntară.

Atât. Să fie, oare, aceasta esența unei fatale întâmplări?

SÂNGELE ASASINULUI

În celebrul cartier al Primăverii nu mai instrumentasem niciodată vreun caz de omor. Furturi, tâlhării, huliganisme, violuri, spargeri - da! Crime - nu! Alți colegi de-ai mei avuseseră șansa unui asasinat. Eu - căpitanul Andrei Zavera - doar cu infracțiuni de mâna a doua. Fiecare cu norocul lui...

În cartierul Primăverii locuiește lume bună: obraze subțiri, oameni cu relații întinse, cu bani, cu putere. Un caz de crimă pe tarlaua asta este un extemporal greu, foarte greu, pentru orice polițist.

Și iată că, într-o zi, destinul m-a pus să scriu un extemporal sumbru, pe marginea unei și mai sumbre întâmplări polițiste: *crimă în cartierul Primăverii*.

Cine nu a dat niciodată vreun extemporal în viața lui, e mai bine să se apuce de altceva decât să pornească la drum, cu mine, pe urmele asasinului. Pentru că nu am deloc convingerea că, la capătul extemporalului, îl vom descoperi pe asasin...

Așadar, cartierul Primăverii. O străduță limpede și liniștită pleacă dintr-un bulevard zgomotos, face o curbă amplă, leagă între ele niște vile elegante, superbe și trufașe, trece pe lângă buza unui lac cât un ochi de cristal, și pătrunde pieziș, ca o lamă de pumnal, în spinarea altui bulevard, ce înconjoară faimosul cartier cu o centură de caldarâm plumburiu. V-ați amintit străduța? Dacă nu, când veți

trece prin cartierul Primăverii, căutați-o și culegeți-i numele risipit, colo și colo, peste zidurile orgolioase ale caselor. Și mai ales, opriți-vă în dreptul unei porți ca de cetate medievală: *casa Bordeianu*. Curtea e vastă și plină de arbori seculari, între arbori o piscină albă, ovală, dincolo de piscină, casa Bordeianu.

Casa este veche, fără etaj, dar cu parterul ridicat, așezat pe demisol, casă boierească, spațioasă, masivă, cu gardul înalt să nu treacă nici pasărea cerului. Odăile nu sunt multe, dar sunt mari, aerisite, cu ferestrele largi, cu zăbrelele groase, din fier forjat, încastrate adânc în zidul puternic, printre zăbrele nu se poate furișa nici măcar fruntea unui copil.

Casa Bordeianu se află în renovare, în zugrăvire, prin curte și prin odăi pelicule întinse de humă și var, stropi de vopsea, rumeguș, miros de clei topit, aerul specific marilor zugrăveli.

E dimneață, e mijloc de primăvară, văzduhul e încă rece, poarta casei scârțâie sinistru ca-n filmele polițiste. Poarta, apoi ușa de sub marchiză, pe care o deschid cu șperaclu special, încă o ușă din hol, cu alt șperaclu, după care parchetul unui salon uriaș: totul scârțâie lugubru în tăcerea de cavou a casei Bordeianu. Jos, peste parchetul murdar de humă albă, între colțul biroului acoperit cu ziare și picioarele unui scaun prăbușit, se află trupul unui bărbat bătrân, prăbușit și el, cu fața la pământ, cu brațele răstignite, cu un stilet înfipt până la plăsele în spate, în dreptul inimii: Socrate Bordeianu. Stăpânul casei. Țeapăn. Mort de câteva ceasuri zdravene...

Poliția fusese alertată chiar de echipa zugravilor. Oamenii veniseră, conform înțelegerii, să-și continue treaba, sunaseră-ndelung la ușă, nu răspunsese nimeni, casa încuiată, lumina aprinsă, unul dintre zugravi aruncase o privire pe fereastră, îl zărise-năuntru pe domnul Socrate, năruit la pământ cu un cuțit înfipt în spinare, dăduse telefon speriat la poliție. Cazul mi-a fost repartizat mie: în sfârșit, șansa unei crime în cartierul Primăverii.

Din primele cercetări la fața locului, a rezultat un lucru cel puțin curios, dacă nu absurd: pe pardoseala salonului de la intrare, în care fusese descoperit cadavrul lui Socrate Bordeianu, nu se aflau decât urmele victimei; stratul fin de humă de pe parchet păstrase cu o desăvârșită acuratețe numai urmele lui Socrate; urmele lui plantare

porneau de la ușă, se opreau în dreptul biroului, acolo căzuse victima sub impactul stiletului ucigaș. Unde se aflau urmele asasinului? Pe unde venise și pe unde dispăruse? Și, mai ales, cum? Asasinul nu lăsase absolut nici o urmă la fața locului. Singura certitudine că pe acolo trecuse un ucigaș era doar cadavrul lui Socrate Bordeianu. Unicul meu punct de reper - victima.

Viața lui Socrate Bordeianu fusese un adevărat roman, cu meandre cumplite și rupturi dezastruoase, cu reveniri și căderi, alunecări și suișuri abrupte, cu noroc și nenoroc. Înainte de 1950, fusese angrosist de mărfuri, avusese familie - nevastă, copii și părinți -, locuiseră cu toții în casa bătrânească, boierească, în cartierul Primăverii. În 1950, a fost însă arestat, judecat și condamnat pentru uneltire contra ordinii sociale. Îl denunțase un fost coleg de școală, Stepan Suhariu, ajuns între timp comandant de penitenciar. Rezultatul: 25 de ani de ocnă. Socrate Bordeianu a făcut doar paisprezece, fiind liberat în 1964, prin faimoasa grațiere generală a condamnaților politici...

Când a ieșit din pușcărie, Socrate s-a trezit singur pe pământ: nevasta și copiii îi pieriseră într-un accident de circulație, un autocamion nocturn, necunoscut, trecuse peste ei, îi spulberase sub roți, autocamionul dispăruse în noaptea nepăsării; părinții i-au fost evacuați din casă, azvârliți într-un sat din Câmpia Burnazului, pieriseră pe-acolo sub cine știe ce cruce de lemn putrezită de mult...

Socrate Bordeianu și-a adunat toate puterile și toate speranțele, a lucrat câțiva ani pe un șantier de construcții, s-a recăsătorit, și-a schimbat locul de muncă, a intrat în comerț, ca vânzător la un mare magazin alimentar. De aici a ieșit la pensie, în 1982. Rămăsese văduv pentru a doua oară, ultima soție pierindu-i în cutremurul din 1977. Iarăși singur, într-o garsonieră periferică, sordidă, o celulă din beton armat, confort IV, la ultimul etaj, într-un bloc ca o cazemată de război.

În 1990 avea 70 de ani, se ținea încă tare - viguros și robust - lucra într-o Consignație particulară. Și deodată, în toamna aceluiași an - o bucurie nesperată: de la o rudă îndepărtată, aproape uitată, din Grecia, primește o moștenire consistentă. Fire dinamică

și întreprinzătoare, Socrate Bordeianu nu se retrage în bârlogul său să-și ronțăie în tihnă moștenirea, ci o investește rentabil, profitabil, se privatizează, își cumpără un magazin de consignație, are marfă pe gustul tuturor, pe buzunarul tuturor, are doi vânzători, câștigă bine, Socrate retrăiește efervescența anilor din îndepărtata, foarte îndepărtata lui tinerețe. Și, pentru că norocul - ca și nenorocirea - nu vine niciodată singur, anul trecut, în 1995, prin toamnă, i-a fost restituită și casa părintească din cartierul Primăverii.

Socrate Bordeianu jubilează, este fericit, parcă a întinerit, fruntea lui înaltă iradiază un aer luminos, victorios, și doar privirea i se mai tulbură când și când, zvârcolindu-se în apele ei vechile umilințe și suferințe atinse de aripa neuitării.

De curând, o dată cu primăvara, s-a apucat de curățenie generală, dorind, râvnind să redea casei părintești haloul amintirilor de altădată, a chemat meșteri pricepuți să-i pună casa la punct...

Și brusc, în plin vârtej al treburilor gospodărești, într-o dimineață din săptămânile trecute, este găsit mort în salonul de la intrare, cu un cuțit vârât în spate, în dreptul inimii. Lovitură administrată cu o precizie profesională. Moarte instantanee.

Casa era încuiată, ușile închise pe dinăuntru, pe parchetul presărat cu praf de humă doar urmele victimei, vizibile, clare și singure. Nicăieri o altă urmă. Parcă asasinul ar fi apărut în zbor, ca o fantomă teribilă, și-ar fi desăvârșit în liniște gestul ucigaș și ar fi dispărut, apoi, tot ca o plutire de nălucă. Absurd!

Orice anchetă penală trece prin eternul cerc al suspecților: prag obligatoriu, dincolo de care se-ntinde câmpul de operații al criminalistului. Câți indivizi din anturajul unui om îi pot dori moartea? Și care dintre ei are curajul asasin? Ce motive poate avea ucigașul? Ce urme a lăsat gestul său criminal? A fost crimă întâmplătoare? Provocată? Premeditată? Din universul psihologic al asasinului, care e componenta lui cea mai slabă, cea mai sensibilă, ce mai vulnerabilă?...

Cercul suspecților implică un risc enorm pentru criminalist. El își azvârle plasa bănuielilor asupra multor nevinovați, mulți nevinovați trec pragul poliției pentru a răspunde la întrebările implacabile ale criminalistului, pentru a detalia un segment din viața lor, pentru a furniza un alibi, o probă, o informație. Nevinovații vin și

pleacă. Rămâne, finalmente, vinovatul. Uneori, pleacă și vinovatul. Se strecoară cu abilitate din plasa suspecților, iese afară, fuge, se pierde printre nevinovați. Și caruselul căutărilor reîncepe, criminalistul reluându-și efortul prometeic pe urmele asasinului, făcând și refăcând noi jocuri operative pe câmpul său de bătaie, la capătul cărora nu va fi decât un singur învins: *ucigașul*. Pentru că, dincolo de toate erorile și neputințele condiției umane, *crimă perfectă nu există*!

Bătrânul Socrate Bordeianu avea relații întinse în tot orașul, în provincie, fusese un tip sociabil, volubil, prietenos, generos, știuse să se facă prețuit. Cine îl urâse de moarte? Se spune că cine are prieteni, are neapărat și dușmani. Cine îi purtase o dușmănie atât de neagră, încât prețul ei a fost moartea? În pofida relațiilor numeroase ale victimei, cercul suspecților se dovedise a fi strâns, foarte restrâns.

Primul suspect era Alexandru Popescu, fostul chiriaș din casa Bordeianu. Abia trecut de șaizeci de ani, Alexandru Popescu ieșise la pensie cu un an înainte de Revoluția decembriștilor. Cardiac incurabil, fără copii, numai el și nevasta, Alexandru Popescu - fost șef de cabinet pe la etajele superioare ale puterii comuniste - s-a retras din activitate la momentul oportun, sub protecția unei pensii îndestulătoare. După Revoluție, sesizând direcția noilor vremuri, a făcut cerere pentru o locuință mai modestă, într-un bloc obișnuit, i s-a aprobat, a predat casa vechiului ei stăpân - Socrate Bordeianu. Dar Alexandru Popescu fusese, în tinerețe, ofițer de securitate, apoi activist de partid, apoi șef de cabinet. Era, adică, un tip abil, extrem de inteligent, care putea construi un scenariu diabolic și impenetrabil. Să-l fi urât el de moarte pe Socrate Bordeianu? Să-l fi omorât cu mâna lui? Să fi plătit un ucigaș de profesie?

Al doilea suspect se numea Victor Scarlat, fost gestionar la magazinul unde lucrase Socrate, fost condamnat pentru delapidare, liberat din închisoare la sfârșitul anului trecut. Socrate fusese principalul martor al acuzării. Să se fi răzbunat Victor Scarlat? Și prețul răzbunării lui să fi fost moartea? Scarlat era cunoscut, atât în familie, cât și în societate, ca un tip violent, arogant și neiertător. Violența lui nativă să fi trecut dincolo de pragul crimei?

Al treilea suspect era proprietarul unui chioșc de ziare, Stelian Țurcanu, fost acrobat de circ, dat afară pentru beții și

scandaluri repetate. A lucrat, o vreme, pe piața neagră a alimentelor, a speculat, a câștigat bani grei, a scăpat de poliție ca prin urechile acului. După Revoluție, și-a cumpărat un chioșc de ziare, a strâns bani la ciorap, pusese ochii pe un magazin de Consignație. Dar i l-a șterpelit de sub nas Socrate Bordeianu, oferind un preț mult mai mare. Țurcanu turba de supărare, l-a amenințat pe „țapul ăla bătrân de Socrate" că, odată și odată, tot o să „spele el brișca în bojocii lui". Stelian Țurcanu era un tip negricios, ambițios, cu buzele subțiri și ochii răi. Dușmănia lui putea fi oricând o dușmănie de moarte. Să-și fi dus amenințarea până la capăt? Să-l fi înjunghiat pe Socrate?

Aceștia erau toți suspecții. Nici unul dintre ei nu-mi putuseră furniza vreun alibi pentru noaptea crimei. Dar nici eu nu-i puteam incrimina cu vreo probă revelatoare.

Am revenit la locul crimei. De fapt, revenirea criminalului la locul crimei este o simplă aserțiune care aparține în exclusivitate literaturii polițiste. Adevărul este de cealaltă parte a baricadei, adică de partea criminalistului. Pentru că el și numai el - criminalistul - vine și revine la locul crimei, cercetând, căutând, tatonând, scormonind printre miile de amănunte, printre miile de banalități, scotocind și găsind, până la urmă, amănuntul acela banal care ține către un punct fix: asasinul.

Astfel, am descoperit și eu, răscolind lucrurile și însemnările victimei, recompunând trasee pe care le străbătusem deja, aplecându-mă mai atent asupra nuanțelor, asupra sensurilor, asupra trecutului și mai ales asupra oamenilor venind din acel trecut, astfel am descoperit și eu amănuntul acela banal care m-a adus aproape, foarte aproape, de teritoriul în care se mișca asasinul...

Iar când laboratorul de criminalistică, la sugestia mea, a prelevat o dată și încă o dată, pentru analiză, urme din sângele închegat pe stiletul ucigaș, și mi-a comunicat - deloc surprinzător pentru mine - un alt rezultat decât cel din analizele preliminare, am avut proba certă, indubitabilă, că mă pot duce să arestez ucigașul.

* * *

Bărbatul din fața mea era un tip osos, uscățiv, cu mușchii subțiri dar duri ca piatra. Și, deși era trecut de șaptezeci de ani,

avea un obraz fără vârstă, smead, neted, cu ochii vii, ca două sclipiri de antracit. Singur gâtul, subțire și zbârcit, îi trăda bătrânețea instalată de mult. Vânos și puternic, lucra încă la abatorul central, în sectorul sacrificare. Numele lui - Stepan Suhariu.

- Domnule Suhariu, i-am spus eu abrupt. Vă arestez pentru uciderea cu premeditare a fostului dumneavoastră coleg de școală, Socrate Bordeianu. Legea vă asigură toate drepturile la apărare și, dacă doriți, puteți să nu-mi spuneți nimic, să nu-mi declarați nimic, fără prezența avocatului. Este dreptul dumneavoastră. Dar este și dreptul meu să vă spun o poveste, vechea poveste pe care, de fiecare dată, criminalistul o spune asasinului: *povestea adevărului*.

Îl cunoașteți pe Socrate Bordeianu încă din școala primară, apoi din gimnaziu și liceu. Ați fost colegi. El era premiantul clasei, dumneavoastră codașul. El era colegul frumos și bun și inteligent. Dumneavoastră erați cel urât și rău. Și uneori, răutatea și urâțenia nasc ură. O ură care se hrănește pe sine însăși cu sine, o întreține, se perpetuează, se multiplică, crește, devine tiranică și nu de puține ori devine gest criminal. L-ați urmărit întotdeauna pe Socrate Bordeianu cu o ură oarbă...

A trecut vremea, a trecut războiul, au venit comuniștii, vremuri tulburi, ura devenise politică de stat, prostia se înscăunase prin forță în jilțul puterii. Așa ați ajuns, în 1950, comandant de penitenciar politic. Un simplu denunț mârșav din partea dumneavoastră, făcut autorităților de atunci, l-a azvârlit pe Socrate Bordeianu în pușcărie pentru 25 de ani, din care a executat, grație istoriei, doar paisprezece. Din acești paisprezece ani, cinci i-a făcut în pușcăria politică pe care o conduceați. Cinci ani de calvar și cumplite umilințe, la granița dintre moarte și viață. Și dacă, în 1955, nu ați fi fost destituit din funcție și dat afară din minister pentru abuzurile și reaua dumneavoastră credință față de deținuți, Socrate nu ar fi supraviețuit. A fost șansa vieții sale. În 1964, a fost liberat, în cadrul grațierii generale a deținuților politici...

Nu știu când și nu știu cum v-ați întâlnit iarăși. Dumneavoastră, măcelar la abatorul central; el, iarăși boier, moștenitor al unei averi din Grecia, patron de Consignație, iar, mai

de curând, reintrând în posesia casei părintești din cartierul Primăverii.

De asemenea, nu știu ce ați vorbit, ce i-ați spus dumneavoastră și ce v-a răspuns el. Cert este că v-ați hotărât să-l suprimați, să vă răzbunați pentru tot destinul dumneavoastră de ură și urâțenie sufletească, să-l striviți definitiv, nutrind speranța nebună că numai astfel veți redeveni favoritul norocului.

L-ați urmărit pas cu pas, l-ați pândit îndelung, până ați găsit clipa prielnică: seara târziu, locul pustiu, casa în renovare, Socrate singur în salonul de la intrare, lumina aprinsă, fereastra deschisă, Socrate cu spatele la fereastră. Ați scos stiletul de la brâu și l-ați azvârlit cu sete, cu ură și cu precizie de măcelar. Socrate a căzut fulgerător, știați deja că e mort când ați închis fereastra, ați plecat liniștit, mulțumit, ușurat, ați dispărut în noapte. Abia acasă ați observat că vă sângerează puțin degetul arătător al mâinii drepte. Ei bine, pe lama stiletului, Laboratorul de criminalistică a mai descoperit, în afară de sângele victimei, și o urmă ușoară ștearsă dintr-un sânge necunoscut: *sângele asasinului*.

Vă întreb acum, domnule Stepan Suhariu, și puteți să-mi răspundeți, dacă aceasta este voința dumneavoastră, eu totuși vă întreb, înainte de a face proba sângelui: povestea pe care v-am spus-o eu este vechea poveste a adevărului, dintre criminalist și asasin, sau nu-i decât o simplă fabulație, brodată pe marginea unei întâmplări polițiste?

Stepan Suhariu m-a privit iute, cu o ură atroce, animalică, apoi, paradoxal, a început să plângă încet, cu sughițuri aspre și lacrimi puține, după care, luminat brusc de un fulger interior, straniu, mi-a cerut hârtie și toc pentru a-și mărturisi gestul ucigaș...

UCIGAȘUL SE AFLĂ LA MORGĂ

Mă cheamă într-o zi șeful la el în birou și mă întreabă candid: „La al câtelea omor ești, Lu?". Lu - adică eu, locotenentul Lică Udrea. Șeful zice că sună mai occidental. Răspund prompt: „Cinci omoruri în șapte luni". Șeful face un bot cordial, care se potrivește cu gradul lui de căpitan ca o ștampilă oficială pe o scrisoare de amor, nu prea le are el cu milităria și-l prinde al naibi de mișto chestia asta, deci șeful se uită așa, la mine, mucalit și haios, și zice: „Păi, cam arzi gazul de pomană prin secție. Auzi, cinci omoruri în șapte luni?! Da ce-ți închipui că sindicatul asasinilor doarme, șomează, parazitează? Ăștia muncesc, domnule, muncesc cu simț de răspundere și ură personală? Hai, Lu, sună mobilizarea, ia hârtiile astea și trap în strada Popa Raicu, la numărul șapte. Crimă clasică. Te aștept să vii cu asasinul în dinți, pa și n-am cuvinte!".

Și căpitanul Andrei Zavera - șeful - m-a abandonat brusc în mijlocul biroului, cu un dosărel costeliv în brațe, el dispărând aiurea la treburile lui superioare, de șef, eu abia târându-mi cele o sută zece kilograme de materie subalternă în strada Popa Raicu, numărul șapte. Era, într-adevăr, o crimă clasică.

Victima se numea Corina Monteoru, o femeie tânără, un exemplar superb, de o frumusețe aiuritoare. Ocupa un apartament

compus din trei camere și dependințele necesare, într-un bloc elegant, aerisit, luminos, de jur împrejurul victimei numai lume bună.

Corina Monteoru fusese descoperită dimineața, către orele opt, de menajera blocului, doamna Sofia Beldiman, care făcea periodic curățenie și în casa victimei.

Doamna Sofia era un titirez de femeie, slăbuță, agilă, iute ca argintul viu, deși trecută de cincizeci de ani se învârtea ca un prâsnel în jurul meu, ne potriveam însă de minune: ei îi plăcea să vorbească, mie să ascult. Două plăceri enorme. Într-o oră, am aflat un roman întreg. Atenție la menajere! Dacă Interpolul ar avea o rețea de menajere pe întregul mapamond, sunt sigur că fișierul acela central, sofisticat și ultra-secret al poliției internaționale n-ar mai face două parale. Aviz amatorilor!...

Așadar, aflasem deja cine era victima, ce hram purta, cine și când o vizita, ce fel de oameni erau ceilalți locatari ai blocului, ce făceau, ce învârteau, ce bârfeau, ce mâncau, care cu cine trăia, ce taine ascundeau, eu n-aveam decât să ies în capul scărilor și să strig: „Mă , care-ai dat cu șișul?", și gata, aș fi avut asasinul în palmă. Adică, în dinți. Pentru că dorința șefului, prin părțile noastre, se numește ordin.

Pe scurt: Corina Monteoru era o târfă de lux, cu lucrul la domiciliu, clienți recrutați numai dintre obrazele subțiri ale cetății. Care sunt obrazele alea? Pardon, doamna Sofia - onorabilă și discretă - nu s-a uitat niciodată în buletinele lor de identitate, dar dacă eu insist și știu să păstrez un secret, ea poate să-mi spună, ce și cum, desigur multe chestii interesante, foarte interesante, despre musafirii domnișoarei Corina...

Locuința victimei avea aerul specific marilor curtezane - așa li se spuneau pe vremuri prostituatelor de lux, suna mai cu schepsis, apelativul era mai elevat - întreg interiorul purta amprenta șocantă, excitantă a comerțului cu amor: tablouri sexi, parfumuri lascive, patul imens cât o saltea de lupte greco-romane, lumina sângerie, desuuri feminine risipite peste tot, draperiile grele de un roșu-cardinal peste care pluteau broderii orientale inspirate din eternul mister al iubirii.

Corina Monteoru, îmbrăcată doar într-o cămășuță vaporoasă, abia acoperindu-i coapsele goale, marmoreene, răstignită

de-a curmezișul patului, cu brațele larg desfăcute, cu ochii închiși, cu chipul angelic și pur și primitor, părea că așteaptă încă momentul dragostei plătite, ritual ancestral în care sunt robiți toți bărbații pământului. Și dacă n-ar fi fost firul acela sângeriu și sinuos care se despletea de sub sânul său stâng, și dacă albul imaculat al patului nu ar fi fost stropit cu sânge, totul ar fi fost O.K., dar n-a fost să fie, pentru că aveam în fața mea un cadavru, în încăperea aceea se săvârșise o crimă, victima sucombase ca urmare a perforării cordului cu lama îngustă și subțire a unui pumnal, pumnalul dispăruse, asasinul dispăruse, eu fluieram a pagubă, îngândurat și trist, ceea ce însemna că peisajul mă furase cu desăvârșire.

Între timp, a sosit medicul legist, apoi niște vecini curioși, gălăgioși, cu o falâ stranie sticlindu-le în priviri, un soi de fudulie prost cenzurată, cum că, în sfârșit, și-n casa lor s-a întâmplat ceva neobișnuit, mai târziu a venit și procurorul, și mai târziu au plecat cu toții, chiar și menajera a plecat, am rămas singur. Dacă plecam și eu? Întrebarea e, desigur, de circumstanță, pentru că, știți și dumneavoastră, plăcerea șefului meu este să vin cu asasinul în dinți. Pot eu să-i stric plăcerea?

Ei, dar toate astea sunt divagații, adică niște prafuri speciale, aruncate în ochii cititorilor, până când mă hotărăsc eu cum să-ncep, cum să rup inima târgului și cum s-o aduc din condei, astfel încât pe asasin să-l descoperiți târziu, cât mai târziu. Avantaj serviciu, autorul: el știe cine-i asasinul. Avantaj serviciu, cititorii: numai ei mai pot trăi fiorul misterului, emoția necunoscutului, pe câtă vreme autorul se plictisește de moarte. Și singura lui răzbunare este să vă tragă după el până la sfârșitul povestirii. Asta e. Dacă nu vă place, opriți-vă cu cititul aci.

Lăsată să povestească de capul ei, doamna Sofia Beldiman devenea un fluviu uriaș, mâlos, devastator. Supusă însă tirului unor întrebări scurte, precise, din povestea ei prindea contur limpede, tot mai limpede, un destin insolit - Corina Monteoru.

Victima fusese, cu zece ani în urmă, o frizeriță banală, dintr-un banal orășel de provincie, fiică a unei familii cu un nume la fel de banal: Popescu. Nu împlinise încă șaptestrezece ani, când șansa i-a scos în cale un bătrân general, Alexe Monteoru, în trecere prin

orășelul ei, generalul a intrat în frizerie, era obosit, era transpirat, era netuns, s-a așezat pe un scaun în fața oglinzilor prăfuite. Atunci a cunoscut-o pe Corina Popescu, s-a îndrăgostit brusc de ea, generalul era văduv, un an mai târziu a luat-o de nevastă. Neamurile generalului au sărit ca arse, au făcut scandal, s-au opus, bătrânul oștean și-a văzut însă de treburile lui, de dragostea lui, de nevasta lui, Corina a început încet-încet să cunoască lumea bună a marei metropole...

În pofida tuturor asalturilor amoroase ale bărbaților din anturajul generalului, în ciuda tuturor tentațiilor explozive ale vârstei, Corina i-a rămas credincioasă soțului. Dar mariajul ei nu a durat decât trei ani, la capătul cărora, într-o noapte, a rămas văduvă. Rudele defunctului s-au repezit asupra ei ca o haită de lupi, i-au luat totul, bijuteriile, banii, hainele, lucrurile din casă. Nu i-a rămas decât apartamentul gol, proprietate personală, pe care - prevăzător și grijuliu - generalul îl trecuse pe numele ei. Singură în cel mai mare oraș al țării, fără slujbă, fără protecție, muritoare de foame într-o casă pustie. Ce să facă? La cine să apeleze pentru ajutor? Încotro să-și îndrepte speranțele?

Și era atât de frumoasă Corina Monteoru! Întreaga ei făptură iradia o lumină profund senzuală. Era făcută numai pentru iubire. Corina era predestinată preoteasă în templul iubirii. La concluzia aceasta ajunsese Perfil Vlădescu, un fotograf bătrân de pe strada Lipscanilor, îndată ce întâmplarea a făcut s-o cunoască pe văduva generalului Monteoru. Isteț, fără scrupule și convingător, Perfil i-a propus Corinei o afacere simplă și rentabilă: ea să-și vândă cât mai scump farmecele, iar el să fie managerul ei. Vedeți ce elegant sună „manager"? Dar dacă i-am spune codoș, pește sau proxenet? Ar fi tot aia, dar haina sunetului, alta. Și cum toată lumea preferă haine elegante, hai să-i spunem și noi tot manager. Chestie de fair-play, păi nu?

Și timp de aproape șapte ani, tandemul negustoresc Perfil-Corina a prosperat, banii curgeau gârlă spre buzunarele lor, amorul fiind o afacere profitabilă în orice timpuri. Și înainte de Revoluția decembriștilor, și după, clienții Corinei Monteoru au fost cam aceiași: foști prim-secretari, astăzi patroni de cârciumi sau edituri; foști activiști, astăzi directori de societăți comerciale; foști ofițeri superiori, astăzi agenți comerciali, stăpâni peste întinse rețele de consignații; foști ministeriabili, astăzi tot ministeriabili...

Corina dispunea de o agendă riguroasă a întâlnirilor pe zile, pe săptămâni, pe ore meticulos stabilite: numele, telefonul, data, ora, tariful. Ca la orice tarabă de piață.

În ziua crimei, era ziua ei liberă. Repaos absolut. Ziua când Corina nu primea pe nimeni. Ziua când ușa casei n-o deschidea decât menajera. Cine o fi ucis-o pe Corina Monteoru? Sofia însăși? Perfil Vlădescu, managerul? Vreunul dintre cumpărătorii farmecelor ei? Un gelos nebun? Vreun client refuzat cine știe din ce rațiuni intime? Careva dintre neamurile fostului general? Răzbunarea oarbă a vreunei soții înșelate? Vreo rivală din lumea prostituatelor? Jaful era exclus cu desăvârșire: din casă nu lipsea nimic, nu era dezordine, nici urme de violență. Răzbunare? Ură? Concurență? O iubire maladivă care s-a transformat în gest ucigaș?

Sofia Beldiman nu putea răspunde la nici una din aceste întrebări. Eu însumi nu puteam răspunde. Mă așteptau vremuri grele. Agenda Corinei Monteoru era un pomelnic lung, zeci de telefoane, zeci de nume onorabile, trebuia să-i contactez pe toți acei oameni, să-i anchetez, să-i suspectez, să tropăi prin destinul lor, și chestia asta îmi pica tare greu la stomac, așa ca o salată de varză acră după o cană cu lapte bătut.

Credeți că mie îmi face vreo plăcere să vă anchetez, să vă descos cu tot soiul de întrebări, de bănuieli, ce-ai făcut în cutare zi, cu cine-ai fost, unde-ai fost, de ce ai fost, ce ai văzut acolo sau dincolo, ce știi despre aia sau ailaltă, ce alibi ai pentru ziua cutare, de ce n-ai alibi, ce prieteni ai, ce dușmani ai, dacă ai legături extraconjugale, credeți că mie îmi plac toate mizeriile astea? În primul rând, pentru că nici mie nu-mi place să-mi buzunărească cineva sufletul. Și, în ultimul rând, pentru că povara de a fi suspectat e cea mai sinistră povară...

Și totuși, asasinul Corinei Monteoru trebuia prins, datoria mea e să-i prind pe asasini, iar a dumneavoastră să mă suportați. Oricum, între asasini și polițiști, preferatul dumneavoastră tot polițistul rămâne. Adică, eu. Așa că, vorba șefului: „Hai, Lu, sună mobilizarea!".

Mi-am adunat, așadar, toate cele o sută zece kilograme de întrebări, de bănuieli și gânduri negre, și am plecat pe urmele asasinului, via Perfil Vlădescu-managerul.

Am traversat orașul, am ajuns undeva în cartierul Floreasca, am oprit în fața unei vile somptuoase, am urcat scările ample, din marmură albă, am consultat avizierul de la intrare. Eleganta vilă se compunea din parter și trei etaje, în total opt apartamente, opt familii. Perfil Vlădescu locuia la parter, apartamentul doi. Am sunat la ușă, am așteptat, am mai sunat o dată: prelung, insistent. Nici o mișcare. Încerc clanța, ușa nu era încuiată, deschid, pătrund, nu-mi miroase a bine. Ceva îmi spune că înăuntru voi da peste un cadavru; acel ceva - nu cineva - care-mi șoptește mie întotdeauna cam ce vremuri mișto mă așteaptă este secretul meu profesional. Cadavrul domnului Perfil Vlădescu mă aștepta, într-adevăr, cuminte și rece, într-un fotoliu! O nouă crimă? O nouă victimă? Să fie același asasin din strada Popa Raicu, numărul șapte? Perfil nu era nici înjunghiat, nici strangulat și, atât cât m-am priceput, n-am observat nici lovituri cauzatoare de moarte.

Două zile mai târziu, medicul legist mi-a comunicat imperturbabil să nu mă mai frământ degeaba, că e moarte naturală, stop cardiac natural, victima fiind un cardiac incurabil, cu tensiunea arterială depășind adeseori fatidicul grup de cifre - 27.

Hopa! zic eu, brusc luminat. Care va să zică, madama aia de lux moare înjunghiată natural, peștele, pardon! managerul ei dispare și el în urma unui infarct miocardic, tot natural, o poveste naturală de la un capăt la altul. Hai să ducem raționamentul mai departe: eu sunt un polițist natural, dumneavoastră niște cititori foarte naturali, cele două cadavre sunt și ele cât se poate de naturale - unde s-a mai pomenit un cadavru artificial? - unicul element contra naturii fiind o întrebare brutală care mi-a pustiit mințile chiar atunci: *dar dacă vreun asasin dement urmărește să-i lichideze pe toți clienții Corinei Monteoru și a început cu managerul Perfil Vlădescu?* Ei, bravos! Dacă m-ar vedea șeful cum raționez eu în momentele tari, mi-ar face vânt numaidecât la resortul „hoți de buzunare". Norocul meu este că în criminalistică, mai tot timpul, îți duci crucea singur, fără șefi la locul crimei, fără colegi, fără priviri indiscrete sau amicale, sau fals protectoare. Doar tu și cadavrul, iar dincolo de linia orizontului, - asasinul. De astă dată, am privilegiul a două cadavre. Și iarăși acel ceva misterios îmi spune că asasinul e unul singur.

De altfel, în aceeași seară, târziu, tot cotrobăind printre lucrurile lui Perfil Vlădescu, am dat și acolo peste o agendă, cu aceeași listă de telefoane și clienți și date riguros planificate, ca și în agenda Corinei, iar printre însemnările acelea un rând incredibil, subliniat de câteva ori: *ucigașul se află la morgă*. Data când fusese scris și subliniat acel rând ciudat de cuvinte era chiar în ziua când fusese asasinată Corina Monteoru.

Ce taină sumbră cuprindea însemnarea aceea lapidară? De ce a făcut-o? Ce a vrut el să spună posterității? Că ucigașul Corinei Monteoru a fost, la rândul său, ucis și că acum se află depus la morgă? Cine l-a ucis pe ucigaș? Perfil Vlădescu? Altcineva? Dar pe Vlădescu cine l-a ucis? Cine i-a provocat infarctul fatal? Cine l-a înspăimântat de moarte? Tot ucigașul de la morgă? Ar fi absurd. Am început să gândesc aiurea. Întotdeauna prea multe întrebări fac indigestie. Indigestie intelectuală. Și atunci începi să spui prostii. Mai grav e când le și scrii...

Acum, să nu-și închipuie cineva că eu doar atât am făcut: m-am fâțâit o leacă prin apartamentul Corinei Monteoru, am descoperit agenda aia revelatoare, am stat la taclale cu doamna Sofia, apoi am zbughit-o la Perfil Vlădescu pe care l-am găsit cadavru. Treaba unui criminalist e mult mai complicată, mai complexă și plină de tot soiul de rateuri, eșecuri și banalități urâte. Vrea cineva să-l plimb prin toate gropile unui criminalist, prin toată bucătăria lui doldora de mizerii umane!?

Oricum, eu n-o să vă povestesc tot ce am făcut și am văzut la morgă. Medicul legist, doctorul Ilarie Prunoiu, m-a însoțit permanent, ridicându-mi moralul. Am verificat toate cadavrele puse în uriașul frigorifer. Douăzeci și cinci de cadavre, dintre care doar trei prezentau un interes deosebit pentru mine: Toader Frățilă, zdrobit de un autocamion necunoscut, chiar în ziua când a fost asasinată Corina Monteoru; Nicolae Momolea, un țigan spintecat de niște necunoscuți, a doua zi după moartea Corinei, de fapt noaptea următoare; al treilea cadavru aparținea tot unui bărbat, dar încă neidentificat, un tip între două vârste, frumos, viguros, spilcuit, fără acte, în schimb cu două gloanțe, calibrul 9 mm, vârâte în țeastă cu o precizie profesională. Simțeam că sunt pe drumul cel bun.

Zile și zile la rând am făcut cărare până la morgă, cei trei paznici se obișnuiseră deja cu mine, mă salutau prietenoși, fumam împreună o țigară, două, le mai azvârleam niște bancuri vechi - nu știu dacă ați observat ce criză mare de bancuri e! - aveam sentimentul reconfortant că sunt aproape, foarte aproape de criminal.

Si deodată, prima breșă în cercul suspecților. Primul fir de certitudine pe urmele asasinului. Laboratorul de criminalistică îmi trimisese un raport detaliat, masiv, cu toate amprentele papilare recoltate din locuințele celor două victime - Corina și Perfil - comparate apoi cu alte amprente trimise de mine. De la spălătoria „Nufărul" recuperasem un costum de haine, laboratorul de criminalistică îmi confirmase bănuielile, hainele au revenit la „Nufărul" în așteptarea posesorului. De la sectorul investigații primisem niște fișe biografice complete, între care una singură era interesantă, extrem de interesantă: *asasinul*.

Așadar, ucigașul se afla, într-adevăr, la morgă. Nebănuite și misterioase sunt cărările unui criminalist. Ca și artistul, el construiește o lume numai a lui, o lume paralelă cu realitatea, o lume viabilă, palpabilă și totuși inexistentă, pentru că lumea criminalistului, ca și lumea artistului, nu servește decât ca pretext pentru descoperirea adevărului. Artistul decoperă adevărul din noi înșine, criminalistul adevărul din jurul nostru..

Când am fost sigur că am toate elementele probatorii în mână, pentru dezvăluirea ucigașului, am vrut să anunț bucuria asta, întâi și-ntâi, noilor mei prieteni, celor trei paznici de la morgă: nea Gică, nea Mișu și nea Gogu. Păi, nu ne tutuiam noi tot timpul printre cușetele cadavrelor? Păi, nu i-am deranjat eu, zile nesfârșite, cu vizitele mele inoportune și lungi și aiurite? Măcar atât meritau și ei: recompensa de a fi aflat primii *adevărul*.

Ne-am strâns toți patru în cămăruța de la poartă, ne-am aprins țigările, ne-am așezat, ei cu ochii țintă pe mine, eu cu privirile pierdute dincolo de ferestrele afumate, i-am lăsat să aștepte un pic - chestie de regie, nu? - apoi mi-am început monologul pe un ton sec, abrupt, arid, așa ca să păstrez aerul specific, tenebros, de la fața locului.

- Ucigașul pe care îl caut se află la morgă. Este un om de o condiție modestă. Nu-i cunoaște însă nimeni adevăratul chip inte-

rior, adevărata identitate. În preajma morții, lumea capătă alte dimensiuni. Ucigașul a fost pe vremuri medic, apoi condamnat pentru viol și exercitarea abuzivă a profesiei. A făcut pușcărie, și-a ispășit pedeapsa, a decăzut din profesie, a căutat o slujbă umilă, a găsit. Ceva însă s-a strâmbat în firea lui definitiv. Ceva s-a stricat acolo, înlăuntrul său, iremediabil, devenind alt om. O primejdie latentă...

Într-o anumită împrejurare, a cunoscut-o pe Corina Monteoru, a plătit prețul iubirii, dar a rămas rob al acelei clipe pentru toată viața: s-a îndrăgostit de prea frumoasa curtezană. Corina l-a șters însă definitiv din agenda ei, nu-i plăceau complicațiile, ea nu era decât o vânzătoare de iluzii, iar în afaceri, amorul este un balast periculos. Respins și umilit, pentru a-și stinge pojarul barbar al iubirii sale, fostul medic se hotărăște s-o ucidă. O simplă împunsătură de bisturiu oprește instantaneu inima tinerei femei. Corina nici n-a avut timpul necesar să știe că moare, moartea surprinzând-o cu chipul senin și neatins de grozăvia ultimei clipe. Când să părăsească locuința victimei, ucigașului i s-a părut că vede în apropierea casei figura lui Perfil Vlădescu, proxenetul. Cuprins de o frică morbidă, s-a dus a doua zi la Perfil, amenințându-l cu moartea, știindu-l cardiac cronic. Perfil face un infarct fatal, asasinul dispare și cercul se închide ermetic în urma lui. Numai că Perfil Vlădescu scrisese, cu o zi mai înainte, în agenda lui, câteva cuvinte explozive: *ucigașul se află la morgă*! A fost punctul meu de plecare. Apoi, am confruntat niște amprente digitale, apoi am descoperit urme din sângele Corinei Monteoru pe un costum de haine dat la spălătoria „Nufărul", apoi l-am descoperit pe asasin. Am dreptate, nea Gogule? l-am întrebat eu aproape în șoaptă pe unul din cei trei paznici. Nea Gogu, alias Grigore Pânzaru, fost medic, fost condamnat pentru viol, ajuns paznic la morga orașului, mă privea cu ochi pustii, fără spaimă, dar și fără speranță...

Ce am făcut mai departe? Mi-am luat asasinul în dinți și am întins-o trap la poliție. Nu de alta, dar știam că șeful meu - celebrul căpitan Andrei Zavera - e bântuit de un dor nebun după mine. Parcă îl aud: „Hai, Lu, mai întinzi mult de povestea aia cu ucigașul de la morgă?"...

COLECȚIA DE FLUTURI

Reclamația picase de la administratorul blocului, un pensionar bătrân, dar iute ca argintul viu și vorbăreț ca soacra după nuntă. Parcă dădeau turcii, așa zarvă mare făcea în jurul său când se așternea pe sfadă. Chestia cu turcii o știu de la tanti Ana, mătușa mea, care mi-a trântit-o odată, pe vremuri, chiar în mijlocul unui banc, era într-o vineri, eu îi spuneam bancul ăla cu ardelenii și trenul, turuiam din gură și mă străduiam să fac atmosferă, când tanti Ana, de colo: „No, stai, mă copile, că doară nu dau turcii! De un-zici că vinea trinu-ăla?". Și mi-a retezat avântul, și s-a dus dracului poanta, și de-atunci n-am mai spus niciodată bancuri ardelenilor. Mai ales vinerea, ca să nu râdă în biserică duminica. Se-nțelege, desigur, că tanti Ana e ardeleancă get-beget, iar eu încă nu prea știu cum să încep povestirea mea polițistă, așa că vă țin de vorbă cu fleacuri. Tanti Ana ar fi zis că mă dau pe după piersic...

Care va să zică, administratorul blocului BX-14/2Y din strada Feldioara - cine nu e convins că există un astfel de număr are la dispoziție întreg cartierul Drumul Taberei - așadar, administratorul vine într-o dimineață la poliție și, după ce ne plimbă cu vorba vreun sfert de oră, relatându-ne cu lux de amănunte cum se străduiește el să semene gazon în jurul blocului și să asigure deplinul consens între locatari, ne spune deodată, sec și aiurit, că *„domnul Dionisie Moscu a dispărut"*.

- Cine este domnul Dionisie Moscu? întreabă calm și răbdător un coleg de-al meu. Suntem, cu toții, în birou, trei colegi.

- Păi, nu-l știți! se crucește administratorul, holbându-se năuc la noi. Toată lumea-l cunoaște. Noi îi spunem Harap Alb, ca ăluia din poveste, pentru că și-a petrecut mai toată viața prin țările Indiei, dar are părul coliliu ca fuiorul de borangic. Se poate să nu-l știți?! se uită el cu reproș la noi. Eu credeam că polițiaaa... Sau nu sunteți de la poliție? devine el brusc bănuitor și scorțos. Apoi, privindu-ne chiorâș hainele civile, scoate oficial buletinul de identitate, se uită roată la noi, toți, pune ochii pe mine, îmi întinde bățos buletinul și se recomandă scurt, milităreste: Sunt Ilarion Stavarache, administratorul blocului BX-14/2Y de pe strada Feldioara! Cu cine am onoarea?

Mă ridic iute din spatele biroului, dintr-un salt sunt în mijlocul camerei, îmi pocnesc asurzitor călcâiele, îmi scot legitimația, i-o întind tranșant lui Ilarion Stavarache și răcnesc din toți bojocii de cred că s-a auzit până la ministru:

- Sunt căpitan de poliție Andrei Zavera, la ordinele dumneavoastră!

Așa am pătruns eu într-unul din cele mai bizare cazuri de criminalistică din viața mea. În blocul acela de locuințe, cu număr de formulă algebrică, de pe strada Feldioara, se produsese o crimă înfiorătoare.

Domnul Dionisie Moscu, un bătrânel simpatic, volubil și misterios, trăia singur într-un apartament de două camere, înțesate cu lucruri ciudate, obiecte exotice și colecții bizare. Se mutase în acest loc de vreo câțiva ani, nimeni nu știa de unde venise, ce făcuse până atunci, ce neamuri avea. Manierat, politicos, prietenos, dar numai până la ușă. Puțini oameni din bloc se puteau lăuda că-i trecuseră pragul casei. Dar cine avusese această șansă, fusese marcat pentru tot restul vieții de lumea aceea interioară a domnului Dionisie Moscu, populată cu lucruri stranii, oculte, tainice, toate iradiind un aer necunoscut, de vrajă, putere și frumusețe.

Dionisie Moscu nu plecase niciodată de-acasă mai mult de un ceas, două, scurte plimbări în jurul blocului, sau până la piața din apropiere, sau la taifas, în scuarul de peste drum, cu câțiva vecini, seara mai ales, când pensionarii jucau șeptic sau table. Domnul Moscu nu juca niciodată. Privea numai, se amuza ori tăcea îngândurat, cu

privirile îngropate în pământ, cu fruntea uriașă coborâtă către amintiri de demult. Povestea rar, foarte rar, scurte secvențe dintr-o lume îndepărtată, uimitoare și fabuloasă, cu bogății imense și oameni înțelepți, cu plante carnivore și întinse pustiuri de nisip, cu cetăți sclipitoare bântuite periodic de molime înfricoșătoare, sau acoperite de revărsarea apelor, sau mistuite în incendii catastrofale, o lume miraculoasă în care evoluau fachiri celebri, yoghini care descifrau mersul astrelor și prevedeau jocul întâmplărilor omenești, brahmani care țineau în palmă osia pământului.

Și iată că, într-o seară, domnul Dionisie Moscu n-a mai ieșit în scuarul din fața blocului, dimineața iarăși nu l-a văzut nimeni, seara următoare la fel, a treia zi Ilarion Stavarache, administratorul blocului, a venit la poliție cu aerul său personal, foarte personal: „*A dispărut domnul Dionisie Moscu*!".

Mi-am luat trusa criminalistică, am telefonat după șoferul de serviciu, cinci minute mai târziu eu și Stavarache rulam în trombă spre un punct fix, precis determinat, dar cu multe, foarte multe necunoscute: BX-14/2Y.

Ajunși la destinație, am sunat prelung la ușa domnului Dionisie Moscu, nu ne-a răspuns nimeni, ușa era încuiată cu trei rânduri de yale, m-am uitat întrebător la Stavarache: dacă omul o fi plecat undeva, a trebuit să plece urgent undeva, n-a mai apucat să spună nimănui, a plecat și gata, iar noi dăm buzna, în lipsa lui, în casă, drept e? Administratorul mi-a înțeles întrebarea din priviri, a ezitat o clipă, și-a șters fața cu palmele lui mari și aspre, între timp se țesuse în jurul nostru un cerc de vecini tot mai dens, tot mai gălăgios, le-a cerut părerea dacă domnul Dionisie Moscu o fi pățit ceva, toți au fost de acord să forțăm ușa...

Ușor de hotărât, greu de realizat. Încuietorile yale erau de un tip sofisticat, cu blocaje de rezervă, zăvoare suprapuse și cifru. Abia după ce efectuai combinația secretă a cifrului, puteai introduce cheia în broască. O singură dată, în cariera mea de criminalist, mai avusesem de-a face cu astfel de încuietori: la o ambasadă. Ambasadorul pierduse cheile și avea treabă urgentă în odaia cu pricina, telefonase la poliție, eu venisem la fața locului, am

moșmondit la ușa aceea vreun sfert de oră, până am descuiat-o. Tot cam atât mi-a luat și ușa domnului Dionisie Moscu...

Am intrat în apartament, împreună cu administratorul și președintele asociației de locatari, ceilalți se-nghesuiau afară, pe palier. Dinspre interiorul apartamentului ne-a întâmpinat un aer greu, stătut, specific: de-acum, știam sigur că înăuntru se află un cadavru de cel puțin două zile. Holul mare, bucătăria pe stânga, baia pe dreapta, încă un hol mai mic din care plecau două camere. Am deschis prima ușă, interiorul obscur, storurile trase, am aprins plafoniera: în mijlocul camerei două fotoliu joase, orientale, între ele o măsuță cu ceșcuțele de ceai; într-un fotoliu, trupul unui bărbat bătrân, prăbușit pe spate, cu țeasta strivită, aproape dislocată sub impactul unei îngrozitoare lovituri - cadavrul domnului Dionisie Moscu.

Într-o asemenea împrejurare, elementele cele mai importante sunt urmele. Prima operație este conservarea urmelor: urme plantare, urme papilare, urme de salivă, de transpirație, fire de păr, fire de praf. Apoi, prelevarea urmelor. Apoi, fixarea poziției victimei în raport cu mediul înconjurător. Apoi, cercetarea victimei cu lupa, cu ochii minții, cu experiența, cu flerul. Apoi, dar câte lucruri, deopotrivă banale și infernale, nu face un criminalist, până când ajunge față-n față cu ucigașul? Mai ales când victima se numește Dionisie Moscu, supranumit Harap Alb, despre care nimeni nu știe ce fel de om este, de unde vine, ce rude are, ce prieteni are, ce dușmani are, ce a făcut în viața lui? Nimic, decât fabulațiile vecinilor din bloc, povești fulgurante, șocante și topite într-un halou misterios, brodate în jurul unui destin la care, de fapt, nu avuseseră niciodată acces.

Apartamentul domnului Dionisie Moscu era, în același timp, talcioc și muzeu oriental, altar sacerdotal și bibliotecă, loc de visare și studiu, îngemănare stranie între științele exacte și credințele oculte.

Măști indiene, statuete din jad, din agat, din smarald, colecții de coral, de cuarț de stâncă, colecții de pipe năstrușnice, cizelate cu un rafinament fantastic: pipe din lemn de balsa, din lemn de tek, din lemn de trandafir, pipe din abanos, din fildeș, din argint, din aramă, din lut ars - toate aranjate cu un fin simț al proporțiilor, al armoniilor, în casete din cristal sau pe rafturi suspendate. Alți pereți erau tapisați cu cărți rare, scrise în străvechea limbă hindu,

sau în arabă, sau în engleză, sau în ebraică; tomuri uriașe cu cotoarele negre, care nu se lăsau pătrunse decât de inițiați în tainele unor culturi revolute. Tablourile izbucneau de peste tot, ca niște ferestre miraculoase, lepădând în privirile noastre o lume transcendentală, atinsă de aripa nemuritoare a dumnezeirii: tablouri în ulei pe pânză de Damasc, tablouri pictate pe gresie șlefuită, pe lemn cioplit și fiert în tincturi minerale, tablouri pictate pe scoarță de cedru, pe celebra sticlă tibetană, pe coarne de bivol șlefuite, pe hârtie din orez, pe mătase. Pe alt perete, colecții de evantaie executate cu rafinament din hârtie, din pene, din fildeș, colecții de instrumente muzicale al căror nume n-am să-l știu niciodată, colecții de ibrice, de cuțite, de mătănii monahale, de turbane, de amulete reprezentând animale și păsări exotice, colecții arheologice, numismatice, filatelice. Între toate bizareriile acelei mirifice lumi, se detașa însă o uriașă *colecție de fluturi*, întinsă aproape pe un perete întreg, o colecție uimitoare și captivantă de lepidoptere exotice, în care natura făcuse o superbă risipă de forme, culori și dimensiuni.

Ca să înțeleg de ce fusese omorât Dionisie Moscu, trebuia să înțeleg cum trăise el, ce fel de om fusese: nimic nu ne definește mai bine decât obiectele ce ne-nconjoară. Obiectele sunt definitorii; părerile oamenilor, doar complementare.

Obiectele din casa lui Dionisie Moscu mă edificaseră asupra victimei. Știam cine fusese acel om, ce făcuse în viața lui, pe unde umblase, ce căutase, ce sperase să găsească, ce resort îl împinsese să cerceteze o lume atât de eclectică, conservatoare și ferecată sub jurământul tăcerii. Dionisie Moscu mi se dezvăluise în toată complexitatea lui inedită și tragică. Mai ales *însemnările* acelui om - pe care odată și-odată, cândva, cine știe când, îmi voi asuma curajul publicării lor - așadar, mai ales însemnările lui mi-au fost de un neprețuit ajutor în eterna fugă a criminalistului pe urmele ucigașului...

Interesante, foarte interesante mi s-au părut și părerile oamenilor despre domnul Dionisie Moscu. Niciodată nu vom ști îndeajuns cum ne reflectăm, fiecare dintre noi, în ochii celorlalți. Și oricât ne-am strădui, nu vom putea parcurge niciodată drumul cunoașterii până la capăt. Întotdeauna vom da peste o zonă interzisă,

dincolo de care lumea în care ne oglindim este închisă într-un mister absolut. Fișez, pentru deliciul amatorilor de introspecții psihologice, câteva păreri ale vecinilor despre Dionisie Moscu.

Zice unul: Domnul Moscu e de viță nobilă . Și e ultima rămurică din vița lui. O rămurică stearpă. N-are muiere, n-are copii, a umblat fleandura prin lumea largă, a tocat averea părinților, când a mai rămas doar cu ciurucurile alea din casă s-a retras aici, în blocul nostru, în cutia asta din beton, în rând cu prostimea. Așa-i când nu știi să-ți ții rangul. Acum face pe misteriosul, pe interesantul, spune povești absurde și vinde cocoșeii din aur. Păi, din ce credeți că trăiește? Pensie nu, serviciu nu, asta-i! Cocoșeii! De aici cred că i s-a tras și moartea. A venit unul să-i schimbe monezile, i-a dat la mir, i-a furat aurul și valea...

Zice altul: Domnul Dionisie Moscu a fost un mare savant. Păcat că nu s-a ocupat nimeni de el, nimic în presă, nimic la televizor Așa ne pierdem noi savanții și ne-o iau alții înainte. Savanții, domnul meu, sunt o specie aparte, sunt niște oameni care poartă în capul lor toată știința lumii, dar nu știu ce să facă și să dreagă cu ea. Sunt ca niște filoane de aur pe care dacă noi, oamenii de rând vreau să spun, nu le descoperim și nu le valorificăm la timp, se pierd, dispar în neant. Așa, de pildă, ca Petre Țuțea. L-am descoperit prea târziu, iar pe domnul Dionisie Moscu încă nu l-a descoperit nimeni. A murit ca un prost și cine știe ce secrete i-o fi furat ăla care l-a omorât și a dispărut apoi la mama dracului, în alt capăt de lume. Păi, dumneavoastră nu vedeți că au început să mișune spionii în jurul nostru ca șobolanii la brânză?...

În sfîrșit, o altă părere: Domnule căpitan, eu cred că l-am mai văzut undeva pe domnul Moscu. Cu mult înainte de a se muta la noi. Cred că l-am văzut la circ. Cu turban, cu măsuța aia cu șmecherii, cu hocus-pocus, precis la circ l-am mai văzut. Era scamator. A colindat lumea întreagă cu circul lui și a strâns de peste tot suveniruri, când a ieșit la pensie și-a luat casă în blocul nostru. Nu-i prost! Povestește frumos, are inimă bună, da' nu-i place să-i sufli în ciorbă. Stă retras, trăiește singuratic, vorbește numai când vrea el. Uneori, își mai dă în petic și face scamatorii. Noi mai jucăm, seara, șeptic sau table, în părculețul din fața blocului. Domnul Moscu venea și el, se așeza lângă

noi, se uita, tăcea și deodată-l auzeai adresându-se cuiva: „Dacă tragi acum o carte, iese popă!". Și popă ieșea. Sau damă. Sau as. Așa cum zicea el. Sau, alteori, îi spunea unuia care dădea la zaruri: „La prima mână faci șase-șase, la a doua cinci-cinci, la a treia patru-patru". Și așa ieșeau toate, cum spunea el. Noi ne miram, și ne vedeam mai departe de jocul nostru. Și cu mine a făcut odată o scamatorie. Zice: „Scrie pe un bilețel orice întrebare vrei, împăturește bilețelul și strânge-l în pumn, iar eu îți voi ghici întrebarea și-ți voi da și răspunsul". M-am dus în altă parte, am scris pe un petic de hârtie: cine era colega mea de bancă din clasa întâi de liceu? Am împăturit bilețelul, am revenit. Domnul Moscu mi-a spus exact întrebarea, apoi m-a rugat să desfac bilețelul pe care-l strângeam în pumn. L-am desfăcut și am rămas uluit: sub întrebarea mea, cineva scrisese un nume - Marcela. Adică, răspunsul exact. Vedeți ce scamatorii teribile făcea?...

Acesta era domnul Dionisie Moscu, cules din părerile câtorva dintre cei care l-au cunoscut. Obiectele care-l înconjuraseră relevau însă un alt om. Iar însemnările îi dezvăluiau alt chip. Cine era Dionisie Moscu adevăratul? Nu vom ști niciodată. Rămâne partea de mister care, de fapt, este carburantul memoriei. Pentru că numai un om care nu ni se destăinuie pe deplin ne va incita de-a pururi memoria. Eternele paradoxuri omenești...

Cercetând cercul suspecților, printr-o sită deasă, tot mai deasă, după trei zile am ajuns la un singur om - *asasinul*. M-am înfiorat de perspectiva galopantă cu care, la rându-i, se îndrepta spre moarte. Am refăcut analizele în laboratorul de criminalistică, mi-am verificat unele informații la Muzeul de Istorie Naturală „Grigore Antipa", am vizitat în câteva rânduri Institutul Central de Toxicologie, aveam de-acum câteva indicii care îmi permiteau arestarea ucigașului. Și totuși, o cumplită îndoială îmi paraliza voința de a trece la executarea arestării. Dar dacă omul este nevinovat? Dar dacă, de fapt, toate concluziile mele vizează o altă persoană pe care încă n-o cunosc? Să mai aștept? Și dacă așteptarea mea poate să-i fie fatală asasinului? La urma-urmei, n-aveam împotriva ucigașului decât simple deducții, indicii, câteva probe indirecte, pe câtă vreme alibiul său, furnizat în timpul anchetei, era beton. Ce era să fac? Am riscat. L-am arestat. Numele lui - Tudose Șirianu.

Îmi amintesc că l-am luat repede-repede, turuiam din gură ca o morișcă, întocmai ca pe vremuri când mă străduiam să-i spun mătușii mele, tanti Ana, bancul ăla cu ardelenii și trenul, iar ea mi-a retezat tot avântul și mi-a distrus bunătate de poantă. Pe scurtătură, i-am spus lui Tudose Șirianu, cam așa:

- Domnule Șirianu, vă acuz de asasinarea lui Dionisie Moscu, în scop de jaf. Cel puțin deocamdată, nu prezintă interes pentru anchetă cum ați pătruns în casa victimei, cu ce obiect dur i-ați zdrobit pur și simplu calota craniană, și cum ați plecat. La ora actuală, presantă este chestiunea obiectului pe care l-ați furat din casa victimei. Se numește MARELE CALIF și este un fluture uriaș, aproape cât un porumbel; este unicul exemplar din lume. Marele Calif a dispărut cu desăvârșire din natură în timpul celui de-al doilea război mondial. Nimeni nu știe cum a ajuns Dionisie Moscu în posesia acestui unic exemplar. Dar anumite cercuri interesate, din străinătate, au pus ochii pe el. Prețul Marelui Calif e fabulos. Dacă dumneavoastră ați fi știut ce anume furați, le-ați fi pretins cel puțin zece milioane de dolari. Prețul încasat însă a fost cu mult, cu foarte mult mai mic. Eu probe concludente, indubitabile, împotriva dumneavoastră, că ați furat Marele Calif și că l-ați ucis pe Dionisie Moscu, nu am. Deocamdată, nu am! Timpul curge vertiginos în defavoarea dumneavoastră. Pentru că vă paște un pericol de moarte. De unde? Să vă explic: în timpul manipulării uriașului fluture, i-ați atins aripile și astfel v-ați contaminat cu o puternică otravă naturală specifică Marelui Calif, cu o perioadă de incubație de șapte zile. Au trecut deja șase zile. Antidotul, descoperit de noi în însemnările victimei, poate fi administrat cu succes doar în primele șapte zile. *După*, este prea târziu. Adică, fatal. Ce vreau să vă spun? Dacă dumneavoastră sunteți hoțul și ucigașul, vă administrăm antidotul și înaintăm cauza penală Procuraturii. Dacă nu, sunteți liber și clasăm toată povestea asta. Hotărârea vă aparține în exclusivitate.

Omul din fața mea a surâs victorios, s-a ridicat, s-a îndreptat spre ușă, mi-a spus din pragul ușii: „Domnule căpitan, vă mulțumesc de încredere, dar să știți că eu, la viața mea, am auzit povești cu mult mai interesante decât chestia pe care mi-ați servit-o

dumneavoastră acum. Cu regrete, dar eu credeam că fantezia și bunul simț vizitează mai des birourile austere ale poliției. Vă salut!" Și-a dus două degete la pălărie și a dispărut.

Patru zile mai târziu, eram chemat, de urgență, la Spitalul Colentina, la patul unui muribund - Tudose Șirianu. Era prea târziu...

MOARTEA ȘERIFULUI

Ofițerul de la dispeceratul de poliție a primit un telefon disperat: dintr-un bloc, de pe Bulevardul Măgurele, a dispărut un copil, un băiețel blond, în vârstă de șase ani și nouă luni, îmbrăcat în blugi și cămășuță albastră, ușor pistruiat, cu numele Irinel; este fiul profesoarei Aretia Stelaru; reclamă dispariția mama.

De la dispecerat, mesajul acela de alarmă a venit la mine, eram de serviciu, am sunat la garaj, am chemat o mașină, mi-am luat trusa criminalistică - pentru orice eventualitate - și am plecat în Bulevardul Măgurele. În fața blocului, mă aștepta un grup de oameni: Mama copilului, părinții ei, câțiva vecini.

Frângându-și mâinile, umflată de plâns, cu chipul răvășit de spaimă, Aretia Stelaru s-a apropiat repede de mine, turuindu-mi cu o viteză uluitoare, dar cu o dicție clară, profesorală, cum că Irinel, băiatul ei, un copil extrem de sociabil și sprințar, s-a jucat împreună cu alți copii, în fața blocului, apoi brusc a dispărut; s-a lăsat seara, Irinel n-a mai venit acasă, l-au căutat peste tot, prin vecini, prin împrejurimi, nici o urmă, nimic. Ce s-o fi întâmplat cu copilul ei? L-o fi omorât vreo mașină și șoferul l-a azvârlit apoi în portbagaj, ca să-l lepede mai încolo, la marginea orașului? O fi mâncat ceva stricat, otrăvit și acum o fi leșinat pe undeva? S-o fi dus mai departe de bloc și s-o fi rătăcit? „Sau l-o fi răpit cineva?", a izbucnit iarăși într-un plâns isteric tânăra mamă.

Am împărțit oamenii din fața blocului în trei grupuri: unul să verifice toate apartamentele, de la parter până la etajul zece, să discute cu locatarii, să le solicite o informație, o părere, ajutorul; al doilea grup urma să verifice blocul, de sus și până jos, terasa, debaralele, ghenele de gunoi, spălătoria, uscătoria, subsolul; al treilea grup să investigheze în jurul blocului, să discute cu vecinii, să scotocească prin împrejurimi.

Ne-am împărțit sarcinile, ne-am sfătuit să nu facem zarvă mare, ne-am propus să fim atenți și calmi și am plecat la treabă.

Știam din experiență că puștiul nu putea fi prea departe: ori o fi la un prieten, la un vecin, s-au jucat, au mâncat, apoi a adormit acolo; ori l-o fi apucat oboseala cine știe prin ce cotlon al scării, prin ce colț ascuns, întunecat și acum doarme de rupe pământul; ori o fi pe la un alt vecin și stă și acum gură-cască la un videocasetofon cu desene animate, cu răpiri și împușcături colorate, încât a uitat și de casă, și de masă; ori a plecat prea departe de bloc, dus cu joaca, atras de mirajul marelui oraș, și s-a rătăcit; ori o fi fugit, pur și simplu, de acasă, încotro o fi văzut cu ochii, ca să scape de infern, de bătaie, de chinuri; sau a făcut, poate, o prostie, și acum stă ascuns cine știe pe unde, neavând curajul să meargă acasă...

Cam acestea erau variațiunile posibile la una și aceeași temă: dispariția unui copil de la domiciliu. Luasem, bineînțeles, în calcul și răpirea, și moartea celui dispărut. Dar acestea erau excepții rare, extrem de rare.

Ei bine, de astă dată, tocmai excepția s-a produs. Ultima excepție: *moartea copilului*. Irinel Stelaru a fost descoperit, la subsol, sub scară, spânzurat. Legat cu un șnur de draperie de o țeavă, cu tălpile aproape atingând cimentul rece al scării. Era mort de câteva ceasuri zdravene.

Așadar, dintr-o dată, lucrurile se complicau îngrozitor de urât: *crimă*! Pentru că era exclus cu desăvârșire la un copil de numai șapte ani gestul sinuciderii.

În bloc, parcă explodase un uragan de păreri, de presupuneri, de bănuieli, care de care mai extravagante. Și nimic nu poate fi mai periculos pentru un criminalist, decât să intre în cercul absurd, rotitor al extravaganțelor.

A doua zi, după necropsie, medicul legist mi-a confirmat că micuța victimă sucombase ca urmare a strangulării prin spânzurare tipică, voluntară, de pe trupul ei lipsind orice urmă de violență sau agresare; de asemenea, înainte de moarte, victima a fost pe deplin conștientă, în sensul că nu era nici adormită, nici drogată. Medicul legist înclina pentru sinucidere, ca urmare a unei vieți infernale trăite în familie. Eu excludeam integral sinuciderea, și totuși, încă nu știam ce să pun în loc: accident? premeditare? răzbunare? opera unui nebun?

Aretia Stelaru, mama victimei, locuia împreună cu părinții ei, Aurica și Andrei Stelaru, ambii pensionari. Irinel era un copil din flori, rodul unei iubiri nefericite, a Aretiei, la câțiva ani după terminarea facultății. Mândră, cu orgoliul feminin profund rănit, Aretia nu a fugit după tatăl copilului, nu l-a implorat, nu l-a amenințat, l-a lăsat în plata domnului, a născut, și-a crescut copilul singură patru ani încheiați, apoi, la insistențele părinților ei, s-a mutat împreună cu Irinel în locuința luminoasă, spațioasă a acestora. Ambianța familială era blândă, era plăcută, era confortabilă, întreaga afecțiune a celor trei adulți revărsându-se cu prisosință asupra lui Irinel.

Copilul era un tip sensibil, visător, cu multă imaginație, dar cuminte și ascultător. Cine să-l fi ucis? Și care să fi fost mobilul acestei abominabile crime? La capătul unei săptămâni de investigații, abia am reușit să conturez câțiva suspecți: Alexandru Franga,fost condamnat pentru tâlhărie, cu locuința într-un bloc vecin; Dan Abrudan, un bătrân arțăgos, furios, trecut în câteva rânduri prin balamuc, cu domiciliul în același bloc cu victima, cunoscut fiind printre locatari că urăște copiii, alungându-i adeseori cu ciomagul afară, în curte, aiurea; ultimul suspect devenise însăși mama copilului spânzurat - Aretia Stelaru. Atât. Alexandru Franga, Dan Abrudan și Aretia Stelaru. Asasinul trebuia căutat în acest triunghi fatidic.

Alexandru Franga făcuse zece ani de pușcărie pentru tâlhărie, în urma rechizitoriului unui procuror care, zicea el, îl acuzase pe nedrept. Iar fostul procuror nu era altul decât Andrei Stelaru, adică actualul pensionar și bunic al victimei. Franga susținuse peste tot, fie treaz, fie beat, că atunci, în urmă cu ani și ani de zile, a fost nevinovat, dar că domnul procuror Stelaru l-a vârât la pârnaie

degeaba, că poate nu i-au plăcut ochii lui sau că i-a vorbit obraznic ori că dracu mai știe de ce, dar l-a băgaț la zdup nevinovat, și pentru chestia asta iertare nu există. Îi va plăti el, cu vârf și îndesat. Pentru că, pușcăria nu-i biserică, iar el, Alexandru Franga, nu-i Dumnezeu ca să ierte. Să se fi răzbunat fostul condamnat pentru tâlhărie pe micuțul Irinel Stelaru?

Dan Abrudan era un bătrân mereu zburlit, mereu cu capsa pusă pe scandal, trăia singuratic într-o garsonieră, cu trei etaje mai sus decât familia Stelaru. Fusese internat în mai multe rânduri la un ospiciu de nebuni, se vindecase doar pe jumătate, se răstea la toată lumea, ura însă cu deosebire copiii. Ieșea adeseori pe holuri, în casa scărilor, cu ciomagul în mâini, alungând copiii care se jucau acolo, blestemându-i, înjurându-i și amenințându-i cu moartea. Oare amenințarea nebunului Abrudan se înfăptuise asupra lui Irinel Stelaru?

Aretia Stelaru își iubea, fără îndoială, copilul. Sub acest adevăr, puteau semna, in corpore, toți vecinii din bloc. Irinel era sufletul ei. Dar, în ultimele luni de zile, Aretia cunoscuse un bărbat, un funcționar de la Ministerul de Externe, Florin Zota, frumos, tânăr, fără copii, neînsurat. Se îndrăgostise ca o adolescentă de el. Și Florin o iubea. Trăiau într-un concubinaj plin de pasiuni, de promisiuni. Florin Zota i-a promis că ar lua-o de nevastă, dar că e copilul ei la mijloc și că părinții lui nu ar admite în nici un caz ca el să se însoare cu o femeie care a făcut un copil din flori. Să-și fi omorât Aretia Stelaru propriul copil în numele fericirii ei cu Florin?

Toate aceste trei versiuni erau posibile, dar în criminalistică nu se operează cu posibilități, ci cu certitudini. De unde însă certitudini pe un teritoriu de nisipuri mișcătoare? Pentru că asemenea acestor nisipuri sunt bănuielile: te îngroapă sub povara lor, tentantă, sufocantă, și riști ratarea adevărului. Cum să arestezi un om nevinovat? Cum să te uiți în ochii unui om și să-i spui, pe tonul cel mai calm din lume, că îl suspectezi pentru crimă, când n-ai certitudinea gestului său ucigaș? Cu ce drept - legal sau moral - te poți vârî în sufletul unui om nevinovat și, o dată cu tine, să cari în sufletul acela toate spaimele pământului? Dacă nu ai certitudini, dacă nu ești în stare să ai certitudini, mai bine aștepți, te pui de-a curmezișul tuturor întâmplărilor și aștepți, chiar

dacă ți se pare că asasinul îți rânjește sfidător dintr-un cotlon întunecos al neputinței tale...

Cu aceste gânduri, deloc reconfortante, dădeam când și când ocol în jurul blocului aceluia, de pe Bulevardul Măgurele, în subsolul căruia, sub scară, fusese spânzurat un copil: Irinel Stelaru. Făceam și refăceam drumuri știute, discutam cu oamenii, cu copiii, puneam întrebări, căpătam răspunsuri pe care le cunoșteam, până când, deodată, hazardul, dumnezeiasca întâmplare, mi-a adus în față un puști, un țâști-bâști ciocolatiu, de vreo șase-șapte ani, un pui de țigan, Ramon Bădălan, care locuia peste drum de victimă. Și-mi spune Ramon, cu un aplomb stârnit de întrebările și tristețile mele, îmi spune, pur și simplu, cam așa:

- Nene, pe Irinel nu l-a omorât nimeni, el a vrut să moară. Așa a fost jocul, el l-a luat în serios, și s-a dus, el a vrut să plece. Noi ne-am jucat de-a șeriful și asasinii, el s-a nimerit să fie șeriful, noi asasinii - adică eu, Neluțu, Pepe și Mișu - dar n-am avut pom în curte ca să-l spânzurăm pe șerif, și atunci, el ne-a zis că știe o țeavă pe tavan, sub scară. Ne-am dus, am găsit țeava, l-am legat, el a făcut pe mortul și gata. Numai că noi ne-am continuat jocul și am plecat afară, dar el a luat-o în serios și n-a mai vrut să iasă cu noi. A rămas acolo, atârnat de frânghie. Zău, nene, să moară mama, dacă mint!

UCIGAȘUL ÎN ALB

Introducere

E aproape de miezul nopții. Peste pământ, peste asfalt, peste acoperișurile din beton armat ale caselor, liniștea se așterne somnolentă. Oamenii, rari, tot mai rari, picotesc prin tramvaie, prin autobuze, prin vagoanele de metrou. Pe pământ și sub pământ, noaptea se întinde lenește și obosită și cască de-i trosnesc fălcile.

Metroul, ca un monstru tentacular, respiră și el istovit, epuizat, își retrage când un braț, când altul, din cuprinsul subteran al cetății, se abandonează, încet-încet, repaosului nocturn.

Ultimele vagoane de metrou traversează orașul într-un zuruit tot mai stins, retrăgându-se, rând pe rând, către marile depouri de la periferia metropolei.

Pe magistrala a doua, înainte de stația finală, o garnitură de metrou se apropie huruind monoton de peron, încetinește, oprește, ușile se deschid brusc, cu un pocnet sec, și atunci se pornește vacarmul, îngrozitor, tulburător, absurd. Din ultimul vagon al trenului, lumea dinăuntru țâșnește afară, urlând bezmetică, țipând înfricoșată, îmbrâncindu-se, călcându-se în picioare, strigând după ajutor. Cele zece sau cincisprezece persoane bulversate, speriate de moarte, se

strâng apoi buluc în fața vagonului, gesticulează, au glasurile răgușite, privirile frisonate de spaimă, sosește poliția metroului.

O singură persoană din grupul acela straniu, de oameni înfricoșați de o monstruoasă întâmplare, un singur bărbat slăbuț, suplu, blond, cu ochi albaștri și costum alb, de o desăvârșită eleganță, un tip enigmatic și calm, se desprinde din grup și, cu discreție și iuțeală, se amestecă anonim printre ceilalți oameni care coborâseră în stație, dispărând apoi în sus, pe scările rulante, stropite cu lumina obscură a nopții.

Din primele constatări ale poliției de metrou, rezultau câteva repere de o incredibilă brutalitate: în ultimul vagon al trenului avusese loc o încăierare sângeroasă, extrem de violentă, în urma căreia rezultaseră un cadavru și doi bărbați paralizați, cu coloana vertebrală frântă.

Declarația unui martor ocular

Subsemnatul Leopold Bălănescu, născut la data de 18 februarie 1948, cu domiciliul în București, Strada Crinolinei Nr.14, declar următoarele:

Era aproape de miezul nopții, călătoream cu metroul pe magistrala a șasea, mă duceam acasă. În vagon, lume puțină, cred că eram douăsprezece sau cincisprezece persoane. Eram cu toții liniștiți, obosiți, aproape somnoroși. Mai aveam până acasă două stații când, la un moment dat, după ce s-a pus trenul în mișcare, trei tineri care intraseră în vagon cam gălăgioși, cam zurbagii, s-au năpustit asupra noastră cu cuțitele, amenințându-ne că ne omoară dacă nu le dăm toți banii și toate bijuteriile pe care le avem asupra noastră. Pe unii dintre noi chiar ne-au pocnit peste ochi, ne-a dat sângele pe nas, am fost trântiți la podea cu lovituri de picioare. Unul dintre cei trei tineri, un tip brunet, cu părul creț, cred că cel mai în vârstă dintre ei, să tot fi avut douăzeci și trei sau douăzeci și cinci de ani, s-a dus la o ușă și nu știu ce a meșterit acolo, că ușile nu s-au mai deschis în stațiile de oprire. Apoi, tot el, a stins repede

câteva plafoniere, n-au mai rămas decât două în mijlocul vagonului, împâclindu-se peste tot o lumină chioară.

Între timp, ceilalți doi, între care unul ras în cap, cu tenul cenușiu și imberb, iar celălalt cu o mustață uriașă, neagră, continuau să ne maltrateze și să ne jufuiască.

Pe un om bătrân din fața mea, să tot fi avut vreo șaptezeci de ani, care nu a vrut să scoată portofelul sub amenințarea cuțitului, ăla ras în cap l-a pocnit peste față cu atâta furie, încât bietului bătrân i-a sărit proteza dentară tocmai la picioarele mele. N-am îndrăznit să mă aplec și să i-o dau. Parcă paralizasem. Mă uitam îngrozit la ceea ce se întâmplă în vagon, și nu-mi credeam ochilor. La un moment dat, ăla cu mustața uriașă s-a oprit crăcănat în fața mea, cu un stilet lung în mâna dreaptă cu vârful îndreptat către gâtul meu și cu stânga întinsă poruncitor spre mine. I-am dat portofelul, a scos banii din el, mi l-a înapoiat, apoi mi-a cerut verigheta din deget și ceasul de la mână. Când să plece, s-a uitat așa chiorâș la mine, a râs cu o răutate de parcă i-aș fi fost dușman de moarte și m-a întrebat răgușit: „Ai ceva la gât?"M-am supus fără un cuvânt, ca un somnambul. Mi-am desfăcut nodul de la cravată, apoi nasturii de la cămașă, am desfăcut lănțișorul cu cruciuliță din aur, de la gât, și i l-am dat. Mustăciosul a zis satisfăcut „așa!" și m-a plesnit scurt peste obraz cu dosul palmei, încât am simțit imediat sânge în gură.

Nu știu ce s-a întâmplat atunci cu noi, cu toți oamenii aceia care ne aflam în vagon. Cred că eram aproape cincisprezece oameni, majoritatea bărbați. Dacă ne-am fi ridicat cu toții o dată, împreună, i-am fi pus la pământ pe cei trei derbedei care ne tâlhăreau, i-am fi legat și i-am fi predat poliției. Dar n-am făcut-o! Nu știu de ce n-am făcut-o. Parcă ne luase Dumnezeu mințile, parcă ne tâmpisem cu toții și ne supuneam ca niște imbecili, dominați de teroarea acelor nenorociți...

A fost și un militar printre noi, parcă subofițer era, nu mai țin minte. El singur a încercat să se opună, să ne cheme în ajutor, el singur ne-a dat o lecție de curaj. Dar nimeni dintre noi n-a mișcat un deget. Tâlharul ăla cu părul creț i-a râs militarului în nas, un râs îngrozitor, ca de om nebun, și i-a zis „vezi, mă?", după care l-a luat la bătaie, l-a trântit

la podea, l-a călcat în picioare, până ce bietul om a reușit să se ridice în genunchi și să-i ceară iertare, să nu-l omoare, că are acasă o mamă bătrână, bolnavă, nevastă și trei copii. Crețu l-a mai pocnit o dată, i-a luat paralele, ceasul de la mână și l-a lăsat în pace.

Toată istoria asta sângeroasă din vagon s-a desfășurat rapid, doar pe parcursul a trei stații. Trenul intra în stație, ușile nu se deschideau, fuseseră blocate, înăutru era semiîntuneric, de afară nu se vedea nimic, rarii călători, care mai luau metroul la ora aceea târzie, se îndreptau către celelalte vagoane. În vagonul nostru prăpădul continua nestingherit.

La un moment dat, tipul ăla ras în cap s-a apropiat de o femeie, trecuseră deja două stații, femeia strângea disperată un copil în brațe, tâlharul se oprește în dreptul ei, râde așa, prostește, întinde mâna și-i smulge brusc lănțișorul de aur de la gât. Femeia leșină de spaimă, scapă copilul din brațe, copilul cade la podea, și începe să țipe sfâșietor...

Ei bine, pe țipătul acesta strident al copilului îngrozit, am auzit clar un alt țipăt, mai degrabă un icnet gutural, ca un strigăt de luptă, și din celălalt capăt al vagonului am văzut venind spre centru ceva alb, un om subțirel și blond, îmbrăcat într-un costum ușor, alb ca laptele...

Nici acum nu-mi dau seama prea bine ce s-a petrecut atunci. Bărbatul acela în alb a sărit așa, ciudat, în aer, de câteva ori, parcă plutea, parcă se răsucea, nu știu precis ce a făcut. Atâta doar știu că, în clipele următoare, doi dintre tâlharii ăia gemeau trântiți la podea, gemeau ca niște animale înjunghiate. Mai târziu, am aflat că aveau amândoi coloana vertebrală fracturată și că vor rămâne infirmi pe viață...

Cel de-al treilea, ăla ras în cap, fusese și el trântit, pe jos, avea un ochi scos, pur și simplu ochiul îi sărise din cap datorită teribilei lovituri. În aceeași noapte, am aflat că murise subit, cu gâtul rupt...

A urmat a treia stație, trenul a oprit, bărbatul acela blond, îmbrăcat în alb, a apăsat un mecanism undeva, în spatele unei uși, apoi toate ușile au făcut „țac", s-au deschis brusc, și la fel de brusc omul acela misterios, în haine albe, a dispărut dintre noi.

Declar, de asemenea, că mi-am recuperat în totalitate banii, verigheta, ceasul și lănțișorul cu cruciuliță din aur.

Altceva nu mai știu.

Declarația unui agresor

Subsemnatul Ion Gabiru, zis Carcalete, născut la data de 16 aprilie 1970, cu domiciliul în București, Strada Liliacul Alb Nr.43, fost condamnat pentru furt din buzunare, declar următoarele:

Am fost trei prieteni - eu, Pantelimon Comănescu, zis Manglă, și Grigore Suru, zis Dudău, pentru că era viclean și otrăvit ca un șarpe de dudău. Ne-am cunoscut și ne-am împrietenit în pușcărie. Și prieteni am rămas și după. Șeful nostru era Manglă, ăla cu părul creț, pentru că era cel mai mare dintre noi. El l-a pus pe Dudău să se radă în cap, iar pe mine să-mi las mustață. A zis că ne pune la încercare, să vadă dacă îl ascultăm. Și l-am ascultat.

Am dat mai multe spargeri pe la dughenele astea privatizate, ne-am ales de fiecare dată cu câteva sute de mii de lei, țigări și cafea. Manglă mai lua și ciocolată. Mie și lui Dudău nu ne plăcea. Apoi, am spart un depozit cu ajutoare venite din străinătate: televizoare, casetofoane, videocasetofoane, reportofoane, aparate foto, combine muzicale. Furasem o furgonetă, am umplut-o ochi cu tot felul de aparate, am avut ce vinde la talcioc câteva luni bune. Atunci am câștigat fiecare câteva milioane. Dar cum i-am câștigat, așa s-au dus. Lui Manglă îi plăcea să trăiască pe picior mare, și ne târa după el prin toate cârciumile de lux.

Când am rămas iarăși lefteri, lui Dudău i-a venit ideea cu metroul. A zis c-o să dăm o lovitură pe cinste. Manglă a fost de acord, eu așișderea, am așteptat momentul potrivit și am trecut la acțiune. Partea proastă a fost că trăsesem niște vodcă la măsea mai devreme, ca să ne facem coraj, și oarecum ne cherchelisem. Adică, în loc să ne facem meseria repede și s-o ștergem, am început să ne distrăm, să ne jucăm cu frica oamenilor, cu spaimele lor, și să-i luăm în derâdere. Dar poate că, dacă n-am fi fost un pic piliți, nici n-am fi

avut curajul să-i atacăm pe oamenii ăia, din metrou, care erau de patru sau de cinci ori mai mulți decât noi.

Am intrat în vagon, Manglă a blocat ușile, că el se pricepe, și am început operația: bani, verighete, inele, ghiuluri din aur, lănțișoare din aur și argint, cercei, ceasuri.

Eram aproape pe terminatelea, când nu știu ce s-a întâmplat, s-a ivit de undeva un tip sfrijit, pipernicit, îmbrăcat însă într-un impecabil costum alb. Nici nu-l mai văzusem parcă până atunci, sau l-am văzut dar nu l-am luat în seamă, nu știu. Dar am avut, la un moment dat, senzația că mă paște un pericol de moarte. Întâi și-ntâi, l-am văzut pe Dudău cu ochiul scos, cu gâtul frânt, prăbușit la podea. Apoi, l-am auzit pe Manglă gemând îngrozitor și, când să mă-ntorc, să mă uit la el, m-a înfășurat așa, ceva ca un nor alb, am simțit o lovitură năprasnică în spate, ca un junghi până în fundul sufletului, și n-am mai știut nimic de mine...

M-am trezit la spital și am aflat că am spinarea ruptă și că voi avea picioarele paralizate pentru tot restul vieții.

De asemenea, am aflat că și Manglă a pățit-o tot ca mine, adică tot cu spinarea ruptă.

Dudău, am aflat aici în spital, a mierlit-o acolo, pe loc, la metrou. El e cel mai fericit. Cel puțin, el a scăpat de necazuri.

Întrerup aici declarația, deoarece m-a cuprins o amețeală scârboasă. Îmi vine să vomit...

Însemnări din agenda căpitanului de poliție Andrei Zavera.

Cazul acela de la metrou a fost una dintre cele mai cumplite întâmplări polițiste din viața mea. Întâmplare cumplită, complexă, aberantă. Cincisprezece oameni jefuiți, tâlhăriți, umiliți, maltratați, agresați îngrozitor. Alți doi oameni rămași infirmi pentru tot restul zilelor. Un om mort, cu gâtul rupt. Și un alt om, misterios, necunoscut, îmbrăcat în alb: asasinul. Cine o fi? De unde a venit? Unde a dispărut? Îl voi descoperi vreodată? Și dacă nu voi descoperi ucigașul în alb niciodată? Asta e, cred că n-am să-l descopăr niciodată. Pentru că nu vreau. Mă bântuie acest gând nebun să nu-l descopăr niciodată!

ASASINUL DIN TABLOU

A fost o întâmplare polițistă aberantă, aiurită, a fost un caz deosebit de alunecos, de periculos și dat dracului, încât puteai cădea oricând pe gheața lui subțire sau, dacă nu cădeai, se putea rupe gheața sub tine, plesnea, se fisura, tu te duceai la fund, de unde reveneai greu, foarte greu, pentru că, de fapt, eșecul nu e o groapă în care te prăbușești, ci un munte pe care trebuie să-l urci cu pumnii strânși, cu dinții strânși, dacă vrei să-ți faci din meserie un mod de viață, iar nu un program cu mânecuțe de funcționar public.

Ați pomenit dumneavoastră vreun strop de eșec în cariera de funcționar public? Hai să fim serioși! Ce eșec poate avea o rotiță oarecare dintr-un ceasornic? Doar dacă i se rupe vreun dinte, acesta însă nu-i un eșec, ci un accident. Eșecul, ca și succesul, nu aparține decât ceasornicului, mecanismului în ansamblul său, care poate arăta ora inexactă sau exactă. El, funcționarul public, se mișcă, gravitează, adică funcționează într-un imperiu de hârtii și relații, citește, socotește sau analizează, ține conferințe, dizertații și consultații, dă avize, ordine și indicații, înregistrând scrupulos torentul de informații ce trec pe sub nasul lui, ia măsuri sau hotărâri sau decizii, funcție de ceea ce sosește pe biroul lui, ori la ghișeul lui, ori la telefonul lui, ministru, director general sau simplu agent fiscal fiind, el - funcționarul public - nu-i decât o rotiță oarecare într-un uriaș mecanism social care funcționează spre binele public.

Ați văzut dumneavoastră vreun polițist ministru? Sau director general? Sau cu mânecuțe prinse cu elastic deasupra coatelor? Nu, pentru că polițistul, prin natura meseriei sale, este el însuși un mecanism complex. Iar dacă, printr-un capriciu al destinului, polițistul ajunge ministru, el decade de fapt din categoria mecanismelor în aceea a rotițelor dintr-un mecanism. Paradoxal - cine se supără îi tăiem nasul, ca într-o poveste din adânca noastră copilărie - așadar, paradoxal, munca polițistului este mult mai complexă, sofisticată și riscantă decât aceea a unui ministru. Adică, a unui funcționar public. Pentru că numai el, polițistul, poate cădea pe gheața subțire a eșecului, când dă peste un caz aberant și aiurit, deosebit de alunecos, periculos și dat dracului...

M-am lăsat bântuit de aceste gânduri, pe marginea condiției umane a polițistului, pentru că prea s-a umplut presa în ultima vreme de întâmplări macabre, care de care mai fioroase, mai ticăloase, stăpânii verbului tipărit încercând să-l agațe pe bietul cititor cu o crimă, cu un viol, cu o tâlhărie sau cu o sinucidere suspectă. Lipsește însă cu desăvârșire prezența suverană a polițistului. Omul de presă contemporan uită prea adeseori, în demersul său publicistic pe care și-l dorește spectaculos, că din regatul unei întâmplări polițiste nu trebuie niciodată, dar absolut niciodată, să lipsească *regele* - adică *polițistul*. Altfel, orice întâmplare tragică și plină de mister omenesc se transformă, implacabil, într-un banal fapt divers...

Era o toamnă, ca și acum, cu un cer păgân și dușmănos, lepădând asupra pământului putred un abur greu, lipicios, rece și sufocant. Guturaiul pândea friguros de pretutindeni, reumatisul scârțâia lugubru în genunchii sclerozați, înțepeneala făcea ravagii cumplite printre candidații la sciatică. Un frison glacial și grav cotropise orașul umed. Singurul loc fierbinte - vatra fumegândă a unui incendiu proaspăt stins. Casa, o vilă trainică și făloasă, ridicată din bârne și acoperită cu șindrilă precum casele de munte - o curiozitate în câmpia din jurul cetății -, se făcuse scrum. Arsese până în temelii.

În vila aceea falnică și solitară de la marginea marelui oraș, înfiptă într-un crâng de pruni și caiși, locuise Octavian Stoica, unul dintre pictorii răsfățați ai metropolei.

Octavian și-o construise cu vreo douăzeci de ani în urmă, omul vânduse niște tablouri la o expoziție, undeva prin Spania, câștigase o avere, revenise în țară, își cumpărase câteva palme de pământ la marginea cetății, își ridicase acolo un soi de cabană montană, plantase apoi de jur-împrejur pruni și caiși, era un popas deopotrivă captivant și confortabil pentru prieteni casa lui.

Fire deschisă, exuberantă și generoasă, Octavian Stoica se afla înconjurat de oameni care îl adulau, era preferatul presei, al criticii de artă, al consumatorilor de artă. Câștiga enorm, devenise o vedetă, cheltuia pe măsura câștigului, celebru rămânând gestul său, când, în plină iarnă, cu câțiva ani în urmă, a cumpărat zece mii de garoafe, împărțindu-le apoi, extaziat de o plăcere imaculată, concetățenilor săi, de la Arcul de Triumf până la Piața Unirii.Risipă și glorie. O viață de boem, iubit de prieteni și neprieteni pentru sufletul său altruist...

Și, deodată, singurătatea; ruptura; izolarea. Octavian Stoica a ridicat brusc în jurul său un zid până la cer. Dramatica metamorfoză a artistului s-a produs la puțină, la foarte puțină vreme după ce o cunoscuse pe Mathilda Olaru, balerină la Cabaretul „Star". Frumoasă și puternică și tandră, ca o felină care știe cum să-și adulmece prada, Mathilda a izbutit în câteva zile să pună stăpânirea totală pe Octavian Stoica, dezmierdându-l și iubindu-l cu patimă de carnasier flămând.

Octavian și Mathilda - un cuplu care se devora reciproc, atins de un toxic fulgerător: *dragostea*.

De dragul micuței balerine, pictorul renunțase la prieteni, la lume, la expoziții, la viața sa personală. Se zidise - sau se lăsase zidit - între pereții unei iubiri incurabile. Fără martori. Fără colegi. Fără prieteni. Doar el și ea, *eterna poveste*!

Apoi, un an mai târziu, toamna, au pierit amândoi într-un incendiu pustiitor. În acel sinistru din crângul cu pruni și caiși, într-o toamnă cu cerul păgân și dușmănos, au pierit amândoi, carbonizați: Octavian și Mathilda.

Fiind vorba de două morți suspecte, la locul incendiului ucigaș, o dată cu ultimele fire de fum și cu pompierii, sosisem și eu. Prea târziu. Spectacolul era cutremurător. Casa fusese parcă rasă din temelii, iar în vatra de cenușă fierbinte, două schelete carbonizate.

Sinucidere? Întâmplare nefastă? Gest asasin? De ce pictorul și balerina nu-ncercaseră să se salveze? Nu vruseseră? Nu putuseră? Se aflaseră în imposibilitatea de a se salva? Cine și de ce le dorise moartea? Să fi fost doar un teribil accident?

Întrebările acestea mi le-am pus mai târziu, câteva zile mai târziu, când am aflat cine erau personajele sinistrului și când m-am pătruns de aerul acela ciudat, de însingurare, de iubire malefică, aproape ocultă, cu care era impregnată amintirea lor.

La fața locului n-am descoperit nici un fel de urme, nici un fel de indicii suspecte. Două cadavre mistuite de focul ucigaș și atât. Oare focul să fi fost ucigașul?

Raportul pompierilor atesta, probativ, că incendiul izbucnise din interior, probabil de la o lumânare sau de la soba aprinsă, sau pur și simplu ca urmare a unui scurt-circuit electric. Casa era toată din lemn, s-a aprins repede, a ars repede, ca un rug grăbit să-și desăvârșească opera barbară. La întrebarea dacă incediul a fost un accident sau nu, raportul nu putea răspunde.

Raportul medico-legal, după necropsie, era și mai sec, și mai scurt: cadavrele carbonizate aparțineau unui bărbat și unei femei; victimele nu suferiseră, înainte de moarte, acte de violență, traume osoase; sufocarea se produsese brusc, cu gazele toxice rezultate în urma arderii rapide, apoi colapsul, sucombarea, carbonizarea.

Părerile oamenilor, ale celor ce-i cunoscuseră mai bine pe Octavian și Mathilda, erau, ca de obicei, împărțite. Unii ziceau că nebunul ăla de Octavian și-a făcut-o cu mâna lui, că în ultimul timp dăduse-n darul beției, se închidea cu pipița aia de cabaret zile întregi în casă, nu vorbea cu nimeni, nu răspundea la telefon, nu ieșeau nicăieri, se încuiau pe dinăuntru ca niște căpiați, trăgeau storurile la ferestre și casa lui plutea parcă într-o părăsire și într-o tăcere de mormânt. Octavian și Mathilda se iubeau ca într-un balamuc pustiu. Apoi, cine știe, dintr-o prostie, dintr-o beție, balamucul a luat foc. Alții erau de părere că nesătula aia de Mathilda picase ca o holeră pe capul omului, secătuindu-l, vlăguindu-l cu amorul ei, până ce omul s-a smintit, și-a pierdut mințile și, după o noapte de desfrâu, și-a pus foc casei, târând-o în gestul său sinucigaș și pe Mathilda.

Erau și oameni care se închinau fricoși, își făceau cruci înalte și evlavioase, zicând că acolo, în livada aia cu pruni și caiși, a căzut peste casa păcatelor pedeapsa lui Dumnezeu, mâna lui revărsând asupra ei focul ghenei. Alți oameni ziceau că, desigur, a fost acolo o mână răzbunătoare, o mână asasină, gestul gelos și ucigaș al cine știe cărui amant părăsit de Mathilda pentru ochii lui Octavian Stoica. Amanții părăsiți nu iartă, nu uită, iubirea se transformă în ură, iar uneori ura devine ură de moarte. Păreri diferite, contradictorii, fabulații de ocazie, incertitudini.

Cercul suspecților? La drept vorbind, nu aveam nici un astfel de cerc. De ce? Pur și simplu, pentru că nu poți construi un cerc dintr-un singur suspect.

La capătul unei săptămâni de investigații, de cercetări prin memoria oamenilor, printre gesturile lor murdare, printre amintirile lor murdare, am descoperit un ticălos frumos ca un înger, tânăr, bogat, unic moștenitor al unei averi din Canada, care și-a adus moștenirea în țară, s-a-nconjurat de lux, desfrâu și lume stricată. Se numea Cicerone Franga. Fusese văzut, în câteva rânduri, în compania balerinei, prin restaurante, apoi în casa lui Octavian Stoica împreună cu Mathilda. Amor în trei? În lumea depravaților, e un lucru firesc. Să fi fost pictorul un depravat atât de decăzut? Să fi optat, apoi, Mathilda, numai pentru Octavian? Gestul răzbunător și ucigaș al lui Franga venea ca o mănușă pe mâna destinului, decurgea ca o concluzie firească, mai ales că, după moartea pictorului și a balerinei, Franga dispăruse cu desăvârșire. Parcă intrase în pământ. Din contul său de la bancă fusese retrasă, cu puțin timp înainte de sinistru, o sumă uriașă. Din casa lui dispăruse brusc toate valorile și bijuteriile. Apoi, dispăruse însuși Cicerone Franga. Unde? Încotro? De ce? Răspunsul venea ca de la sine: în gelozia lui oarbă, îi asasinase pe Octavian și Mathilda, dăduse foc casei, după care, cu averea și pașaportul în buzunar, dispăruse aiurea în lumea largă. Cum se putea explica altfel dispariția lui Cicerone Franga?

Și totuși, nu-mi puteam încheia raportul de finalizare a anchetei. Și nici nu-l puteam abandona pentru vremuri mai bune: un gând straniu mă îndemna să revin și să mă aplec iarăși și iarăși asupra lui...

Am răscolit îndelung prin viața lui Octavian Stoica, a Mathildei, a lui Cicerone Franga. Le-am privit fotografiile, le-am citit scrisorile și actele personale, atâtea câte am mai putut găsi, am zăbovit prin arhive pe urma unor posibile documente revelatoare. Ce fel de om a fost pictorul Octavian Stoica? Dar balerina Mathilda Olaru? Dar proaspătul îmbogățit și stricat până în măduva oaselor, Cicerone Franga? Mathilda și Franga s-au lăsat cercetați cu ușurință, am pătruns relativ repede în viața lor de până atunci, în lumea lor, printre lucrurile lor în care le regăseam o parte din gânduri, dorințe, preferințe și gesturi cotidiene. Singurul de nepătruns rămăsese Octavian Stoica. Singurul mister. O enigmă totală. La urma urmei, ce fel de om fusese? Casa lui - arsă până la pământ - nu-mi mai putea spune nimic. Lucrurile lui pieriseră toate în incediul devastator. Singurele obiecte care îmi mai puteau povesti ceva despre Octavian Stoica erau lucrările lui artistice, operele lui, tablourile pe care le vânduse sau dăruise, cui?

Și am început o muncă de Sisif, cu multă râvnă, cu puține speranțe. Iar când, după câteva săptămâni de căutări infructuoase, am descoperit într-o casă oarecare unul din ultimele tablouri ale lui Octavian Stoica, l-am privit uluit și înspăimântat totodată de brutalitatea unui peisaj macabru. În rama acelui tablou, pictat de Octavian Stoica, se strânsese esența unui destin tragic, ca un gând care știi că n-a făcut încă explozie, dar a cărui putere incediară o cunoști cu precizie.

În rama tabloului uriaș se desfășura amplu un crâng de pruni și caiși. Si-n mijlocul crângului, casa pictorului cuprinsă de flăcări. Și, prin ferestrele sparte și pârjolite, prin fumul sângeriu și limbile de foc dinlăuntrul clădirii, se distingeau fantomatice două chipuri înnebunite de groază, două chipuri estompate în iureșul scânteilor fumegânde, dar totuși clare și identificabile. Erau chipurile unui bărbat și al unei femei. Femeia era Mathilda Olaru. Bărbatul, Cicerone Franga. Așadar, pictorul îi osândise la moarte, apoi el însuși executase sentința necruțătoare, dispărând aiurea cu averea lui Franga. Era doar un gând desprins din priveliștea unui tablou. Un gând de care mă îndoiam și speram să nu se împlinească. Dar când raportul Institutului de Criminalistică mi-a comunicat - la cererea

mea expresă - că unul dintre cadavrele carbonizate are grupa sanguină a lui Cicerone Franga, gândul acela de îndoială a devenit o tristă certitudine. A fost una din cele mai negre certitudini din viața mea.

Vreți să știți dacă asasinul a fost prins? Dar ce, dumneavoastră nu citiți *faptul divers* din ziare?

REGINA SAABA

Cabaretul „Norris", din centrul orașului, nu se află la îndemâna oricui. E ca o planetă fierbinte, ca un astru orbitor de care nu te poți apropia decât sub protecția unui scut, deopotrivă banal și fabulos: *banul*. Ai bani, poți să-i treci pragul din cristal șlefuit, cabaretul „Norris" te așteaptă cu toate plăcerile pământului, cu toate ispitele dezlănțuite. N-ai bani, stai afară și te uiți căpiat la ferestrele acelea mari, cât peretele, la plușul greu și roșu de dincolo de ele, la uriașa marchiză din bronz, arcuită ca un bor de pălărie mexicană deasupra ușilor ample, sofisticate, cu cifru computerizat, prin fața cărora se plimbă, țanțoș ca un general, un portar stilat, spilcuit, parfumat, sub aerul căruia abia dacă ghicești puterea unei gorile.

La cabaretul „Norris" nu au acces decât noii îmbogățiți de după Revoluție: patroni de consignații, rechini de presă, directori de societăți comerciale, acționari cu buzunarele căptușite cu valută forte. Dacă te uiți mai atent, întâlnești, când și când, și plevușcă pusă la patru ace, cu nasul pe sus, patroni de dughene, de chioșcuri, tarabe și gherete, care trec dincolo de pragul de cristal al cabaretului cu mutrele bântuite de o trufie neagră, strivitoare, dar a doua zi nu-i mai vezi, și nici o săptămână mai târziu, pentru că banii pe care ți-i stoarce cabaretul „Norris" într-o seară, dughenistul nu-i mai poate reface decât într-o lună sau două.

Cei câțiva membri rasați ai Clubului Bancherilor aici își fac veacul, seară de seară, la cabaretul „Norris": gălăgioși, plini de vervă, de nerv, plini de sine și plini de bani, mai puțin plini de umor și de bun simț.

Apar uneori și politicieni sobri, cu gesturi țepene, grave, ochelarii umbrol și nelipsita batistă albă, sus, în buzunarul de lângă reverul hainei, lăsându-se cu discreție sponsorizați de cine știe ce stăpân de firme comerciale, vrând parcă să ilustreze, o dată în plus, o teză veche de când lumea și pământul: *„Politicul nu reprezintă altceva decât expresia concentrată a economicului"*.

Între pereții cabaretului „Norris", oamenii mănâncă icre de Manciuria, și curcan îndopat cu nuci, și caviar, și creier pané de gibon, și purcel umplut cu dulceață, și plachie de rechin cu stafide, și banane în sos picant, și urs polar la tavă, și câte alte ciudățenii culinare din lumea largă, mănâncă și beau ca niște sparți, ca niște flămânzi incurabili, ca niște înfometați abia basculați aici tocmai din pustiul Sahara, bagă în ei de parcă la noapte ar veni sfârșitul lumii, iau cu asalt mesele de joc, de ruletă, de poker, sunt și mese unde se joacă ordinarul barbut, sunt jocuri pentru toate gusturile masculine, mâncăruri exotice pentru toate burțile masculine, băuturi și tării rafinate pentru toate orgoliile masculine, cabaretul „Norris" fiind în exclusivitate un local pentru bărbați.

Singura femeie admisă în imperiul acela opulent și masculin era *Regina Saaba*: o frumusețe creolă, percutantă, cotropitoare, întruchipare a sexului frumos la granița dintre rasa albă și rasa neagră, îngemănare de înger și demon, de vis și realitate, un amestec fulminant de fecioară neprihănită și panteră setoasă de sânge masculin.

Regina Saaba - unica femeie într-un popor de bărbați fascinați de grațiile ei, atâțați de farmecele ei irezistibile, de glasul și trupul ei, care cântau același etern poem: *iubirea*. De două luni încheiate ținea capul de afiș pe scena luxuriantă a cabaretului „Norris".

Domnul Dimitrie Dinescu, alias Didi pentru prieteni, patronul cabaretului „Norris", o cunoscuse pe domnișoara Saaba prin intermediul unei firme italiene de publicitate și reclamă artistică: cântăreață și dansatoare celebră în misterioasa lume orientală. Saaba a acceptat relativ repede un contract pentru trei luni, la

cabaretul „Norris", mai mult din considerente sufletești decât pecuniare, încercând să-și liniștească răscolitoare, tulburătoare și nebuloase amintiri din copilăria ei cea dintâi, sporind în același timp faima unui local de lux din metropola românească.

Saaba era fiica unui ardelean, Ilie Sava, eșuat în Filipine, și a unei negrese din insula Mindanao. Ilie devenise fermier, avea pământ și vite și acareturi multe, negresa îi dăruise o fetiță dulce, erau fericiți. Până-ntr-o zi, când în conflictul sângeros, pustiitor, dintre două triburi rivale, au pierit amândoi, și Ilie și negresa, averea lor risipindu-se între noii stăpâni. Fetița, în vârstă de numai trei ani, a supraviețuit, a rătăcit aiurea, zile și nopți, prin nesfârșitele păduri ale insulei, până a ajuns, grație unui destin generos, la porțile unui templu budist. Acolo a fost descoperită, epuizată, aproape sălbăticită, într-o dimineață, de slujitorii templului. Copilul lepădat de pădure la porțile templului nu știa să spună decât că este a lui *Sava*, iar călugării aceia întunecați și tăcuți au numit-o de atunci cu un singur nume - *Saaba*.

Zece ani mai târziu, un prinț tibetan, Mahasaya, bătrân și bogat, vizitând întâmplător templul și văzând-o pe Saaba, s-a îndrăgostit fulgerător de minunea aceea adolescentă, răpit pe un drum fără întoarcere de frumusețea ei stranie, de gesturile ei feline, de glasul cu unduiri fermecătoare și tandre chemări. Saaba a răspuns cu o totală dăruire sentimentelor bătrânului prinț, s-a lăsat răscumpărată de la slujitorii templului și a plecat departe-departe, într-un ținut tainic și fastuos, din Țara Nepalului, devenind regina acelui ținut: Regina Saaba.

Bătrânul prinț i-a adus și i-a plătit străluciți profesori din lumea largă, Saaba a învățat dansul artistic, a deprins tainele muzicii vocale și instrumentale, și-a însușit câteva limbi de largă circulație, între care și limba tatălui ei - fostul fermier ardelean Ilie Sava. Astfel, au trecut opt ani la curtea lui Mahasaya.

Urmașii legitimi ai bătrânului prinț o priveau însă cu ură de moarte pe venetica adusă de peste mări și țări și așezată pe grumazul lor, deasupra voinței și tradiției lor, pândind cu oarbă dușmănie clipa când bătrânul prinț se va stinge, s-o prindă apoi pe cățeaua aia tuciurie și s-o spânzure de turnul cel mai înalt al cetății,

ca să fie lecție de viață și de moarte pentru orice os străin care ar mai cuteza să se urce pe tronul lor princiar.

Numai că Regina Saaba nu a așteptat să se împlinească destinul ce i-l pregăteau din umbră urmașii bătrânului prinț, ci a dispărut brusc, într-o noapte, pentru totdeauna. Bătrânul prinț, în urma ei, s-a stins, câteva zile mai târziu, fulgerat de cumplita pierdere, peste ținutul acela nepalez coborând iarăși pacea străbunelor tradiții.

Regina Saaba a renăscut mai târziu, nu prea târziu, cu același nume exotic, pe marile scene ale Orientului dornic de plăceri rafinate.

Robită de-acum artei sale - dansul și cântecul - Regina Saaba, stăpâna unei averi fabuloase, devenise vedeta celor mai renumite cabarete asiatice. Venise-n România, pentru trei luni, nu de dragul contractului cu domnul Dimitrie Dinescu. De altfel, Regina Saaba declarase de la bun început presei că tot acest demers al ei pe pământ românesc se află sub semnul non-profitului, că venise să-și potolească arșița unor amintiri vechi, foarte vechi, despre tatăl ei, ardeleanul Ilie Sava...

Mărturisesc aici, în mijlocul povestirii, - eu, căpitanul de poliție Andrei Zavera, - că nu aș fi știut niciodată cam ce fel de lume se învârtește prin saloanele cabaretului „Norris", că Regina Saaba nu ar fi fost pentru mine decât un simplu fapt divers de presă, înghesuit la rubrica „Ce local preferați astă-seară" și că nu aș fi aflat niciodată nimic despre destinul ei palpitant și tenebros, dacă, la puțin timp după descinderea celebrei vedete la cabaretul „Norris", nu ar fi coborât pe biroul meu niște informații șocante: pe scurt - că madam Saaba se ocupă cu traficul de stupefiante și că încearcă să creeze o nouă filieră pentru Europa.

A fost bomba zilei la noi, la poliție. Care va să zică, Regina Saaba nu era decât un paravan-sexy, dincolo de care se ascundea lumea sumbră a *morții albe*. A fost pus imediat la punct un program complex de pânde, investigații, verificări și cercetări secrete pe toate planurile. Informațiile referitoare la droguri și Regina Saaba ne parveniseră dintr-o sursă a Interpolului, nu aveam motive de îndoială. Dar nici motive s-o arestăm pe Regina Saaba. Legea nu se bazează pe

informații, ci pe probe. Certe! Așadar, la muncă: discretă, tenace, titanică. Nici un efort nu e prea mare, pentru a stopa diseminarea stupefiantelor. Pe traseul lor scrie invariabil: *pericol de moarte*!

Și deși aveam la dispoziție o întreagă echipă de specialiști în investigațiile de acest tip, deși după aproape două luni știam totul despre cabaretul „Norris" și clienții lui, deși dosarul acelei afaceri tindea către dimensiunile unui fișet, totuși nu se confirmase nici o informație, absolut nici una, cum că, Regina Saaba ar fi fost implicată în traficul de droguri. Se menținea doar aceeași bănuială fierbinte, țesută din frânturi de discuții, din gesturile oamenilor, dintr-un anume halou ciudat care gravita imponderabil în jurul celebrei artiste. Atât, o bănuială și nimic mai mult. Ce poți face cu o simplă bănuială? Nu se confirma. Dar nici nu era infirmată. Se menținea doar, în mijlocul interesului nostru acut, ca o fantomă, ca o nălucă, dincolo de care nu rămân decât întrebările. Răspunsurile, nu.Cine își poate asuma răspunsul unei întrebări născute din îndoială? Dacă răspunsul nu este cert, el nu este. Rămâne, suverană, doar întrebarea: *este sau nu este implicată Regina Saaba în traficul de stupefiante?*

După două luni de cercetare șnur, ne aflam exact ca la început: noi și o suspiciune care nici nu se confirma, nici nu se infirma. Doar se menținea, mereu, la aceeași distanță de interesul nostru. Ca Fata Morgana într-un pustiu nesfârșit. Am eu aerul că lucrez într-un pustiu?

Și pe când mă învârteam fără de rost prin tot soiul de întrebări idioate, la cabaretul „Norris" a apărut o mândrețe de cadavru: Gamal Abdel Faruk. Un arab superb, atletic, elegant, reprezentant al Agenției de construcții metalice „Bell-Ahram" din Cairo, venit recent în România cu afaceri. A sucombat, pur și simplu, la masă, savurându-și cafeaua. Până aici, nimic interesant. Numai că, verificându-i-se zațul de cafea din ceașcă, a fost descoperită o otravă care nu iartă niciodată: *cianura de potasiu*. Deci, crimă cu premeditare. Cine era, de fapt, Gamal Abdel Faruk? Solicitând informații de la Cairo, răspunsul a fost cât se poate de limpede și scurt: Agenția „Bell-Ahram" nu există, iar pașaportul lui Faruk este un fals executat de profesioniști.

Cercetările s-au încâlcit, s-au prelungit, ne îndepărtam tot mai mult de Regina Saaba, ne oprisem la o răspântie către nicăieri.

Madam Saaba nu era implicată în moartea lui Faruk, dispunea de alibiuri ferme, inatacabile, suspiciunea cu stupefiantele trecuse pe un plan secund, în cabaretul „Norris" se-nfăptuise o crimă, iar chestia asta nu mai era o simplă și oarecare bănuială, ci un adevăr crud, palpabil și dat dracului. Cine și de ce să-l fi asasinat pe Gamal Abdel Faruk?

Cu întrebarea asta în cap, am mai traversat încă o lună, timp sterp pentru cercetările noastre, contractul Reginei Saaba expirase, dansatoarea și-a strâns catrafusele, a zis „pa și n-am cuvinte" tuturor admiratorilor, ne-a făcut apoi la poliție o vizită de curtoazie, nu aveam nici un motiv s-o reținem, i-am dat undă verde și fermecătoarea creolă a dispărut definitiv de pe firmamentul nostru.

„Definitiv" este așa, doar o expresie, care mai mult încurcă lucrurile, decât să le descurce, pentru că exact o săptămână mai târziu, am primit din Singapore un telex, deopotrivă exploziv și limpezitor, cu aproximativ următorul cuprins:

Regina Saaba, către căpitanul de poliție Andrei Zavera.

Gamal Abdel Faruk a fost șeful unei teribile organizații teroriste din Orientul Mijlociu. Fusese invitat în România, sub acoperirea unui prosper om de afaceri, în realitate solicitat de o organizație naționalist-extremistă din țara dumneavoastră, spre a se împărtăși din experiența lui Faruk. Acțiunea lui a fost interceptată cu mai multe luni în urmă și stopată la momentul oportun.

Bănuiala asupra mea în legătură cu traficul de stupefiante nu a fost decât o pistă falsă pe care să vă epuizați curiozitatea profesională, lăsând câmp liber misiunii mele.

De asemenea, Regina Saaba n-a fost decât o legendă pentru supraviețuirea mea în România. O poveste captivantă care să deturneze atenția oricui și-ar fi vârât nasul în treburile mele.

Eu l-am lichidat pe Faruk, din ordinul șefilor mei, care veghează permanent la stoparea extinderii terorismului internațional. Prețul a fost plătit. Nu-mi datorați nimic. Adio! Saaba.

DANSUL ORBILOR

De căpitanul de poliție Andrei Zavera mă leagă o veche și strânsă prietenie. Am traversat împreună teritoriile multor dosare penale, cazuri bizare, născute la granița unei întrebări fundamentale - oare aceasta să fie lumea în care trăim? - el, Andrei Zavera, fiind de fapt autorul povestirilor mele plămădite din acele ciudate întâmplări polițiste.

Aseară mi-am reamintit una din acele întâmplări. De ce tocmai aseară? Pentru că aseară am dat curs unei invitații: „Avem onoarea de a vă invita să luați parte la reuniunea organizată de Ambasada noastră, în saloanele restaurantului SIRIUS... cu prilejul... ținuta obligatorie...".

Luasem mai demult câteva interviuri izbutite unor personalități de pe la etajele superioare ale acelei Ambasade, făcusem probabil impresie bună, oamenii nu mă uitaseră, așa că m-am pus la patru ace și m-am dus. Lume selectă, bufet asortat, muzică, șampanie, dans. Și discuții. Mi-am regăsit câțiva prieteni, am închegat alte prietenii, m-am plimbat prin saloanele restaurantului de lux, schimb de cărți de vizită, schimb de idei, păreri, convingeri, gesturi protocolare, zâmbete politicoase, mai arunci o vorbă, mai afli câte ceva, sărăcie de anecdote, risipă de banalități mondene...

După vreo două ceasuri, am eșuat, împreună cu un coleg de la o gazetă centrală, în salonul de dans. Se aflau acolo niște fotolii

libere, ne-am așezat la taifas, muzica zuruia în acorduri pătimașe, cu ecouri de tam-tam, dansatorii se înlănțuiau și se dezlănțuiau cu frenezie, aplomb și transpirație. Pe acest fundal gălăgios și trepidant, se putea discuta în tihnă cu un coleg, despre toate tainele pământului. La urma urmei, unde te poți ascunde mai bine de indiscreția oamenilor decât în mijlocul unui vacarm?

Câteva minute mai târziu, mi-a atras atenția figura palidă a unui bătrânel elegant, slăbuț, pirpiriu, cu părul grisonat, fruntea înaltă și privirea albă, fixă, țintind un punct nedefinit undeva către mijlocul salonului aglomerat. Se odihnea într-un fotoliu lângă ușă, singur, țeapăn, cu ochii mari și impenetrabili. Un aer straniu îl învăluia. L-am privit în câteva rânduri tot mai contrariat, i-am șoptit colegului gândul zurliu care mă încercase, m-am ridicat repede, m-am strecurat cu greu printre perechile de dansatori, am ajuns la bătrânul din fotoliu, l-am atins ușurel cu degetele. M-am înfiorat: bătrânul era mort...

Am anunțat pe cineva din serviciul de protocol. În zece minute a venit medicul. Concluzia lui a fost fără echivoc: stop cardiac, produs în urmă cu aproximativ două ore. Deci, omul acela bătrân, murise de două ceasuri și nimeni nu observase nimic. Muzica, dansatorii, decorul luxuriant, mortul din fotoliu și o monstruoasă nepăsare generală: m-am cutremurat. Uneori, nepăsarea e mai cumplită decât moartea. Un om murise sub ochii altor oameni și nimeni nu văzuse nimic. Îngrozitor! Fusesem parcă abandonat pe o planetă sinistră, înconjurat de dansul rotitor, nepăsător, al orbilor...

Atunci mi-am reamintit de căpitanul Andrei Zavera și de una din ciudatele lui întâmplări polițiste. Pentru că lumea în care trăim n-o vom cunoaște niciodată îndeajuns și niciodată ea nu va înceta să ne tulbure, să ne uimească și să ne îndemne să ne întrebăm consternați: oare aceasta să fie lumea în care trăim?

* * *

Într-o toamnă, la câteva săptămâni după culesul viilor - își începuse cândva, de mult, căpitanul Andrei Zavera povestea lui polițistă - așa cam pe vremea când sângele pământului devine sângele Domnului, cu nume de zeu păgân, ZAIBĂR, și se face dezlegare creștinească pentru nunți, s-a petrecut moarte de om în

curtea unui gospodar de la marginea orașului. În timpul unei nunți. Era sâmbătă, era spre seară, încă nu se înserase, ofițerul de serviciu a căutat un criminalist, m-a găsit pe mine, un sfert de oră mai târziu eram la fața locului.

Cartierul era frumos, luminos, curat, străzile din caldarâm, trotuarele asfaltate, gardurile trufașe, înalte, dincolo de garduri acoperișurile caselor: mari, ample, orgolioase. Pe strada Oborului, la numărul 17, nuntă mare. Lume multă. Un cort uriaș, sub care se întindeau nesfârșite șiruri de mese. Soarele ardea încă la o palmă de geana asfințitului. Lăutarii suflau aprig în alămurile lor, loveau cu strășnicie țambalele, mângâiau sufletul viorilor, tobele bubuiau ritmuri ancestrale. Oamenii dansau cu priviri căpiate de o cotropitoare plăcere, tropăiau, săreau, se învârteau în piruete amețitoare, se strângeau și se desfășurau în gesturi, și icnete, și chiuituri arse de fiorul unei pasiuni virulente: se juca o sârbă veche, străveche, cu acordurile tocate mărunt, cu pasul iute și trupurile fulgerate de nebunie.

M-am oprit uluit la poarta acelei nunți, desigur, - mi-am zis - era o confuzie, sau o sinistră păcăleală, sau greșisem eu adresa: să se fi întâmplat acolo moarte de om?

Nu greșisem, sosisem exact unde trebuia. Am întrebat de stăpânul casei, am fost condus la el, se numea Ștefan Ambrozie, era socru mare. I-am spus cine sunt și pentru ce am venit. „Da, eu am telefonat la poliție, mi-a zis omul îmbujorat de emoție. Unul dintre nuntași, un băiat de pe strada noastră, a fost înjunghiat pe la spate, în timp ce dansa cu fata lui. L-am suit repede în mașină, l-am trimis la spital, am telefonat la poliție. Am aflat apoi că a murit pe drum. Bietul băiat, îl cheamă Stelian Mărgineanu". „Și n-aveți nici o bănuială în privința ucigașului?", am riscat eu cea mai banală dintre întrebările unui criminalist. Omul a ridicat neputincios din umeri, m-a privit cu niște ochi în care pluteau alte griji, după care a făcut un gest nervos către curtea plină de oameni: „Cu atâta potop de lume, dracu' știe cine l-a-njunghiat!".

Toată seara și toată noaptea aceea, mi le-am petrecut în ograda lui Ștefan Ambrozie, printre nuntași. Un om fusese asasinat, nimeni nu știa nimic, nimeni nu văzuse nimic, nunta curgea mai departe pe vadul ei ca un vârtej de ape nepăsătoare...

Stelian Mărgineanu, victima, era un flăcău de 23 de ani, înalt, zdravăn, fost condamnat pentru furt din autoturisme, necăsătorit, angajat la un restaurant particular: una din gorilele patronului. În sâmbăta aceea, se nimerise liber, își luase iubita, pe Amalia Rădulescu, și venise la nuntă. Era prieten cu mirele, Alexandru Ambrozie, prieten din copilărie. Mâncase, băuse, dăruise mirilor un pachet cu cinci sute de mii de lei, dansase cu Amalia, apoi deodată, cineva, în viscolirea oarbă a dansului, îi vârâse cuțitul până la plăsele în spate,perforându-i inima. Țipete, spaimă, zarvă mare, a fost urcat într-o mașină, s-a suit și Amalia, s-au dus la spital. Pe drum, victima a sucombat. În curtea lui Ștefan Ambrozie cineva a făcut repede curățenie, a spălat sângele, lăutarii au reînceput să cânte, jocul s-a încins iarăși, morții cu morții și viii cu viii. Cine l-a ucis pe Stelian Mărgineanu este treaba poliției. Toți oamenii aceia pe care încercasem să-i abordez, să discut cu ei, să-i chem în ajutor pentru a-l depista pe ucigaș, să prind un fir în încâlceala aia îngrozitoare, mă priveau cu niște ochi împâclați de o rece iritare: „Lasă-ne domnule-n pace, nu vezi că suntem la nuntă!".

Amalia Rădulescu era prietena lui Stelian Mărgineanu de vreo jumătate de an, trăiau de fapt împreună, se iubeau, nu intenționau să treacă pe la ofițerul stării civile, dragoste modernă. Amalia era frizeriță, câștiga bine, Stelian câștiga și mai bine, se distrau, se risipeau în petreceri costisitoare, bravau în oameni ajunși. „Lui Stelian îi plăcea să trăiască într-o lume agitată, îmi mărturisise Amalia, îi plăcea, nu știu cum să spun, să fie mult zgomot în jurul lui, viața trepidantă, aglomerată, dezlănțuită îl atrăgea pretutindeni, niciodată nu m-am plimbat cu el, numai noi singuri, pe o străduță liniștită. Fugea de liniște ca de moarte. Și i-a fost dat să moară înconjurat de lume și muzică și oameni care dansau de rupeau pământul. A căzut în timpul dansului. Mi-a picat în brațe ca retezat de un blestem. Nu știam ce să cred, apoi am văzut sângele și am înțeles că a fost înjunghiat, hoțește, pe la spate. O să aflu vreodată de cine? A murit la sânul meu, în drum spre spital. Altceva, nu mai știu, domnule căpitan". Și, într-adevăr, de la domnișoara Amalia Rădulescu nu am mai aflat nimic interesant.

Am discutat atunci, în seara aceea, până noaptea târziu, cu multă lume. Am încercat să reconstitui momentul asasinării, să identific oamenii din imediata apropiere a lui Stelian Mărgineanu, în

timpul acelui dans fatal. Am rugat taraful de lăutari să cânte aceeași melodie, am solicitat sprijinul nuntașilor, să așezăm perechile de dansatori cam în aceleași locuri ca în clipa crimei, mulți oameni considerau că participă la o joacă hazlie, captivantă, glumeau nepăsători, râdeau nepăsători. Nepăsarea acelor oameni mi s-a părut atunci una din fețele cele mai hidoase ale lumii. N-a ieșit nimic din toată reconstituirea mea. Nimeni nu văzuse pe nimeni. Nimeni nu se văzuse decât pe sine. Mulți nu-și mai aminteau nici măcar cu cine dansaseră. Să fi fost oare zaibărul de vină?

Am rămas acolo până dimineața, la spartul nunții. Priveam iureșul dansatorilor - frenetici, apocaliptici și orbi - cu ochii stinși în adâncuri viscerale, un popor de orbi care se tălăzuia violent în furtuna lăutarilor, o lume oarbă care nu vroia să știe de nimeni, neinteresând-o nimeni altcineva decât propriul eu, o lume atinsă de aripa celui mai atroce egoism. Am descoperit atunci acest păcat al oamenilor și m-am înfiorat de puterea lui. A fost o revelație deopotrivă fascinantă și tristă, care m-a îndemnat să mă aplec cu mai multă înțelegere asupra condiției umane.

Am privit mai atent în jurul meu. Asistam parcă la un ritual misterios, populat cu simboluri sacre, gesturi oculte, formule magice, scene de tainică inițiere. Cortul imens, lumina ascuțită a becurilor electrice uriașe, mesele încărcate cu băuturi și bucate, oamenii ciopor în jurul meselor, urări de noroc, casă de piatră, glume, amintiri din tinerețe, sfaturi și deodată taraful lăutarilor atacă o celebră melodie: *Ciuleandra*. Ca la un semn sideral, bărbați și femei, tineri și bătrâni se ridică tăcuți de pretutindeni, parcă sunt niște somnambuli, se adună în rotundul curții,întinse cât o arie de treierat, și încep să frământe pământul cu picioarele: la început lent și apăsat, cu pasul greu și vârtos și strunit, apoi din ce în ce mai repede, mai vijelios, mai amețitor, ca un uragan fierbinte, rotitor, tropotitor, care bate sălbatic pământul, parcă strivind sub tălpi o întreagă istorie de dușmani. Chipurile acelor oameni care dansau erau toate ca o icoană de încrâncenare, de durere și de plăcere totodată, iar ochii acelei icoane erau orbi. Oamenii jucau ciuleandra numai pentru ei. Fiecare juca numai pentru sufletul său, numai pentru durerea și numai pentru plăcerea lui, cu ochii căzuți în hăul interior, ce puteau

să mai vadă acei ochi în lumea dinafară? Nimic altceva decât un tunel întunecat și pustiu...

A fost pentru mine o experiență extraordinară, unică în felul ei, pe care n-am mai încercat-o niciodată. Din noaptea acelei nunți nu m-am ales însă cu nimic folositor pentru prinderea asasinului. A doua zi, ca după un coșmar, mi-am reluat meticulos cercetările, investigațiile în jurul victimei - Stelian Mărgineanu. Am făcut o lungă listă cu relațiile lui, o alta și mai lungă cu participanții la nuntă. I-am audiat pe acești oameni, rând pe rând, cu răbdare și tact și înțelegere, le-am ascultat toate poveștile, toate părerile, mulți fabulau, i-am ascultat cuminte pe toți. De fapt, întreaga știință a anchetării criminalistice se reduce la o chestiune extrem de simplă: *să te pricepi să asculți.*

În sfârșit, cine-și închipuie că munca unui criminalist e nemaipomenit de palpitantă, se înșeală copios. Criminalistul trebuie să asculte neobosit toate banalitățile lumii, un steril imens, covârșitor, nefolositor, din care trebuie să extragă diamantul adevărului. Și nu de puține ori, diamantul acela e cât un strop de nisip. Pe cine să intereseze sterilul? Deci, fără steril. Pentru că, la urma urmei, întâmplarea aceasta polițistă nu-i decât un pretext să medităm o clipă asupra condiției umane, într-una din ipostazele ei cele mai triste: *dansul orbilor.*

Așadar, pe traiectul investigațiilor mele, deloc spectaculoase, a apărut și asasinul: Caius Tohăneanu, zis Brișcă, fost condamnat pentru tâlhărie, fost coleg de celulă cu Mărgineanu. Pe când își ispășea pedeapsa, Tohăneanu a vrut să evadeze, și-a întocmit un plan, i s-a confesat lui Mărgineanu, luându-l ca părtaș la acțiunea lui, dar camaradul de celulă l-a trădat la ținc. Prețul trădării: eliberarea cu doi ani mai devreme din pușcărie. Caius Tohăneanu izbutise, totuși, un an mai târziu, să evadeze, și-a căutat trădătorul, l-a găsit, și l-a lichidat în mijlocul unei nunți, pe strada Oborului, la numărul 17. Cum l-am prins, cum i-am probat vinovăția, cum a fost judecat, la câți ani de pușcărie a fost condamnat Caius Tohăneanu? Acestea sunt întrebări pur polițiste, iar eu nu ca polițist ți-am spus această poveste, ci ca o biată trestie gânditoare, care nu ostenește niciodată să se uimească de eternele teritorii necunoscute

ale Planetei Om!, și-a încheiat istorisirea prietenul meu, căpitanul de poliție Andrei Zavera.

Și mă întreb acum, mai ales după întâmplarea aceea de-aseară, din saloanele de lux ale restaurantului SIRIUS, încă mă întreb, nu fără un irepresibil sentiment de neputință, de ce uneori - poate fără să vrem, fără să știm, ca într-o sumbră predestinare, - ne lăsăm cuprinși în dansul orbilor?

O FATĂ ȘI DOI GRĂDINARI

A fost unul dintre cele mai terifiante cazuri ale mele. Fantezia cea mai neagră nu poate zămisli o întâmplare atât de lugubră. Iar un criminalist are destulă fantezie ca să-ți ridice părul măciucă pe cap cu una din povestirile sale. De astă dată însă, realitatea a fost covârșitoare, cuceritoare, cotropind vaste teritorii în imperiul atât de luxuriant al fanteziei...

Așadar, întâmplarea s-a petrecut în orașul nostru, nu cu prea multă vreme în urmă, a fost un scandal monstruos, a fost o minune ca la Maglavit, toți oamenii câți au aflat de întâmplarea aceea și-au făcut cruce, și-au scuipat în sân de spaimă, de oroare, au plătit acatiste pentru apărarea sufletului, pentru iertarea păcatelor, și totuși presa a lipsit din caruselul acesta macabru. Absența ei, însă, a fost scuzabilă, având în vedere că, tocmai în zilele acelea nefaste, străzile metropolei noastre fuseseră invadate de grupuri cu manifestări huliganice, înarmate cu topoare, lanțuri, rângi, bâte și cu un slogan înspăimântător: „Noi muncim, nu gândim!". Cui să-i mai pese de întâmplarea aceea sinistră cu o fată și doi grădinari?

Grădinarii, Miron Popa și Costică Plăieșu, erau doi bărbați în toată firea, trecuți de treizeci de ani, amândoi necăsătoriți, amândoi

bârlădeni, moldoveni get-beget, harnici, cumințI, supuși, cu mintea cam puțină, cam tăntălăi de felul lor, dar îndrăgostiți pe viață de flori și de arbori. Amândoi orfani de părinți, fuseseră crescuți la un orfelinat din Moldova, la șaptesprezece ani plecaseră amândoi în lumea largă, eșuaseră la București, fuseseră angajați ca zilieri la Administrația Domeniului Public. De la optsprezece ani lucrau în Grădina Publică a orașului, făceau orice, ascultau de oricine, se obișnuiseră cu aerul trepidant al marei metropole, se specializaseră în horticultură, la început fuseseră mai mulți angajați pentru întreținerea pitorescului parc, acum rămăseseră numai ei doi: Costică și Miron. Ocupau în Piața Pieptănari două garsoniere de burlaci înrăiți, erau modești, respectuoși cu toată lumea, ieșeau rareori la un ciocan de rachiu, își petreceau mai tot timpul în Grădina Publică, primăria era mulțumită de ei.

Și, deodată, Costică Plăieșu dispare. A dispărut pur și simplu, brusc, de parcă l-ar fi înghițit pământul. A doua zi după dispariție, Miron Popa sesizează poliția, sesizarea ajunge la mine, discut și eu cu Miron, cer detalii, solicit amănunte, nimic. Miron Popa ridica din umeri, trist și abătut, cu neputință și durere. Se aveau ca frații. Nu se certaseră niciodată. Împărțeau pe din două tot ce aveau. De ce-l părăsise Costică? Oare îl părăsise sau îl omorâse cineva? Miron Popa se uita la mine cu priviri de bou înjunghiat. Mai mult nu am putut scoate de la el. Cu ce să începi o anchetă pe un teren pustiu?

Oricum, pentru început, se conturau câteva posibile trasee de cercetat, câteva piste de urmat, născute din întrebări, la capătul cărora pândeau alte întrebări.

Costică Plăieșu, unul din cei doi grădinari, plecase poate undeva, singur, de capul lui, cine știe din ce motive, poate că se îndrăgostise de vreo fustă, sau se săturase de muncă, ori de singurătate, și îl apucase dorul de ducă, nu-l mai suportase pe Miron și dispăruse brusc din viața lui, plecase, stabilindu-se în alt capăt de țară. Și e posibil ca în curând, foarte curând, să-i aflăm noul domiciliu. Am trimis un semnal către toate polițiile județene. Voi avea norocul vreunei confirmări?

Nu era exclusă nici versiunea ca Plăieșu să fi fost accidentat mortal, într-o anumită împrejurare urâtă, poate pe vreun șantier de

construcții, poate pe stradă, i-a căzut ceva în cap, sau a trecut o mașină peste el, l-a strivit, l-a omorât, cadavrul a fost ascuns, lașitatea și frica sunt slăbiciuni omenești. Cine și când să mai afle adevărul?

Sau era posibil ca victima să fi avut un șoc teribil, oribil, să-și fi pierdut brusc mințile, uitând cu desăvârșire cine este, nemaiștiind unde locuiește, cum îl cheamă și ce Dumnezeu are, rătăcind acum aiurea prin lume, vagabondând cine știe pe unde, imbecil incurabil. Trebuia căutat. Unde și cum să cauți un om care nu mai știe că este om?

Îmi mai dădea târcoale și un alt gând, la fel de fioros: Costică Plăieșu a fost răpit, a fost atras într-o cursă și răpit, iar acum se află sechestrat, dracul știe pe unde, așteptându-și resemnat, îngrozit, sfârșitul. În ultima vreme, presa e plină de știri monstruoase despre comerțul clandestin cu organe umane, pentru clinici din străinătate. Să fi fost Costică Plăieșu primul nostru caz într-un asemenea comerț criminal?

Nici varianta sinuciderii n-am exclus-o. Oamenii singuratici, fără familie, fără copii sunt imprevizibili, fac gesturi neașteptate, se prăbușesc în prăpăstii psihice, cad în hăul de sub linia de plutire, puțini mai reușesc să revină la suprafață, mulți din cei căzuți îngroașă rândurile sinucigașilor. Unde se află însă cadavrul? În ce pod părăsit? În care din gropile destinului a dispărut?

Asupra versiunii asasinării am insistat cel mai mult. Mi se părea cea mai logică în curgerea lucrurilor, dacă ucigașul are cumva vreo logică. Costică Plăieșu putea fi omorât din varii motive: pentru a fi prădat, ori din dușmănie, sau din gelozie, sau pur și simplu dintr-o ură adunată, strop cu strop, până când a făcut explozie. Și, bineînțeles, suspectul numărul unu era însuși Miron Popa, colegul celui dispărut. Ce poți face însă numai cu suspiciunea, în lipsa oricăror probe materiale, testimoniale? Cauți! Cauți ca un căpiat copacul adevărului într-o pădure de suspiciuni. Toate întrebările pământului nu fac cât un singur răspuns. Iar întrebările mele erau intacte, ca la începutul cazului, nici una nu fusese făcută țăndări de un răspuns ferm

Miron Popa, pe care îl sucisem pe toate părțile, îl cususem și-l descususem zadarnic, se uita la mine cu ochi pustii, nu erau chiar pustii, din când în când fulgerau prin apa lor deopotrivă suferința și prostia, vorbea rar, greu, răspundea monosilabic, se prăbușea în gânduri negre, pierdut, apatic, deși îl simțeam uneori încordat, încrâncenat, gata să urle un adevăr cumplit. Am mizat pe simțul meu și l-am așteptat la cotitură.

Exact la o săptămână după dispariția grădinarului, mă sună la telefon Miron Popa, răspund, ne salutăm, omul are un glas cavernos, îmi solicită o întâlnire. L-am primit la poliție și l-am așteptat să-și descarce sufletul.

- Domnule căpitan Zavera, a început să-mi vorbească domol, monoton, Miron Popa, cu ochii înfipți în pământ, domnule căpitan, nu mai suport, nu mai pot suporta. În fiecare noapte îl visez pe Costică, îl visez că mă mustră, că mă ceartă, pentru că eu știu unde e și nu spun cui trebuie. De aceea am venit la dumneavoastră, să vă spun, să vă mărturisesc. Costică al meu, prietenul meu Costică Plăieșu, se află la Cimitirul Central. Într-o criptă din beton armat. Adică, într-un cavou. Pentru că noi am fost jefuitori de morminte. De ani de zile, ne ocupăm cu chestia asta și vindem hainele la talcioc. Cimitirul Central e gard în gard cu Grădina Publică, suntem cu ochii pe el, noi știm dinainte cine e îngropat acolo, cum e îngropat și cu ce e îmbrăcat. La început, mai dezgropam și din pământ, în ultima vreme însă ne-am ocupat numai de cavouri. Totul e curat, fără pământ, fără săpături, fără mizerie. Câteva cripte din beton, sau din marmură, sau din piatră, unele pline, altele goale. Le atacăm pe cele pline. Cu chei potrivite, cu un levier, cu câteva dălți, un ciocan, un cric, tragem sicriul afară în doi timpi și trei mișcări, îi desfacem capacul, scoatem mortul, îl dezbrăcăm, îl lăsăm gol pușcă - păcat de haine, nu? - îl așezăm apoi iarăși în sicriu, batem capacul în cuie și gata. Îl vârâm la loc. Apoi, cu câțiva pumni de ciment lipim placa de beton, sau de marmură, sau de piatră, o lipim cu grijă la loc, treabă de meserie, după care, valea! Toate hainele morților sunt haine noi. Și pantofii sunt noi. Și, nu de puține ori, dăm și peste bijuterii veritabile, scumpeturi. Uneori, morții sunt îngropați chiar cu dantura de aur. De regulă, noi îi căutăm pe toți la dinți. Toată chestia asta, adică de când ne apucăm de treabă și

până terminăm, nu durează nici un ceas. În urma noastră, locul rămâne curat, aranjat, florile sunt încă proaspete, pentru că morții trebuie jefuiți în prima, cel mult în a doua lor noapte din cavou. Ei bine, cu chestia asta ne ocupam noi, eu și Costică, în unele nopți, când ne cădea la zar câte un mort mai luxos...

Cu o săptămână și ceva mai în urmă, la Cimitirul Central a fost alai mare, jale mare, numai lume bună, numai obraze subțiri din înalta societate: un șir nesfârșit de limuzine negre, eșarfe negre, jerbe de flori, un cârd de popi. Murise fata unui mare mahăr, unul dintre milionarii ăștia de viță nouă, nealtoită, murise în timpul unei petreceri, am aflat că băuse pe nerăsuflare o cupă de șampanie frapată și a căzut ca trăsnită la pământ. Moartă. Medicul a pus diagnosticul pe loc: stop cardiac. Fata era deja cunoscută ca fiind, din naștere, cam slabă de inimă. Atunci i s-a rupt ața. A murit. Trei zile mai târziu, au depus-o în cavoul familial, sub un munte de flori, încărcată de bijuterii, blănuri și haine scumpe. După ce am văzut și aflat tot ce trebuia, i-am făcut cu ochiul lui Costică, m-a înțeles, am plecat, noaptea am revenit cu sculele, cu lanterna și am tras sicriul afară din criptă. Când am ridicat capacul sicriului, s-a ridicat dinăuntru și moarta. Vie. S-a frecat cu mâna la ochi, uitându-se apoi la noi cu niște priviri tâmpite. De groază, am leșinat. Când m-am trezit, era trecut de miezul nopții, lângă mine Costică, întins pe podeaua de marmură, lat, cu un firișor de sânge ieșindu-i din nas, sângele aproape se uscase, lanterna încă ardea, Costică era rece ca pământul. Murise. Fata dispăruse. Mi-am zis că, din sperietura aia, Costică leșinase ca și mine, desigur căzuse, se lovise la cap și o mierlise pe loc. Ce era să fac? Eram înnebunit de spaimă...

Moarta, o fată blondă și firavă ca un înger, se dusese probabil acasă, nu fusese moartă de-a binelea, fusese doar moarte aparentă, dintr-o clipă în alta părinții și neamurile fetei puteau da buzna la cavou și să cadă cu ochii pe mine și pe Costică. Eu puteam fugi. Dar Costică? Am pus repede capacul peste sicriu, am vârât sicriul în criptă, am așezat placa de marmură la loc, l-am săltat pe Costică în spinare și am ieșit din cavou. Am coborât numaidecât în alt cavou, peste drum, știam acolo o criptă proaspătă, goală, l-am lăsat pe Costică jos, era

greu, întotdeauna mortul e mai greu decât omul viu, am scos placa de la criptă, l-am vârât înăuntru pe Costică, am fixat placa masivă, grea, la locul ei, în canaturile ei, și am plecat. Cimitirul era pustiu, străzile erau pustii. Umblam pe străzi ca un năuc, nu gândeam nimic, nu puteam să gândesc, să-mi adun gândurile, eram parcă după o beție cruntă, mă durea capul îngrozitor, mi-am revenit abia a doua zi, când am anunțat poliția despre dispariția lui Costică.

De atunci, domnule căpitan, îl visez pe Costică în fiecare noapte, că mă ceartă, că l-am lăsat acolo singur și nu spun nimănui unde e. Și n-aș fi venit poate niciodată la dumneavoastră să vă spun unde e, ce s-a întâmplat și cum a fost, dacă n-aș fi reîntâlnit-o pe fata aia moartă, din cavoul de marmură, dacă n-aș fi reîntâlnit-o ieri, cerșind la o gură de metrou. La gura de metrou de la Podul Izvor. Avea privirile parcă sparte, era murdară, jerpelită, cu părul încâlcit, cu obrazul mizer și pământiu, cerșea. Am recunoscut-o. N-am fugit. N-am putut să fug. M-am apropiat, i-am pus în palmă o hârtie de cinci sute, s-a uitat la mine alb, fără adresă, apoi deodată a început să plângă cu lacrimi mute și și-a lăsat ochii în jos. Ei bine, domnule căpitan, lacrimile acelei fete care a înviat din morți, dar și-a pierdut mințile, m-au determinat să vin la dumneavoastră.De-acum, să hotărască legea pentru faptele mele. Pentru sufletul meu a hotărât Dumnezeu...

Povestea grădinarului se terminase. Câteva minute mai târziu, am plecat împreună, ne-am dus la gura de metrou de la Podul Izvor, am întâlnit-o acolo pe cerșetoarea blondă, i-am identificat familia, am dus-o acasă. A fost minune ca la Maglavit. Apoi, ne-am dus să-l recuperăm și pe Costică Plăieșu, să-l scoatem din cripta aia străină, să-l îngropăm creștinește. Ne-am dus, am ajuns, am deschis cripta, înăutru priveliștea era cutremurătoare: ridicat în genunchi, Costică Plăieșu murise zgrepțănând cu unghiile zidul din beton, cu gura deschisă după un strop de aer, cu ochii bulbucați, ieșiți din orbite, sucombase sufocat. Și așa, cum stătea în genunchi, parcă se ruga pentru iertarea păcatelor...

CUPRINS

PRECUVÂNTARE 5

CITITORULE 7

SCARĂ CĂTRE INFERN 9

ÎNTÂMPLARE NOCTURNĂ 18

CRUCIFIXUL DE BRONZ 24

FIRMA SIMBAL 31

ȘOCUL ADEVĂRULUI 41

TĂCERE ȘI URĂ 49

CARTEA CU POVEȘTI ABSURDE 58

NOAPTEA CA UN ȚIPĂT DE MOARTE 66

LUPUL SINGURATIC 73

CARUSELUL DECLARAȚIILOR 81

TAINA EȘARFEI PURPURII 90

CARTELUL NEGRU 100

SARCOFAGUL DE CRISTAL 107
MESAGERUL MORȚII 115
O POVESTE URÂTĂ 124
SÂNGELE ASASINULUI 130
UCIGAȘUL SE AFLĂ LA MORGĂ 138
COLECȚIA DE FLUTURI 147
MOARTEA ȘERIFULUI 156
UCIGAȘUL ÎN ALB 161
ASASINUL DIN TABLOU 167
REGINA SAABA 174
DANSUL ORBILOR 180
O FATĂ ȘI DOI GRĂDINARI 187

DE ACELAȘI AUTOR
(selecțiuni)

BĂTRÂNA DOMNIȘOARĂ N-ARE ALIBI.
Craiova, Editura „Scrisul Românesc", 1976.

VERSIUNEA MAIORULUI VLAD.
Iași, Editura „Junimea", 1977.

TESTAMENTUL
Craiova, Editura „Scrisul Românesc", 1979.

SPOVEDANIA UNUI SPION.
Cluj, Editura „Dacia", 1982.

PRIZONIERUL SPERANȚELOR.
Iași, Editura „Junimea", 1983.

AGENT SECRET.
Iași, Editura „Junimea", 1985.

EGRETA BRÂNCOVENILOR.
Craiova, Editura „Scrisul Românesc", 1986.

ULTIMA SUTĂ DE METRI.
București, Editura „Cartea Românească", 1987.

STATUIA SFÂNTULUI LEONARD.
Craiova, Editura „Juventus", 1990.

PĂDUREA CU PLOPI ARGINTII.
Iași, Editura „Junimea", 1991.

CAPCANĂ PENTRU ASASIN.
București, Editura „Ion Creangă", 1993.

Tipografia Fundației
"*România de Mâine*"
Palatul Sporturilor și Culturii
Parcul Tineretului
București

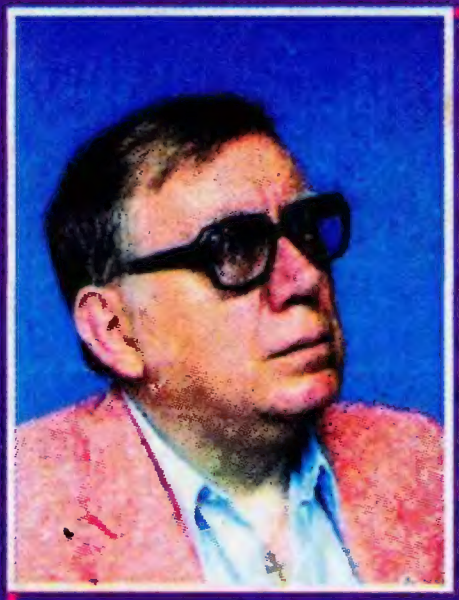

Lumea din jurul nostru are adeseori chipul pe care ni-l imaginăm noi,îl visăm, îl râvnim, ni-l făurim noi înșine din toate speranțele și regretele noastre, din toate dorințele și neputințele noastre, din toate erorile și ororile condiției umane, astru pulsatil și efemer, traversând un etern și tainic univers: viața.

Și prea adeseori, din chipul mincinos al lumii ce ne înconjoară ne facem oglindă de unde ne culegem fiecare propriul chip. E fals? E real? Privilegiul adevărului nu aparține nicidecum acelora ce-și închipuie că au atins țărmul cunoașterii, ci acelora care încă mai vâslesc către el. Pornim împreună la drum?

Olimpian UNGHEREA

Editura Fundației „România de Mâine“

ISBN 973-582-009-9 Preț 5000 lei